

Katarzyna Janicka

„Wielkopolskie siedziby Górków herbu Łódzia ok. 1450-1600.

Narodziny i rozwój nowożytnej rezydencji w kręgu elity władzy”

Tom II

**Tablice
Ilustracje**

Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem
prof. dr hab. Tadeusza J. Żuchowskiego
w Instytucie Historii Sztuki
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Poznań 2023

Tabl. 2 Zestawienie prywatnych dóbr ziemskich wybranych panów wielkopolskich i małopolskich w XV i na początku XVI wieku wg Górczak (2007).

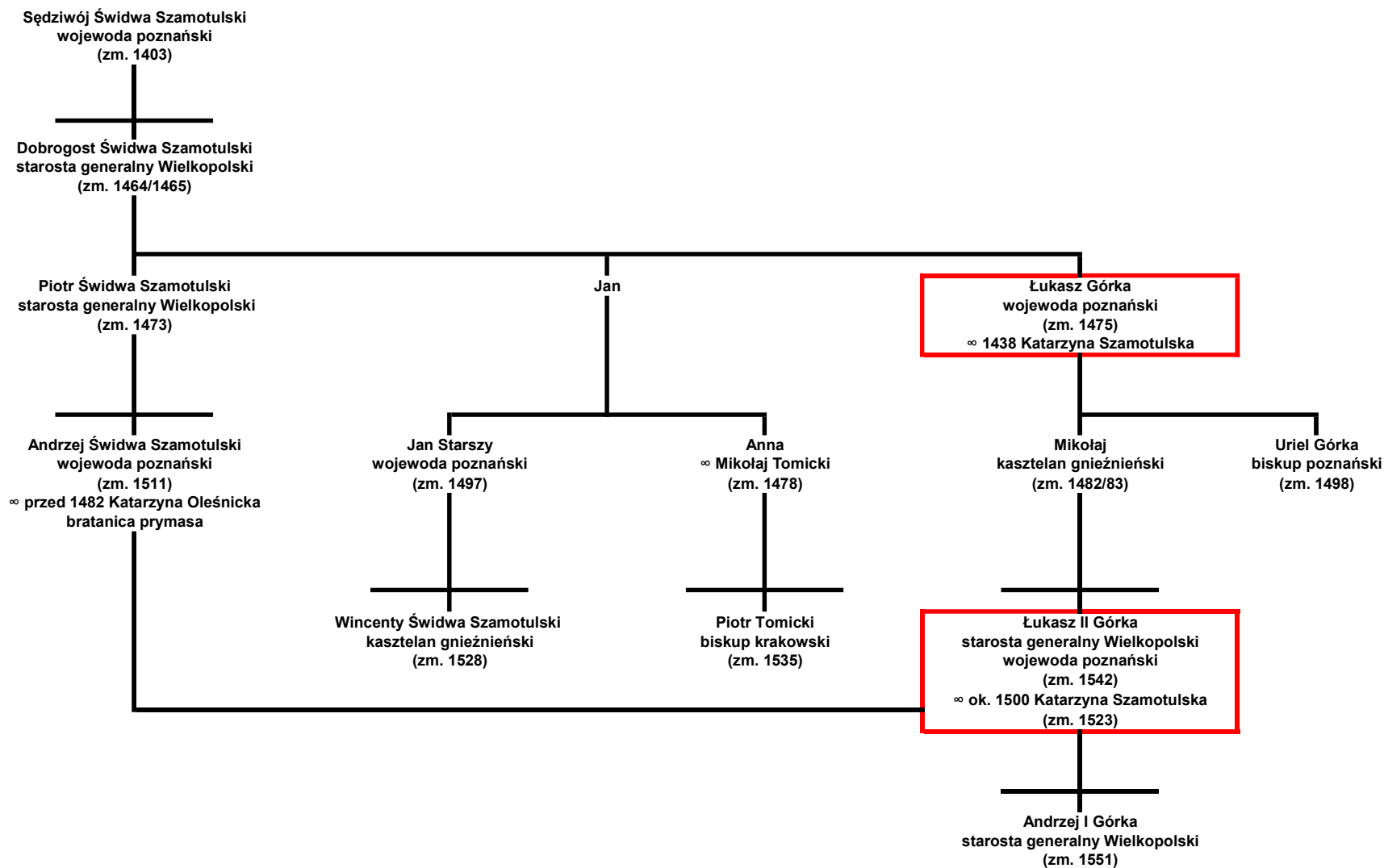
Osoba	Wielkość dóbr (miasta - wsie)
Wielkopolska	
Łukasz I Górka (zm. 1475)	6 - 67
Uriel Górka (zm. 1498)	7 - 78
Łukasz II Górka (zm. 1542)	16 - 202
Sędziwój Ostroróg (zm. 1441)	5 - 33
Stanisław Ostroróg (zm. 1476/77)	5 - 54
Jan Ostroróg (zm. 1501)	7 - 68
Dobrogost I Ostroróg (zm. 1479)	3 - 29
Dobrogost II Ostroróg (zm. 1507/08)	3 - 43
Piotr Szamotulski (zm. 1473)	3 - 56
Andrzej Szamotulski (zm. 1511)	4 - 64
Jan Szamotulski (zm. po 1497)	3 - 52
Andrzej Bniński (zm. 1479)	4 - 58
Piotr I z Opalenicy (zm. 1448)	2 - 35
Jan Czarnkowski (zm. 1466)	3 - 34
Sędziwoj Czarnkowski (zm. 1500)	3 - 44
Jan I Zaręba z Kalinowej (zm. 1481)	1 - 47
Ambroży Pampowski (zm. 1510)	2 - 48
Bartłomiej Gruszczyński (zm. 1487)	3 - 45
Przeclaw Potulicki (zm. 1485)	4 - 50
Małopolska	
Jan Tęczyński (zm. 1470)	2 - 54
Jan Amor Tarnowski (zm. 1517)	4 - 93
Jan Głowacz Oleśnicki (zm. 1460)	2 - 66
Piotr Szafraniec (zm. 1437)	3 - ponad 50
Derśław Rytwiański (ok. 1450)	0 - 41
Krystyn z Kozichłów (ok. 1450)	2 - 33
Spytek z Melszyna (zm. 1439)	1 - 26

Tabl. 3 Fragment drzewa genealogicznego Świdwów Szamotulskich, Tomickich i Górków ze wskazaniem koligacji.

Świdwowie Szamotulscy

Tomicy

Górkowie

Tabl. 4 Dzieje Korony vs. Dzieje rodu Górków od lat 30. XV do końca XVI wieku.

Lata panowania	Władcy Polski z dynastii Jagiellonów	Lata	Najważniejsze wydarzenia w dziejach Korony	Lata	Najważniejsze wydarzenia w dziejach rodu Górków
1434-1444	Władysław III Jagiellończyk (Warneńczyk)	1434	Koronacja Władysława III na króla Polski	1434	Łukasz I otrzymał starostwo kościańskie
		1435	Pokój w Brześciu Kujawskim kończący wojnę z Zakonem Krzyżackim	1435	
		1438		1438	Łukasz I poślubił Katarzynę z Szamotulskich
		1439	Konfederacja Spytka z Melsztyna w Nowym Mieście Korczynie	1439	
		1440	Władysław III obejął tron węgierski	1440	Łukasz I towarzyszył królowi w wyprawie węgierskiej i posłował do sułtana tureckiego Amurata
		1441		1441	Łukasz I Górka objął palacę poznańską
		1443	Wyprawa przeciwko Turcji	1443	
1444	Władysław III Jagiellończyk Trzyletnie bezkrólewie	1444	Bitwa pod Warną i śmierć króla	1444	
1445-1446	Trzyletnie bezkrólewie	1446		1446	Łukasz I odbył poselstwo do Kazimierza Jagiellończyka celem wezwania go na tron
1447-1492	Kazimierz IV Jagiellończyk	1447	Koronacja Kazimierza Jagiellończyka	1447	Łukasz I Górka objął starostwo generalne Wielkopolski
		1454	Inkorporacja Prus Królewskich do Korony Akt hołdowniczy Gdańska Przywilej cerekwicki Bitwa pod Chojnicami	1454	Łukasz I asygnował akt hołdowniczy Gdańska i brał udział m.in. w bitwie pod Chojnicami

1447-1492	Kazimierz IV Jagiellończyk	1454	Początek wojny trzynastoletniej z zakonem krzyżackim (1454-1466)	1454		
		1466	Pokój toruński	1466	Łukasz I asygnował akt pokoju toruńskiego	
		1471	Władysław II Jagiellończyk objął tron czeski	1471		
		1473		1473	Łukasz I odbył poselstwo do Opawy (układy z Maciejem Korwinem) Uriel objął urząd kanclerza koronnego	
		1475		1475	Zmarł Łukasz I Górka Uriel odbył pierwsze poselstwo do Rzymu (został mianowany kolektorem papieskim)	
		1479		1479	Uriel objął biskupstwo poznańskie	
		1480		1480	Uriel odbył drugie poselstwo do Rzymu (zatwierdzenie traktatu ołomunieckiego)	
		1486	Wyprawa wojenna na Krym	1486		
		1490	Władysław II Jagiellończyk obejmuje tron węgierski	1490		
1492	Kazimierz IV Jagiellończyk	Jan I Olbracht	1492	1492		
1492-1501	Jan I Olbracht	1495		1495	Łukasz II objął kasztelanię spicymierską	
		1496	Przywilej piotrkowski	1496		
		1498		1498	Zmarł Uriel Górka	
		1500		1500	Łukasz II poślubił Katarzynę z Szamotulskich (córkę Andrzeja zm. 1511)	
1501	Jan I Olbracht	Aleksander I Jagiellończyk	1501	1501		
1501-1506	Aleksander I Jagiellończyk		1505	Uchwalenie konstytucji "Nihil Novi"	1505	

1506	Aleksander I Jagiellończyk	Zygmunt I Stary	1506		1506	
1506-1548	Zygmunt I Stary		1507	Koronacja Zygmunta I Jagiellona	1507	Łukasz II objął kasztelanię łądzką
			1508		1508	Łukasz II objął starostwo generalne Wielkopolski
			1511		1511	Łukasz II przejął schedę po teściu Andrzeju Szamotulskim
			1512	Ślub Zygmunta I z Barbarą Zapolyą (zm. 1515)	1512	Łukasz II udał się z poselstwem po królewską małżonkę - Barbarę Zapolyę
			1515	Zjazd wiedeński	1515	Łukasz II towarzyszył królowi na zjeździe wiedeńskim
			1518	Ślub Zygmunta I Jagiellona z Boną Sforzą (zm. 1557)	1518	Łukasz II udał się z poselstwem po królewską małżonkę - Bonę Sforzę
			1520	Edykt toruński	1520	
			1525	Hołd Pruski	1525	Andrzej I poślubił Barbarę z Kurozwędzkich
			1526	Tumult gdański (1525-1526) - interwencja zbrojna króla	1526	Łukasz II towarzyszył królowi w Gdańsku
			1529	Inkorporacja Mazowsza do Królestwa Polskiego	1529	Łukasz II otrzymał dziedziczny tytuł hrabiowski od cesarza (ok. 1527-1534)
			1530	Koronacja Zygmunta II Augusta <i>vivente rege</i>	1530	
			1534	Wojna polsko-rosyjska (1534-1537)	1534	
			1535		1535	Łukasz II zrzekł się starostwa generalnego na rzecz syna Andrzeja a sam objął palację poznańską
1538		1538	Łukasz II objął biskupstwo wrocławskie			

1506-1548	Zygmunt I Stary	1540		1540	Łukasz II udał się z poselstwem do Berlina (do elektora Joachima II)	
		1542		1542	Łukasz II i Andrzej I spotykali się ze stronnikami ks. Albrechta we Włocławku Zmarł Łukasz II Górka	
		1543		1543	Zjazd książąt protestanckich w poznańskim pałacu Andrzeja I Górki	
		1547	Ślub Zygmunta II Augusta z Barbarą Radziwiłłówną	1547		
1548	Zygmunt I Stary	Zygmunt II August	1548	Śmierć Zygmunta I; Tron objął Zygmunt II August; Bona przenosi się do Warszawy	1548	
1548-1572	Zygmunt II August	1549	Traktat praski	1549		
		1551		1551	Zmarł Andrzej I Górka	
		1555		1555	Łukasz III poślubił ks. Elżbietę z Ostrogskich (zw. Halszką) i objął urząd wojewody brzesko-kujawskiego	
		1557		1557	Podział majątku pomiędzy braćmi Łukaszem III, Andrzejem II i Stanisławem (po śmierci ojca Andrzeja I, zm. 1551)	
		1558		1558	Andrzej II poślubił Barbarę z Herburtów Kmicinę	
		1563		1563	Łukasz III objął urząd wojewody poznańskiego	
		1569	Unia lubelska	1569		
		1570	Zgoda sandomieska	1570	Andrzej II objął urząd kasztelana międzyrzeckiego	

1548-1572	Zygmunt II August	1571		1571	Górkowie z konieczności przystali na wybór Walezego
1572	Zygmunt II August Jakub Uchański (interrex)	1572	Pierwsza wolna elekcja	1572	
1573	Jakub Uchański (interrex) Henryk III Walezy	1573	Artykuły henrykowskie Konfederacja warszawska	1573	Zmarł Łukasz III Górka Andrzej II wziął udział w poselstwie po Henryka Walezego do Paryża
1574	Henryk III Walezy	1574	Koronacja Henryka Walezego Banicja Samulela Zborowskiego	1574	Stanisław gościł Henryka Walezego z trzydniową wizytą na zamku w Kórniku
1575	Henryk III Walezy Jakub Uchański (interrex) Anna Jagiellonka	1575	Druga wolna elekcja	1575	Górkowie (Andrzej II i Stanisław) poparli kandydaturę Batorego pod warunkiem ślubu z Anną Jagielloną
1576	Jakub Uchański (interrex) Anna Jagiellonka Stefan Batory	1576	Koronacja Stefana Batorego	1576	Stanisław zdobył Lanckoronę i objął urząd wojewody poznańskiego Andrzej II został porwany w drodze na koronację do Krakowa
1577	Stefan Batory (rządził wspólnie z królową Anną Jagielloną)	1577		1577	
1577-1586	Stefan Batory	1584	Ścięcie Samuela Zborowskiego	1584	
1586	Stefan Batory Stanisław Karnkowski (interrex)	1586	Trzecia wolna elekcja	1586	
1587	Stanisław Karnkowski (interrex) Zygmunt III Waza	1587	Koronacja Zygmunta III Wazy	1587	
1587-1592	Zygmunt III Waza	1588	Bitwa pod Byczyną	1588	Stanisław trafił do niewoli po przegranej bitwie pod Byczyną
		1592		1592	Zmarł Stanisław Górka - ostatni męski potomek rodu Górków

Tabl. 5 Kariera urzędnicza i wielkość prywatnego majątku Górków w latach ok. 1420-1592.

Górkowie	Najważniejsze urzędy/godności	Majątek prywatny (liczba miast – liczba wsi)*
Mikołaj I Górka (zm. 1439)	Kanclerz kapituły poznańskiej (1397-1439)	2 - 2
Łukasz I Górka (zm. 1475)	Wojewoda poznański (od 1441)	6 - 67
	Starosta generalny Wielkopolski (1447-48; 1451-54; 1456-	
Uriel Górka (zm. 1498)	Kanclerz wielki koronny (1473-1479)	7 - 78
	Biskup poznański (1479-1498)	
	Nuncjusz papieski (od 1475)	
	Generalny kolektor papieski (1475-1486)	
Łukasz II Górka (zm. 1542)	Kasztelan spicymirski (od 1495)	16 - 202
	Starosta generalny Wielkopolski (1508-1535)	
	Kasztelan poznański (od 1511)	
	Wojewoda poznański (1535-1537)	
	Biskup kujawski (1538-1542)	
Andrzej I Górka (zm. 1551)	Kasztelan poznański (od 1535)	19 - 185**
	Starosta generalny Wielkopolski (1536-1551)	
Łukasz III Górka (zm. 1573)	Kasztelan brzesko-kujawski (od 1554)	20 - 234**
	Wojewoda brzesko-kujawski (1555-1563)	
	Wojewoda łęczycki (1558-1563)	
	Wojewoda kaliski (1563-1573)	
	Wojewoda poznański (1565-1573)	
Andrzej II Górka (zm. 1583)	Kasztelan międzyrzecki (1570-1583)	
Stanisław Górka (zm. 1592)	Wojewoda poznański (1576-1592)	

*Tabela nie obejmuje dóbr królewskich (w tym starostw trzymany w zastawie przez Górków w XV-XVI w.);

Dane wg Górczak 2007 (s. 508-509).

** Dane wg Górczak 2000 (tabl. II, s. 392)

Tabl. 6 G. B. Quadro – realizacje potwierdzone źródłowo (1550-1591).

Lp.	Data	Zlecenie	Zleceniodawca	Źródło
1	1550 - 1560	Przebudowa ratusza – Poznań	Rada Miasta Poznania	kontrakt z dn. 3 III 1550 r. APP, Archiwum Miasta Poznania I 9, k. 157
2	1551	Przebudowa zamku biskupiego w Krobi	bp. Benedykt Izdbieński	APP, A.C. 16 f. 374 v.
3	1556	Budowa domu/kamienicy (lokalizacja nieznana) – Poznań	Mateusz Lenartowski	A. W., s. 185. Acta advocatalia 1554 - 1558
4	1559	Budowa kamienicy (ul. Ciasna, ob. Ślusarska) – Poznań	Jan (rymarz)	A.A. 209 f. 179. Księgi wójtowskie m. Poznania
5	1560	Budowa wieży mostu (ob. św. Rocha) – Poznań	Rada Miasta Poznania	APP, C. P. E. 674 f. 3 v.
6	1561	Budowa wieży kolegiaty św. Marii Magdaleny – Poznań	Rada Miasta Poznania	APP, C. P. E. 675 f. 8 v.
7	1561	Przebudowa wagi miejskiej – Poznań	Rada Miasta Poznania	APP, C. P. E. 676 f. 14 v.
8	1561	Prace remontowe przy kamienicy – Poznań (Rynek 39)	Jan Petruus	A. W., s. 27. Protokół z lustracji i akta procesowe
9	1563	Przebudowa sukiennic – Poznań	Rada Miasta Poznania	APP, C. P. E. 678 f. 6 v.
10	1563	Przebudowa smartuzu – Poznań	Rada Miasta Poznania	APP, C. P. E. 677 f. 6 v.
11	1563	Przebudowa postrzygalni – Poznań	Rada Miasta Poznania	APP, C. P. E. 678 f. 1 v.
12	1563	Budowa kamienicy – Poznań (Rynek 81)	Urszula Lwowska	A. W., s. 27 - 28.
13	1568 - 1570	Budowa kamienicy przy ob. Placu Kolegiackim – Poznań	Gorzewski (szlachcic)	A. W., s. 29.
14	1569 - 1572	Przebudowa zamku królewskiego w Warszawie	król Zygmunt II August Jagiellon	AGAD; Rachunki królewskie, Archiwum Skarbowe oraz Archiwum Skarbu
15	1572 - 1574	Budowa siedziby księży św. Stanisława – Poznań	Rada Miasta Poznania	APP, C. P. E. 694 f. 9 v.
16	1573	Remont wagi miejskiej – Poznań	Rada Miasta Poznania	APP, C. P. E. 689 f. 14 v.
17	1575 - 1576	Budowa kaplicy św. Trójcy w poznańskiej katedrze oraz prace w prezbiterium	Kapituła katedry poznańskiej	A. W., s. 29.
18	1579	Przebudowa kamienicy (narożnik Wodnej i Świętosławskiej) – Poznań	Zachariasz Ridt	A. W., s. 27.

*Skróty:

AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie

APP – Archiwum Państwowe w Poznaniu

A.C. – księgi rady miejskiej Miasta Poznania

C.P.E. – rachunki miejskie, wydatki

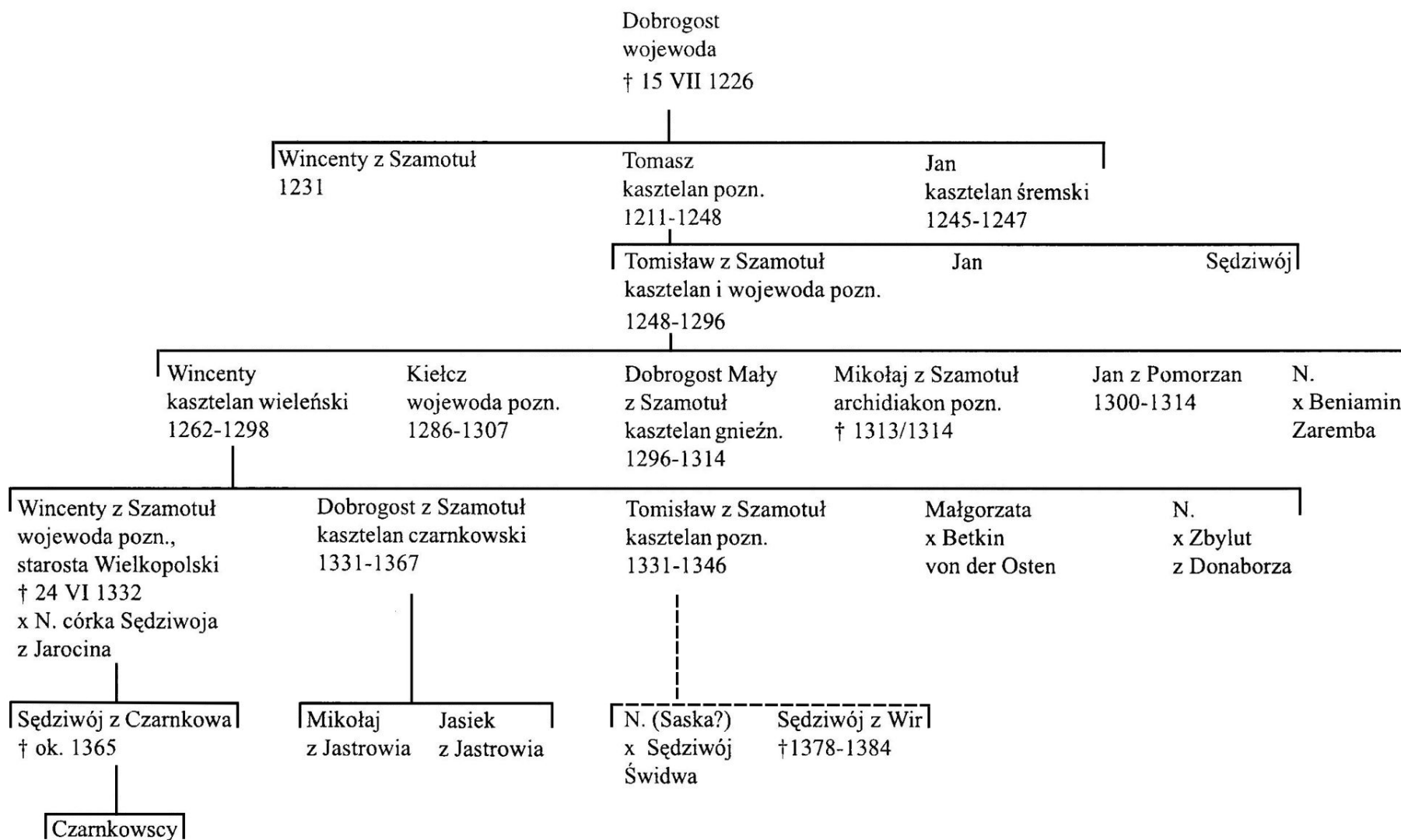
A.A. – *Acta advocatalia* 1554-1558

A.W. – Adolph Warschauer, *Der Posener Stadtbaumeister Johannes Baptista Quadro*, „Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen”, Posen 1915.

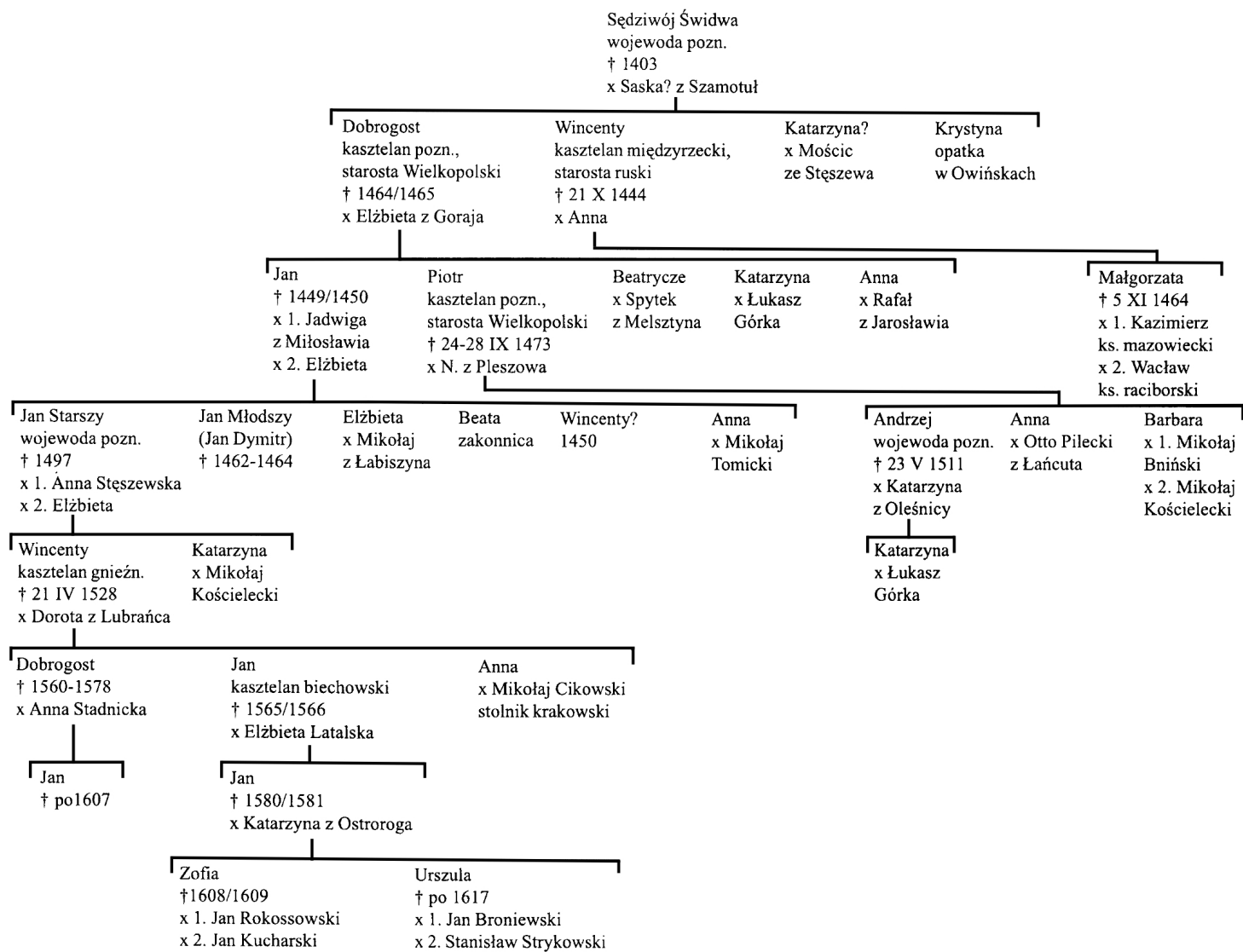
Tabl. 6a G. B. Quadro – realizacje hipotetyczne (1550-1591).

Lp.	Data	Zlecenie	Zlecniodawca	Autor hipotezy
1	1559	Budowa kaplicy grobowej w Kościelcu Kujawskim	Janusz Kościelecki Młodszy	J. Kothe, 1897, t. IV, s. 34.
2	przed 1564	Tzw. pałac Anny Wazówny w Brodnicy	Rafał Działyński	E. Gąsiorowski, 1965, s. 27.
3	1567 - 1597	Ratusz w Chełmnie	Rada Miasta Chełmna	S. Łoza, 1954, s. 251.
4	1573 - 1585	Budowa willi w kompleksie prymasowskiego zamku w Łowiczu	abp Jakub Uchański	J. Gajewski, 1986, s. 476-479.
5	1585 - 1586	Przebudowa zamku w Niemczy na Śląsku	Jerzy II brzeski	G. Chmarzyński, 1948, s. 152.

Tabl. 7 Drzewo genealogiczne Nałęczów Szamotulskich wg Jurek (2006).

Tabl. 8 Drzewo genealogiczne Świdwów Szamotulskich h. Nałęcz wg Jurek (2006).

Tabl. 9 Urzędnicy wielkopolscy ok. 1400-1650, z zaznaczeniem przedstawicieli rodu Górków.

Urząd	Imię i nazwisko	Lata sprawowania	
Wojewodza poznański	Sędziwój Świdwa z Szamotuł	1393-1405	
	Sędziwój z Ostroroga	1406-1441	
	Łukasz z Górk	1441-1475	
	Stanisław z Ostroroga	1475-1476	
	Maciej Mosiński z Bnina	1477-1493	
	Jan Świdwa z Szamotuł	1494-1497	
	Sędziwój Czarnkowski	1499-1500	
	Jan Ostroróg	1501-1501	
	Andrzej Szamotulski	1501-1511	
	Mikołaj Lubrański	1511-1523	
	Stanisław Kościelecki	1525-1534	
	Łukasz II Górk	1535-1537	
	Jan Janusz Łatarski	1538-1557	
	Marcin Zborowski	1558-1562	
	Andrzej Kościelecki	1562-1565	
	Łukasz III Górk	1565-1573	
	Stanisław Górk	1576-1592	
	Hieronim Gostomski	1592-1609	
	Jan Ostroróg	1610-1621	
	Piotr Opaliński	1622-1624	
	Stanisław Przyjemski	1624-1628	
	Jan Opaliński z Bnina	1628-1637	
	Krzysztof Opaliński	1637-1655	
	Jan Leszczyński	1565-1661	
	Wojewodza kaliski	Sędziwój z Szubina	1381-1405
		Maciej z Wąsoszy	1406-1423
		Wojciech z Szaradowa	1424-1427
		Andrzej z Danaborza	1427-1436
Marcin ze Sławska		1437-1452	
Stanisław z Ostroroga		1453-1475	
Maciej Mosiński z Bnina		1475-1477	
Jan Zaremba z Kalinowy		1477-1479	
Jan Świdwa z Szamotuł		1482-1494	
Sędziwój Czarnkowski		1494-1499	
Andrzej Świdwa Szamotulski		1501	
Mikołaj Lubrański		1501-1511	
Jan Zaremba z Kalinowy		1512-1523	
Stanisław Kościelecki		1523-1525	
Mikołaj Kościelecki		1525-1535	
Stanisław Tomicki		1535-1537	
Piotr Służewski		1539-1550	
Marcin Zborowski		1550-1558	
Andrzej Kościelecki		1558-1562	
Łukasz III Górk		1562-1565	
Jerzy Konarski z Kobylina		1565-1568	
Kasper Zebrzydowski		1571-1582	
Piotr Potulicki		1584-1604	
Andrzej Czarnkowski		1606-1614	
Wacław Leszczyński		1618-1620	
Jan Gostomski		1620-1623	
Stanisław Przyjemski		1623-1624	
Jan Opaliński z Bnina		1624-1628	
Zygmunt Grudziński	1628-1652		

Starosta generalny Wielkopolski

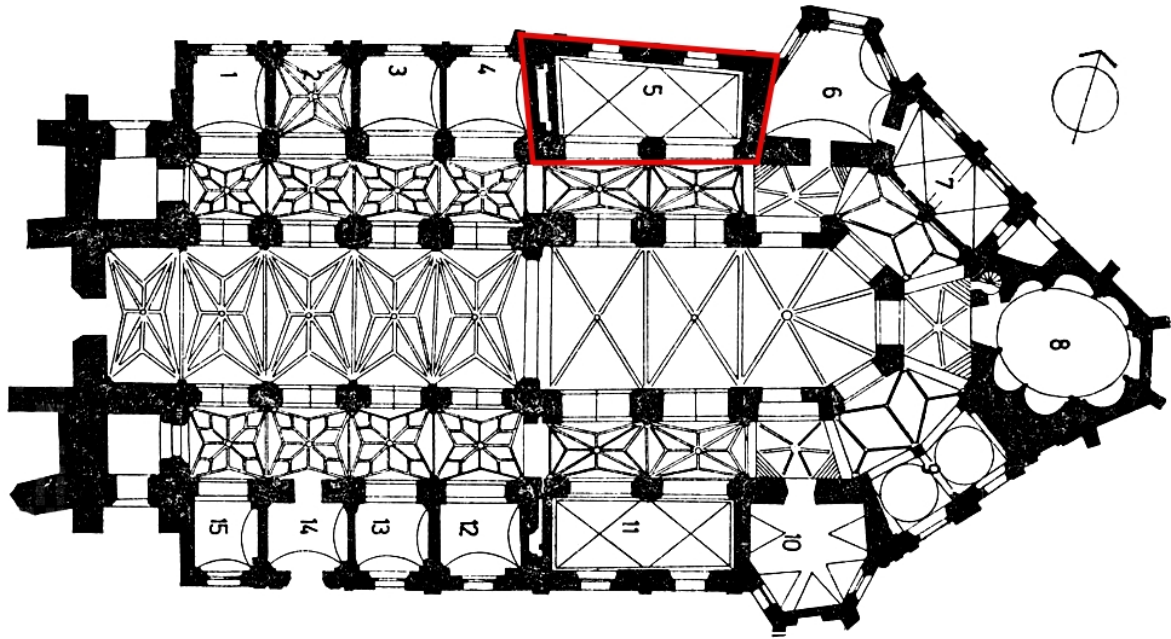
Sędziwój z Ostroroga	1411-1415
Jan ze Szczekocin	1415-1419
Sędziwój z Ostroroga	1419-1426
Tomasz z Pakości	1426-1428
Marcin ze Sławska	1428-1430
Dobrogost Świdwa z Szamotuł	1430-1432
Sędziwój z Ostroroga	1432-1434
Andrzej Ciótek z Żelichowa	1434-1436
Rafał z Gołuchowa	1436-1439
Stanisław z Ostroroga	1439-1440
Krzysztof z Kurozwęk	1440-1443
Wojciech Malski	1443-1446
Łukasz I Górka	1447-1448
Piotr Skóra z Gaju	1455-1456
Łukasz I Górka	1456-1457
Ścibor Chełmski z Ponieca	1457-1460
Piotr Świdwa Szamotulski	1460-1473
Maciej Mosiński z Bnina	1473-1484
Mikołaj Kucieński z Kutna	1484-1493
Jan z Ostroroga	1493-1498
Ambroży Pampowski	1489-1504
Jan Zaremba z Kalinowy	1504-1508
Łukasz II Górka	1508-1535
Andrzej I Górka	1536-1551
Janusz Kościelecki	1552-1564
Jakub Ostroróg	1566-1568
Wojciech Sędziwój Czarnkowski	1568-1578
Andrzej Opaliński	1578-1593
Adam Sędziwój Czarnkowski	1593-1527
Wacław Leszczyński	1628-1628
Stanisław Przyjemski	1628-1642
Bogusław Leszczyński	1642-1659
Jan Leszczyński	1659-1676

Tabl. 10 Majątki Górków i innych wielkopolskich rodów w XV-XVI wieku wg Górczak (2007 i 2013).

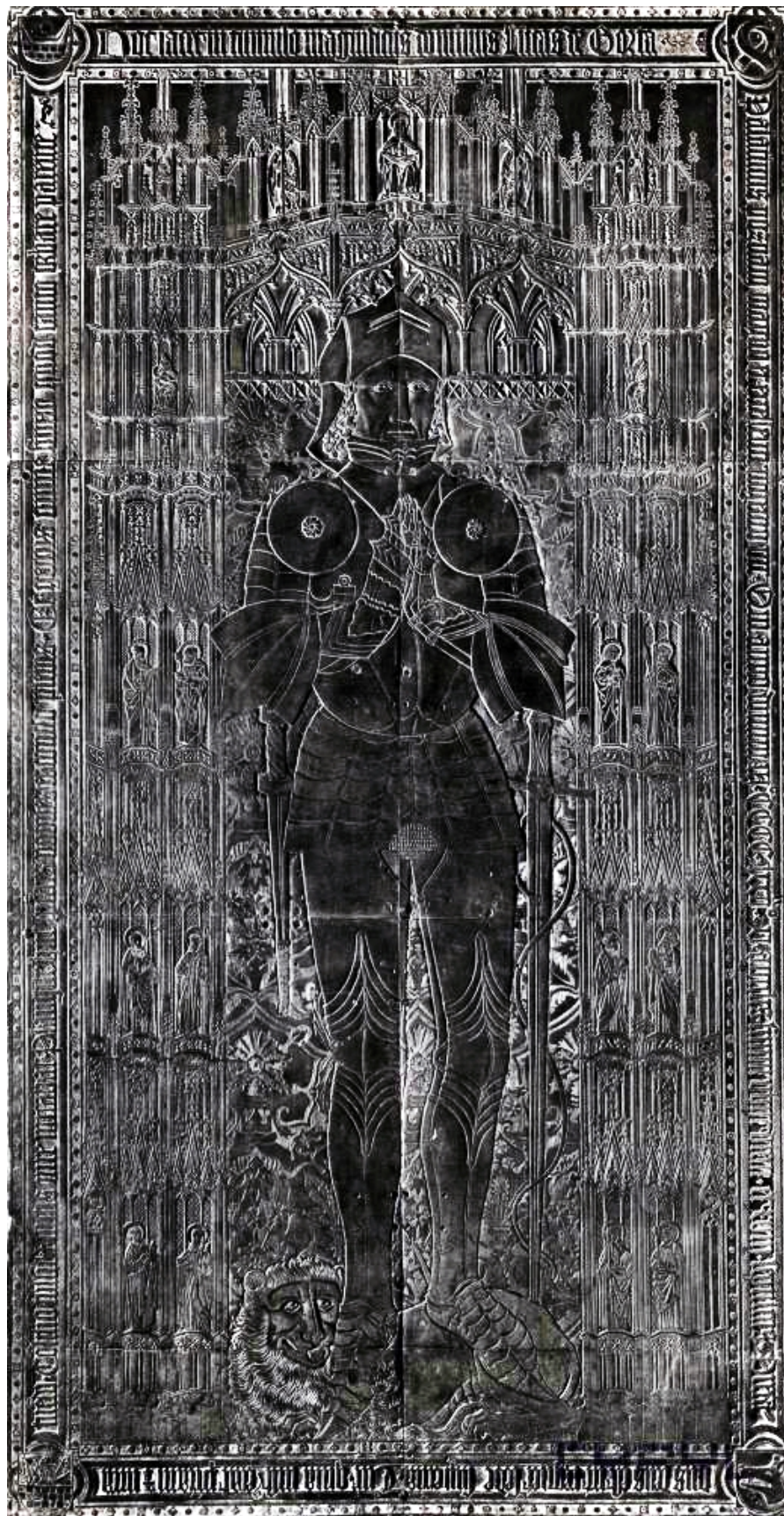
Przedstawiciel rodu	Majątek prywatny (liczba miast – liczba wsi)
Górkowie h. Łódzia	
Mikołaj I Górka (zm. 1439)	2-25
Łukasz I Górka (zm. 1475)	6-67
Uriel Górka (zm. 1498)	7-78
Łukasz II Górka (zm. 1542)	16-202
Andrzej I Górka (zm. 1551)	19-185
Łukasz III Górka (zm. 1573)	20-234
Andrzej II Górka (zm. 1583)	
Stanisław Górka (zm. 1592)	
Bnińscy h. Łódzia	
Mikołaj (zm. 1473)	1-25
Andrzej (zm. 1503)	5-53
Opalińscy h. Łódzia	
Piotr I (1429-1448)	2-35
Piotr II (1457-1466)	1-27
Mikołaj i Piotr III (do 1481)	1-34
Piotr III (1481-1506/1507)	1-45
Czarnkowscy h. Nałęcz	
Mikołaj (zm. 1414)	2-9
Jan (zm. 1466)	3-37
Sędziwój (zm. 1500)	3-47
Maciej (zm. 1542) i Sędziwój (zm. po 1538)	3-45
Ostrogowie h. Nałęcz	
Sędziwój (zm. 1441)	5-33
Stanisław i Dobrogost (do 1449/50)	6-42
Stanisław (zm. 1476/77)	5-54
dr Jan (zm. 1501)	7-68
Wacław (zm. 1527)	8-79
Stanisław (zm. 1519)	
Achilles (zm. po 1510)	
Szamotołscy h. Nałęcz	
Sędziwój Świdwa (zm. 1405)	3-11
Dobrogost (zm. 1464/65) i Wincenty (zm. 1444)	9-107
Piotr (zm. 1473)	3-56
Andrzej (zm. 1511)	4-64
Leszczyńscy h. Wieniawa	
Rafał I (zm. 1467)	0-11
Rafał II (zm. 1501) i Kasper (zm. 1506)	0-16
Rafał III (zm. 1527) i Jan (zm. 1535)	0-24
Rafał V i Wacław (1520-1565)	2-13

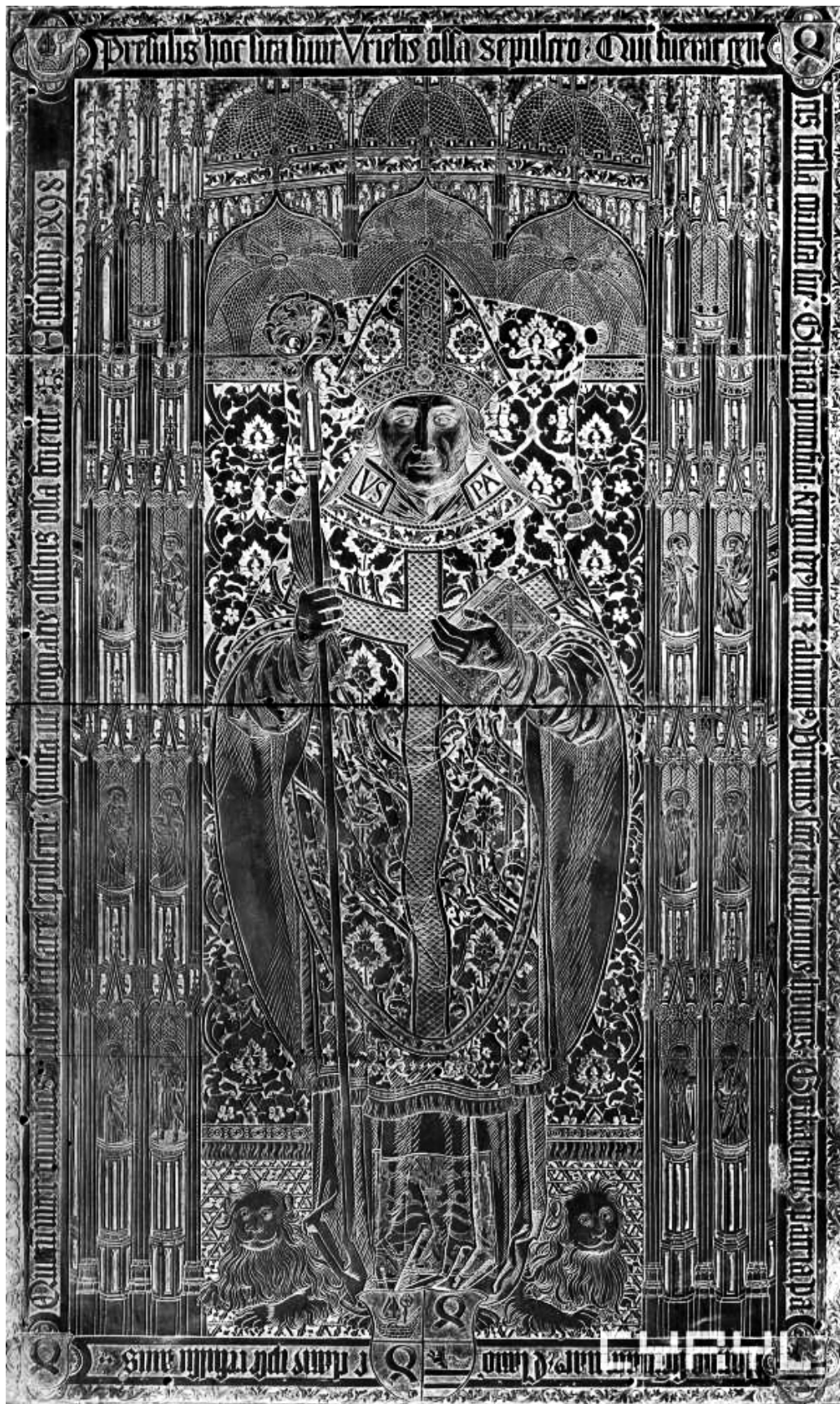
1. Portret biskupa poznańskiego Uriela Górki (ok. 1435-1498), ok. połowy XVII w. (?) według obrazu z połowy XVI w., obraz olejny na płótnie, wym. 219 cm x 111,5 cm; 218 cm x 109,5 cm (wym. w świetle ramy), ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku.

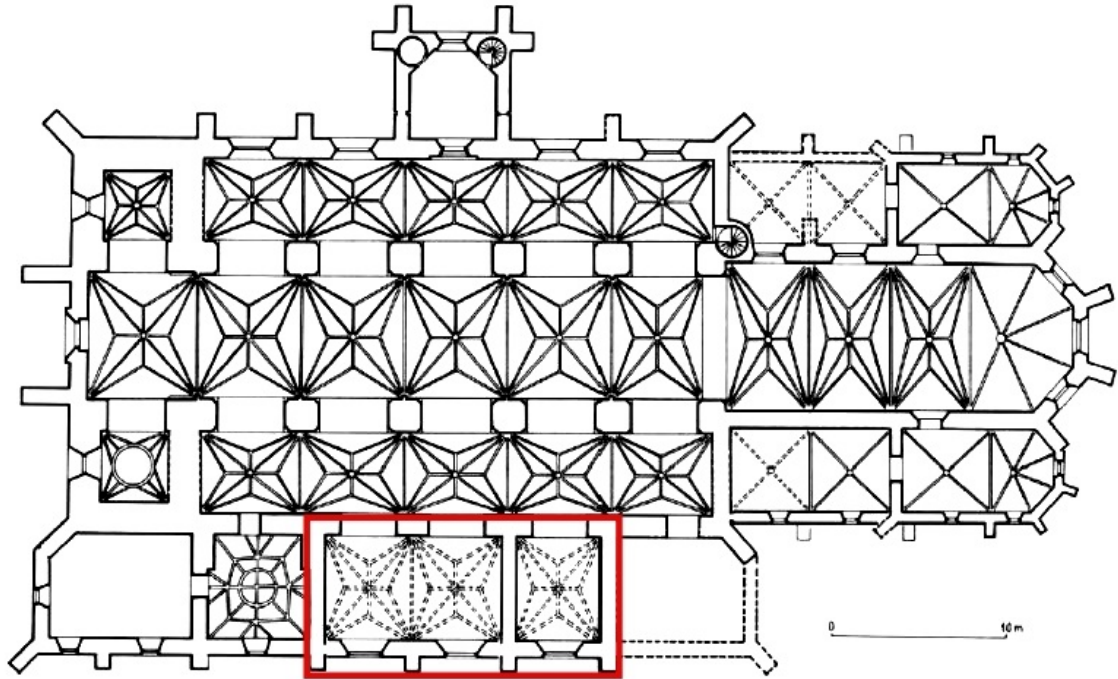
2. Poznań, katedra, rzut poziomy, z zaznaczeniem „kaplicy Górków”
(ob. Najświętszego Sakramentu).

3. Poznań, katedra, płyta nagrobna Łukasza I Górki, warsztat Vischerów, po 1488, wym. 143 cm x 264 cm.

4. Poznań, katedra, płyta nagrobna bp. Uriela Górká, warsztat Vischerów, 1496 (?), wym. 173 cm x 290 cm.

5. Włocławek, katedra, rzut poziomy, z zaznaczeniem lokalizacji kaplicy Łukasza II Górki pw. Zwiastowania NMP (ob. *Cibavit*).

6. Portret Andrzeja I Górki (ok. 1500-1551), malarz polski, XVII w. (?), olej na płótnie, wym. 109 cm x 82,5 cm, ze zb. Muzeum Historycznego we Lwowie, sygn. Ж 147.

7. Łukasz III Górka (zm. 1573), srebrny medal jubileuszowy z 1571 r. (awers), kopia ze zb. Muzeum Zamek Górków w Szamotułach.

8. Poznań, katedra, kaplica Górków, nagrobek Górków, Hieronim Canavesi, 1574.

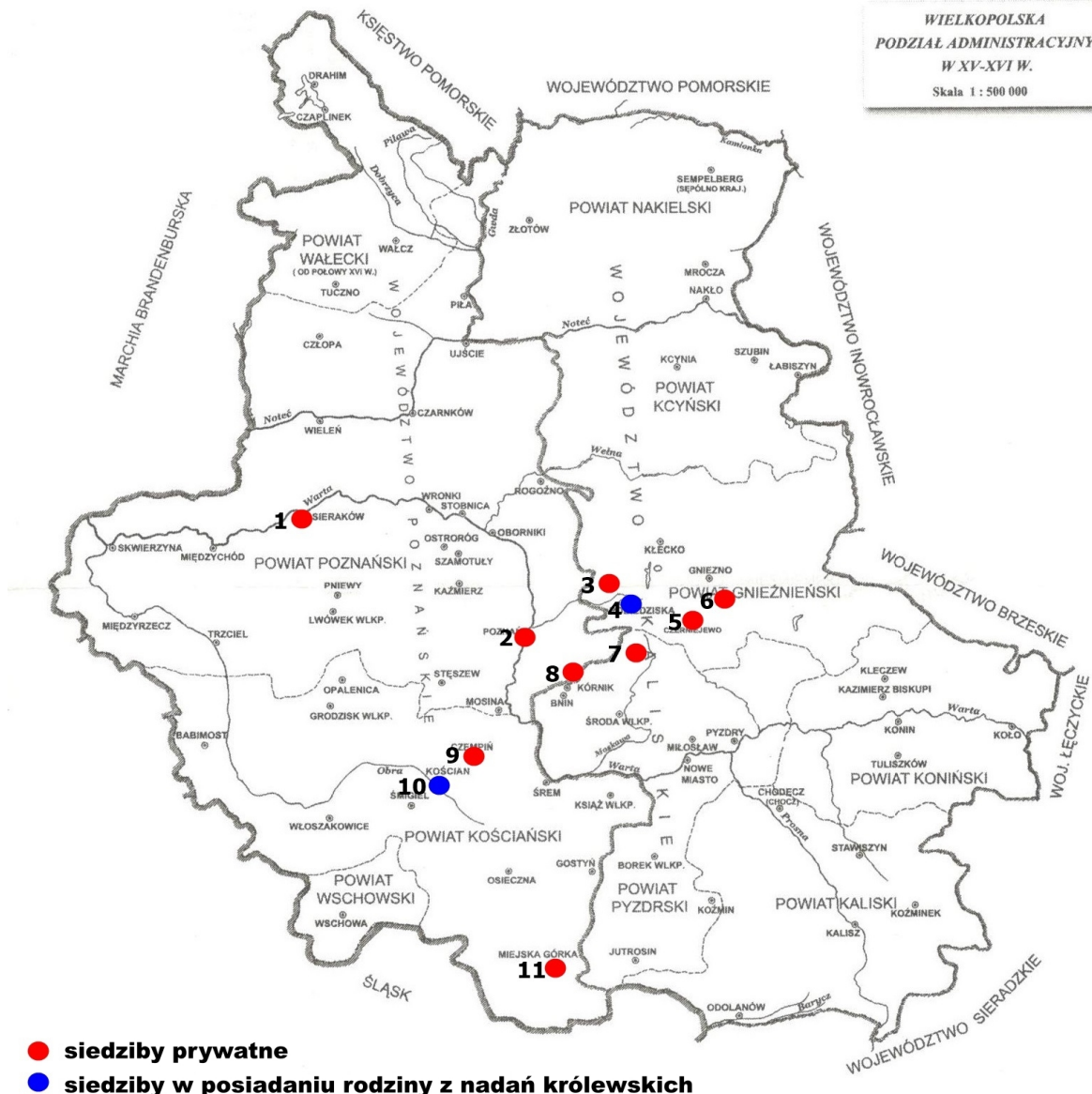

9. Poznań, katedra, kaplica Górków, detal nagrobka – partia cokołowa.

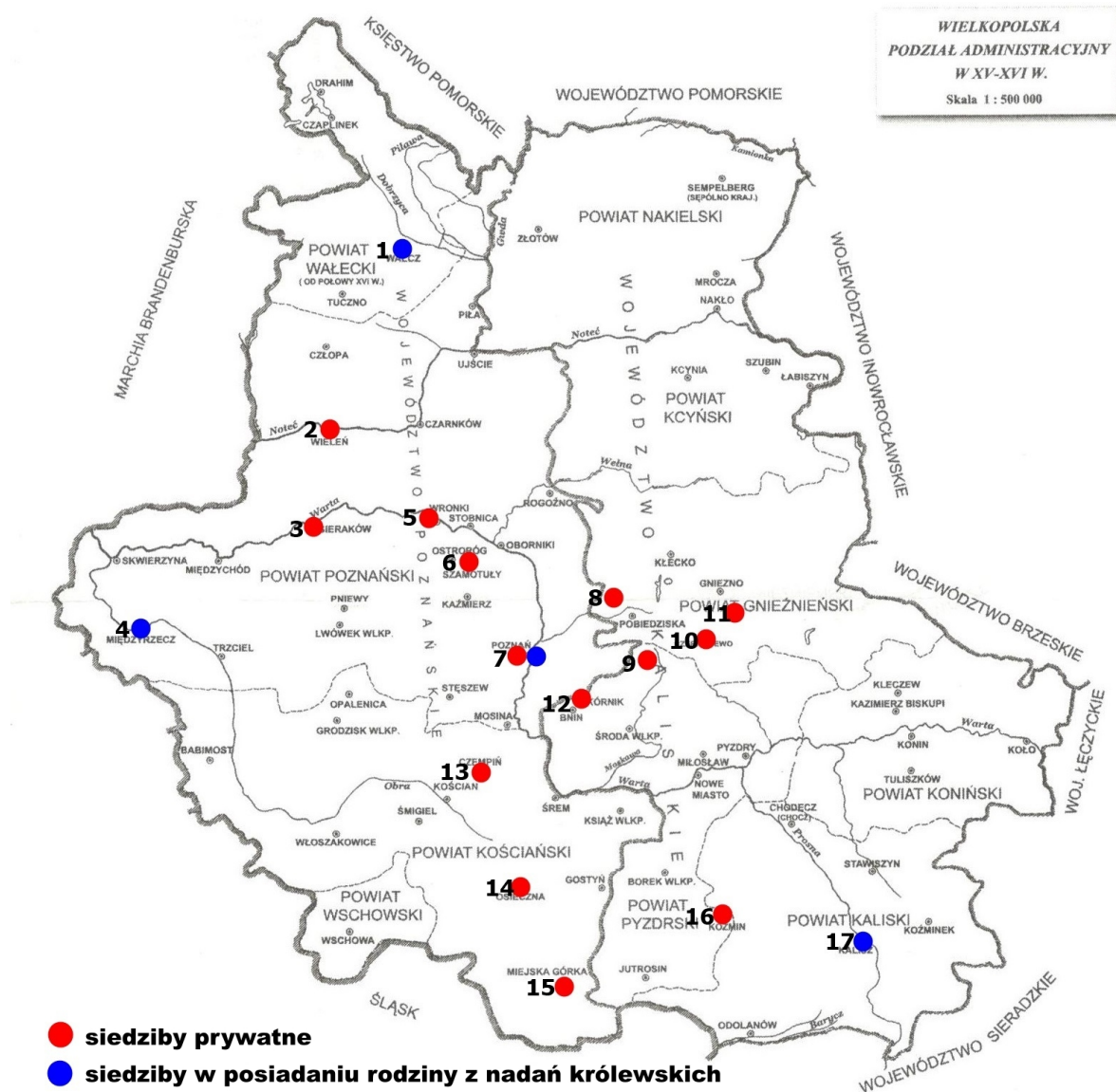
10. Poznań, katedra, tablica fundacyjna nagrobka z kaplicy Górków, 1574.

WIELKOPOLSKA
 PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY
 W XV-XVI W.
 Skala 1 : 500 000

11. System rezydencjonalny Górków ok. 1500 roku (subsystem wielkopolski), oprac. autora.

- 1 – Sieraków (zamek); 2 – Poznań (kamienica); 3 – Łubowo (dwór)
- 4 – Pobiedziska (zamek królewski); 5 – Czarniejewo (zamek?); 6 – Nidom (dwór)
- 7 – Siedlec (zamek/dwór); 8 – Kórnik (zamek); 9 – Czempień (dwór);
- 10 – Kościan (zamek); 11 – Miejska Górka (zamek)

12. System rezydencjonalny Górków ok. 1530 roku (subsystem wielkopolski), oprac. autora.

- 1 – Wałcz (zamek królewski); 2 – Wieleń (zamek); 3 – Sieraków (zamek);
- 4 – Międzyrzecz (zamek królewski); 5 – Wronki (dwór?); 6 – Szamotuły (zamek);
- 7 – Poznań (zamek królewski oraz prywatny pałac miejski); 8 – Łubowo (dwór);
- 9 – Siedlec (zamek/dwór); 10 – Czarniejewo (zamek?); 11 – Nidom (dwór);
- 12 – Kórnik (zamek); 13 – Czempień (dwór); 14 – Osieczna (zamek);
- 15 – Miejska Górką (zamek); 16 – Koźmin (zamek); 17 – Kalisz (zamek królewski)

13. System rezydencjonalny Górków ok. 1550 roku
(subsystem wielkopolski i małopolsko-ruski), oprac. autora.

- 1 – Wieleń; 2 – Sieraków; 3 – Szamotuły; 4 – Poznań; 5 – Kórnik;
 6 – Osieczna; 7 – Koźmin; 8 – Kraków; 9 – Baranów Sandomierski;
 10 – Bochońca; 11 – Turobin; 12 – Goraj; 13 – Szczebrzeszyn; 14 – Złoczów

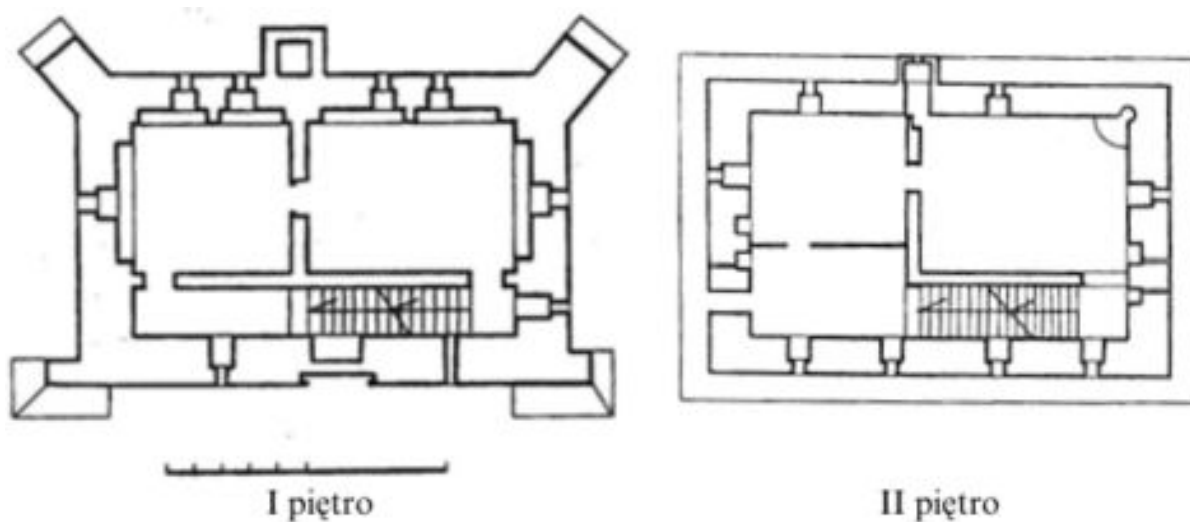
14. Kórnik, zamek, elewacja północna, stan z 2022 r.

15. Kórnik, zamek, elewacja południowa, stan z 2022 r.

16. Zwiastowanie Najświętszej Maryi Pannie, środkowy obraz tryptyku z Mądrego, warsztat wielkopolski (mistrz z Szamotuł), ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku.

17. Gołańcz, wieża, rekonstrukcja wg Skuratowicz (2001).

18. Kórnik, zamek, najniższa kondygnacja (tzw. piwnice), pomieszczenie P10 (ściana wschodnia), z zaznaczeniem zamurowanych schodów prowadzących na wyższą kondygnację, stan z 2017 r.

19. Kórnik, zamek, najniższa kondygnacja (tzw. piwnice),
pomieszczenie P8 (narożnik południowo-wschodni), łuk schodów, stan z 2017 r.

20. Kórnik, destrukty detalu architektonicznego z przyzamkowego parku, piaskowiec.

21. Kórnik, destrukty detalu architektonicznego z przyzamkowego parku, piaskowiec.

23. Kórnik, destrukty detalu architektonicznego z przyzamkowego parku, piaskowiec.

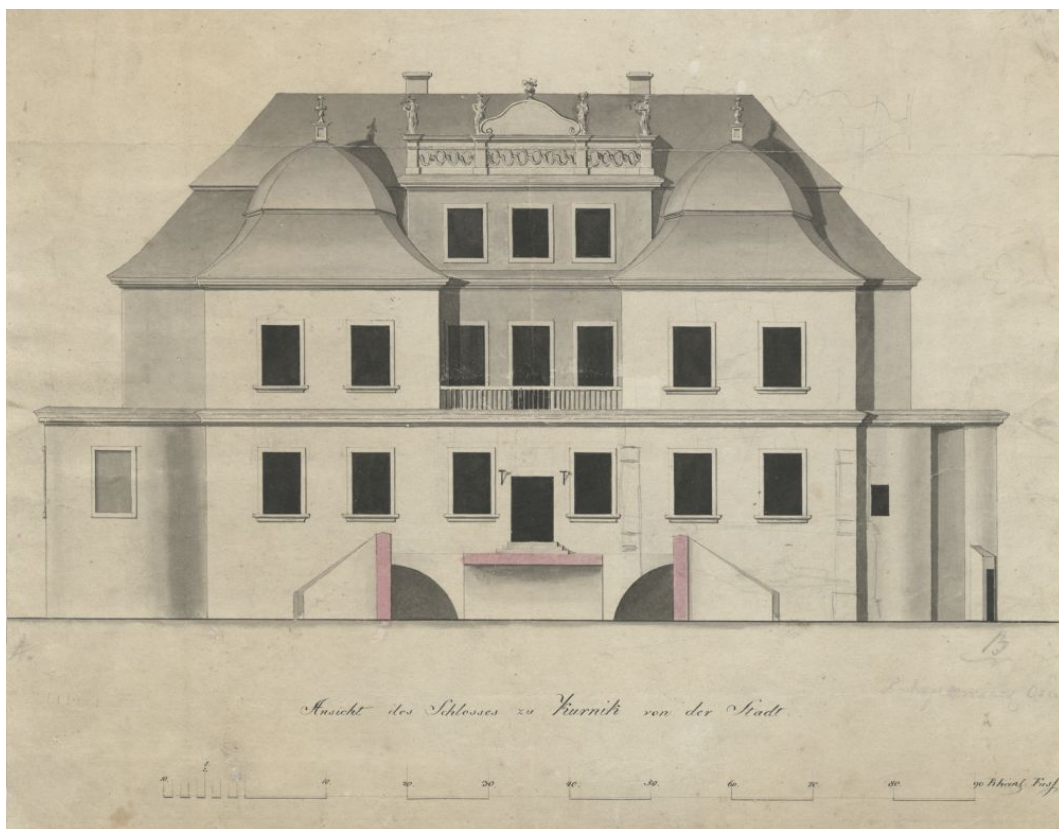
24. Kórník, destrukty detalu architektonicznego z przyzamkowego parku, piaskowiec.

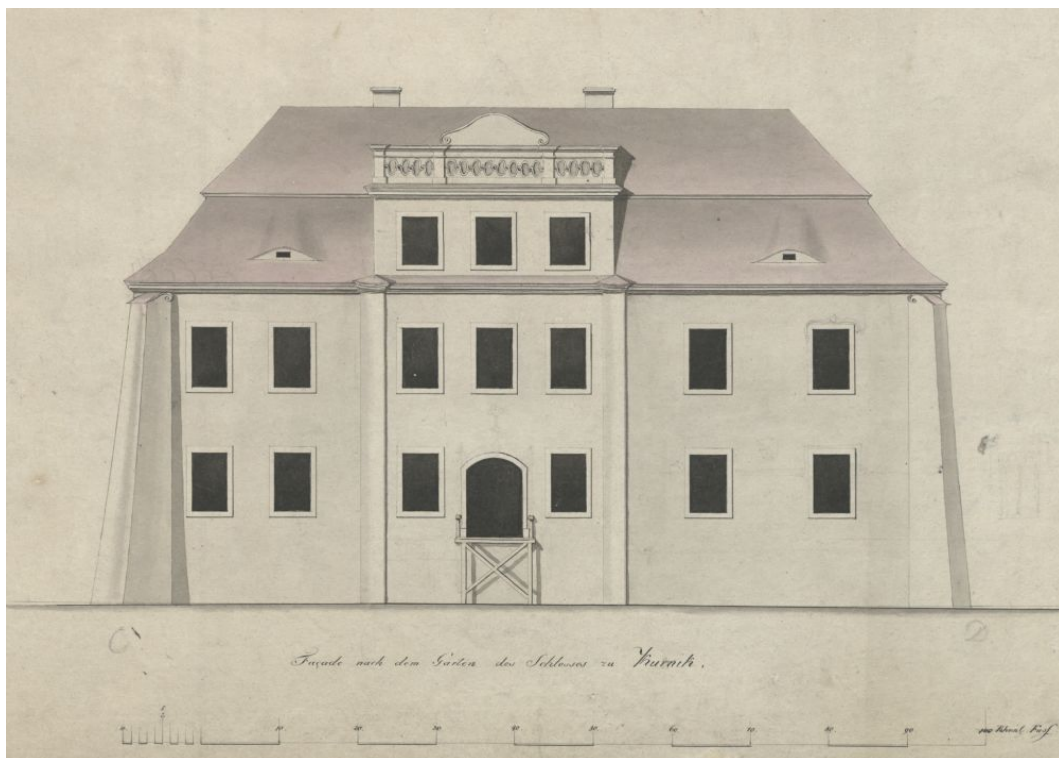
25. Kórník, destrukty detalu architektonicznego z przyzamkowego parku, piaskowiec.

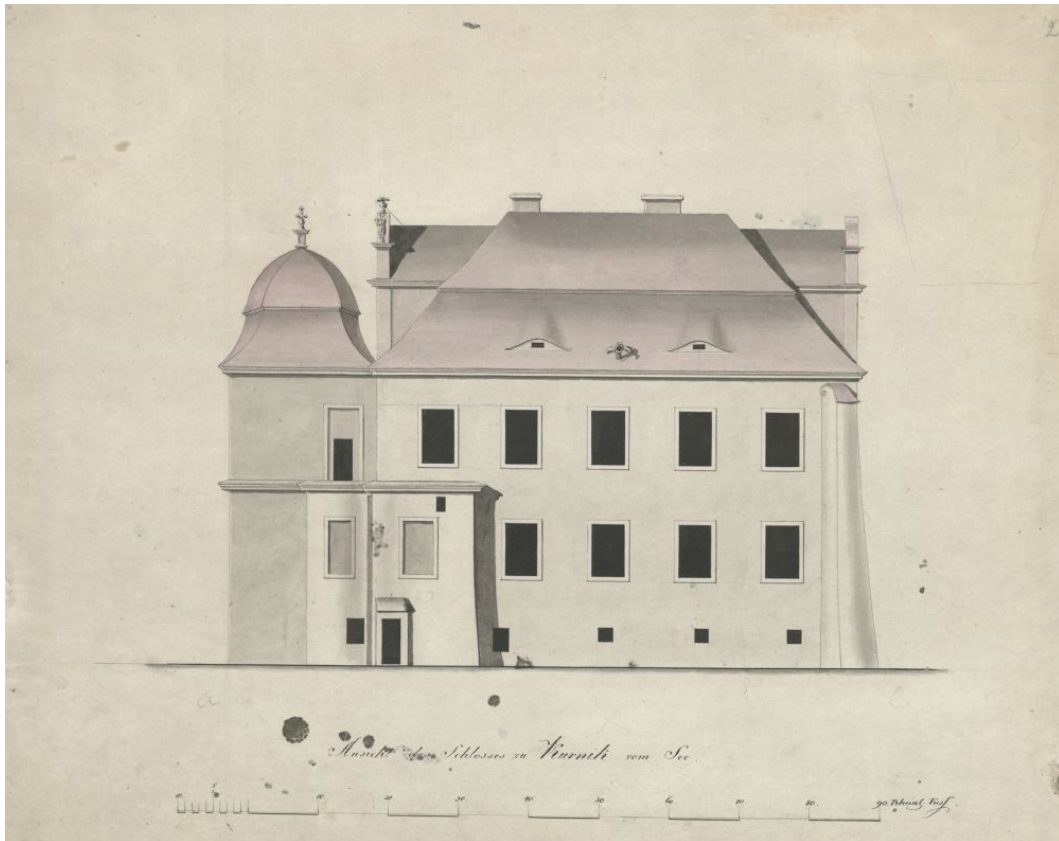
26. Kórník, destrukty detalu architektonicznego z przyzamkowego parku, piaskowiec.

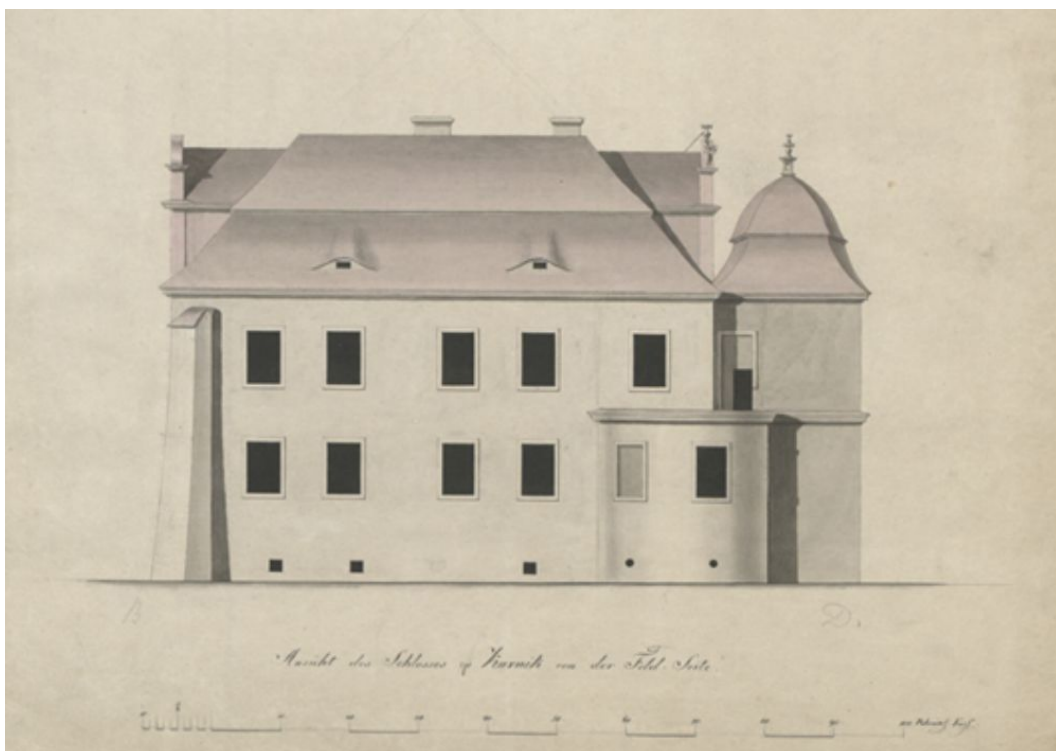
27. Kórnik, zamek, inwentaryzacja Abichta z lat 1826-1827 (po XVIII-wiecznej przebudowie), elewacja północna, ze zb. Biblioteki Kórnickiej PAN.

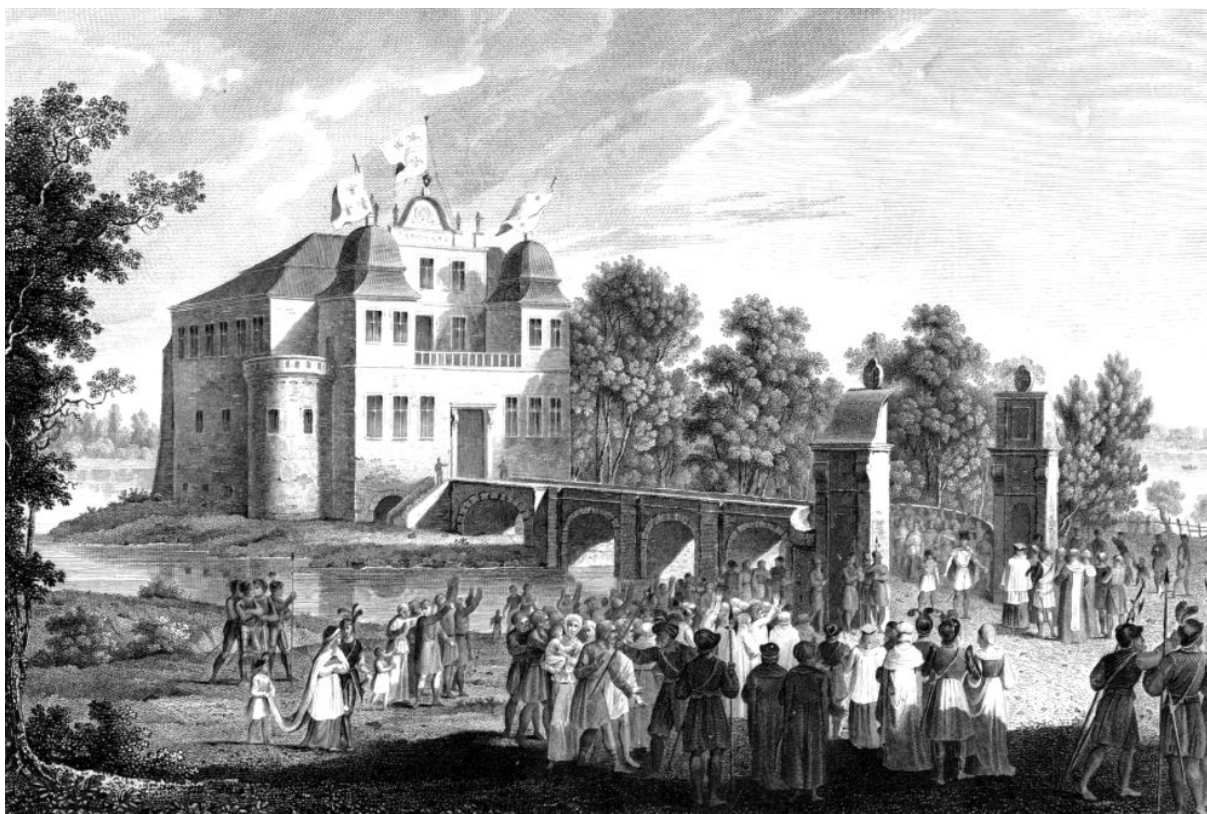
28. Kórnik, zamek, inwentaryzacja Abichta z lat 1826-1827, elewacja południowa, ze zb. Biblioteki Kórnickiej PAN.

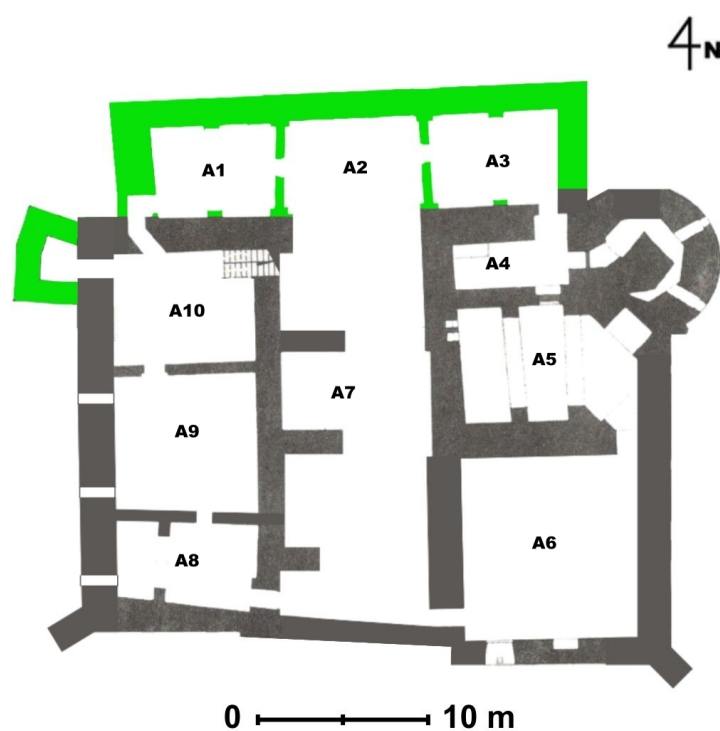
29. Kórnik, zamek, inwentaryzacja Abichta z lat 1826-1827, elewacja zachodnia, ze zb. Biblioteki Kórnickiej PAN.

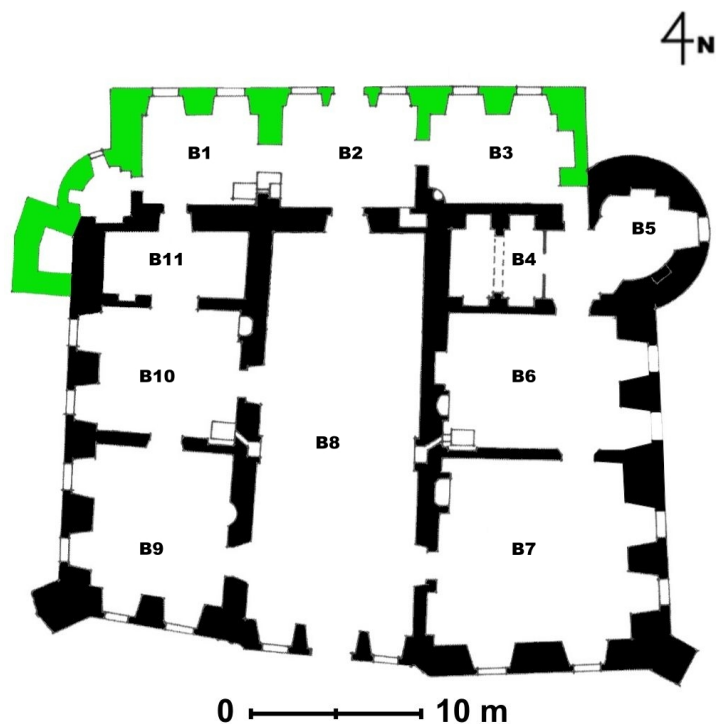
30. Kórnik, zamek, inwentaryzacja Abichta z lat 1826-1827, elewacja wschodnia, ze zb. Biblioteki Kórnickiej PAN

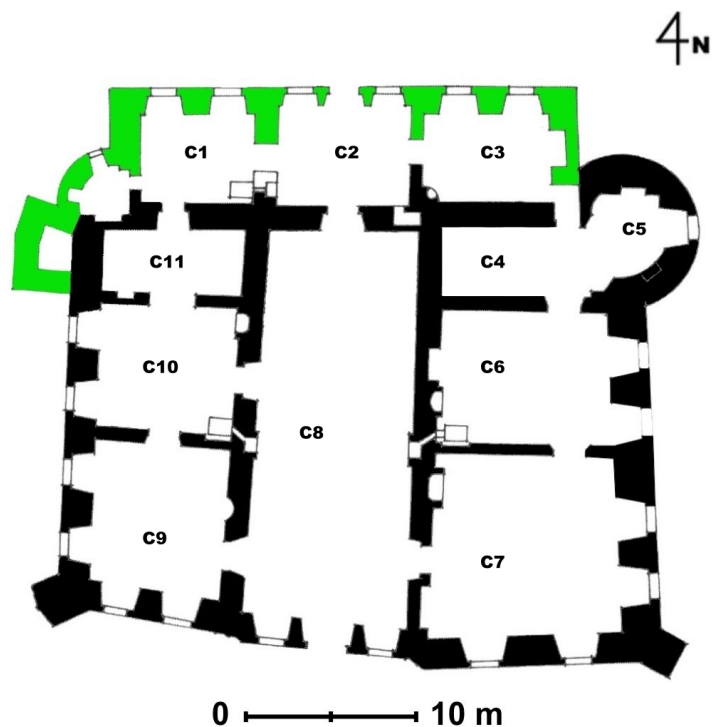
31. Kórnik, zamek, rycina G. Döblera z I poł. XIX wieku.

32. Kórnik, zamek, rzut poziomy ob. piwnic (dawn. przyziemie),
 oprac. autora na podst. inwentaryzacji J.K. Janowskiego z 1871 roku,
 czarny – mury sprzed 1557 roku;
 zielony – mury dodane po 1557 roku (przebudowa Stanisława Górki).

33. Kórnik, zamek, rzut poziomy ob. parter (dawn. I piętro),
 oprac. autora na podst. inwentaryzacji Abichta z lat 1826-1827,
 czarny – mury sprzed 1557 roku;
 zielony – mury dodane po 1557 roku (przebudowa Stanisława Górki).

34. Kórnik, zamek, rzut poziomy ob. I piętro (dawn. II piętro),
 oprac. autora na podst. inwentaryzacji Abichta z lat 1826-1827,
 czarny – mury sprzed 1557 roku;
 zielony – mury dodane po 1557 roku (przebudowa Stanisława Górki).

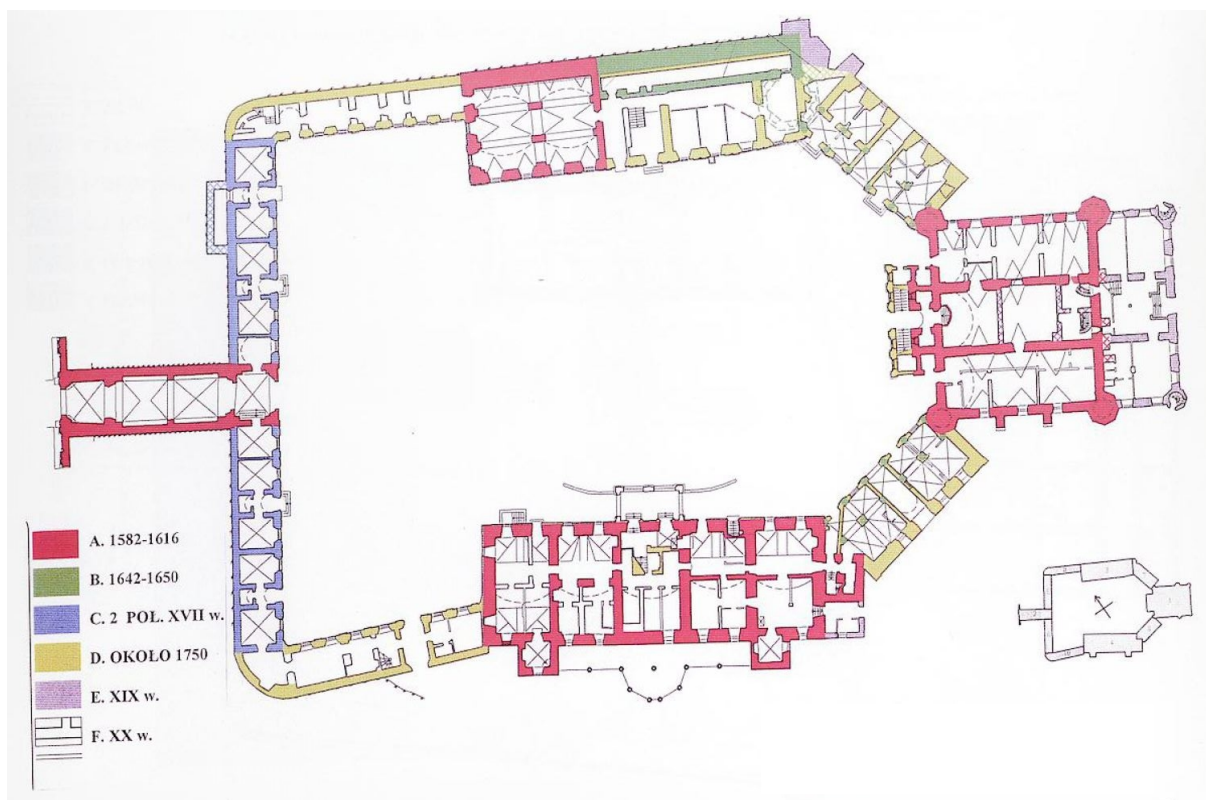
35. Kórnik, zamek, zblocze (wielokrążek) z herbami Jastrzębiec i Nałęcz, ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku.

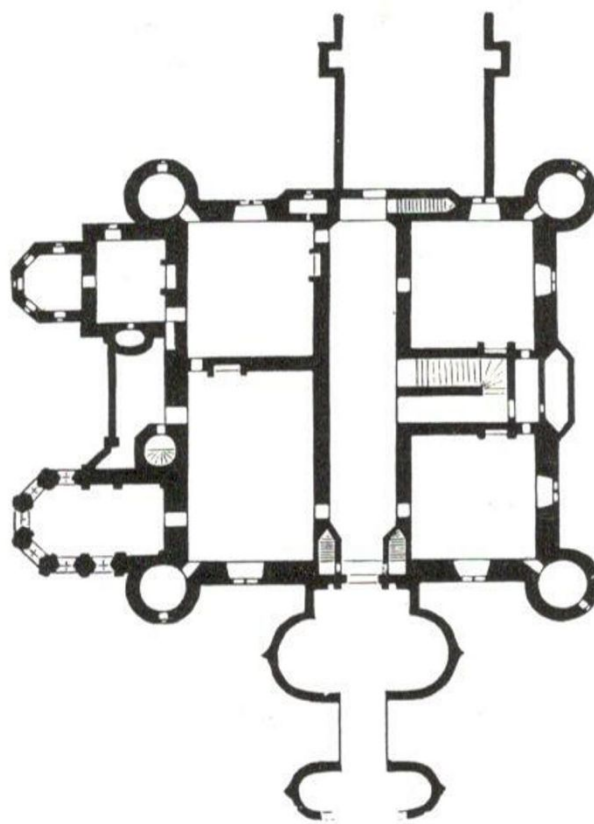
36. Kórnik, zamek, zblocze (wielokrążek) z herbami Łódzia i Poraj oraz monogramem Stanisława Górki, ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku.

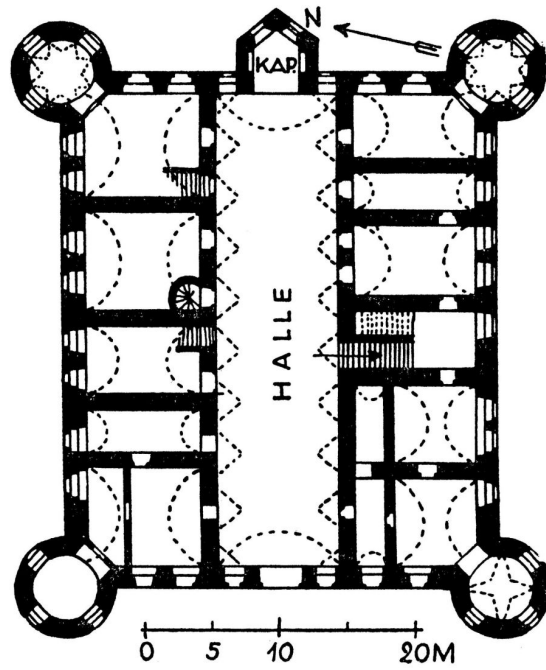
37. Kórnik, zamek, zblocze (wielokrążek) z napisami: Hans Koler 1568, „Uliano w Kurniku” ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku.

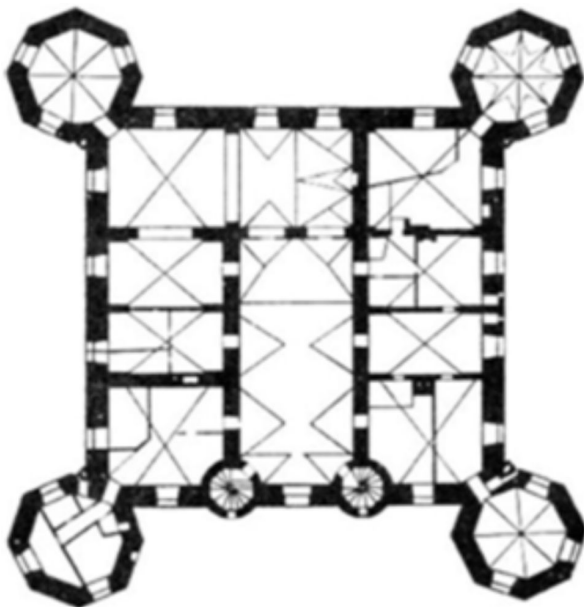
38. Nieśwież, zamek, plan I p., rozwarstwienie etapów budowy wg Bernatowicz (1998).

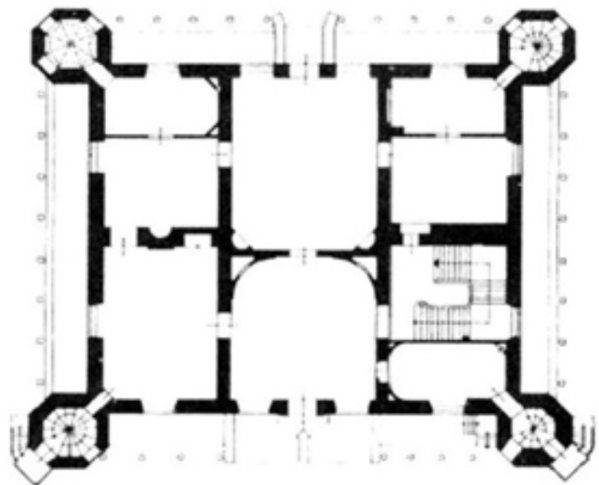
39. Chenonceau, zamek, rzut I p. wg Prinz, Kecks (1985).

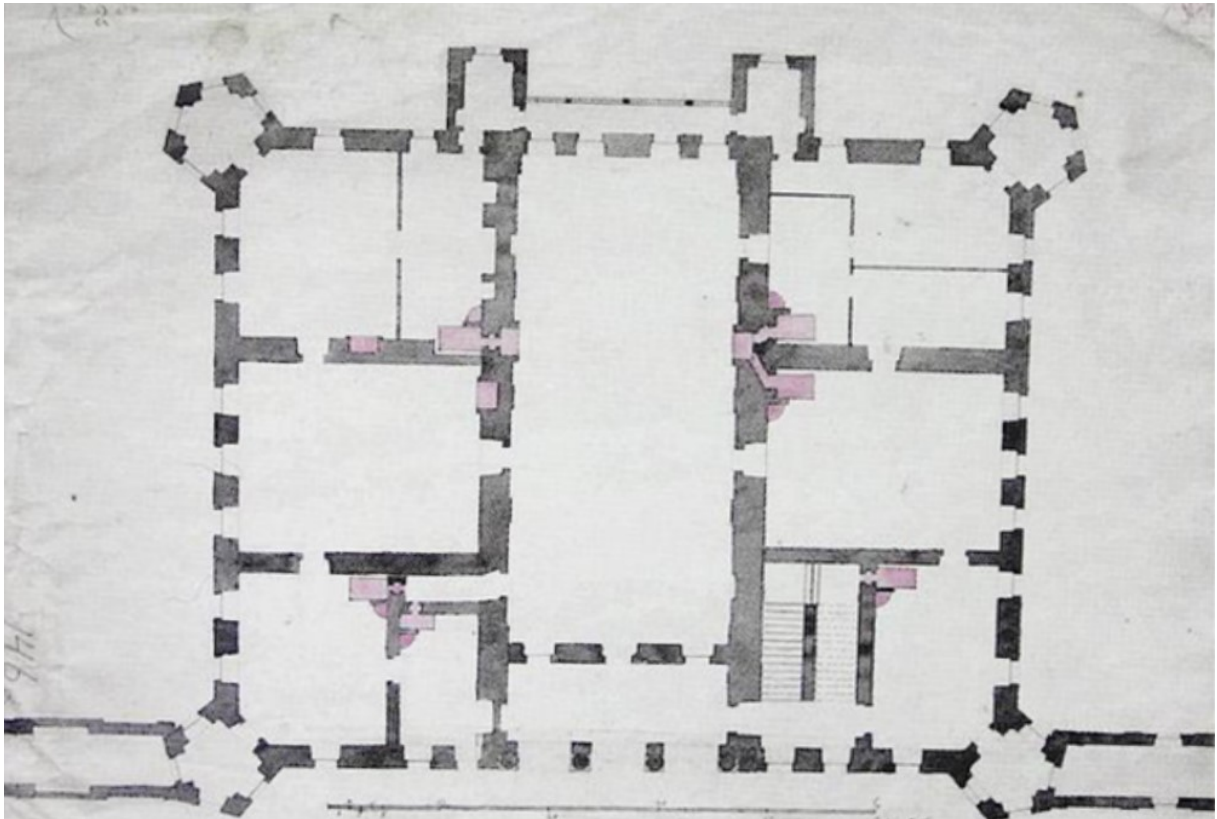
40. Zamek Ebach ok. 1550, rzut poziomy wg Hitchcock (1981).

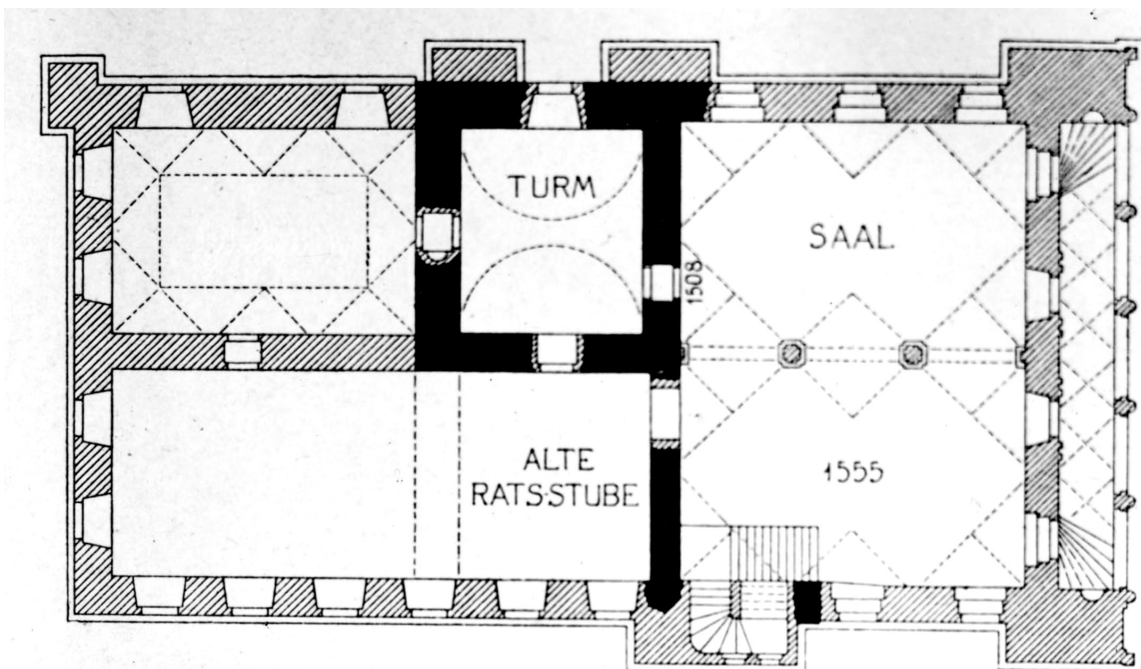
41. Zamek Glücksburg (1582-87),
rzut poziomy wg Hitchcock (1981).

42. Zamek Ahrensburg (1594-98),
rzut poziomy wg Hitchcock (1981).

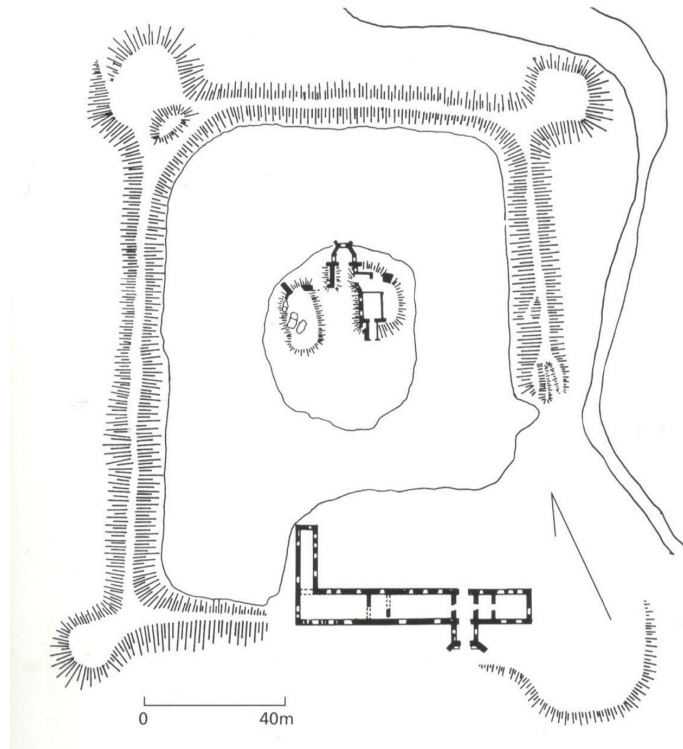
43. Biała Podlaska, zamek Radziwiłłów, rzut piętra pałacu z lat 1746-1750 wg Bernatowicz (2011).

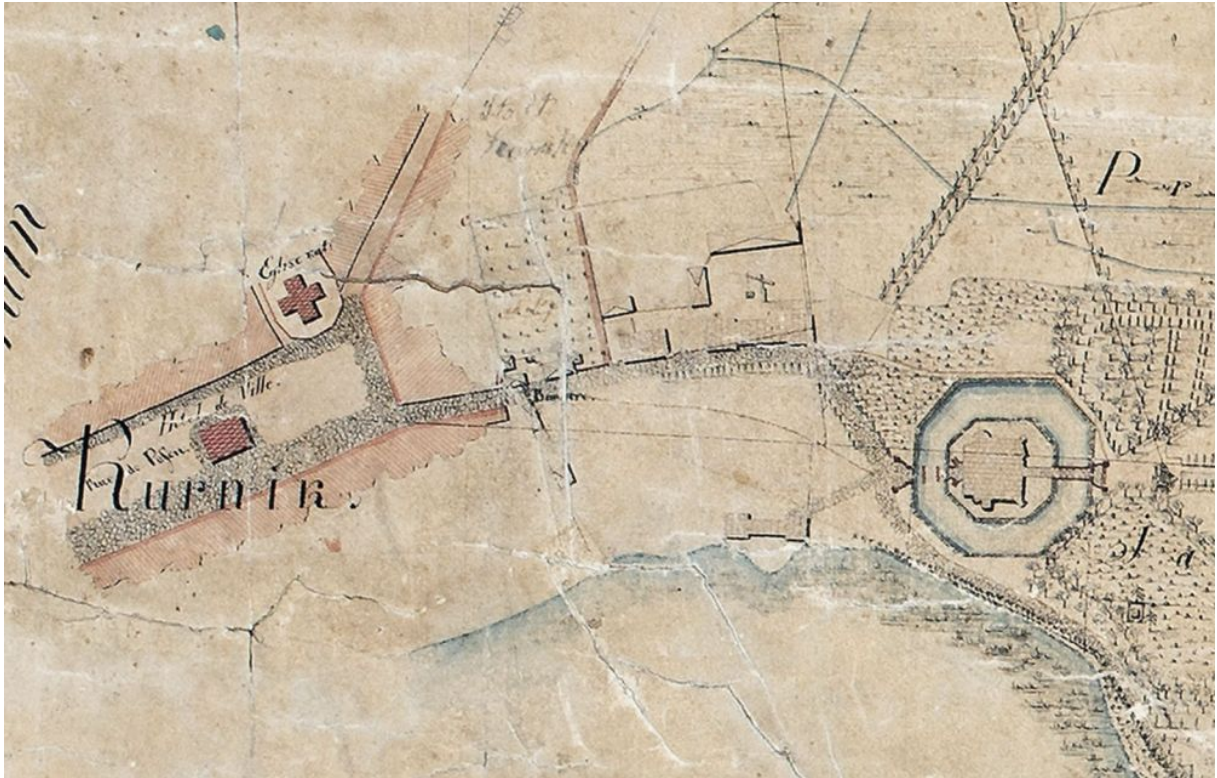
44. Poznań, ratusz, arch. G.B. Quadro, 1550-1560, rzut parteru wg Bettenstaedt (1913).

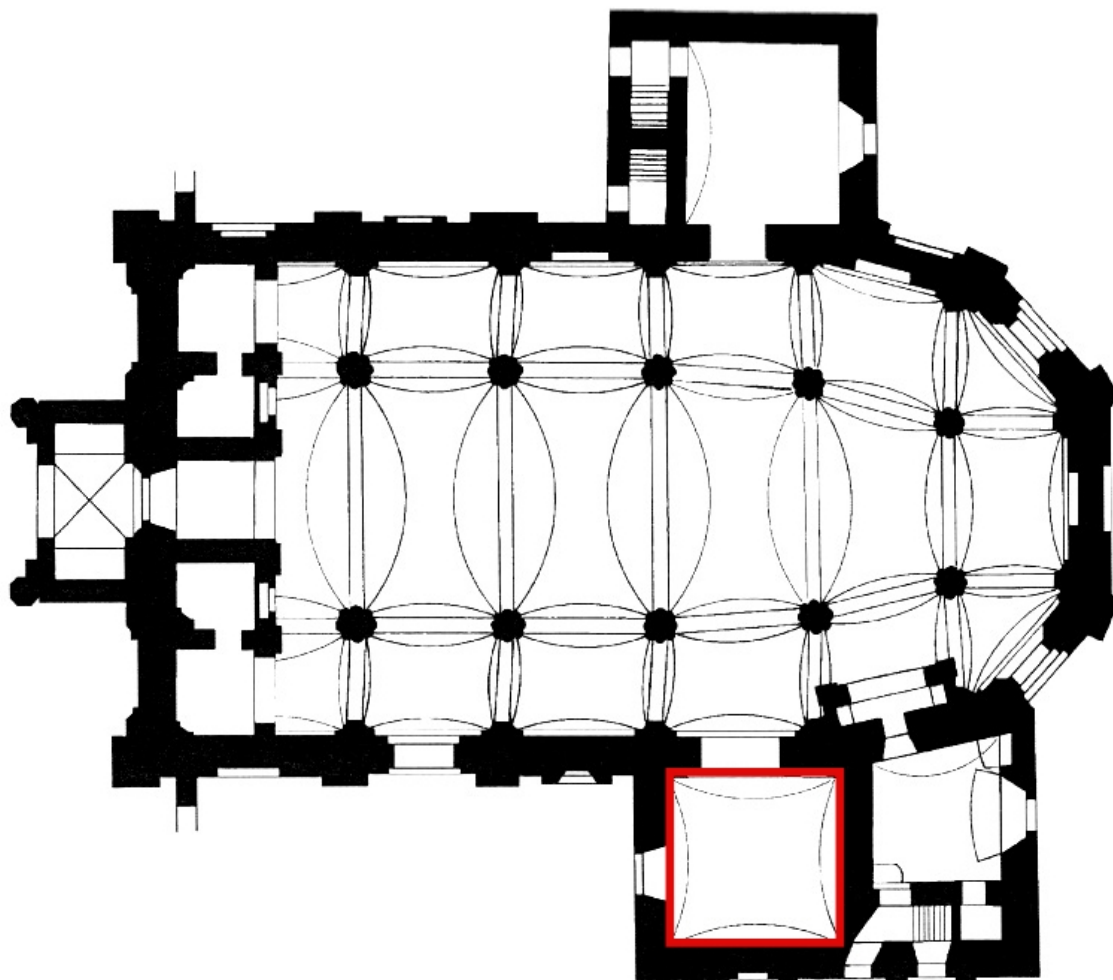
45. Kórnik, zdjęcie satelitarne z zaznaczeniem hipotetycznego zasięgu założenia rezydencjonalnego (czerwona linia przerywana) oraz lokalizacji: 1) przedzamcza, 2) ogrodu.

46. Ćmielów, zamek Szydłowieckich, rekonstrukcja stanu z I połowy XVI wieku (po przebudowie z lat 1519-1531) wg Miłobędzki (1959).

47. Kórnik, fragment planu z ok. 1827 roku (Plan du château du comte Dzialinski auprès de Kurnik et de ses environs fait et dessiné par Ziehlke), ze zb. Biblioteki Kórnickiej PAN.

48. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, rzut z zaznaczeniem kaplicy Górków wg Kowalski (2007).

49. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, płyta nagrobna Łukasza III Górki, warsztat Henryka Horsta, po 1584 r.

50. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, płyta nagrobna Andrzeja II Górki, warsztat Henryka Horsta, po 1584 r.

51. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, płyta nagrobna Stanisława Górki, warsztat Henryka Horsta, po 1584 r.

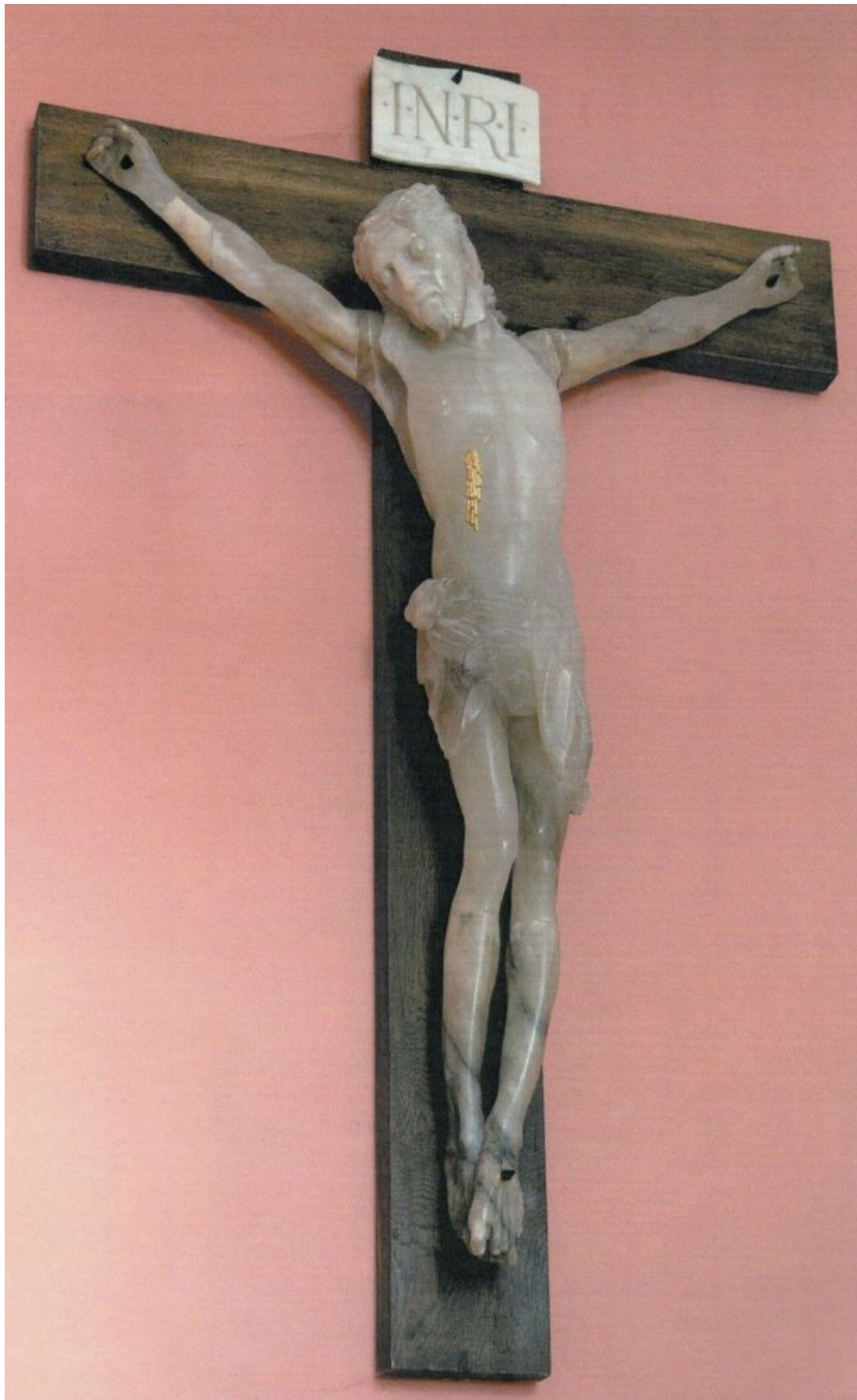
52. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych,
 tablica erekcyjna – epitafium Stanisława Górki, alabaster, wym. 113 cm x 57 cm.

53. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, kartusze herbowe z kaplicy Górków, alabaster.

54. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, *Alegoryczne Ukrzyżowanie*, alabaster, wym. 68 cm x 57 cm, 4 ćw. XVI wieku.

55. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, krucyfiks, alabaster, 4 ćw. XVI wieku.

56. Kórnik, alabastrowe detale oprawy architektonicznej nagrobków Górków (?),
ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku.

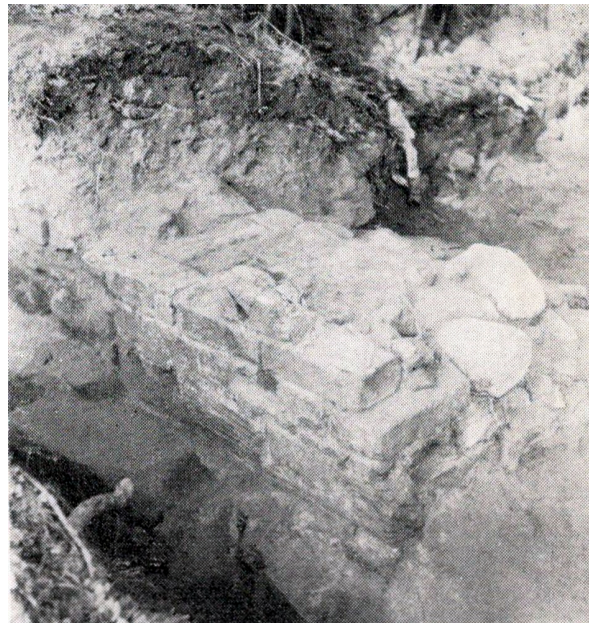
57. Kórnik, alabastrowy kapitel oprawy architektonicznej nagrobków Górków (?),
ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku.

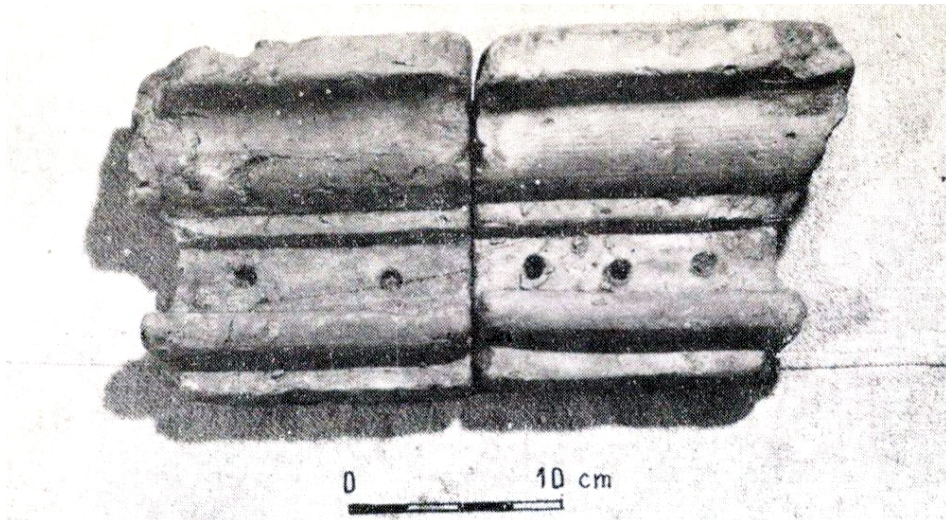
58. Mościenica k. Kórnik, fundamenty pawilonu myśliwskiego odkopanego przez archeologów w 1969 roku, fundament filaru na linii ściany południowej.

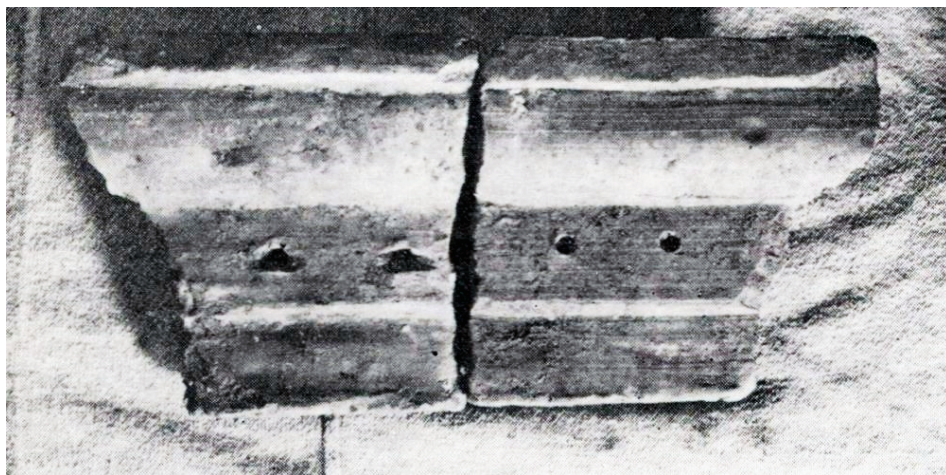
59. Mościenica k. Kórnik, fundamenty pawilonu myśliwskiego odkopanego przez archeologów w 1969 roku, zachodnie zakończenie płd. ławy fundamentowej.

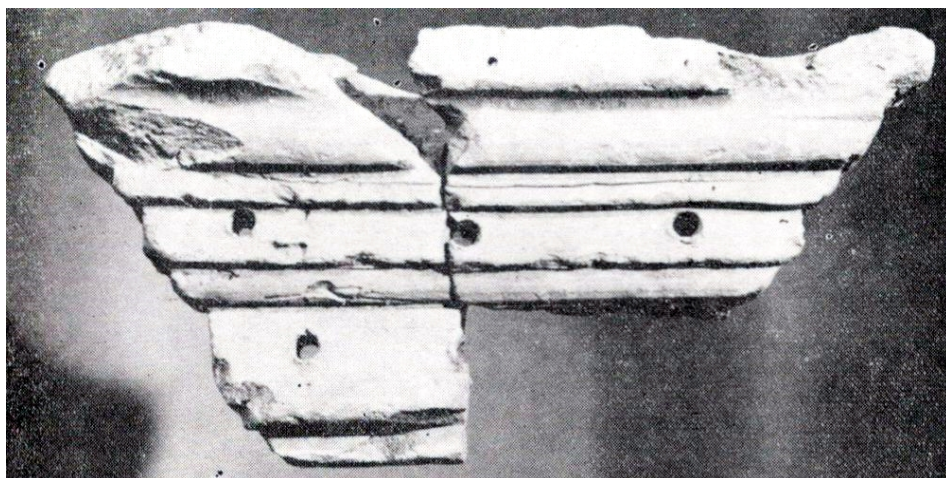
60. Mościenica k. Kórnik, fundamenty pawilonu myśliwskiego odkopanego przez archeologów w 1969 roku, fragment muru ściany wschodniej.

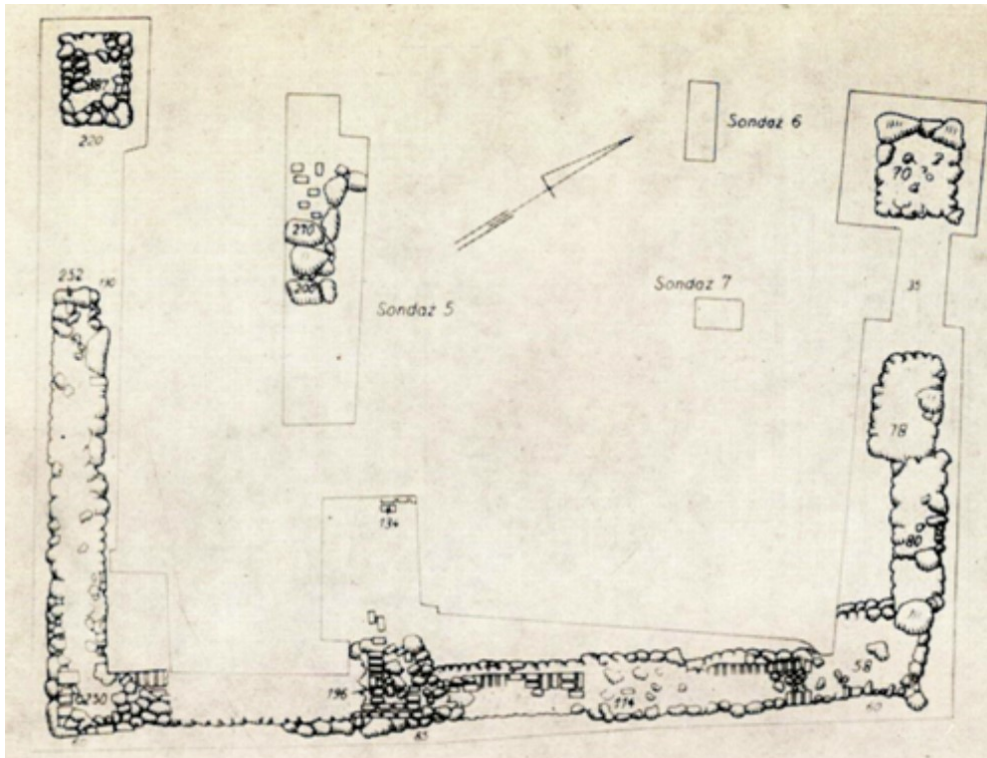
61. Mościenica k. Kórnika, kapitel pilastra z pawilonu myśliwskiego, odnaleziony podczas badań w 1969 roku.

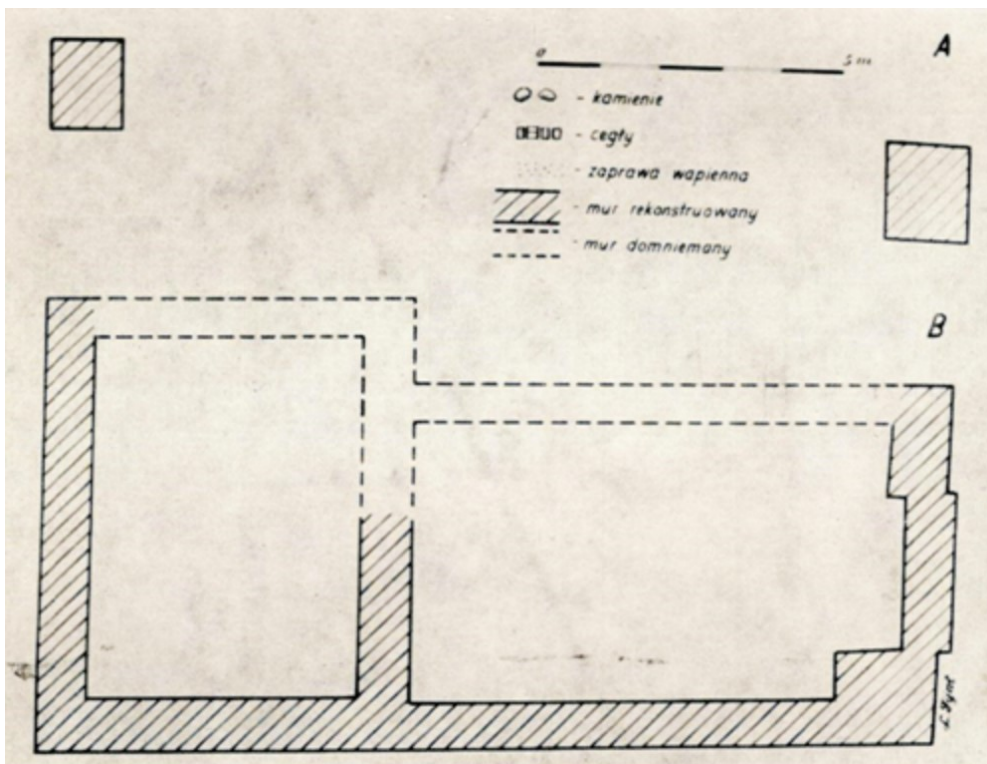
62. Mościenica k. Kórnika, kapitel pilastra z pawilonu myśliwskiego, odnaleziony podczas badań w 1969 roku.

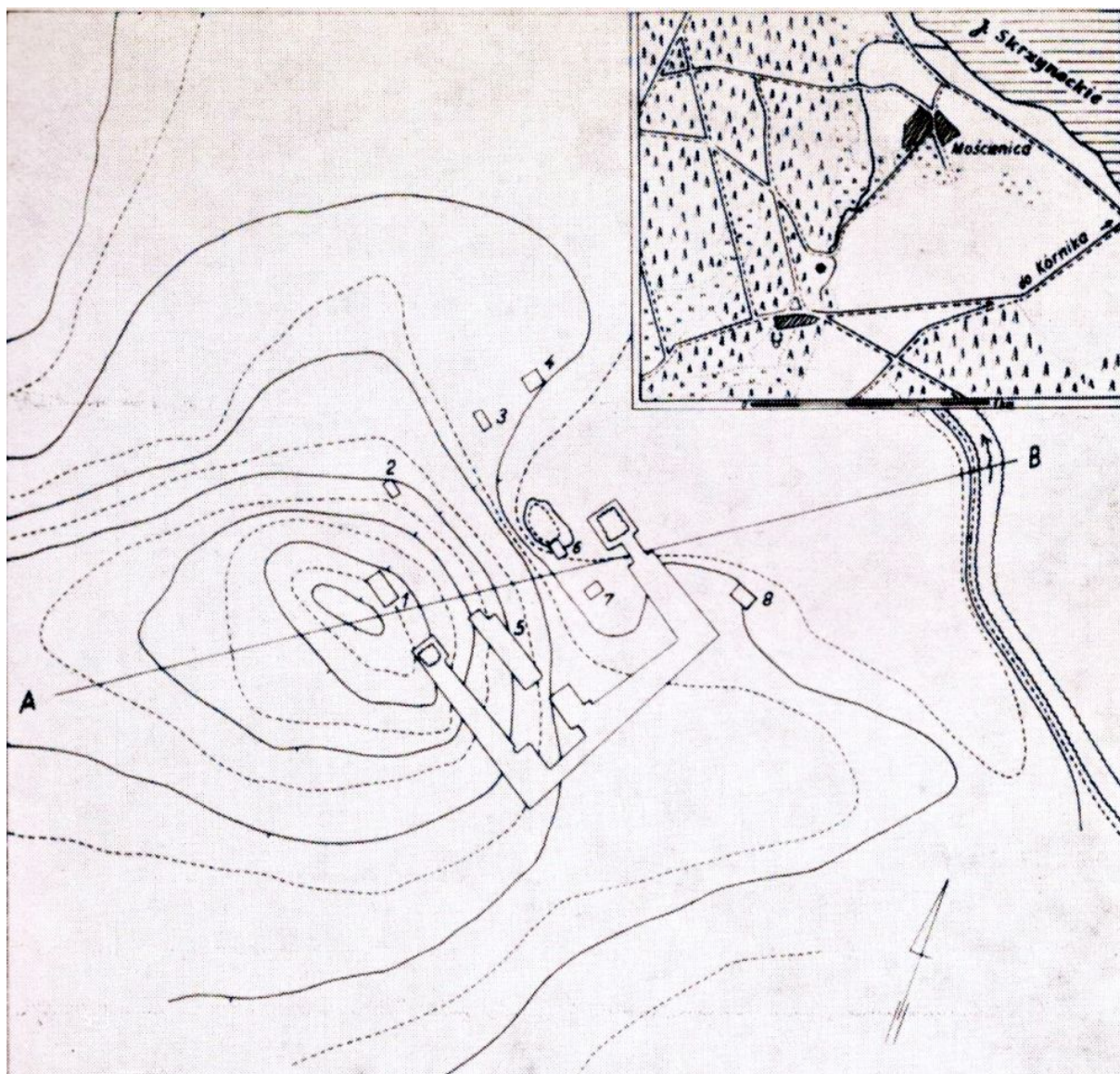
63. Mościenica k. Kórnika, kapitel pilastra z pawilonu myśliwskiego, odnaleziony podczas badań w 1969 roku.

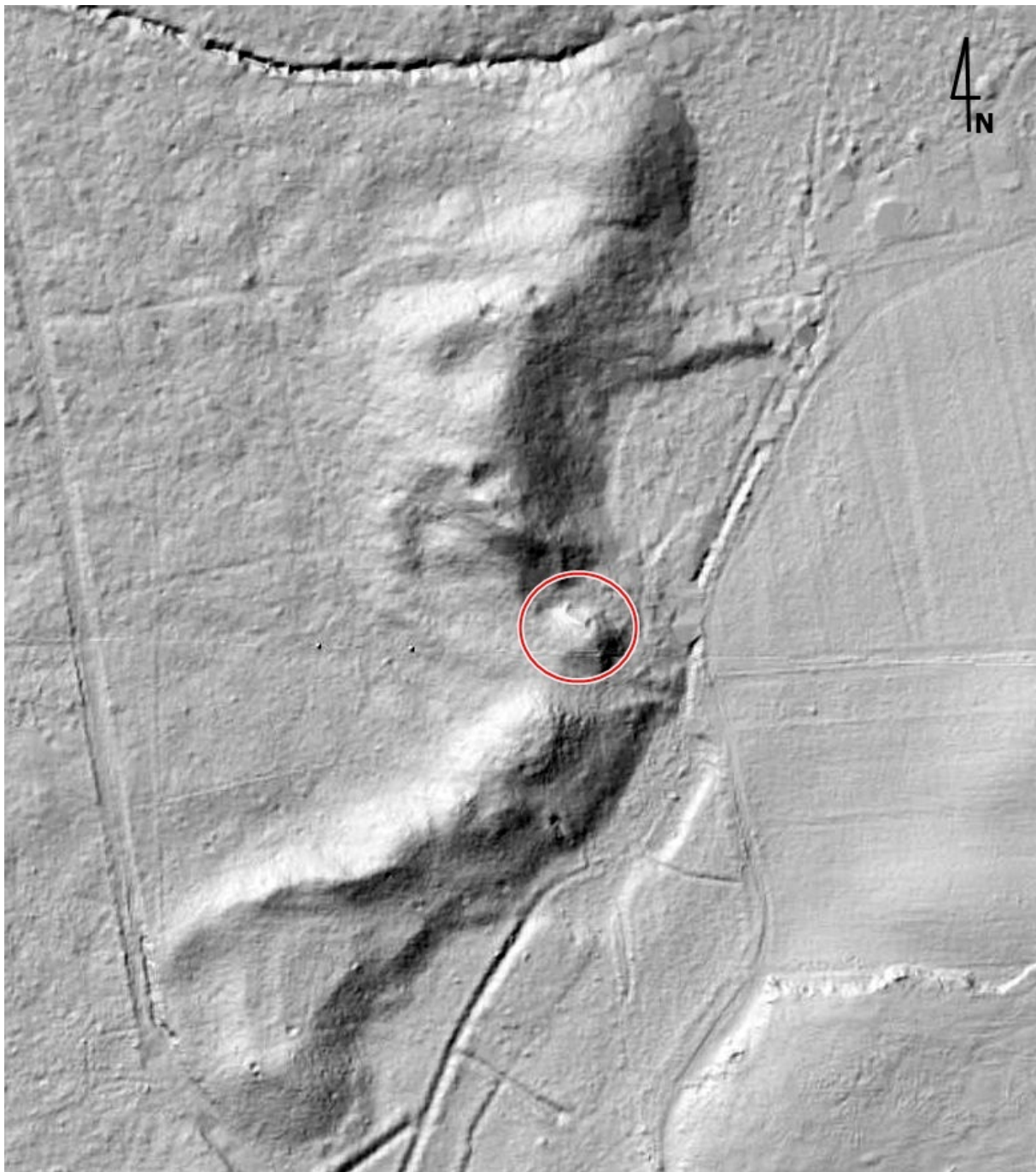
64. Mościenica k. Kórnik, Zwierzyniec, rekonstrukcja pawilonu myśliwskiego wg Karłowska-Kamzowa i Fogel (1973), rzut poziomy pozostałości budowli, zarys reliktywów łąw fundamentowych.

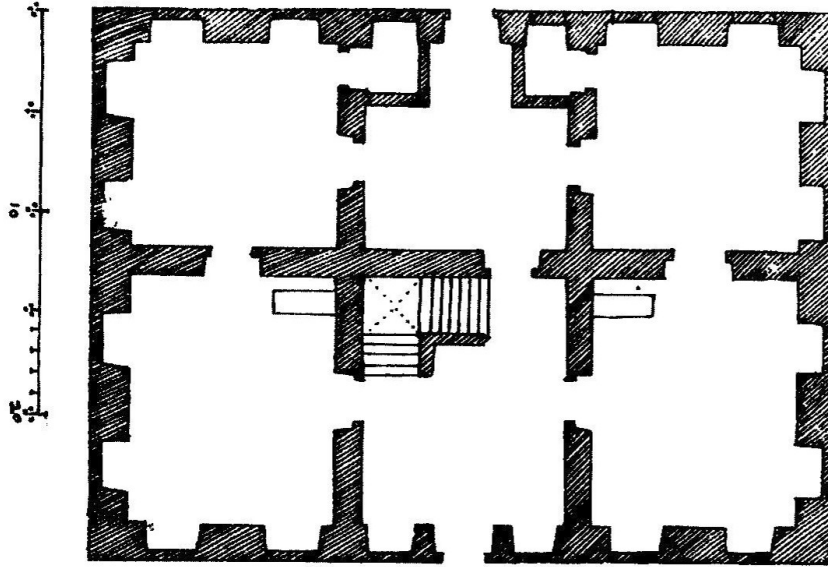
65. Mościenica k. Kórnik, Zwierzyniec, rekonstrukcja pawilonu myśliwskiego wg Karłowska-Kamzowa i Fogel (1973), próba rekonstrukcji założenia.

66. Mościenica k. Kórniko, szkic wysokościowo-sytuacyjny stanowiska archeologicznego z końca lat 60. XX wieku, z pozostałościami budowli.
Cyframi 1-8 zaznaczono wykopy sondażowe.

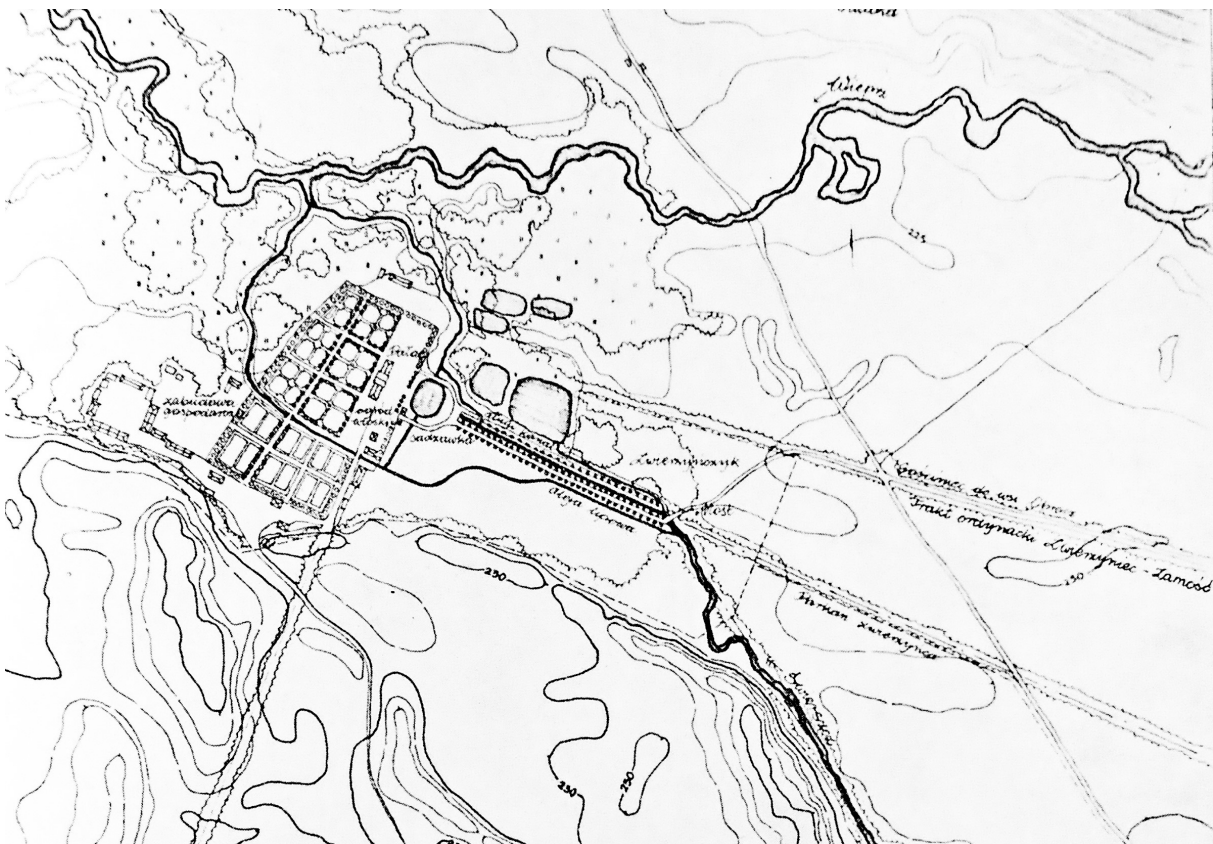

67. Mościenica k. Kórnik, mapa lidarowa z zaznaczonym zarysem fundamentów pawilonu myśliwskiego Górków.

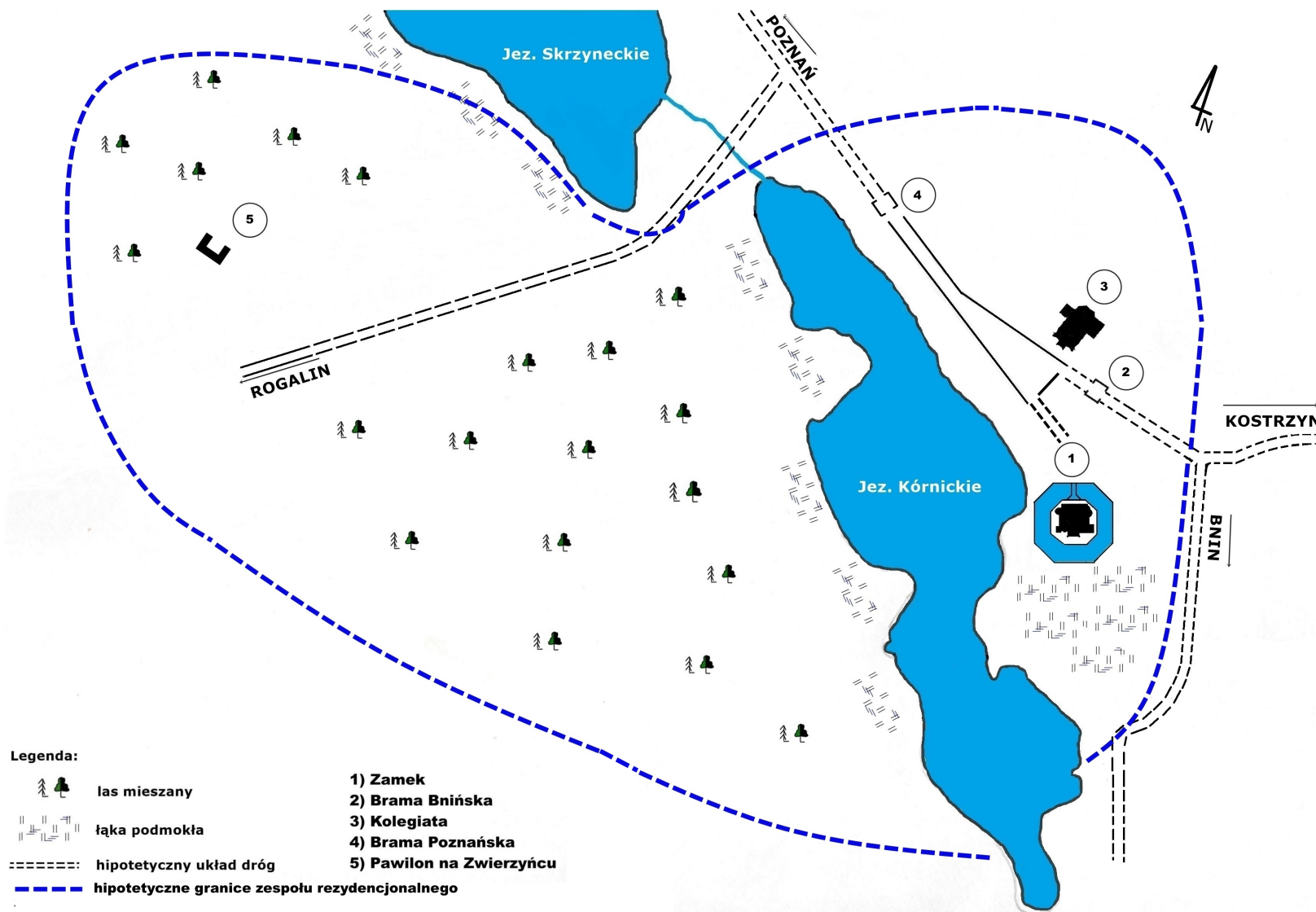

*fundamenta tego domu pana radziwiła wojewodi brackiego ten
 jest urabowi szwacharku i jego ktowi naziwais stba zaktwia
 iest urabowi ale ya turisowal jako muro wani .*

68. Nieśwież, Alba, pawilon myśliwski Radziwiłłów ok. 1600 roku wg Bernatowicz (2009).

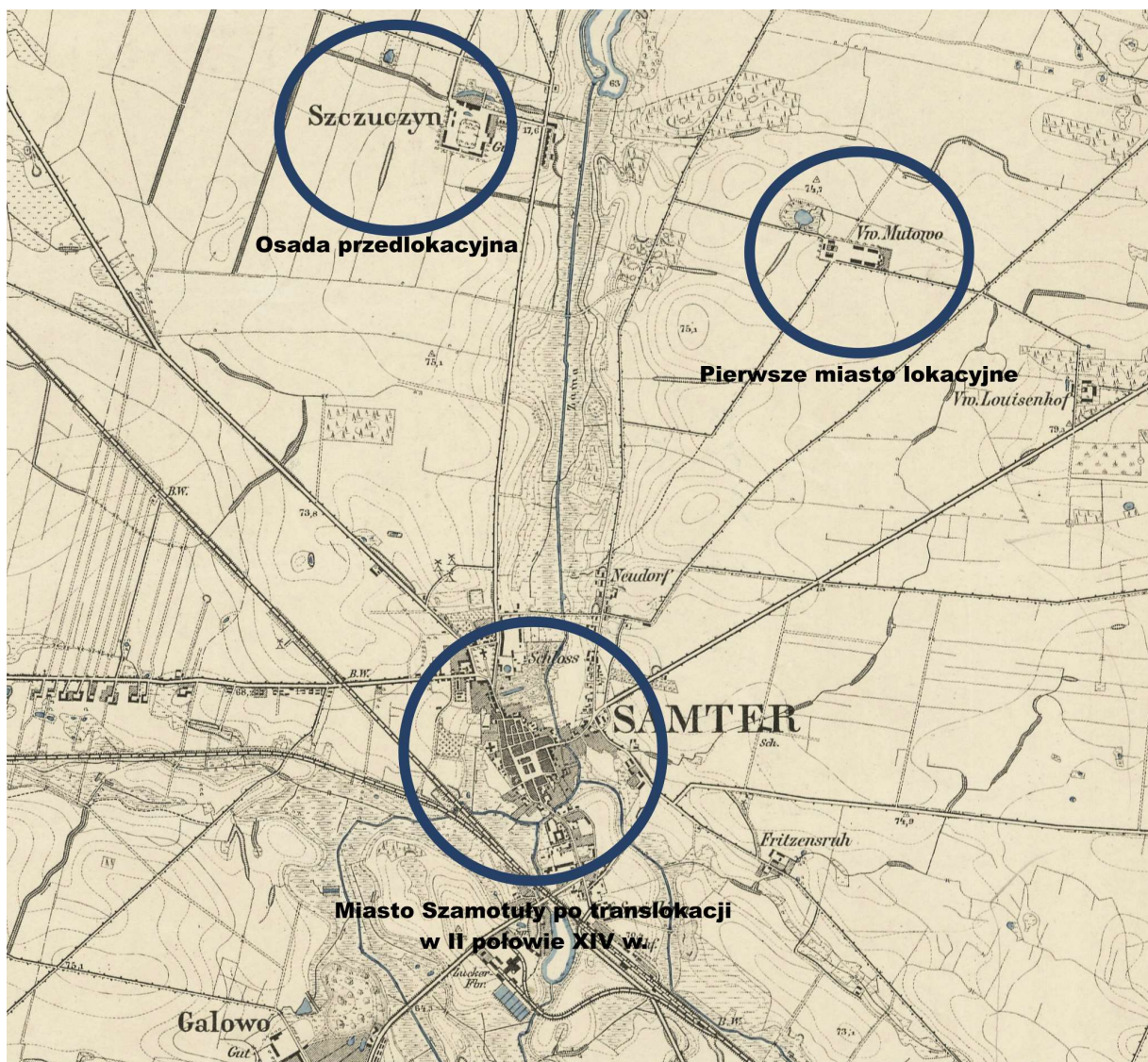
69. Założenie willowe Jana Zamojskiego z I połowy XVII wieku,
 rekonstrukcja wg Matławska-Patyk i Patyk (1986).

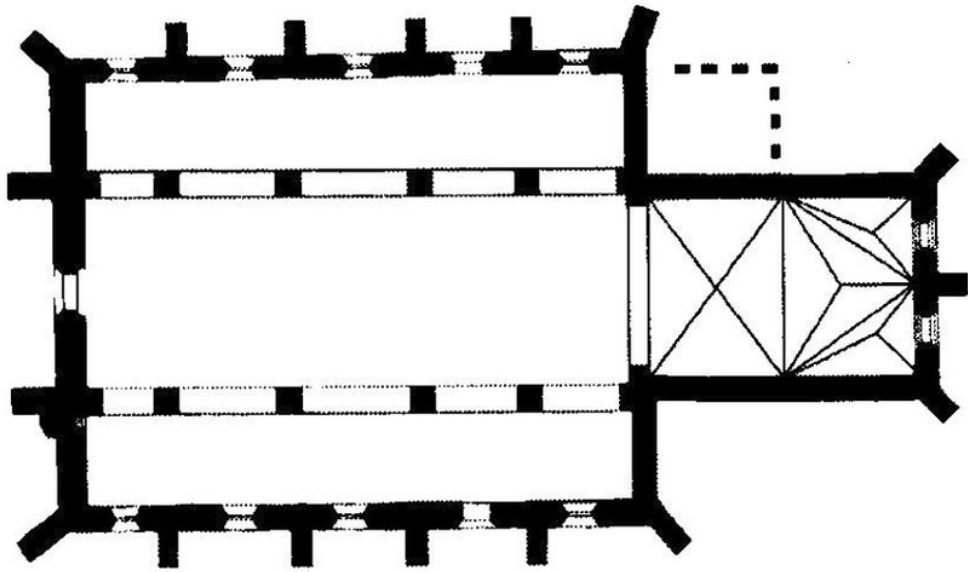
70. Kórnik, rekonstrukcja zespołu rezydencjonalnego Stanisława Górki z 3 ćw. XVI w., oprac. autora.

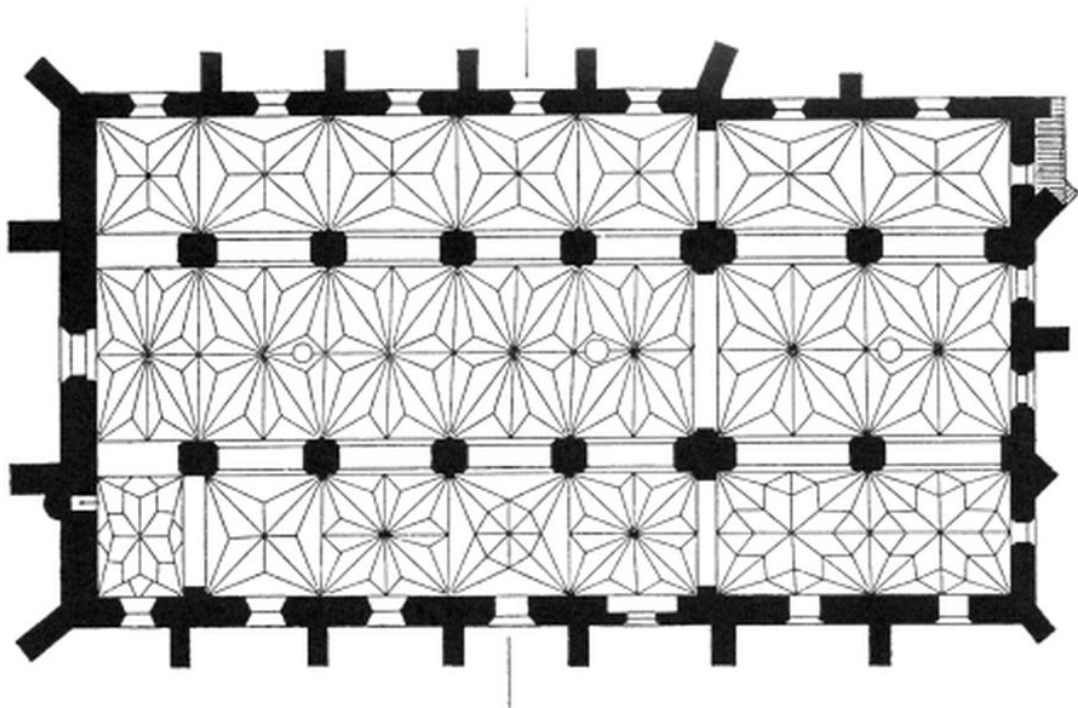
71. Szamotuły, zamek, widok od południowego-wschodu, stan z 2023 r.

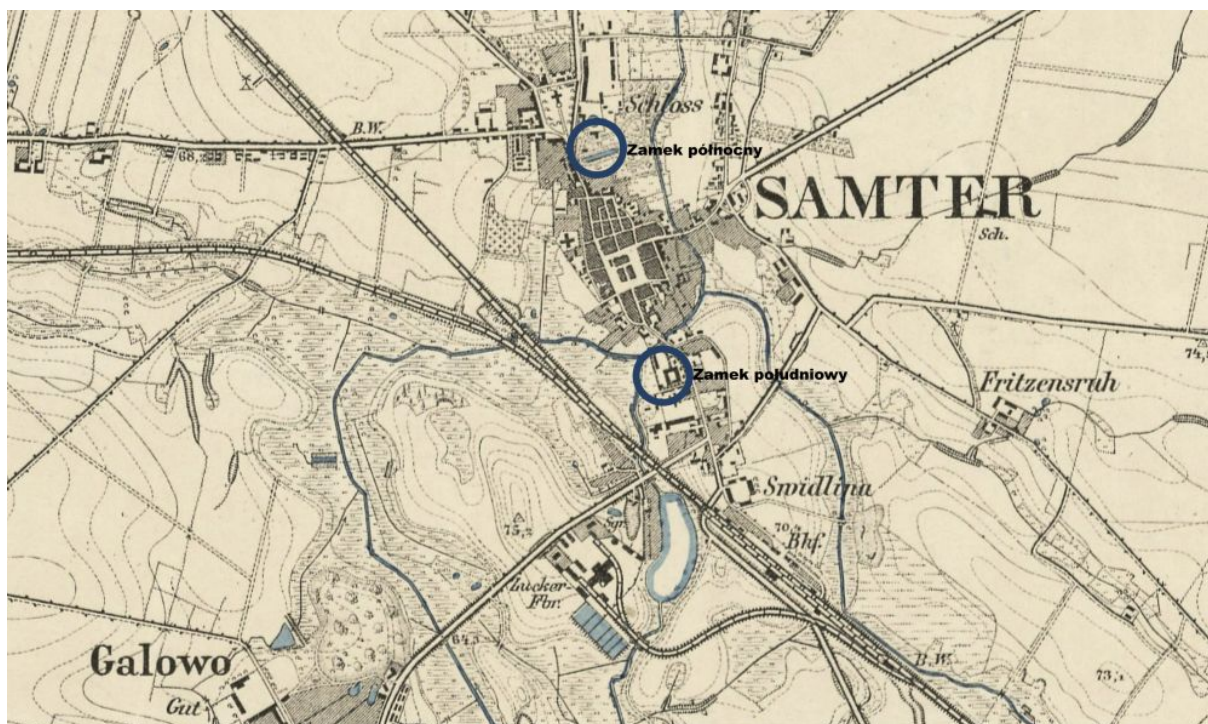
72. Szamotuły, fragment mapy z 1891 r., z zaznaczeniem lokalizacji pierwotnej osady zwanej Szamotułami, pierwszego miasta lokacyjnego oraz miasta translokowanego w II poł. XIV wieku na obecnym miejscu.

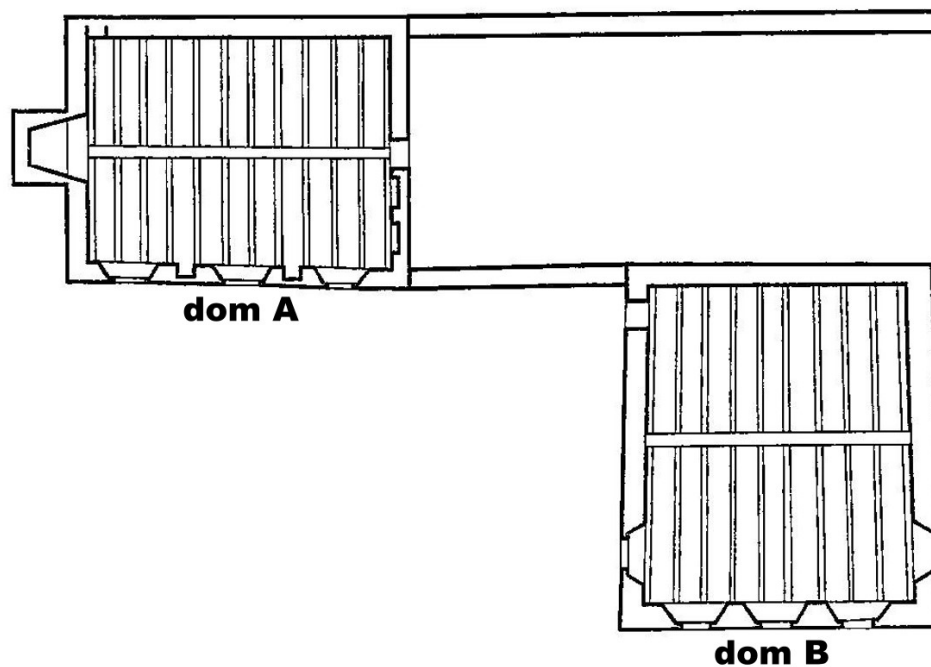
73. Szamotuły, kościół farny p.w. św. Stanisława, orientacyjna rekonstrukcja rzutu pierwszego kościoła z XIV w. wg Kowalski (2009).

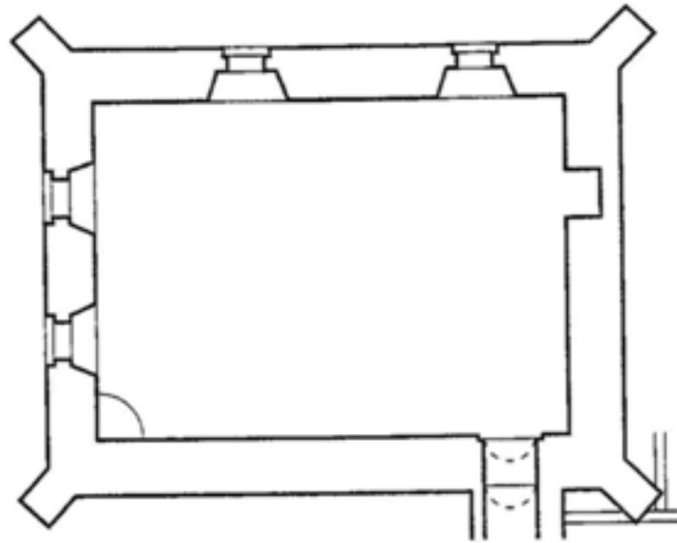
74. Szamotuły, kościół farny p.w. św. Stanisława, rzut kolegiaty wg Kothe (1896).

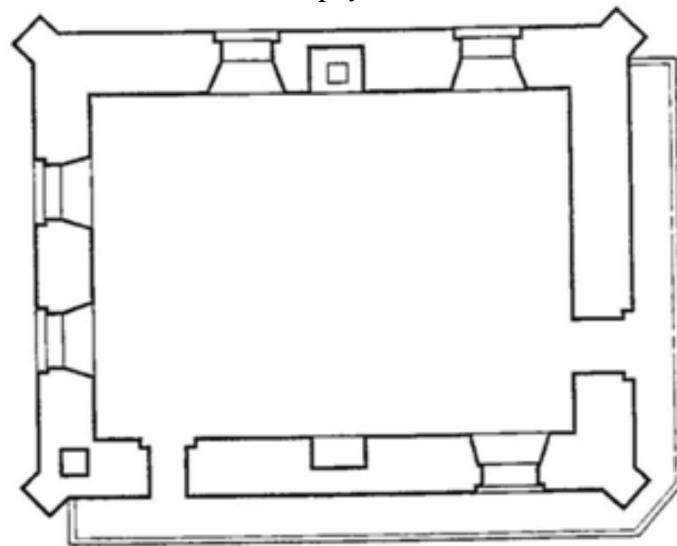
75. Szamotuły, fragment mapy z 1891 r., z zaznaczeniem lokalizacji zamków północnego i południowego.

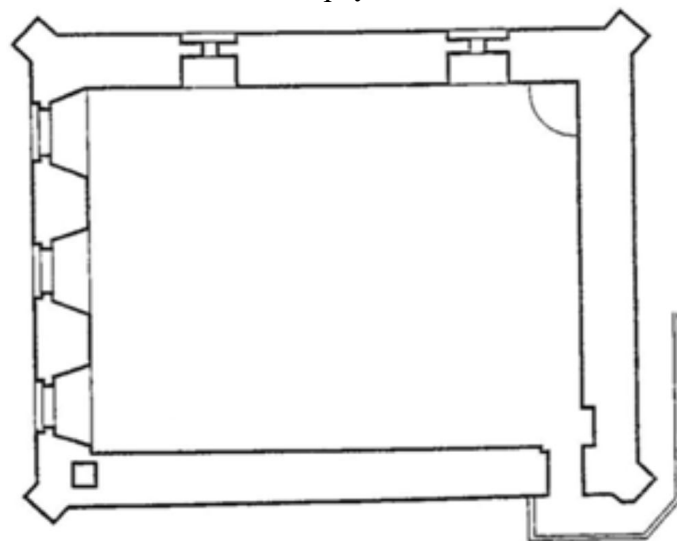
76. Szamotuły, zamek, rekonstrukcja stanu przez przebudowę Łukasza II Górki wg Skuratowicza.

I piętro

II piętro

III piętro

77. Szamotuły, baszta przybramna (tzw. baszta Halszki) – rzuty poziome wg Skuratowicza.

78. Szamotuły, baszta, elewacja zachodnia, stan z 2023 r.

79. Szamotuły, baszta, elewacja północna z wieżą schodową, stan z 2023 r.

80. Szamotuły, baszta, I p., izba, ściana południowa, wnęka z dekoracją malarską, stan z 2022 r.

81. Szamotuły, baszta, I p., izba, ściana południowa, wnęka okienna z dekoracją malarską, stan z 2022 r.

82. Szamotuły, baszta, elewacja wschodnia, stan z 2023 r.

83. Szamotuły, mury odsłonięte podczas badań archeologicznych (1972), wykop przy płd-wsch. narożniku baszty prostopadły do jej ściany płd. Lico zachodnie gotyckiego muru przystawionego do naroża baszty i związanego z konstrukcją przedbramia.

84. Szamotuły, mury odsłonięte podczas badań archeologicznych (1972), wykop równoległy do wschodniej ściany baszty przeprowadzony w odległości ok. 6,5 metra na wschód od niej. Widok z płd.-zach. na zachodnie lico odsłoniętego muru.

85. Szamotuły, mury odsłonięte podczas badań archeologicznych (1972), wykop równoległy do wsch. ściany baszty przeprowadzony w odległości ok. 6,5 m. na wschód od niej. Widok na zachodnie lico muru biegnącego ku płd. w stronę fosy.

86. Szamotuły, mury odsłonięte podczas badań archeologicznych (1972), drugi wykop na wschód od baszty. Odsłonięte mury znanej z opisów lustracyjnych tzw. baszty mniejszej.

87. Pozostałości po zamku w Rytwianach z XIV-XV w.

88. Zamek Oporowskich w Oporowie z l. 30./40. XV w.

89. Zamek w Dębnie z lat 70./80. XV w.

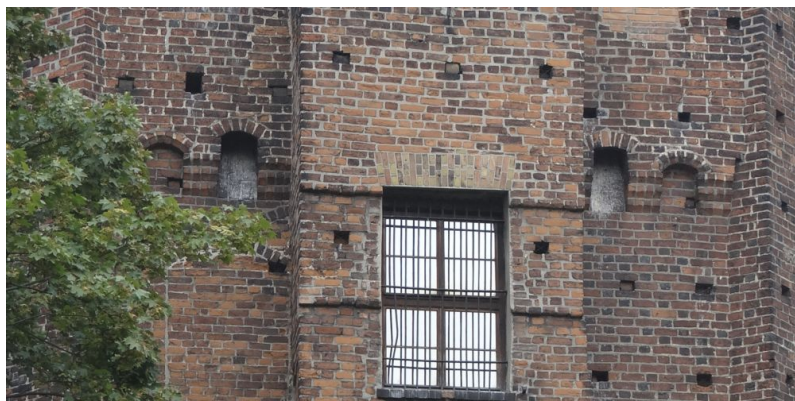
90. tzw. Dom Jana Długosza w Sandomierzu (dawna Mansjonaria).

91. Szamotuły, zamek, fragment arkatury na elewacji północnej pałacu (odkrywka).

92. Szamotuły, fara św. Stanisława, arkatura na zachodniej elewacji chóru.

93. Szamotuły, zamek, fragment machikuł baszty przybramnej, elewacja południowa.

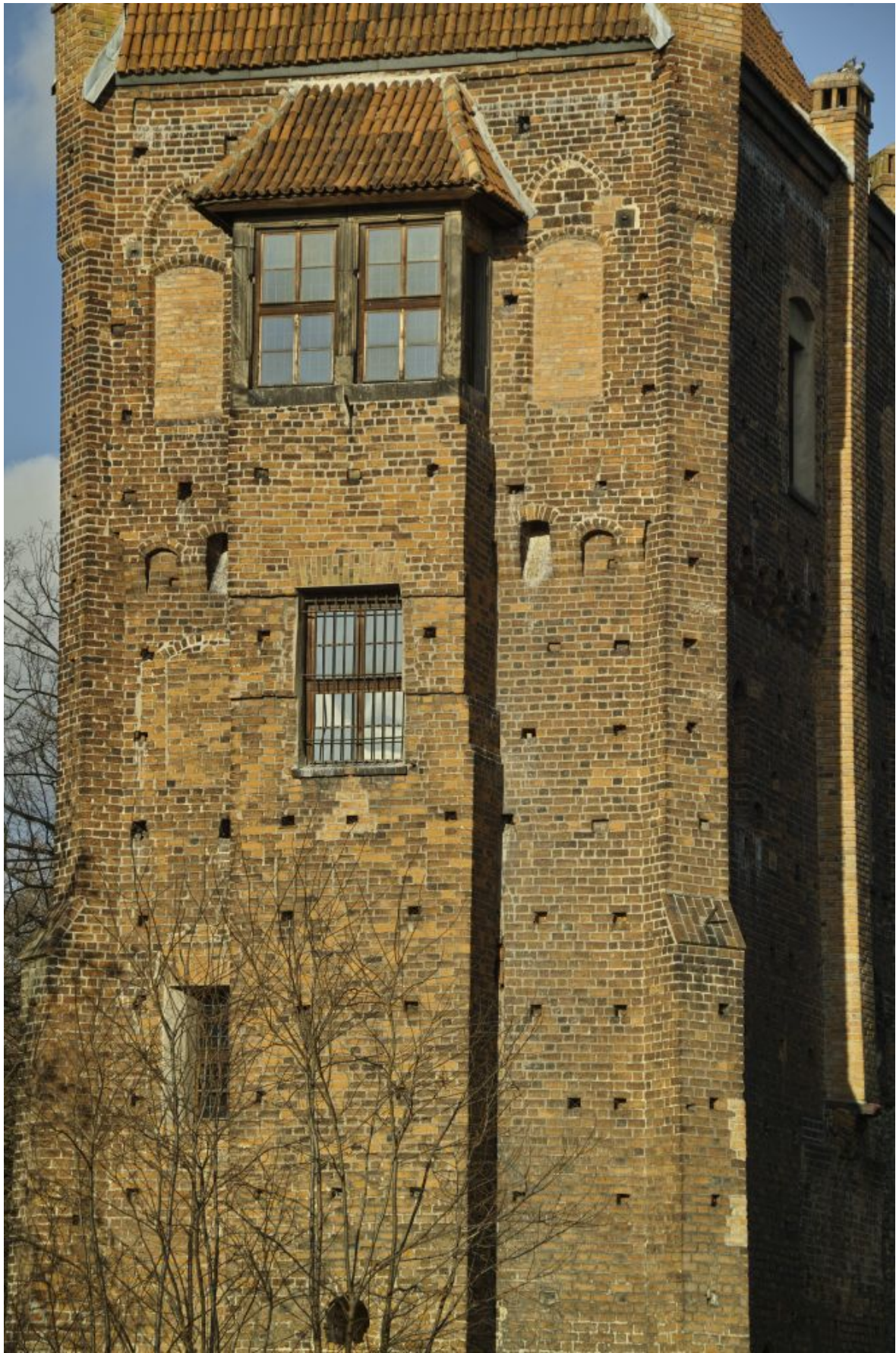
94. Szamotuły, Bazylika pw. Matki Bożej Pocieszenia i św. Stanisława Biskupa, płyta nagrobna Andrzeja Szamotulskiego (zm. 1511), warsztat Vischerów, po 1511 (?).

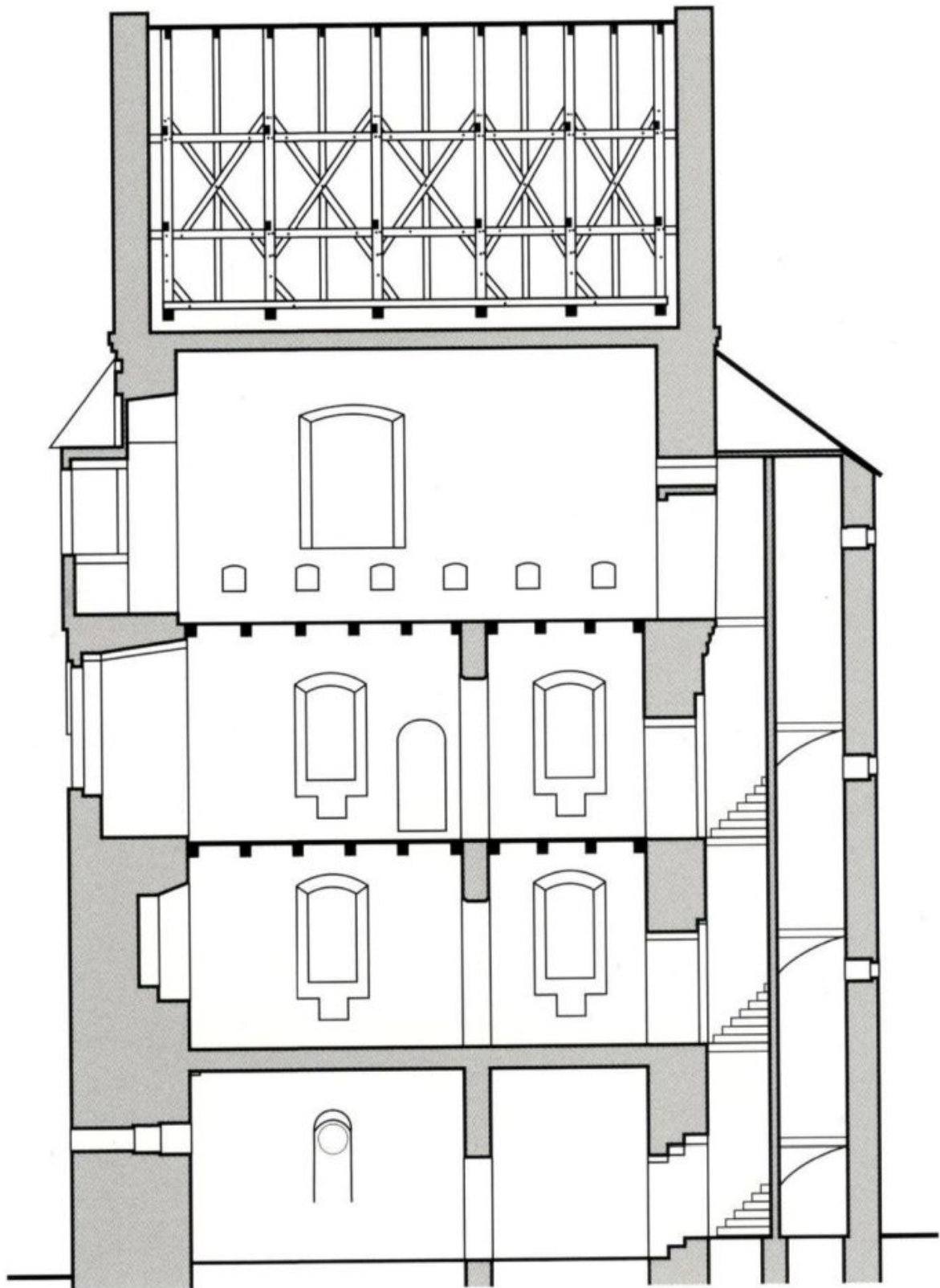
95. Szamotuły, „Wniebowzięcie Marii”, środkowy obraz tryptyku (ołtarza głównego) z kolegiaty, autor nieznany, 1521, dzieło zaginione po 1939 r., ob. w zb. Turkmen Museum of Fine Arts w Aszchabadzie.

96. Szamotuły, kolegiata św. Stanisława, obraz wotywny św. Anna Samotrzcę, św. Andrzej i św. Hieronim, ze zb. Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu.

97. Szamotuły, baszta bramna, elewacja południowa z wykuszem, stan z 2023 r..

98. Szamotuły, przekrój przez basztę w I połowie XVI wieku (po przebudowie Łukasza II Górki) wg Skuratowicz (2005).

99. Szamotuły, baszta, I p., zachodnia ściana sionki, stan z 2022 r.

100. Szamotuły, baszta, I p., południowa ściana izby z widokiem na sionkę, stan z 2022 r.

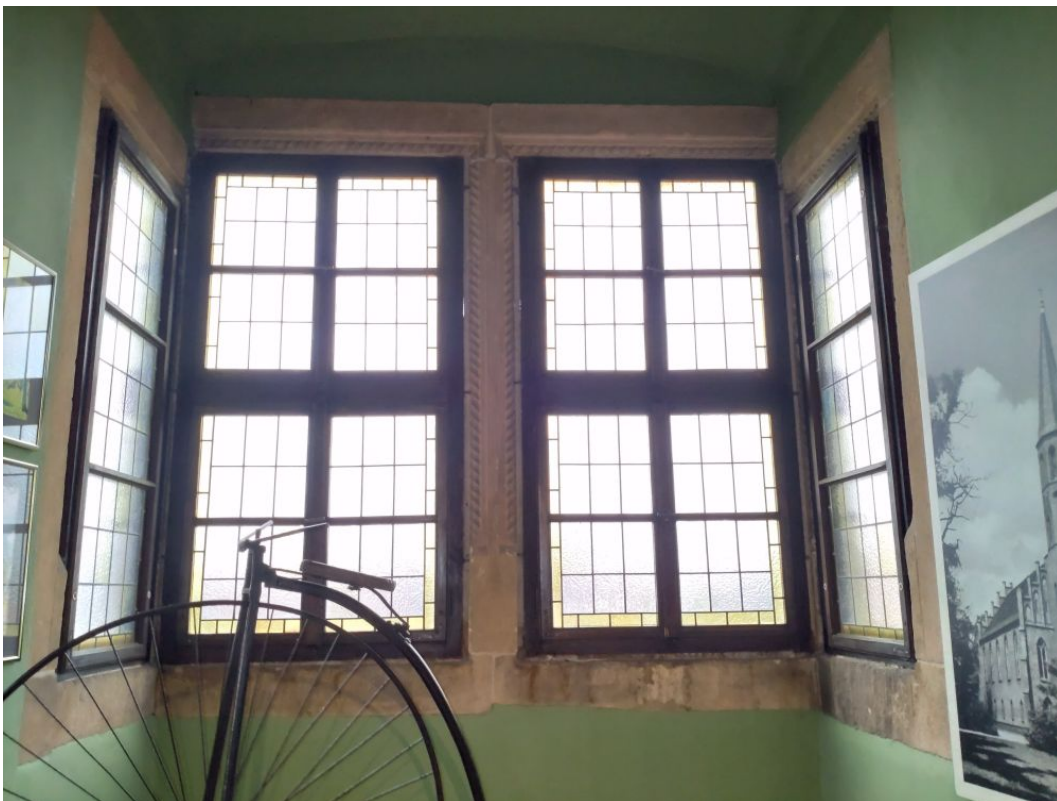
101. Szamotuły, baszta bramna, III p., ściana południowa, wnęka okienna z dekoracją z piaskowca, po bokach okna zamieniona na nisze ścienne, stan z 1941 r.

102. Szamotuły, zamek, tablica z herbami Nałęcz i Łódzia, 1518, piaskowiec, 180 cm x 80 cm, stan z 2022 r.

103. Szamotuły, baszta, III p., wykusz płd., obramienie okienne, ok. 1518, piaskowiec, stan z 2022 r.

104. Szamotuły, baszta, III p., wykusz płd., obramienie okienne, ok. 1518, piaskowiec, stan z 2022 r.

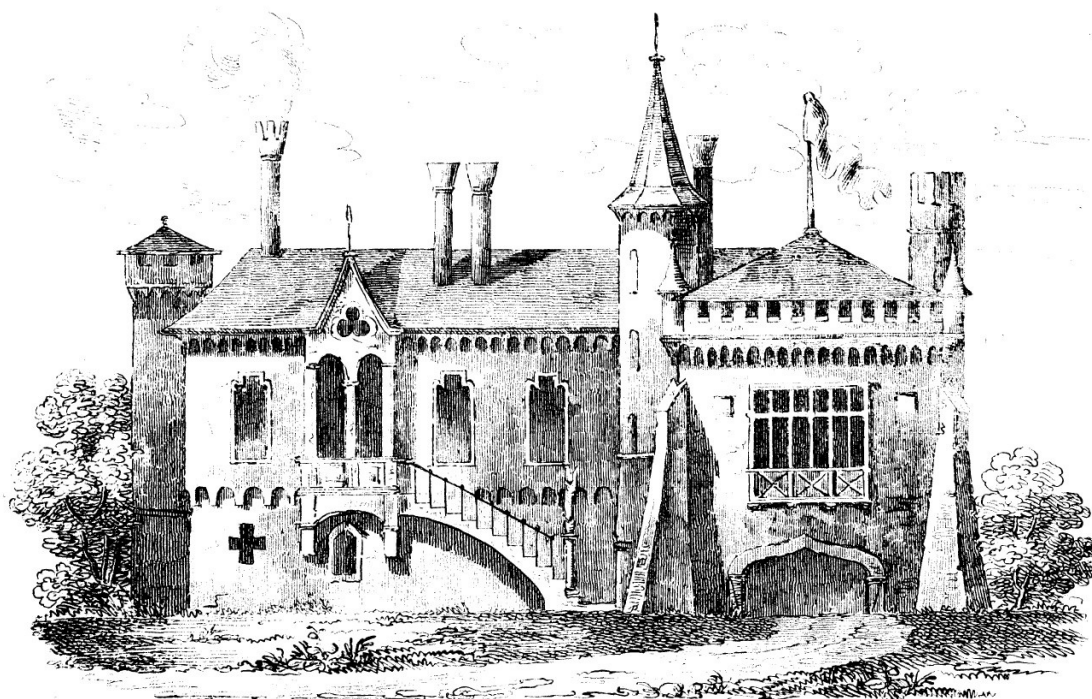
105. Szamotuły, baszta, III p., ściana południowa izby, górna część dawnego portalu, ok. 1518, piaskowiec, stan z 2022 r.

106. Szamotuły, zamek, rycina Konstancji Potockiej przed 1826 r., widok od zachodu.

107. Szamotuły, zamek, litografia Napoleona Ordy z 1880 r.,
widok od północy na północno-zachodni narożnik pałacu
oraz tenże narożnik baszty przybramnej.

108. Franciszek Maria Lanci, projekt restauracji zamku szamotulskiego,
„Przyjaciel ludu” 1843.

109. Szamotuły, pałac, elewacja południowa skrzydła wschodniego, stan z 2023 r.

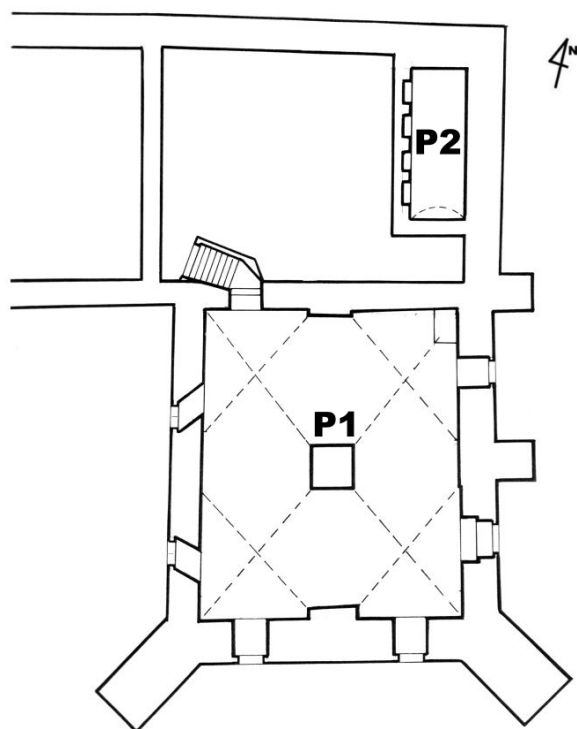
110. Szamotuły, pałac, narożnik południowo-zachodni skrzydła północnego, stan z 2023 r.

111. Szamotuły, pałac, elewacja wschodnia skrzydła wschodniego, stan z 2023 r.

112. Szamotuły, pałac, rekonstrukcja skrzydła wschodniego po przebudowie Górków, przekroje pionowe wg Skuratowicz (2005).

113. Szamotuły, pałac, najniższa kondygnacja tzw. druga kondygnacja piwnic wg Skuratowicz (2005).

114. Szamotuły, pałac, skrzydło wschodnie, ob. tzw. druga kondygnacja piwnic (dawn. piwnice), sala z filarem, widok na południowy-wschód, stan z 2022 r.

115. Szamotuły, pałac, tzw. „piwniczka” w narożu północno-wschodnim pałacu, widok na ścianę północną, stan z 2022 r.

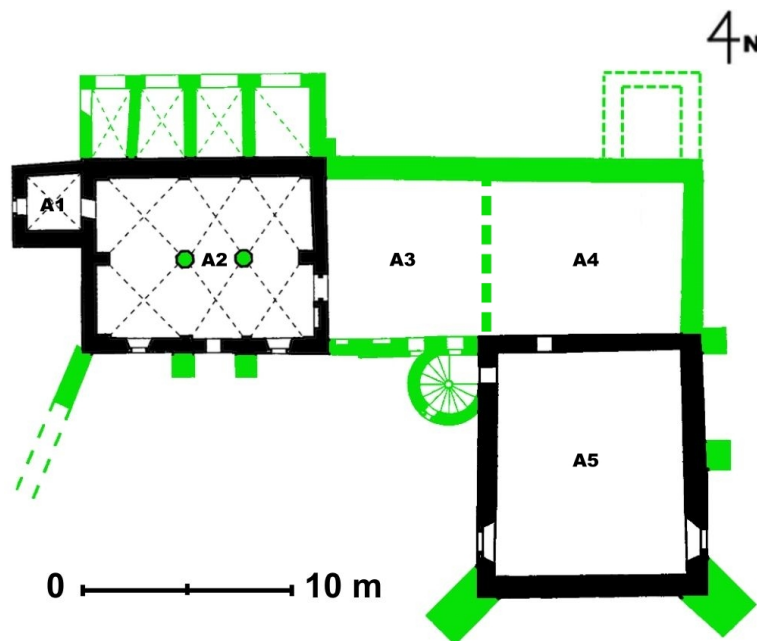
116. Szamotuły, pałac, tzw. „piwniczka” w narożu północno-wschodnim pałacu, fragment ściany zachodniej z wnękami, stan z 2022 r.

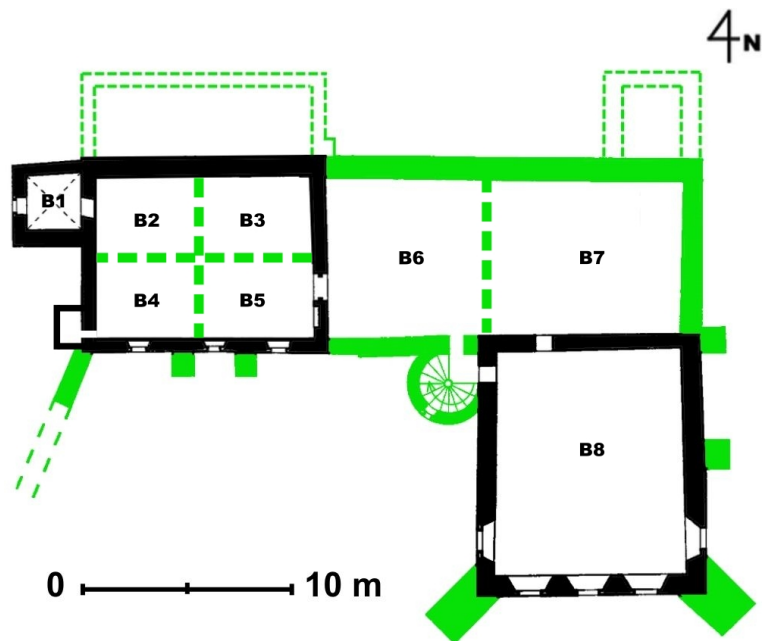
117. Szamotuły, pałac, tzw. „piwniczka” w narożu północno-wschodnim pałacu, widok na ścianę południową, stan z 2022 r.

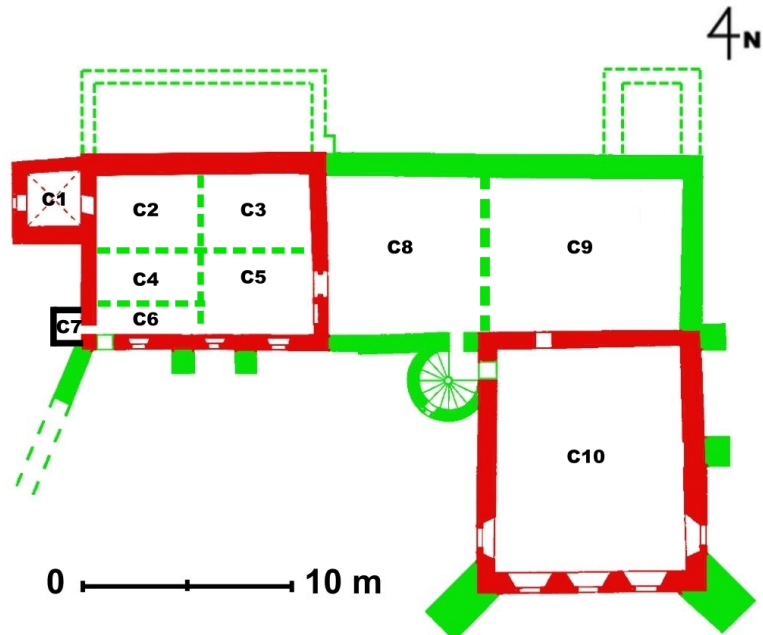
118. Szamotuły, pałac, ob. piwnice, pomieszczenie socjalne, rewizja centralnego ogrzewania, fragment ceglanoego muru z XV lub XVI wieku, stan z 2022 r.

119. Szamotuły, pałac, rzut ob. piwnic (dawn. przyziemia), oprac. autora na podst. Skuratowicz (2005),
 czarny – mury sprzed 1511 roku
 czerwony – przebudowa Łukasza II
 zielony – przebudowa Andrzeja I/Lukasza III
 linia przerywana – hipotetyczny przebieg murów.

120. Szamotuły, pałac, rzut ob. parteru (dawn. I piętra),
 oprac. autora na podst. Skuratowicz (2005),
 czarny – mury sprzed 1511 roku
 czerwony – przebudowa Łukasza II
 zielony – przebudowa Andrzeja I/Łukasza III
 linia przerywana – hipotetyczny przebieg murów.

121. Szamotuły, pałac, rzut ob. piętra (dawn. II piętra),
 oprac. autora na podst. Skuratowicz (2005),
 czarny – mury sprzed 1511 roku
 czerwony – przebudowa Łukasza II
 zielony – przebudowa Andrzeja I/Łukasza III
 linia przerywana – hipotetyczny przebieg murów.

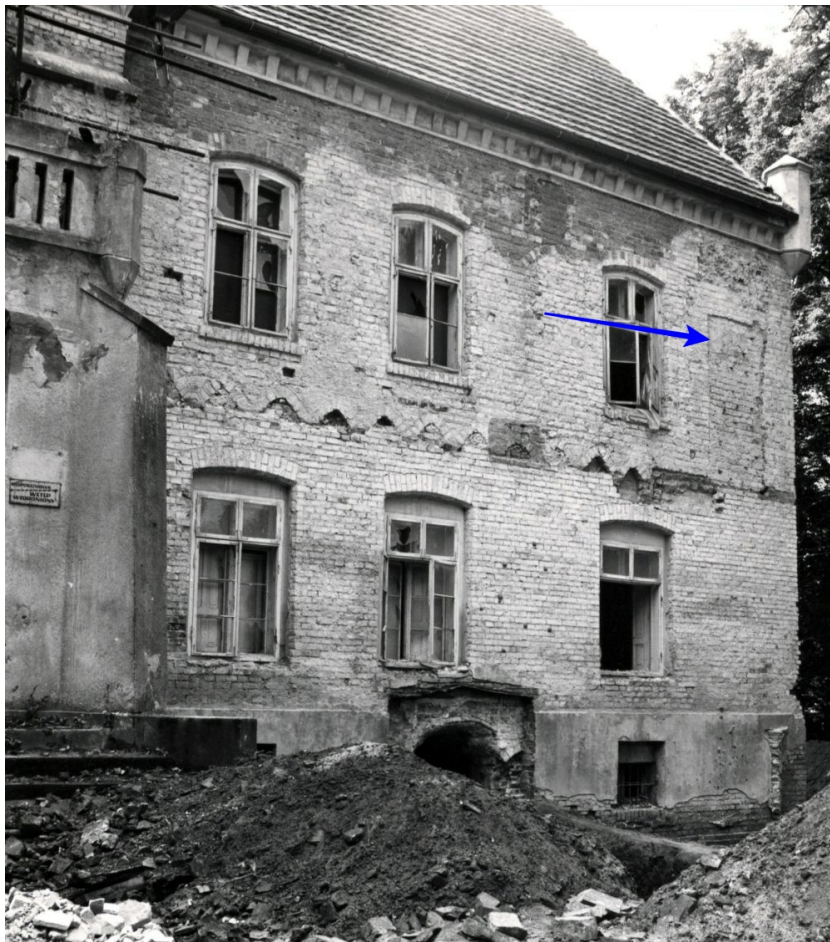
122. Szamotuły, pałac, ob. piwnice (dawn. przyziemie),
sala ze sklepieniem wspartym na dwóch filarach, widok na południowy-wschód,
stan z 2022 r.

123. Szamotuły, pałac, ob. parter (dawn. I piętro),
relikty ścianki z ostrołukowymi arkadami, stan z 2022 r.

124. Szamotuły, pałac, elewacja południowa – wyjście na ganek łączący pałac z loggią (odkrywka), stan z 2019 r.

125. Szamotuły, pałac, elewacja północna, II p., widoczne wyjście na loggię, stan po zdjęciu tynków podczas remontu w l. 80. XX w.

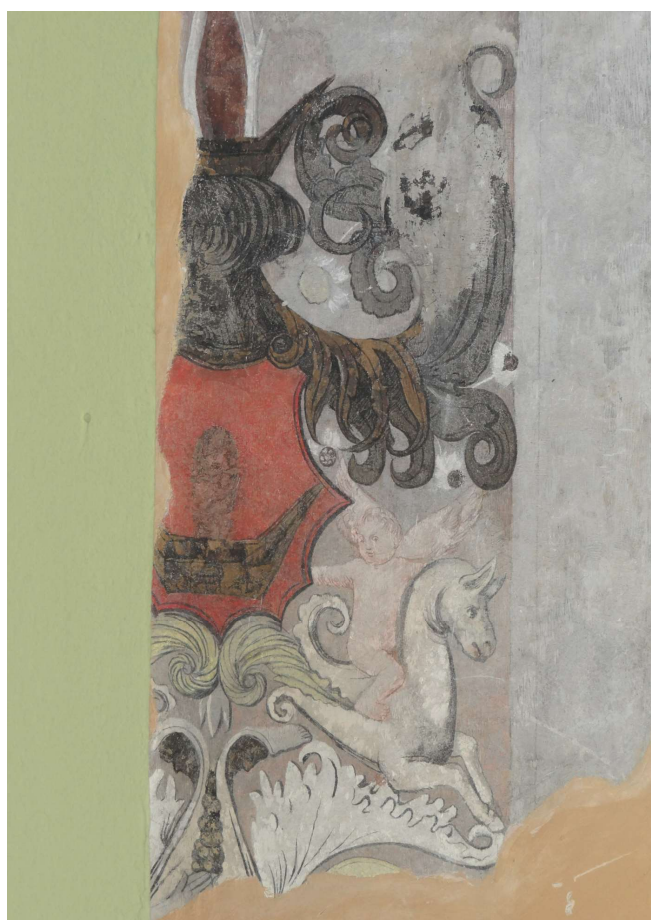
126. Szamotuły, pałac, ob. I piętro (dawn. II piętro),
 a) ściana południowa z wyjściem na ganek prowadzący do baszty,
 b) ściana północna z wyjściem na loggię, c) zamurowane schody (?), stan z 2022 r.

127. Szamotuły, pałac, elewacja zachodnia skrzydła północnego, stan po zdjęciu tynków
 podczas remontu w l. 80. XX w., z zaznaczeniem śladu po wykuszu ze schodami.

128. Szamotuły, pałac, ob. I piętro (dawn. II piętro),
widok w kierunku południowo-wschodnim, stan z 2022 r.

129. Szamotuły, pałac, ob. hall na I piętrze (dawn. II p.), ściana południowa, fragment
polichromii wnętrza okiennej, II poł. XVI wieku, stan z 2022 r.

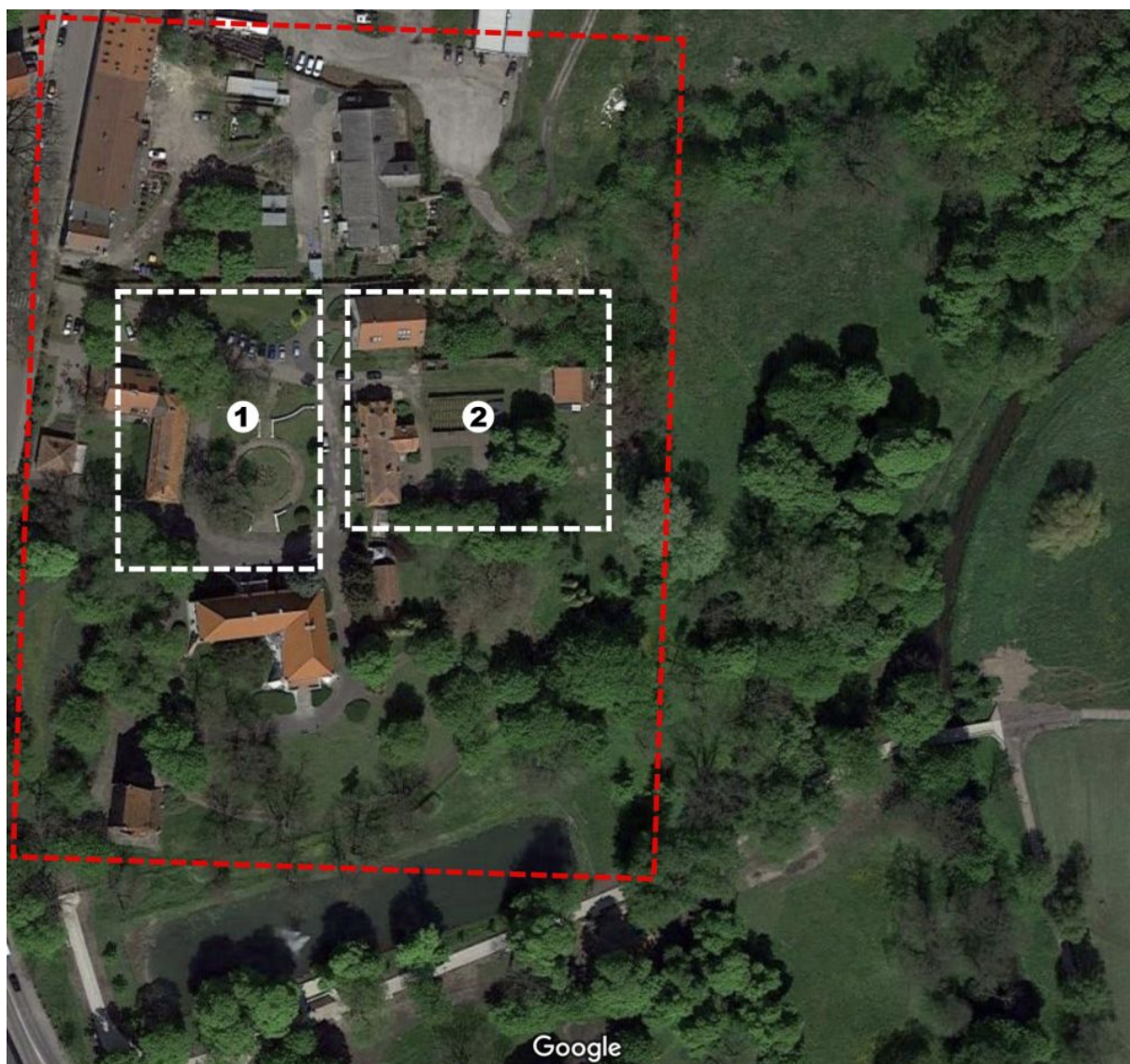
130. Szamotuły, pałac, ob. hall, narożnik NW (dawn. I piętro), fragment malowanego fryzu z II poł. XVI wieku., stan po konserwacji w 1985 r.

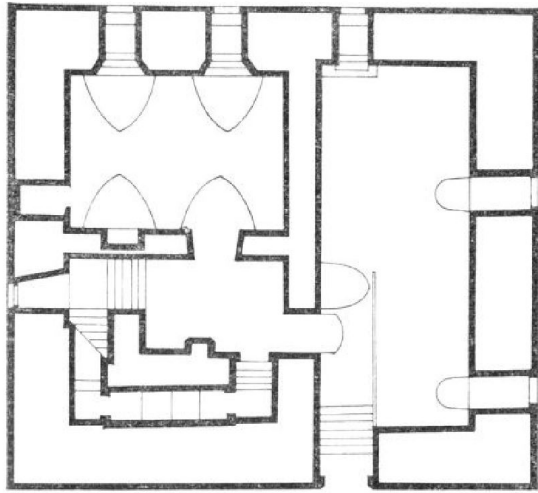
131. Szamotuły, pałac, ob. sala wystawowa na parterze (dawn. I piętro), ściana wschodnia, fragment polichromii podłucza, stan z 2022 r.

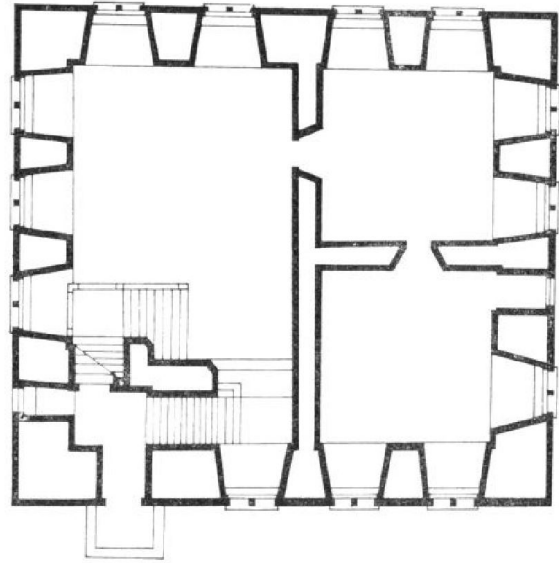
132. Szamotuły, pałac, ob. I piętro (dawn. II piętro),
malowidło na obramieniu okiennym (odkrywka),
stan z 2022 r.

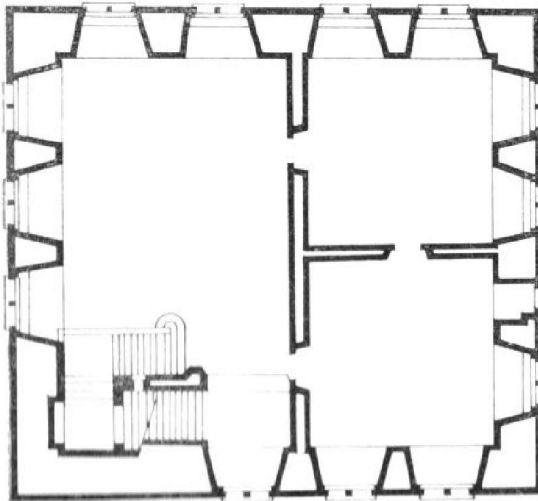
133. Szamotuły, zdjęcie satelitarne z zaznaczeniem hipotetycznego zasięgu założenia rezydencjonalnego (czerwona linia przerywana) oraz lokalizacji: 1) ogrodu, 2) folwarku.

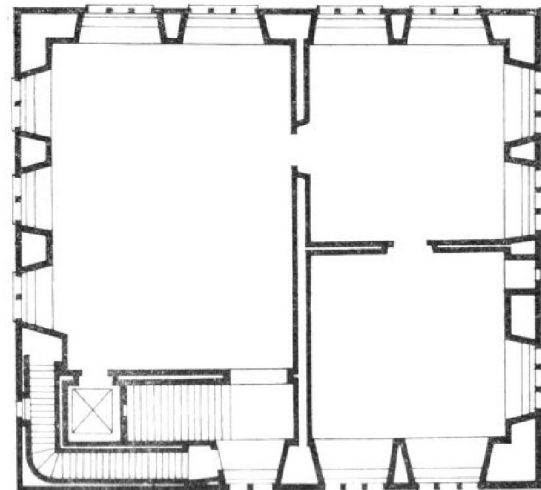
Piwnice

Parter

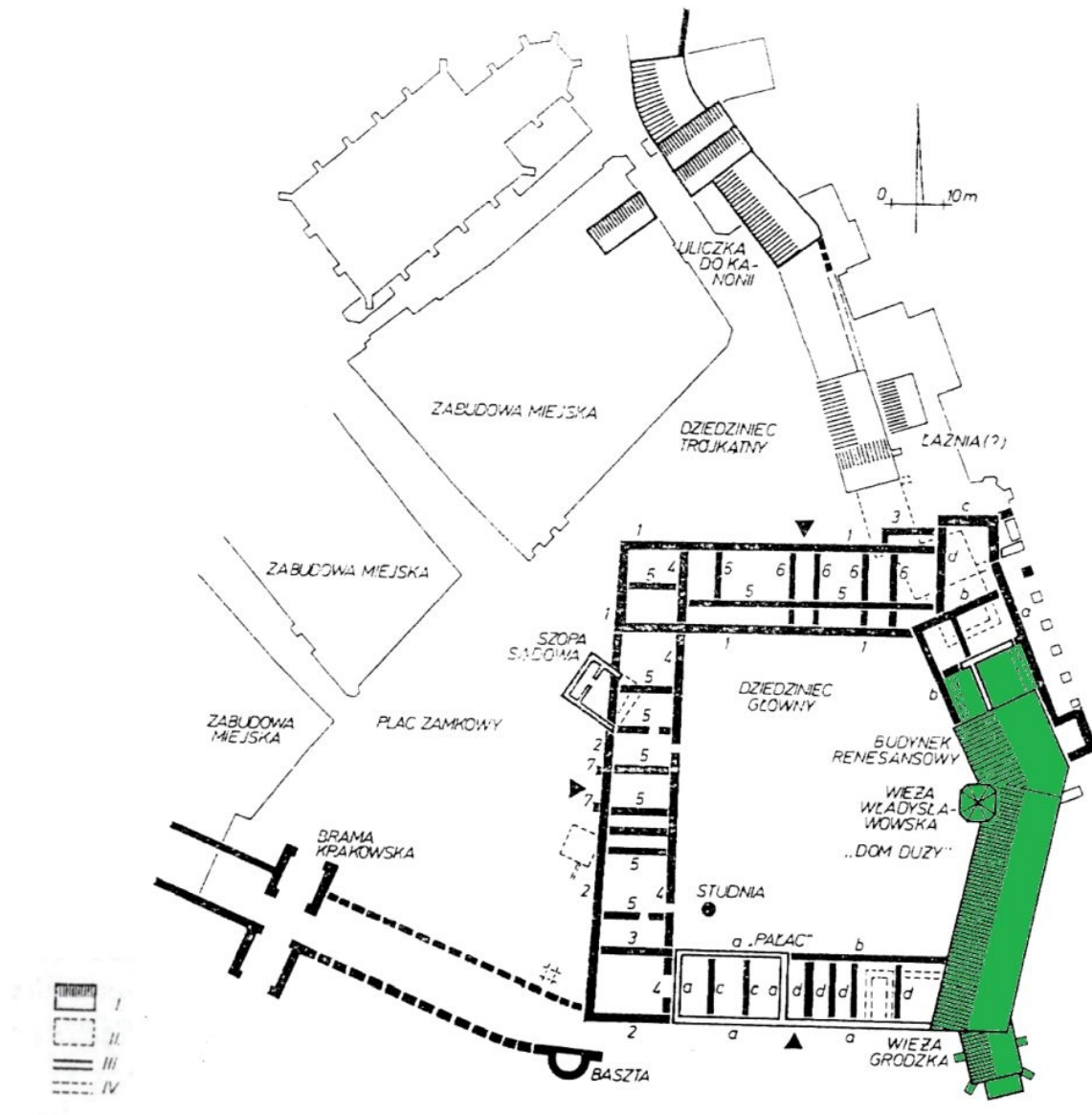

I piętro

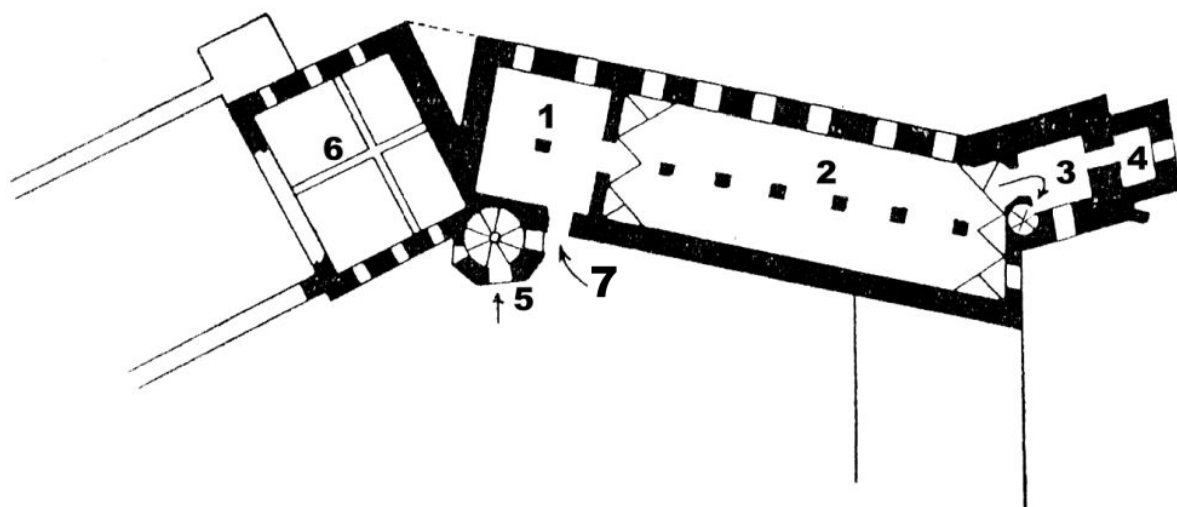
II piętro

134. Piotrków, pałac Zygmunta I, rzuty poszczególnych kondygnacji wg Jakimowicz (1979).

135. Warszawa, zamek Zygmunta III Wazy wg Kąsinowskiego (1974),
z zaznaczeniem zakresu przebudowy Quadro z l. 1569-1572,

I – budynki adaptowane, II – budynki rozebrane, III – mury adaptowane, IV – mury rozebrane; a – d – kolejność wykonywania murów w skrzydle południowym i północnym odcinka skrzydła wschodniego, 1 – 7 – kolejne etapy wznoszenia skrzydeł północnego i zachodniego.

136. Warszawa, dom wielki po przebudowie na siedzibę sejmu w l. 1570-72,
 rzut przyziemia wg Lileyko (1986).

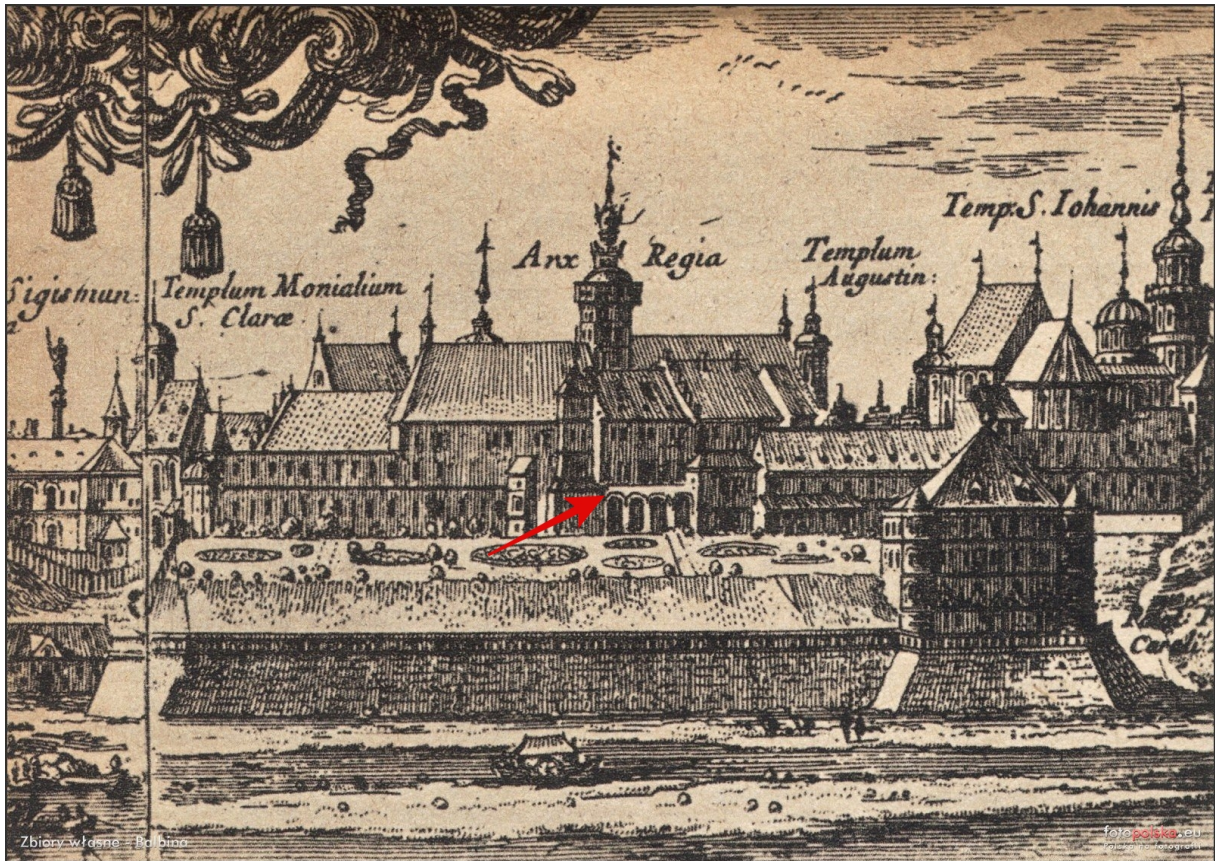
- 1 – sień przed Izbą Poselską (?) tzw. sala o jednym słupie; 2 – Izba Poselska; 3 – wnętrze Wieży Grodzkiej i schody do Izby Senatorskiej; 4 – wnętrze w przybudówce Wieży Grodzkiej (kancelaria?); 5 – schody w wieży okrągłej (późniejszej władysławowskiej) prowadzące do pokoi królewskich; 6 – Nowy Dom Zygmunta Augusta – pokoje królewskie; 7 – wejście do sal sejmowych (?).

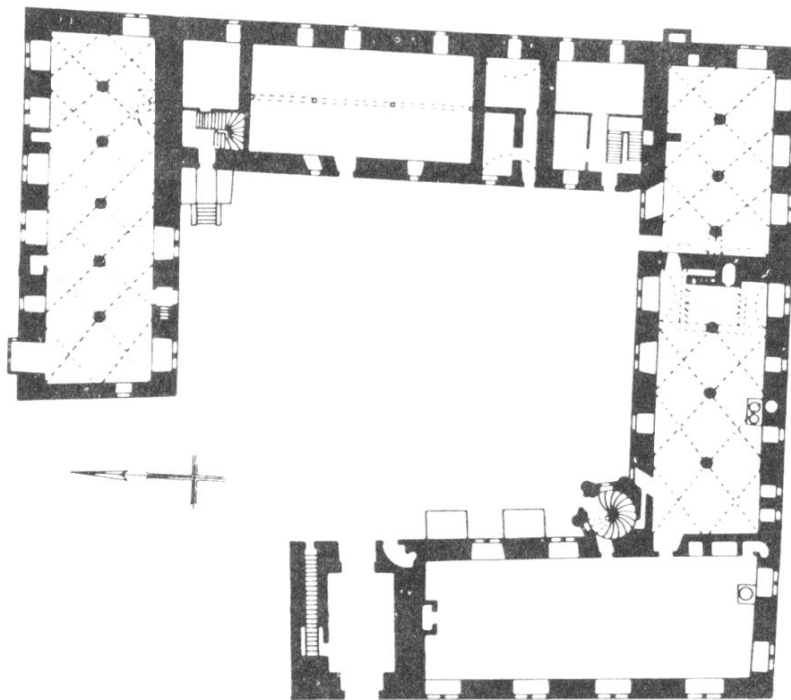
137. Poznań, ratusz, tzw. sala radziecka, G.B. Quadro ok. 1552-1560, stan z 1939 r.

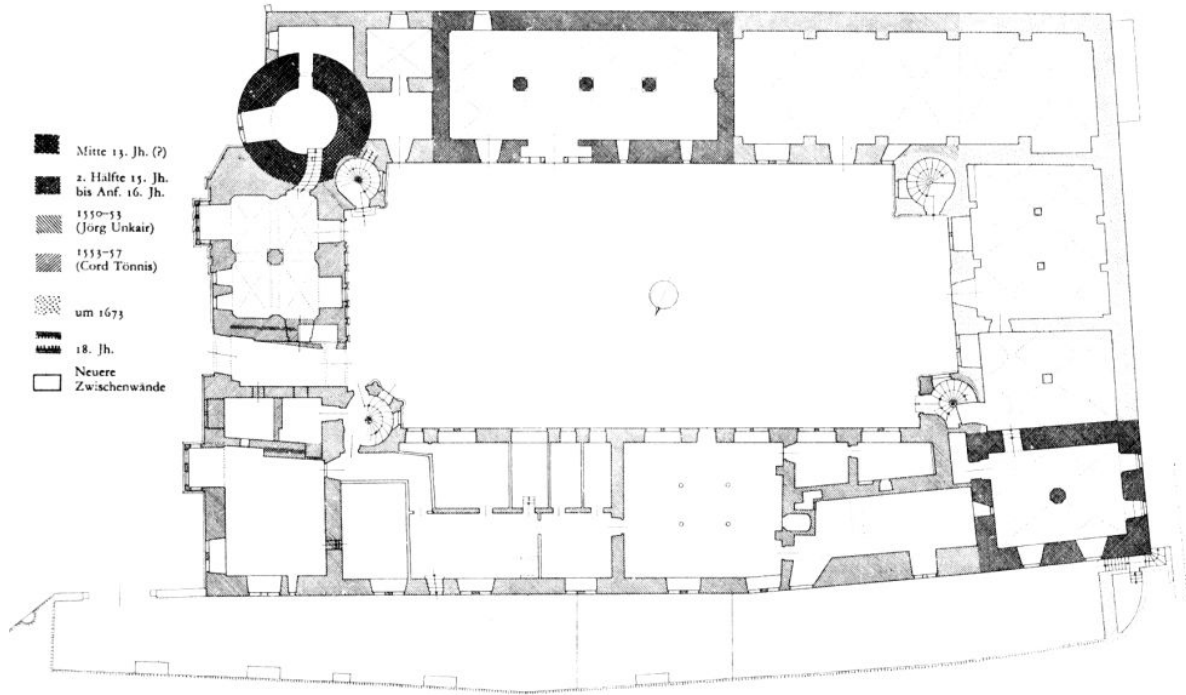
138. Warszawa, zamek królewski, tzw. sala poselska, G.B. Quadro ok. 1569-1572, stan z 1941 r.

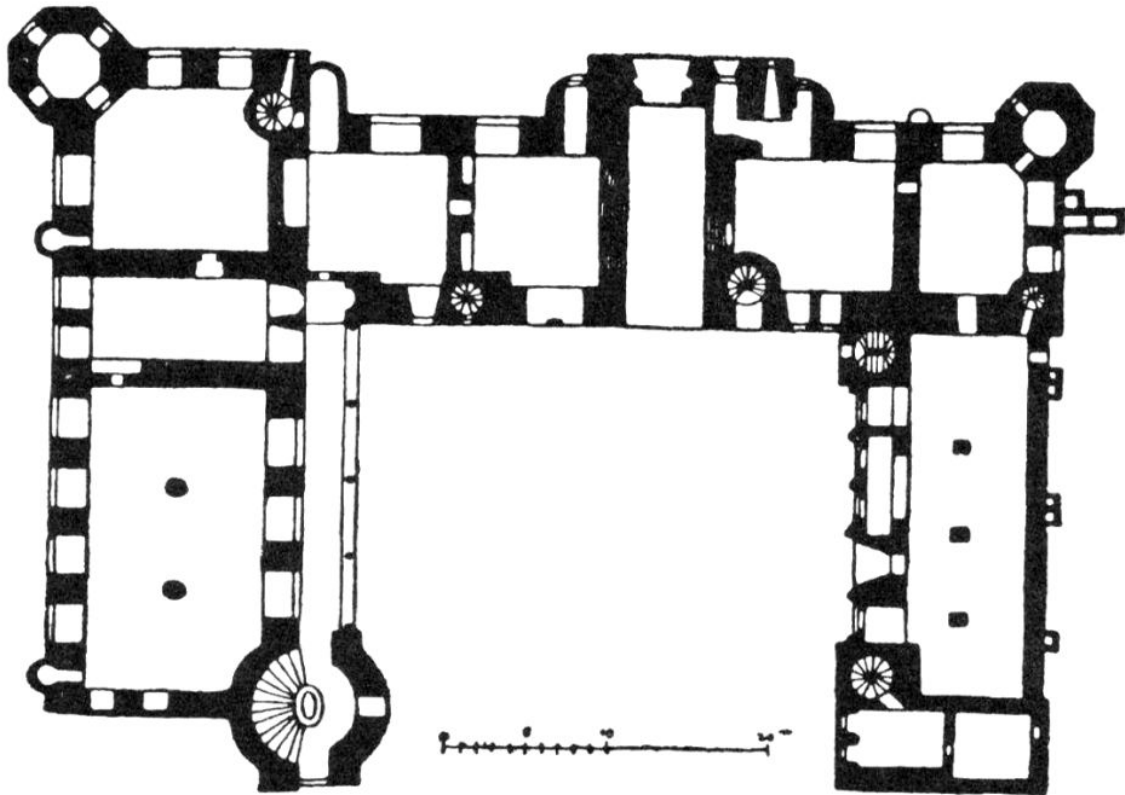
139. Warszawa, widok zamku królewskiego z XVII wieku, fragment miedziorytu E. J. Dahlberga z 1656 r., z zaznaczeniem ganku (tarasu?) przy apartamentach królewskich, wspartego na czterech arkadach.

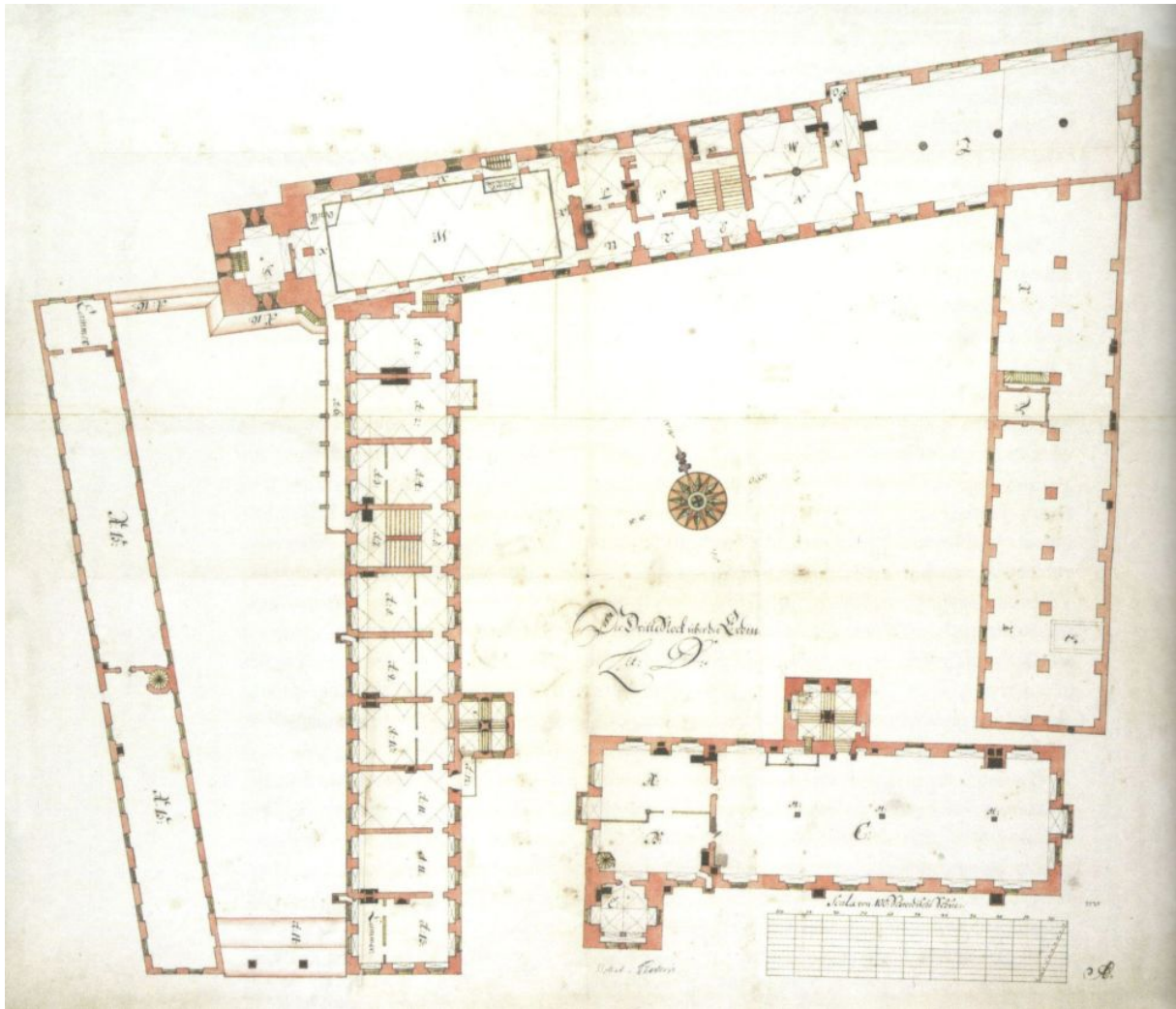
140. Zamek Stadthagen (l. 30./40. XVI w.) wg Hitchcock (1981).

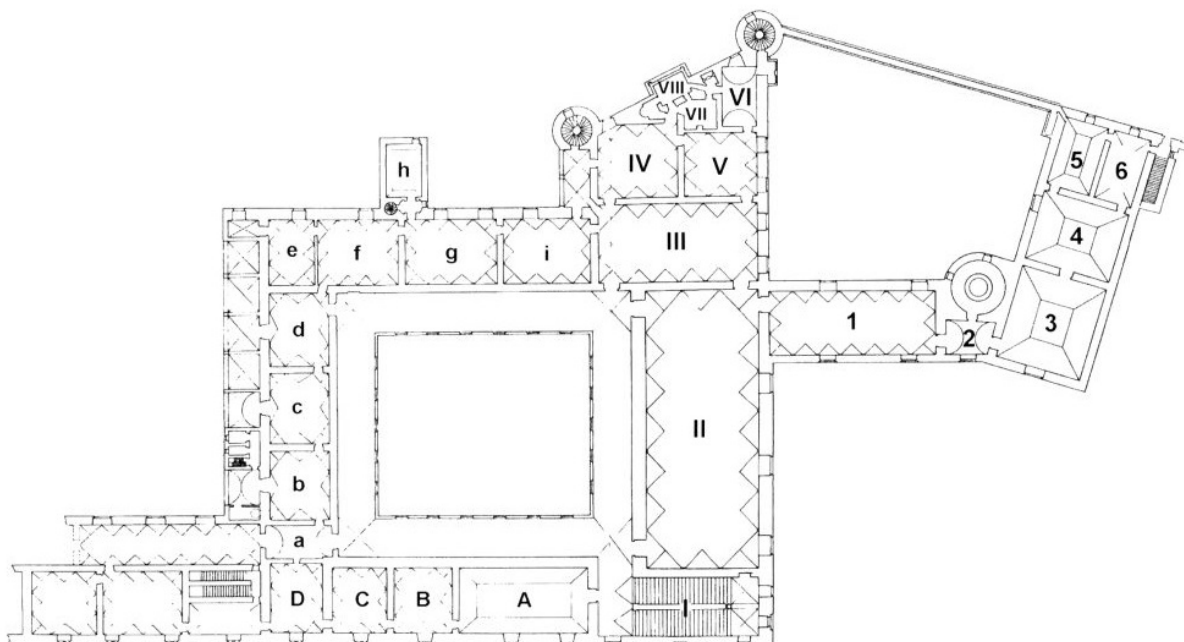
141. Zamek Detmold (ok. 1550) wg Hitchcock (1981).

142. Zamkej w Güstrow wg Hitchcock (1981).

143. Zamek w Szczecinie, plan II piętra po renesansowej rozbudowie i wzniesieniu skrzydła muzealnego, rys. A. Bretzel, II poł. XVII w., ze zb. Nationalmuseum Stockholm.

144. Urbino, plan *piano nobile* pałacu książęcego oraz identyfikacja pomieszczeń wg Mossakowski (2013).

I – główna klatka schodowa; II – salon wielki; III-VIII - apartament księcia (III – sala audiencyjna „degli Angeli”, IV – pokój przyjęć, V – sypialnia księcia, VI – garderoba, VII – gabinet-studiolo, VIII – loggia-belweder); 1-6 – apartament księżnej (1 – salon recepcyjny „Sala della Veglie”, 2 – westybul, 3 – pokój przyjęć, 4 – sypialnia księżnej, 5 – garderoba z gankiem do apartamentu księcia, 6 – gabinet z przejściem do katedry; A-D – stare skrzydło pałacu („apartamento della Jole”), a-i – apartamenty dla gości.

145. Koźmin Wlkp., zamek, widok od południa.

146. Koźmin Wlkp., zamek, widok od północnego-zachodu.

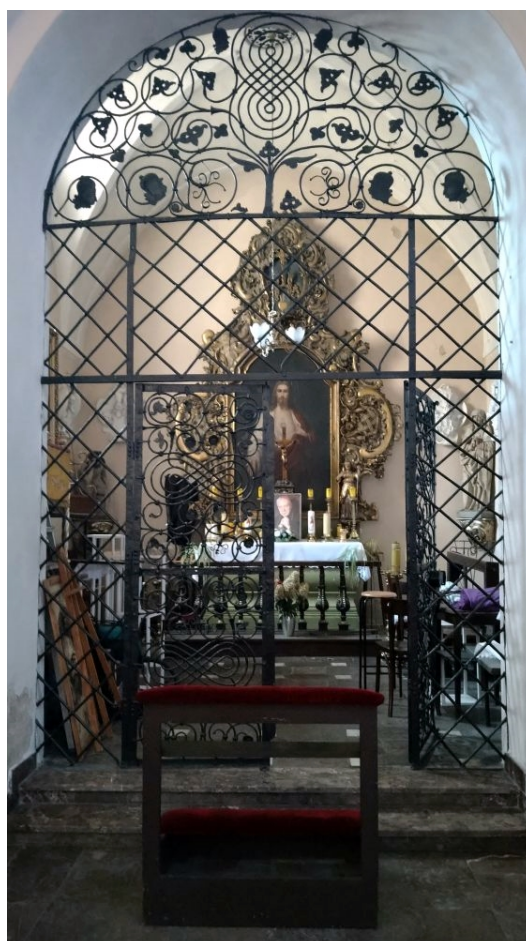
147. Koźmin Wlkp., kościół pw. św. Wawrzyńca, wnętrze z widokiem na ołtarz główny.

148. Koźmin Wlkp., kościół pw. św. Wawrzyńca, „Zaśnięcie Marii”,
środkowa scena ołtarza, ok. 1520 r.

149. KoźminWlkp., kościół św. Wawrzyńca, kaplica grobowa (tzw. kaplica Przyjemskich), widok od południowego-wschodu.

150. KoźminWlkp., kościół św. Wawrzyńca, wejście do kaplicy w południowej ścianie chóru.

151. Koźmin, kościół św. Wawrzyńca,
nagrobek Andrzeja II i Barbary z Herburtów,
wym. ok. 450 cm x 260 cm, przed 1583 r.

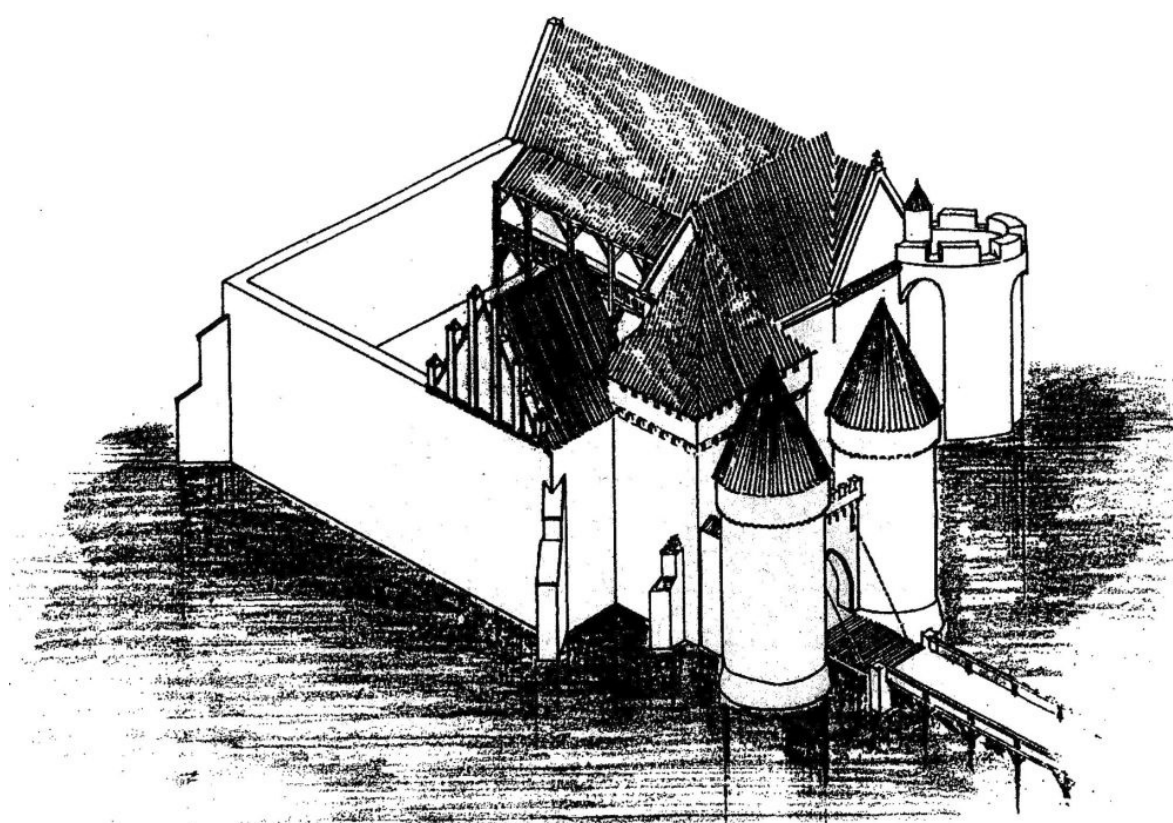
152. Koźmin, kościół św. Wawrzyńca, scena środkowa nagrobka Górków.

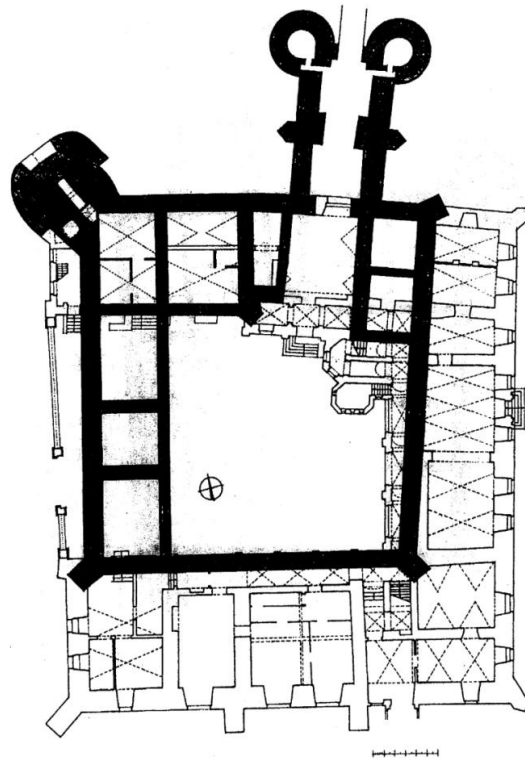
153. Koźmin, kościół św. Wawrzyńca, cokół nagrobka Górków z tablicą inskrypcyjną.

154. Koźmin Wlkp., kościół cmentarny pw. św. Trójcy (1570), stan z 2017 r.

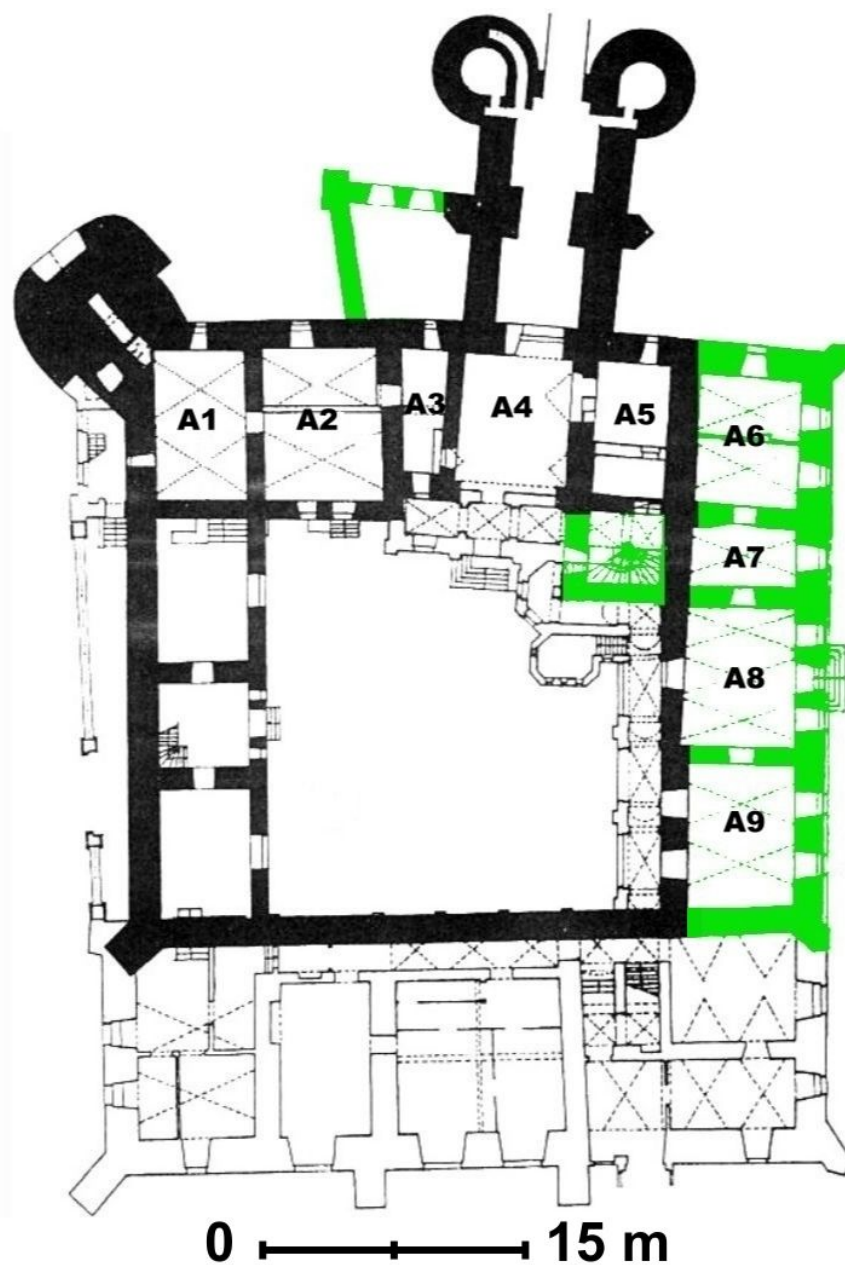
155. Koźmin Wlkp., zamek, rekonstrukcja stanu z XV wieku wg Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994), rekonstrukcja bryły.

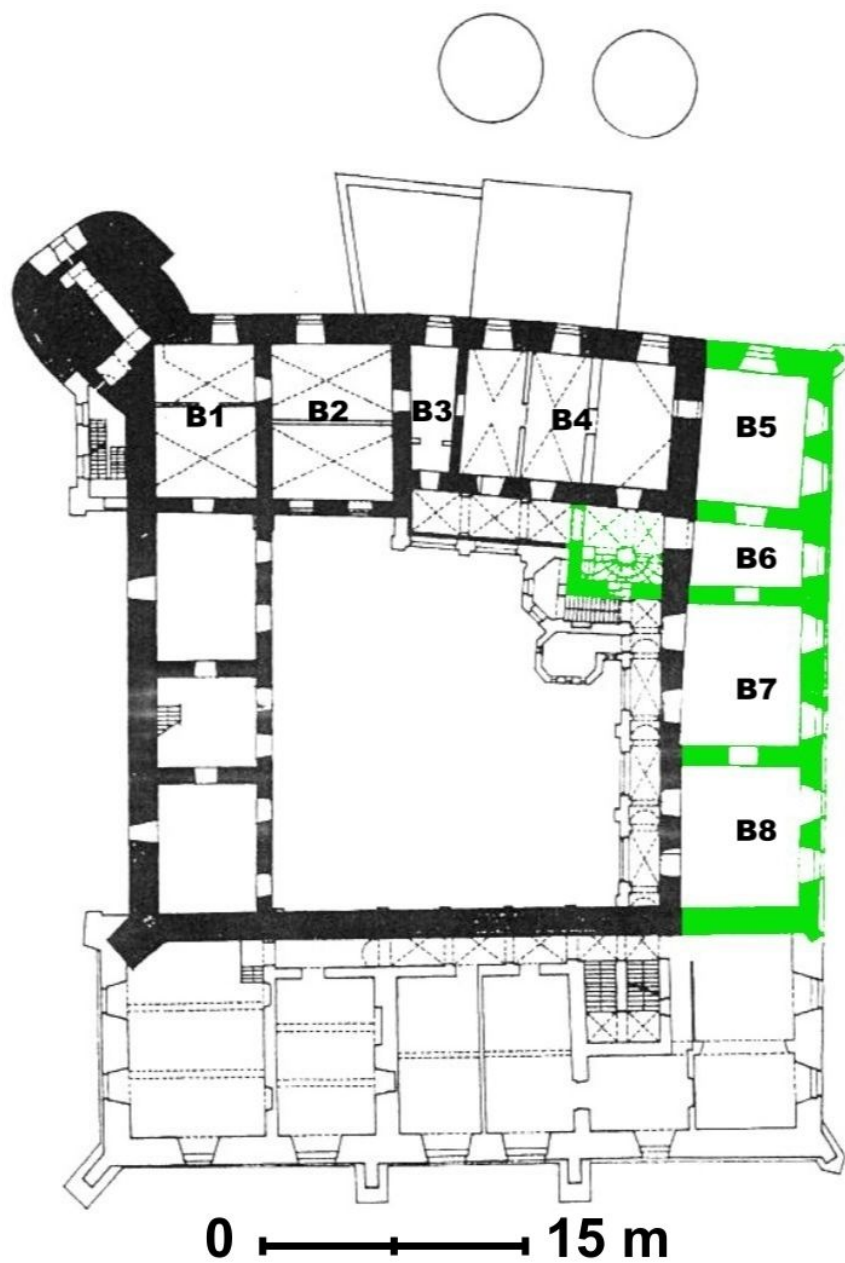
156. Koźmin Wlkp., zamek, rekonstrukcja stanu z XV wieku wg Poklewski-Koziell i Nekanda-Trepka (1994), rzut parteru.

157. Koźmin Wlkp., zamek, fragment wieży północno-zachodniej, stan z 2023 r.

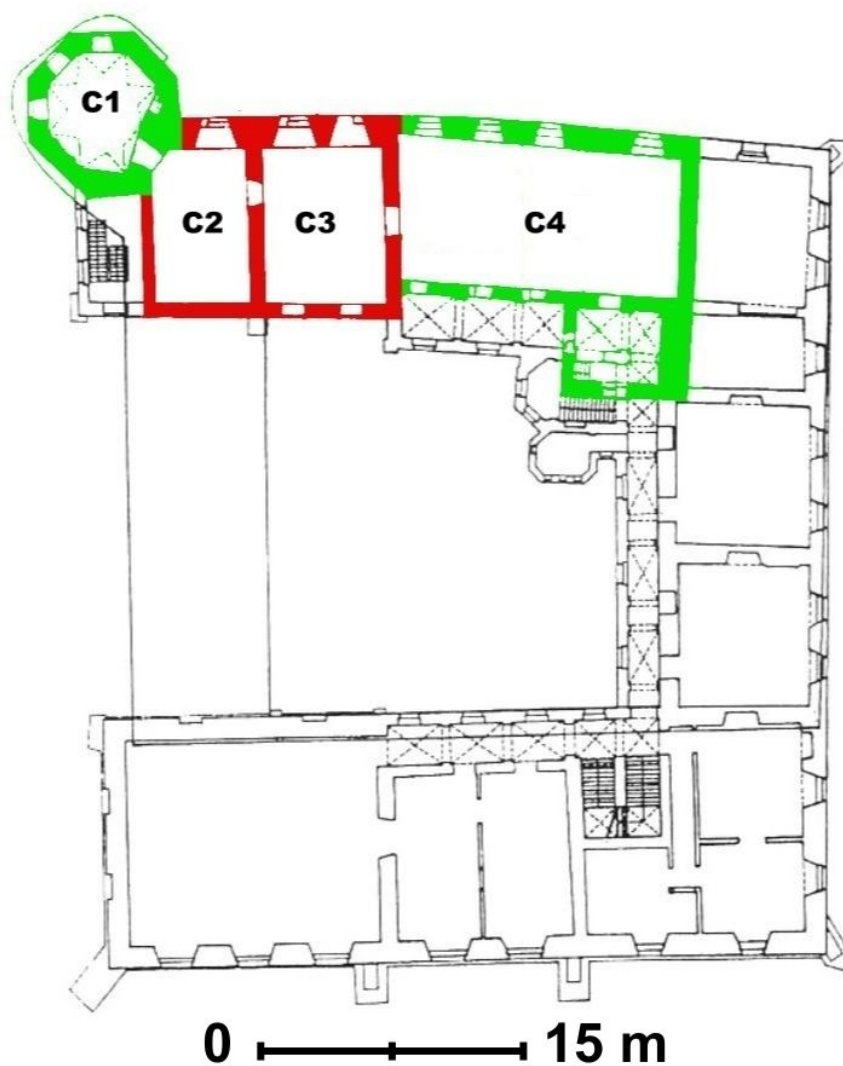

158. Koźmin Wlkp., zamek, rzut przyziemia,
 oprac. autora na podst. Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994),
 czarny – mury sprzed 1519 roku
 czerwony – przebudowa Łukasza II
 zielony – przebudowa Andrzeja I

159. Koźmin Wlkp., zamek, rzut I piętra,
 oprac. autora na podst. Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994),
 czarny – mury sprzed 1519 roku
 czerwony – przebudowa Łukasza II
 zielony – przebudowa Andrzeja I

4N

160. Koźmin Wlkp., zamek, rzut II piętra,
oprac. autora na podst. Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994),
czarny – mury sprzed 1519 roku
czerwony – przebudowa Łukasza II
zielony – przebudowa Andrzeja I

161. Koźmin Wlkp., zamek, sklepienie, pom. B2 (ob. sala muzealna), stan z 2021 r.

162. Koźmin Wlkp., zamek, północno-wschodni narożnik zamku, stan z 2023 r.

163. Koźmin Wlkp., zamek, widok na dziedziniec od strony zachodniej, stan z 2023 r.

164. Koźmin Wlkp., zamek, ob. klatka schodowa w zachodniej części skrzydła północnego, drugie piętro, ściana wschodnia, fragment tynku z dekoracją malarską (sgraffito), stan z 2021 r.

165. Koźmin Wlkp., zamek, ob. klatka schodowa w zachodniej części skrzydła północnego, parter, ściana wschodnia, fragment tynku z dekoracją malarską (sgraffito), stan z 2021 r.

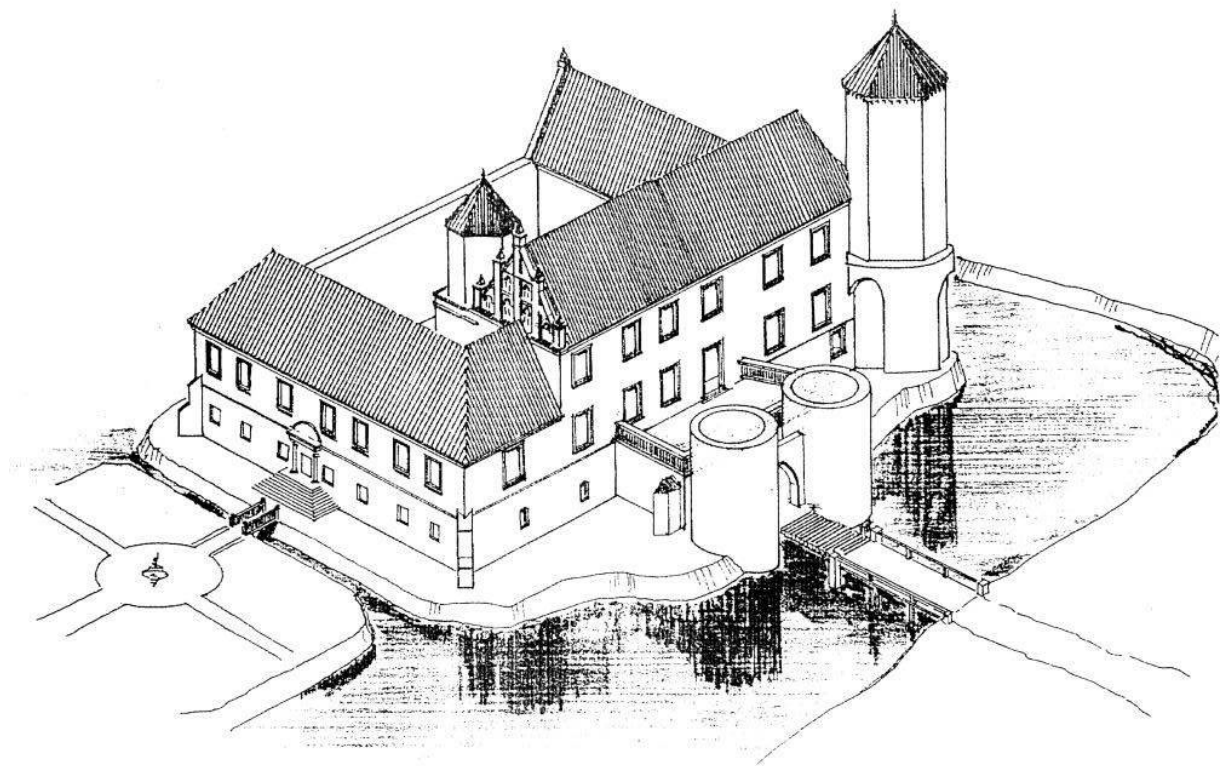
166. Koźmin Wlkp., zamek, pomieszczenie na II p. wieży północno-zachodniej, stan z 2021 r.

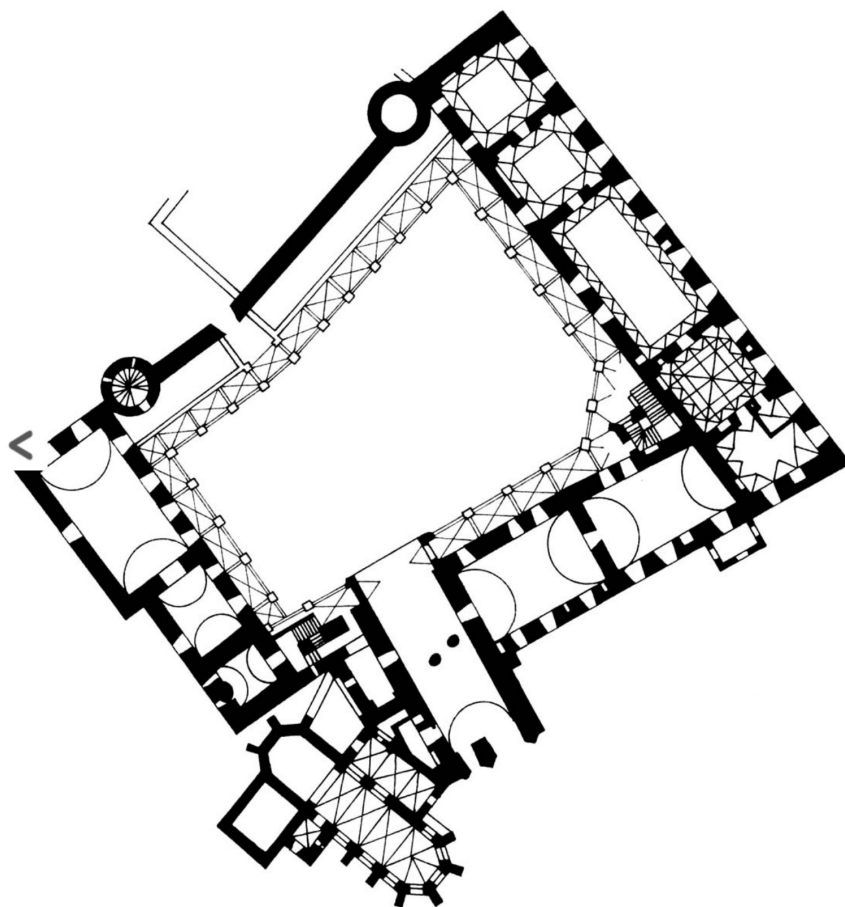
167. Koźmin Wlkp., zamek, pomieszczenie na II p. wieży północno-zachodniej, dekoracja sklepienia – detal, stan z 2021 r.

168. Zamek w Koźminie na XIX-wiecznej rycinie wg Raczyński (1842), widok od strony południowo-zachodniej.

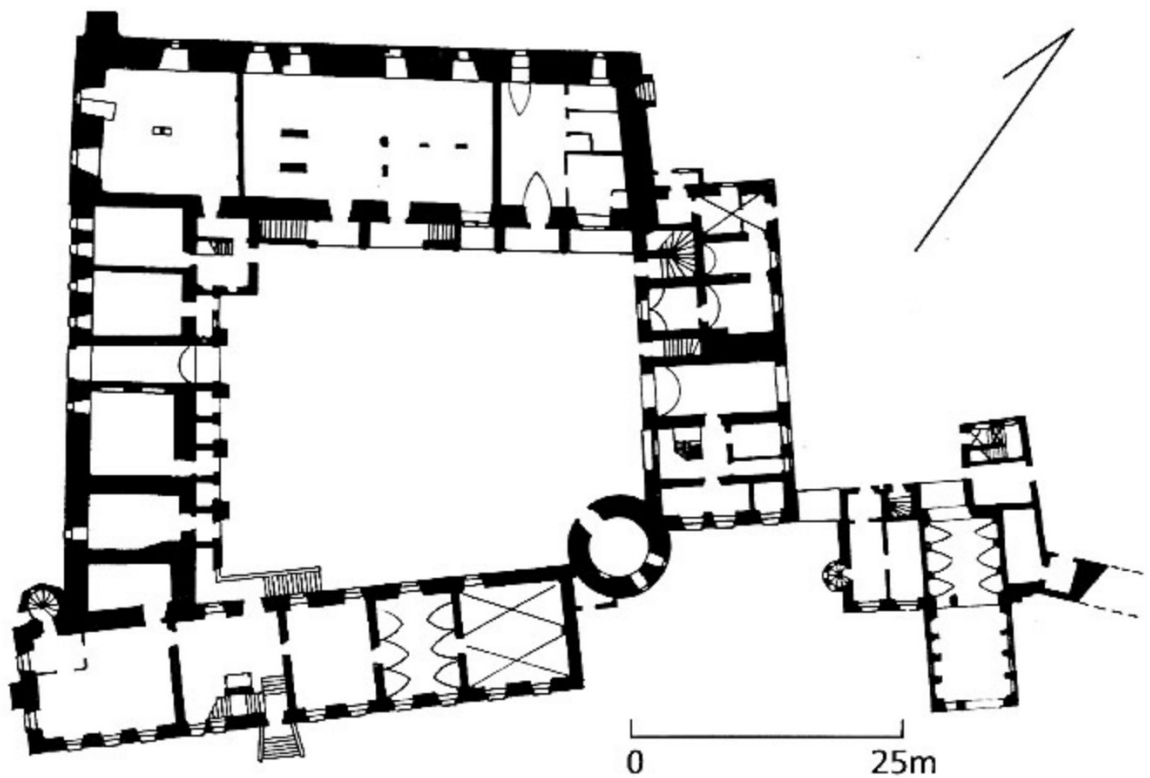
169. Koźmin Wlkp., zamek, rekonstrukcja bryły z II połowy XVI wieku wg Poklewski-Kozieli i Nekanda-Trepka (1994).

170. Brzeg, zamek książęcy, rzut wg Bimler (1941).

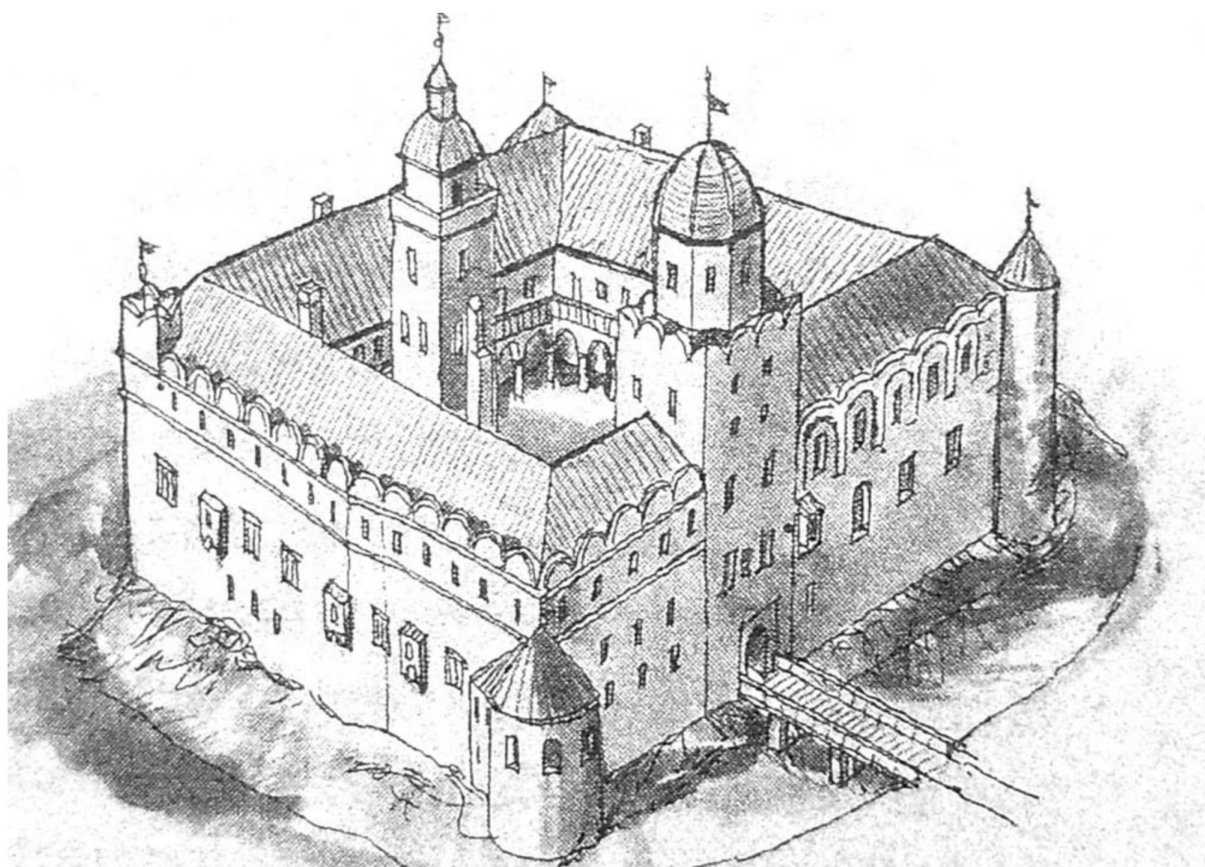
171. Brzeg, zamek książęcy na rycinie Wenera, rysunek kolorowany, 3 ćw. XVIII wieku (1750-1775).

172. Oleśnica, zamek książęcy, rzut poziomy wg Bimlera i Salma.

173. Oleśnica, zamek książęcy, widok zamku z lotu ptaka.

174. Zabkowice Śląskie, rekonstrukcja zamku książęcego z XVI wieku wg Felcmana i Fukali.

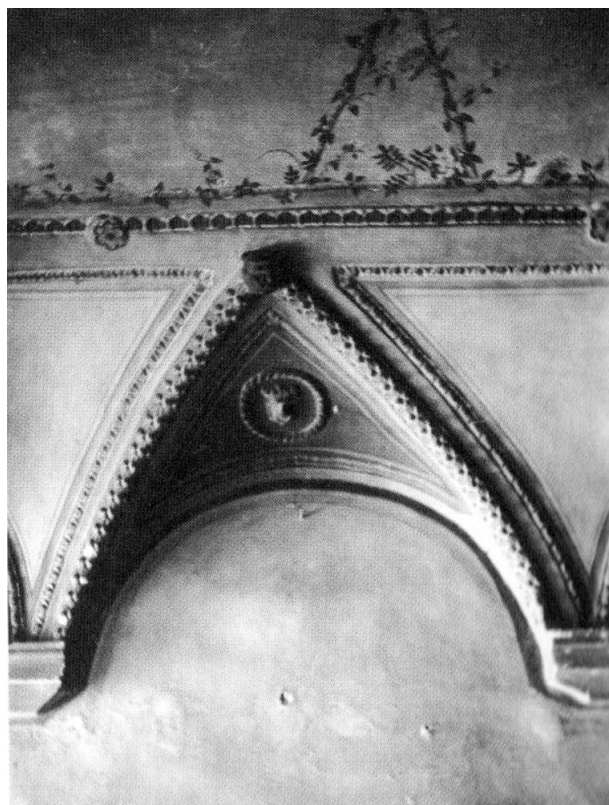
175. Ząbkowice Śląskie, zamek książęcy na rycinie Wenera (Topografia Śląska 1744-1768).

176. Szczecin, zamek, widok z południowo-wschodniego naroża dziedzińca na skrzydło północne, stan z 2022 r.

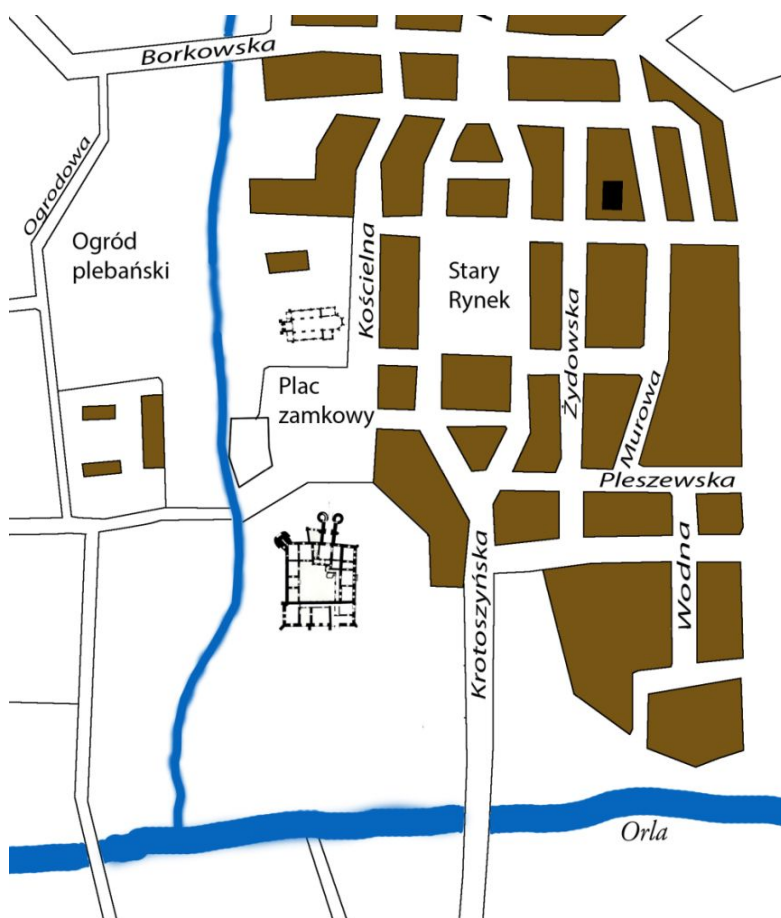
177. Poznań, ratusz, tzw. „pokój przyjęć” na II p. wieży,
stan z 1926 r.

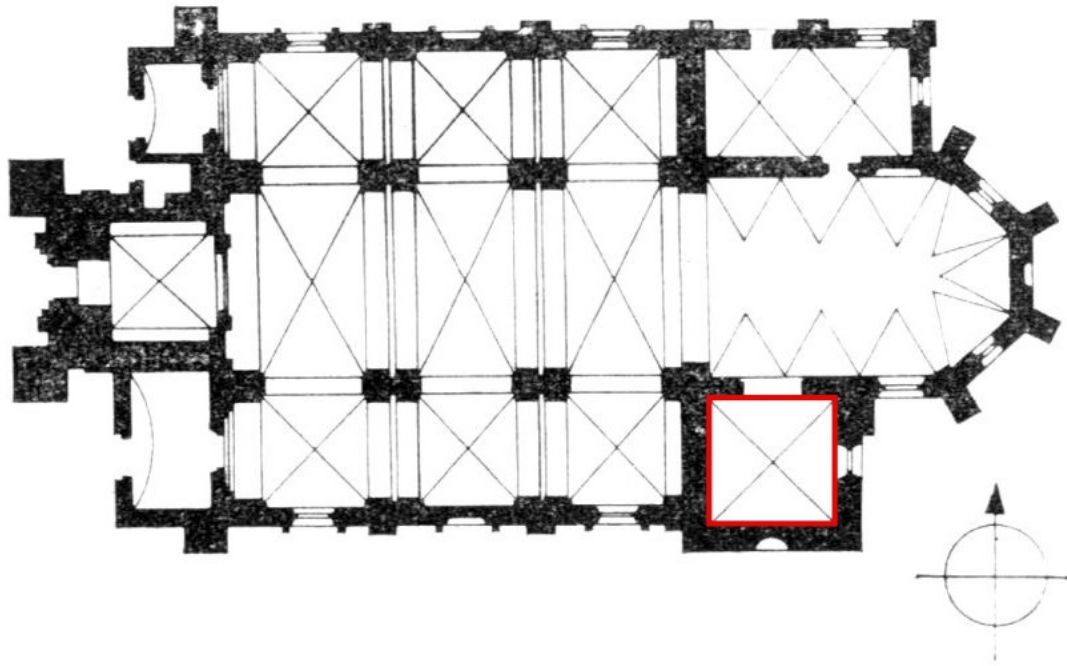
178. Poznań, sień kamienicy nr 49 ok. 1560 r. (przebudowa G.B. Quadro),
fot. sprzed 1939 r. (ze zb. MKZ).

179. Kościelec Kujawski, kościół pw. św. Małgorzaty,
kaplica grobowa Kościeleckich, sklepienie.

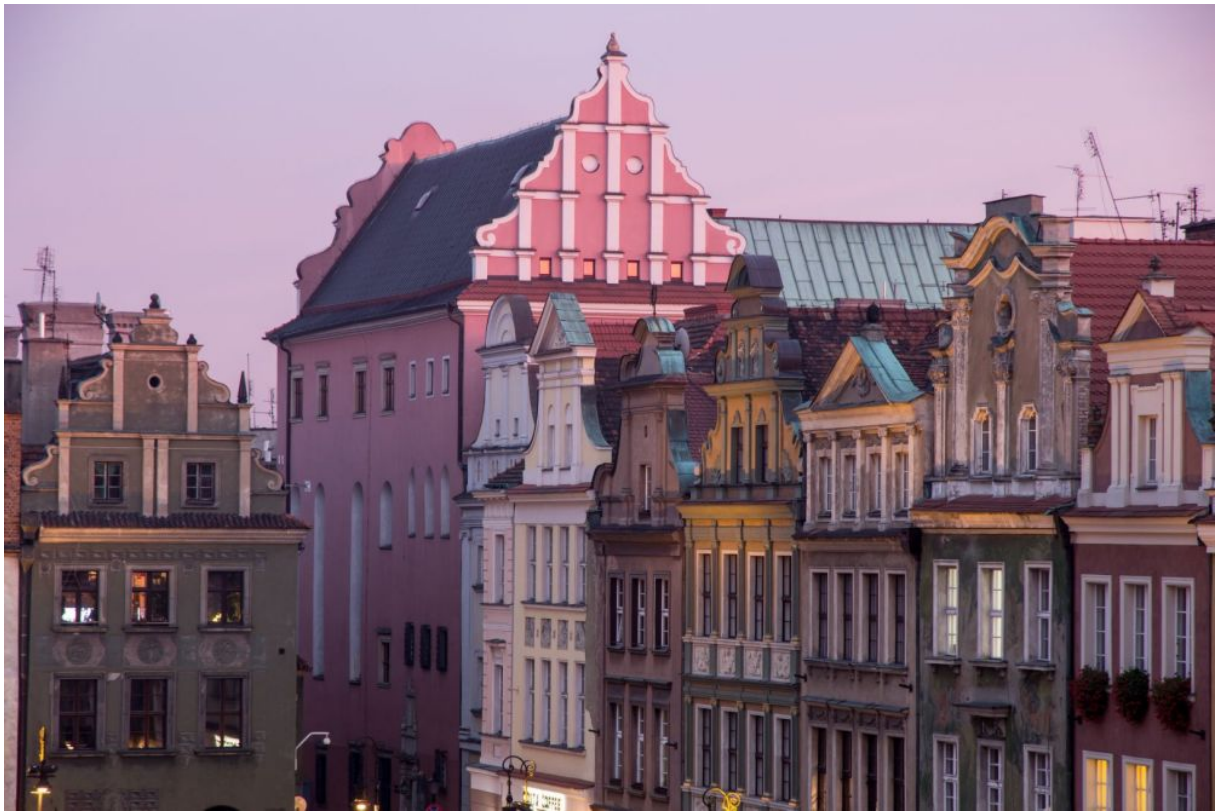
180. Koźmin w czasach nowożytnych, oprac. T. J. Żuchowski.

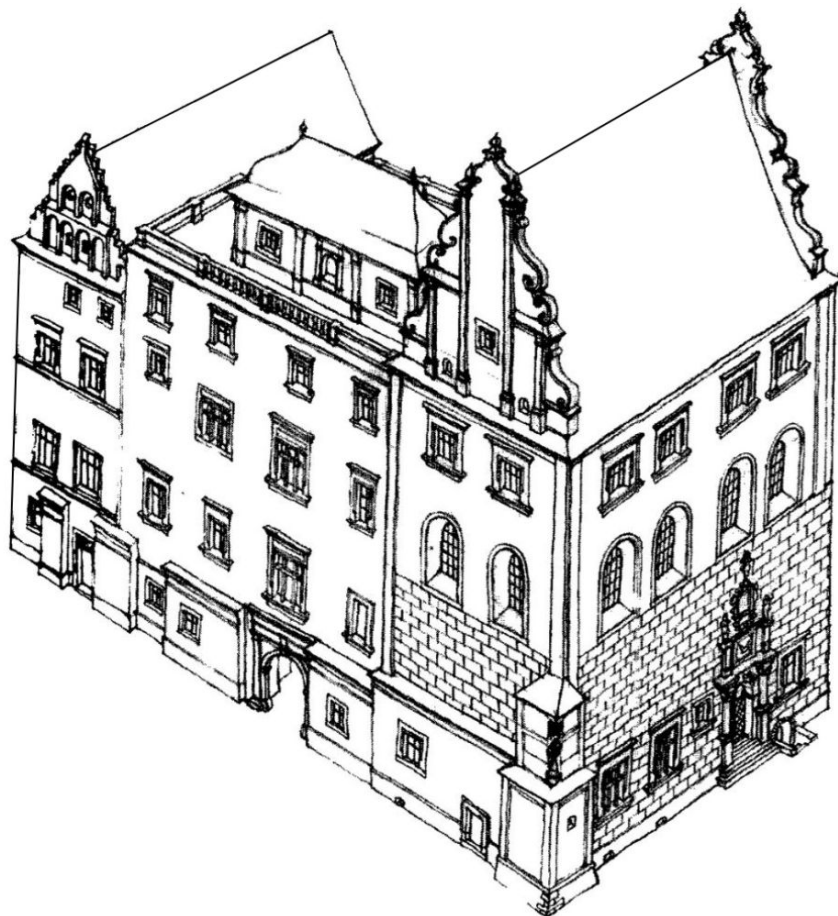
181. Koźmin Wlkp., kościół pw. św. Wawrzyńca, rzut poziomy wg KZSwP (1973), z zaznaczeniem kaplicy.

182. Koźmin Wlkp., fragment mapy Davida Gilly'ego z 1793 r.

183. Poznań, dawn. pałac Górków (ob. siedziba Muzeum Archeologicznego), widok od zachodu w kierunku południowo-wschodniego narożnik rynku.

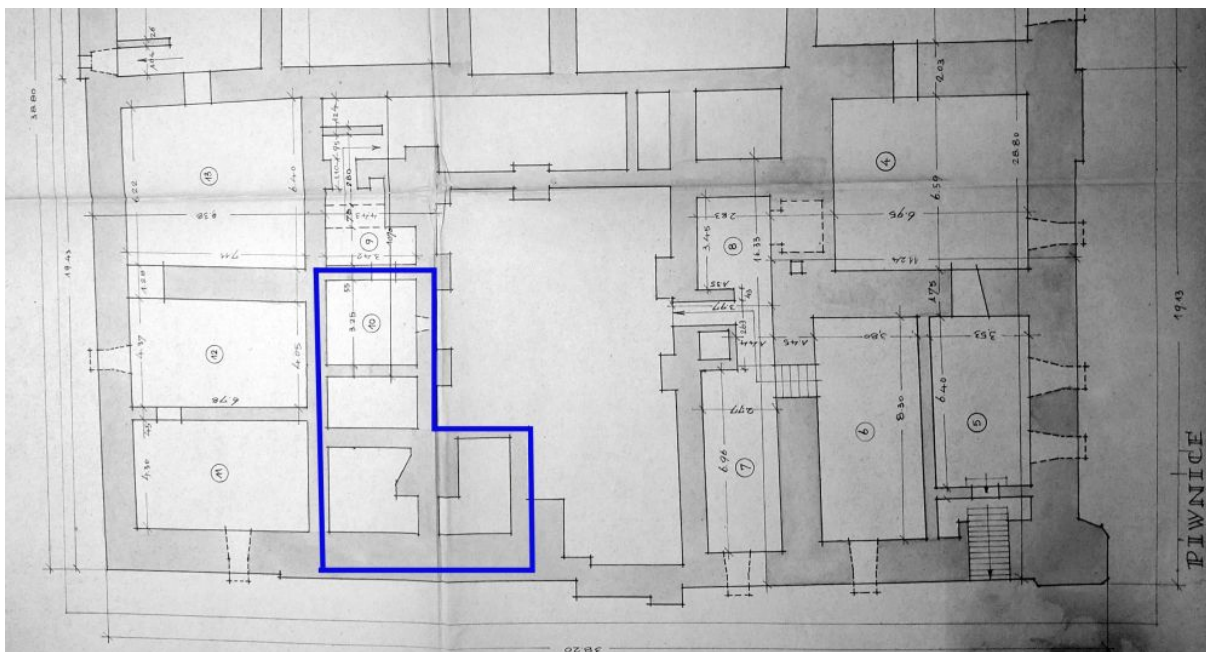
184. Poznań, pałac Górków z ok. 1550 r., rekonstrukcja wg Gałka (2001).

185. Fragment perspektywicznego widoku Poznania sprzed 1617 r., miedzioryt kolorowany z dzieła G. Brauna i F. Hogenberga, *Civitates orbis terrarum*, t. VI, *Coloniae Agrippinae* 1617.

186. Poznań, ruina pałacu Górków ok. 1945 r., widok od wschodu.

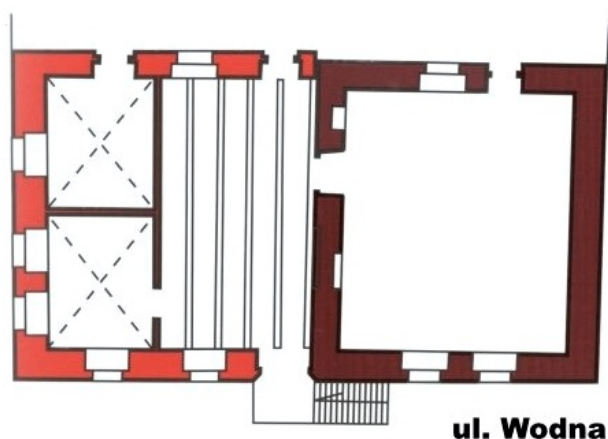
187. Poznań, pałac Górków, plan piwnic z inwentaryzacji z 1948 r., z zaznaczeniem pomieszczeń ob. niedostępnych.

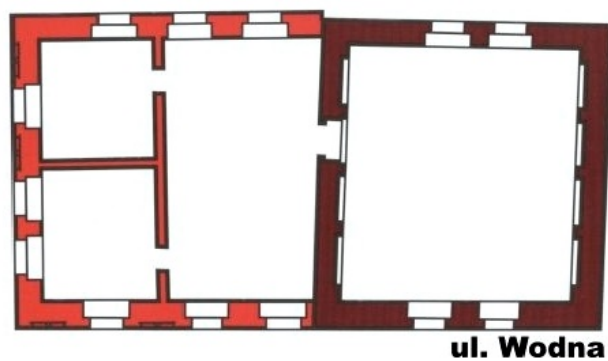
188. Poznań, rycina Juliusa von Minutoli z 1833 r., Widok Poznania z 1) klasztorem Benedyktynów (narożnik NE), 2) kolegium Jezuitów, 3) kościołem Bernardynów.

189. Poznań, rekonstrukcja układu i wielkości działek w średniowiecznym mieście wg Rogalanka (1988), z zaznaczeniem kwartału miejskiego z działkami zakupionymi przez Andrzeja Szamotulskiego.

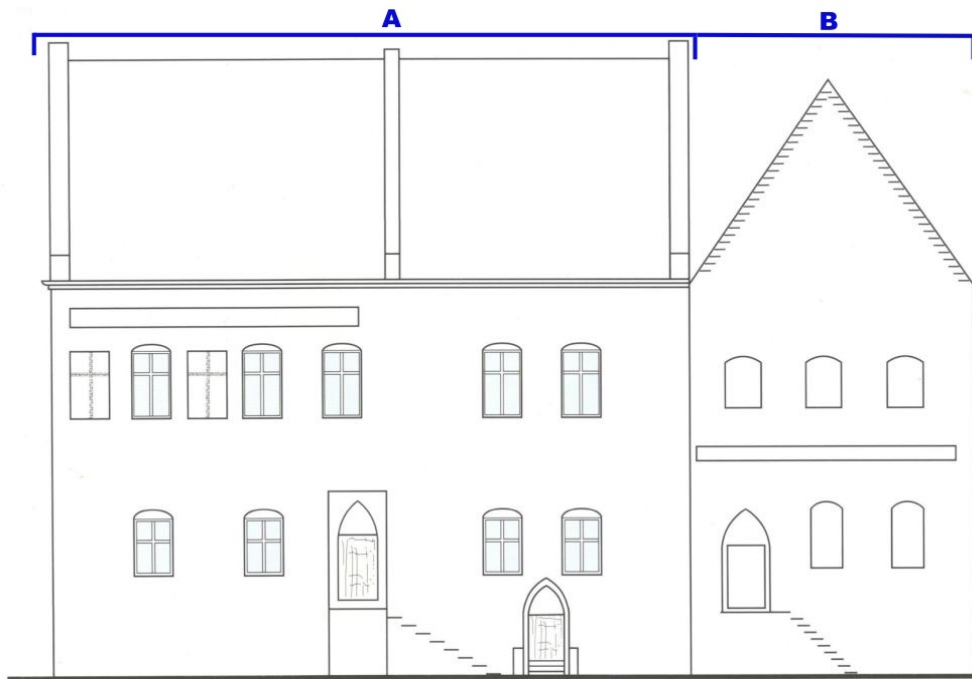

Parter

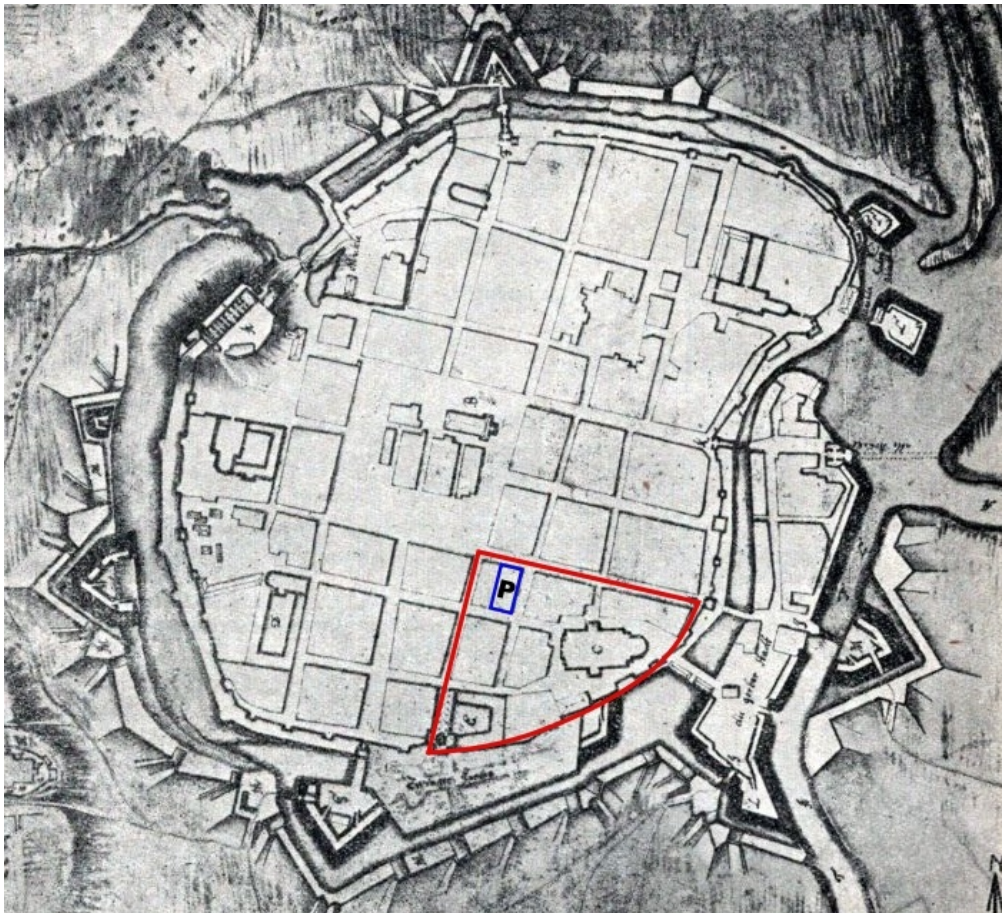

I piętro

190. Poznań, rekonstrukcja pałacu Andrzeja Szamotulskiego ok. 1500 roku wg Skuratowicz (2008), (kolorem brązowym zaznaczono starszą wieżę Peszlów, czerwonym zakres jej rozbudowy).

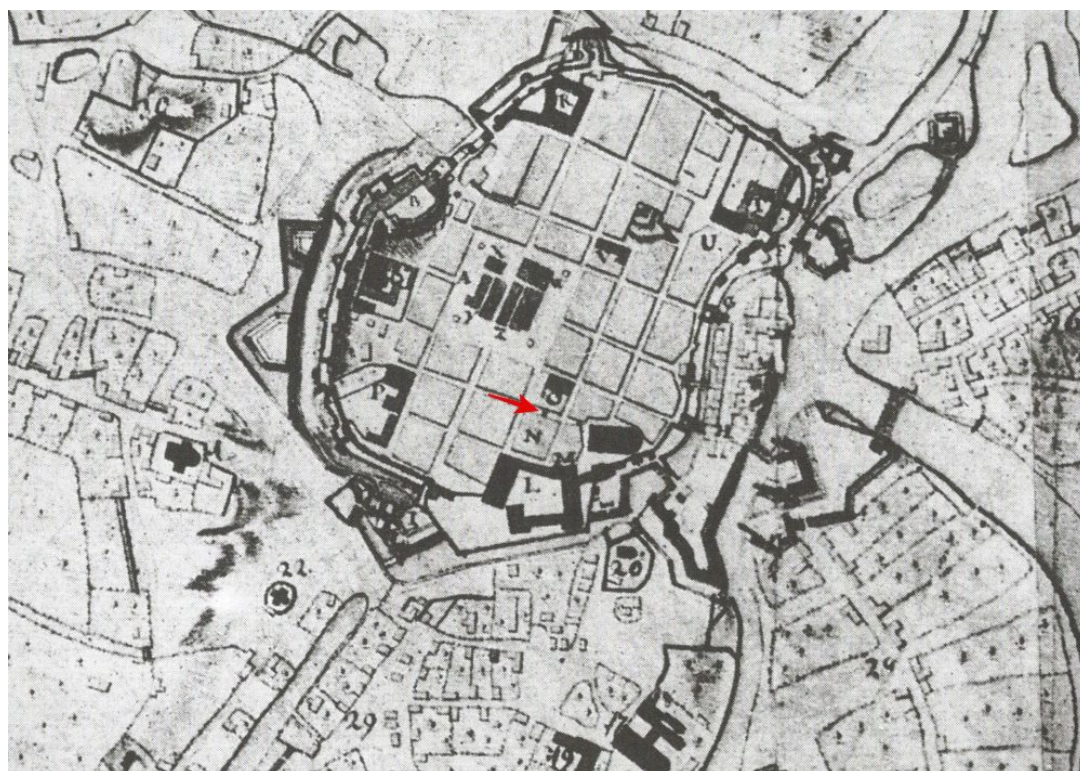
191. Poznań, rekonstrukcja pałacu Andrzeja Szamotulskiego ok. 1500 r. wg Skuratowicz (2008), pałac Szamotulskiego – elewacja północna od ul. Wodnej (A – pałac Szamotulskiego, B – kamienica mieszczańska sąsiadująca z nim od zachodu).

192. Poznań, fragment planu z l. 1714-1715, z zaznaczeniem południowo-wschodniej części miasta (P – pałac Górków zajmujący połowę kwartału).

193. Poznań, rekonstrukcja układu i wielkości działek w średniowiecznym mieście wg Rogalanka (1988), z zaznaczeniem pałacu Górków oraz hipotetycznej lokalizacji zabudowy towarzyszącej.

194. Poznań, plan z 1734 r. (tzw. plan saski), ze wskazaniem zaznaczonego na nim łącznika pomiędzy budynkami.

Analityczny plan murów piwnic pałacu Górków:

- z początku XV wieku
- sprzed 1480 roku
- sprzed 1536 roku
- sprzed 1548 roku

195. Poznań, pałac Górków, rzut piwnic z rozwarstwieniem etapów budowlanych wg Skuratowicz (2008).

196. Poznań, pałac Górków, dziedziniec z podcieniem na kolumnach, narożnik południowo-zachodni, stan z 2022 r.

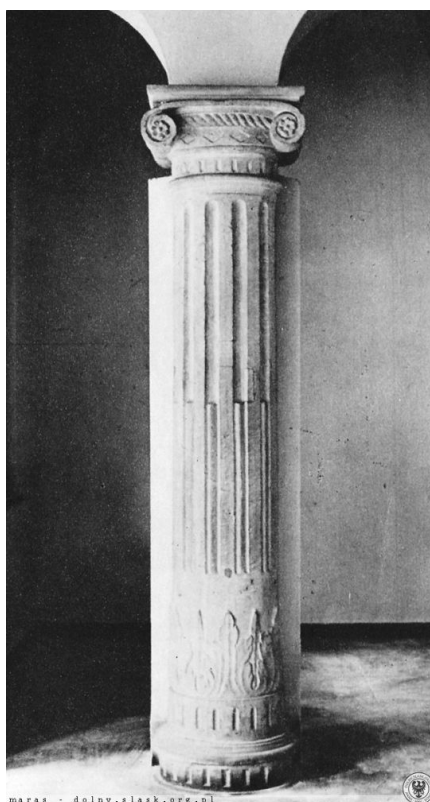
197. Poznań, pałac Górków, kolumna z dziedzińca (narożnik północno-wschodni), stan z 2022 r.

198. Legnica, brama zamkowa.

199. Wrocław, relikty kolumn z domu pod „Złotą Koroną”,
ze zb. Muzeum Architektury we Wrocławiu.

200. Wrocław, kolumna z kamienicy nr 5 przy Rynku (1574 r.), stan z 1967-69 r.

201. Poznań, pałac Górków ok. 1941-1942 r., elewacja wschodnia.

202. Poznań, pałac Górków, portal w elewacji wschodniej (przy ob. ul. Klasztornej), 1548, stan z 2022 r.

203. Poznań, pałac Górków, fragment portalu w południowej części wschodniej elewacji dziedzińca, stan z 2022 r.

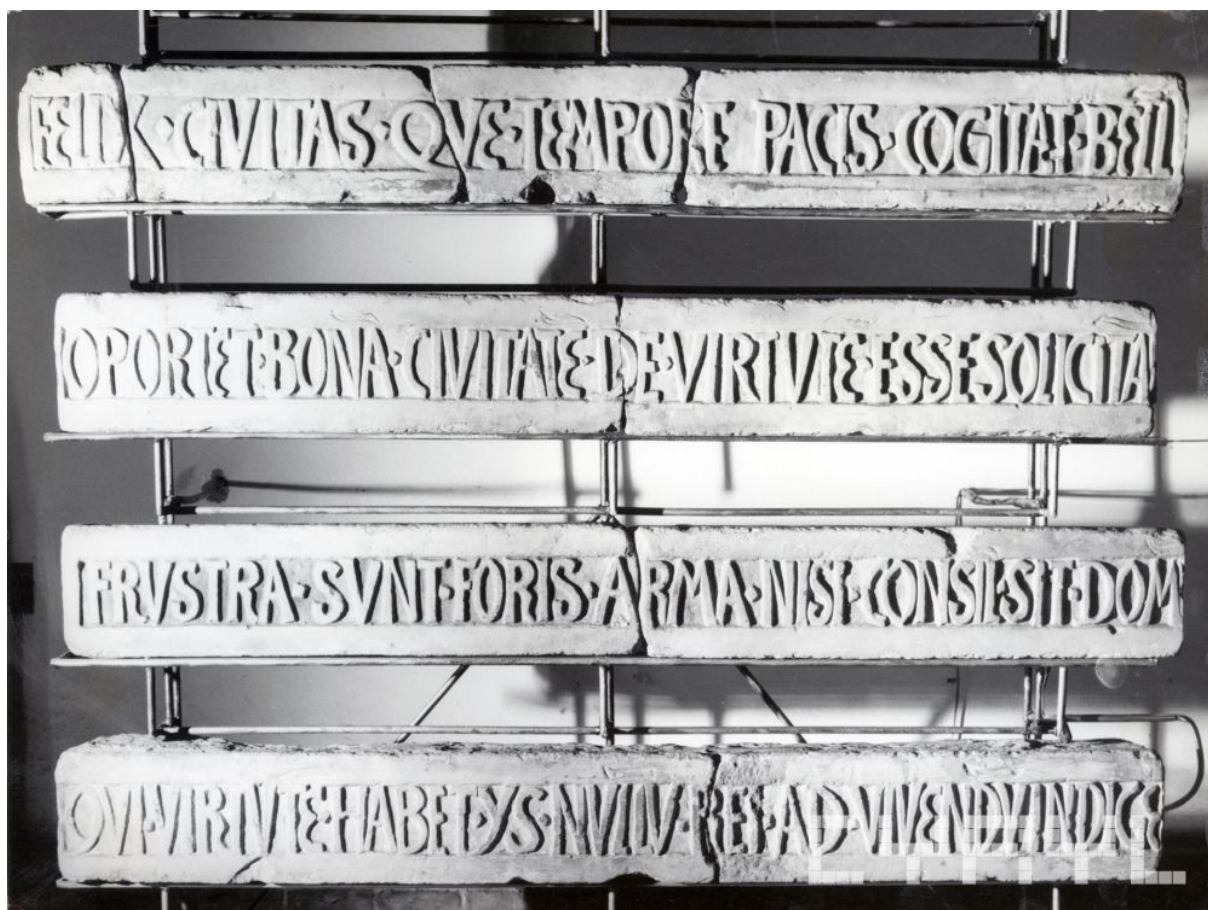
204. Poznań, pałac Górków, fragment portalu w północnej części wschodniej elewacji dziedzińca, stan z 2022 r.

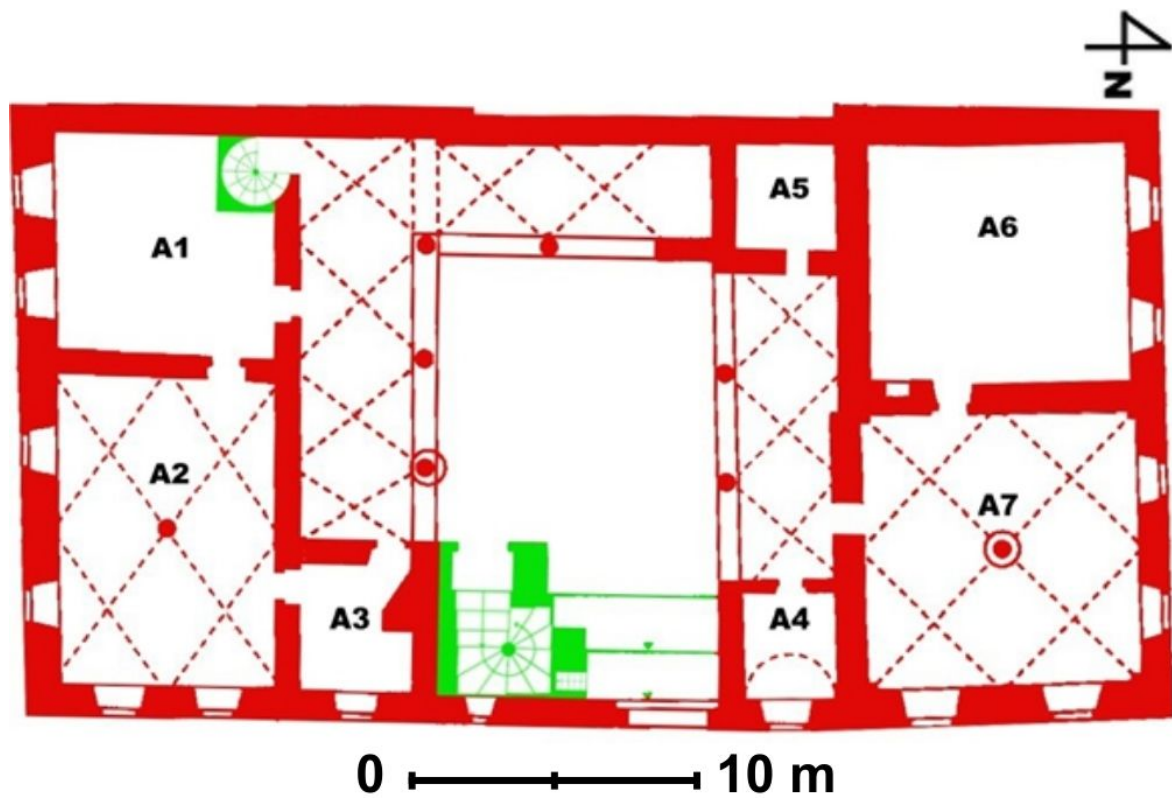
205. Poznań, pałac Górków, fragment nadproża okiennego z malowaną inskrypcją (ob. okno w przyziemiu na narożniku budynku u zbiegu ulic Wodnej i Klasztornej), stan z 2022 r.

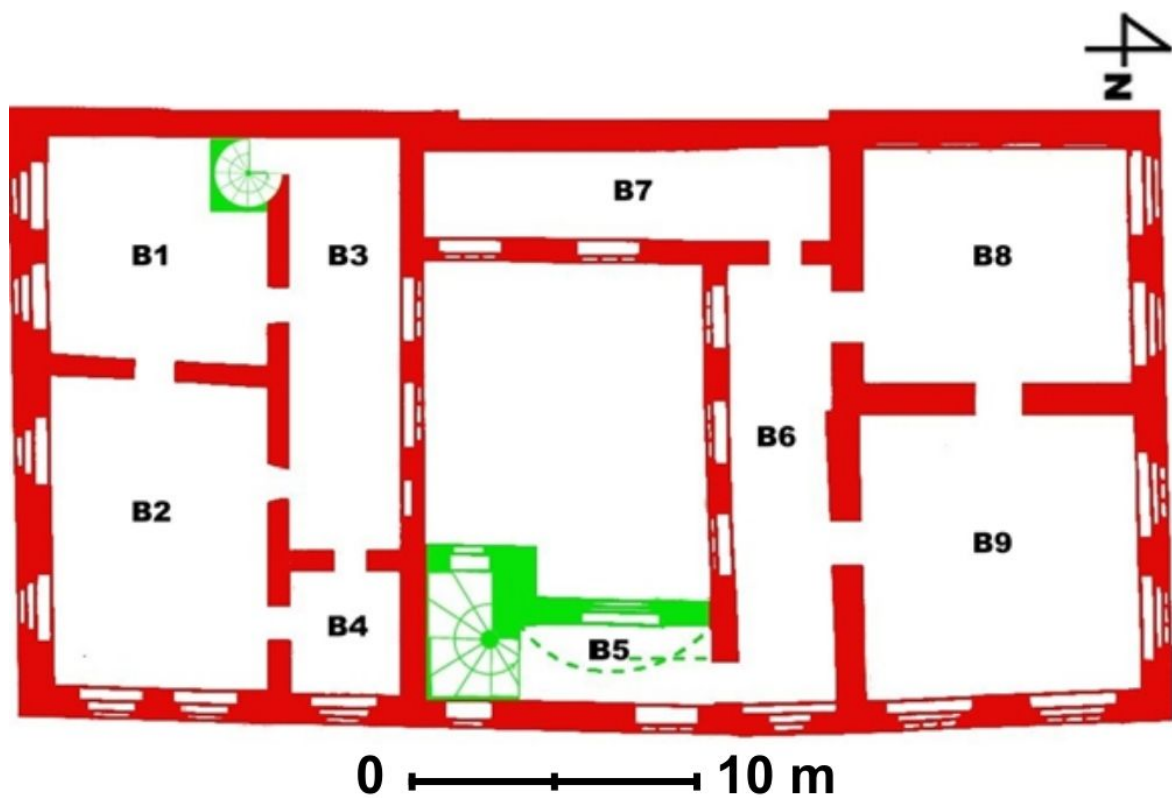
206. Poznań, pałac Górków, fragmenty detalu architektonicznego (portalu?), stan z 1946 r.

207. Poznań, nadproża okien I p. budynku wagi, ok. 1533-1534,
ze zb. Muzeum Narodowego w Poznaniu.

208. Poznań, pałac Górków, rzut parteru, oprac. autora na podst. Skuratowicz (2008),
 czerwony – mury z czasów Łukasza II,
 zielony – zakres przebudowy Andrzeja I

209. Poznań, pałac Górków, rzut I piętra, oprac. autora na podst. Skuratowicz (2008),
 czerwony – mury z czasów Łukasza II,
 zielony – zakres przebudowy Andrzeja I

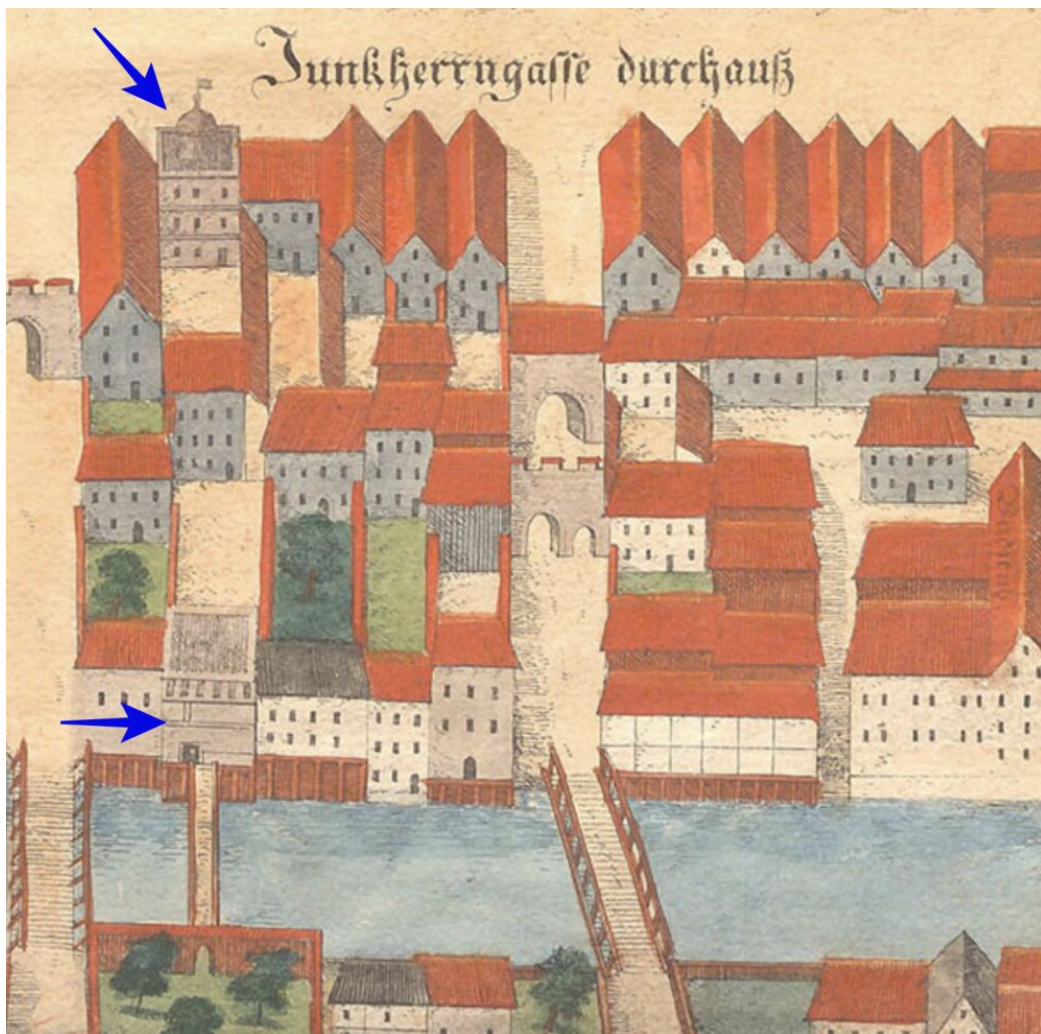
210. Poznań, pałac Górków, rzut II piętra, oprac. autora na podst. Skuratowicz (2008),
czerwony – mury z czasów Łukasza II,
zielony – zakres przebudowy Andrzeja I

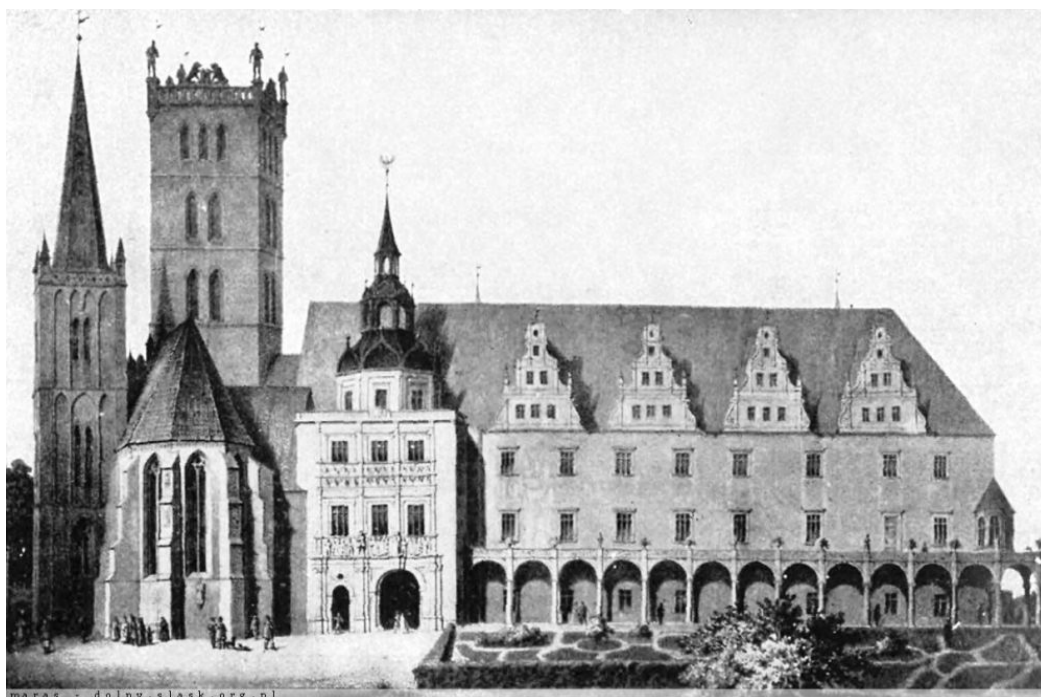
211. Poznań, pałac Górków, ob. sala ekspozycyjna na parterze skrzydła północnego (A7), stan z 2019 r.

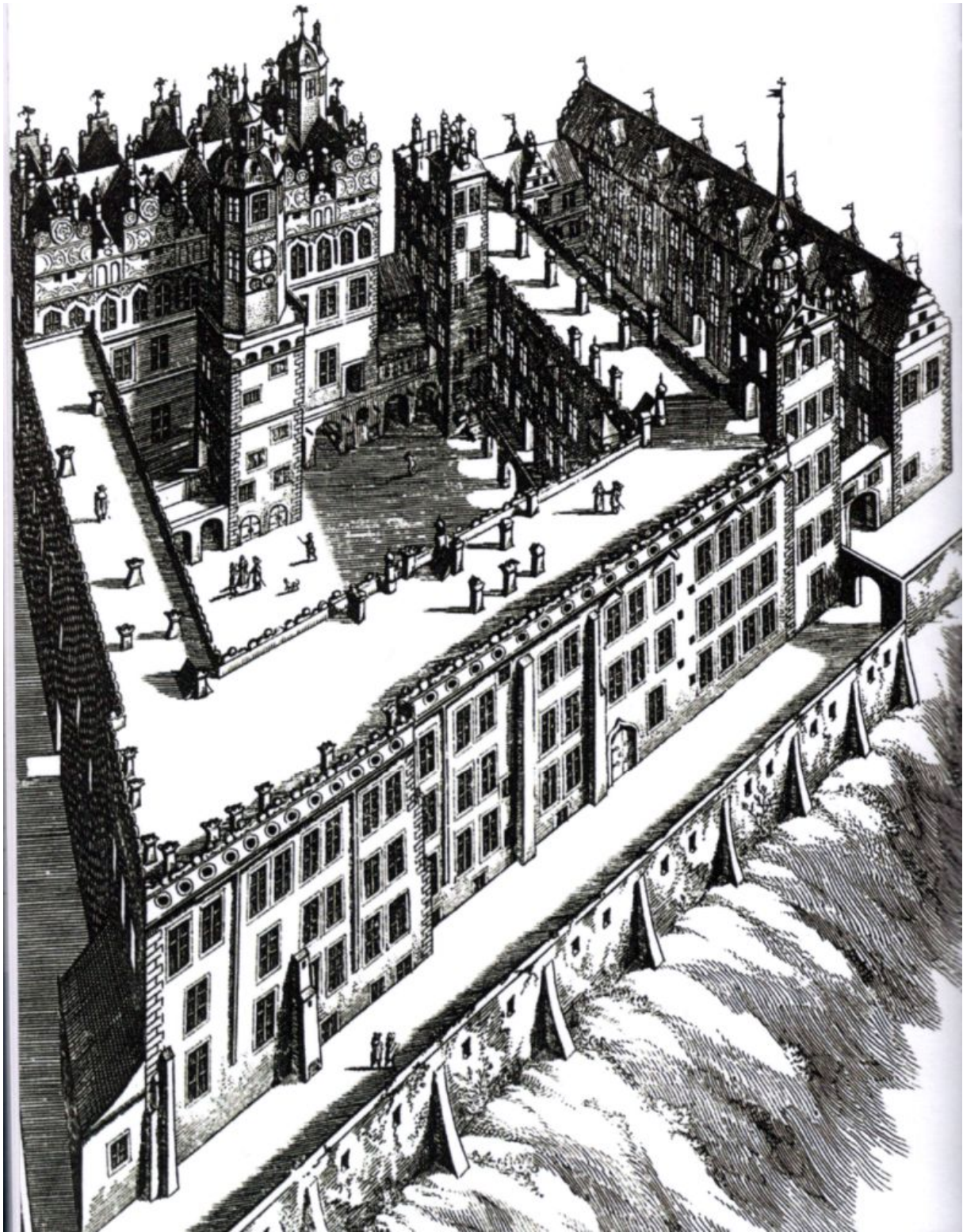
212. Poznań, pałac Górków, piwnice, łuk dawnych schodów, stan z 2019 r.

213. Wrocław, dom Rybischa, fragment planu B. Weinerja z 1562 r.

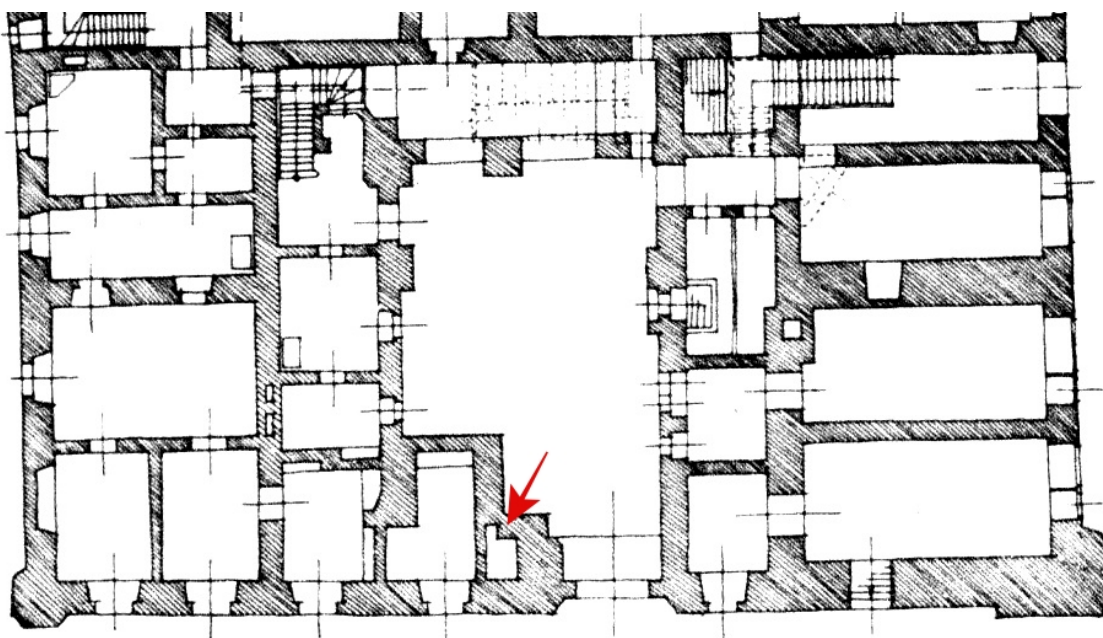
214. Brzeg, zamek książęcy z XVI wieku, rekonstrukcja, litografia wg rysunku Bormanna, l. 40. XIX w.

215. Szczecin, zamek książąt pomorskich, widok po rozbudowie za czasów Filipa II i Franciszka I (?), rycina Matthäusa Meriana Młodszeo, 1652.

216. Poznań, fragment panoramy miasta z 1944 r., z widokiem na południowo-wschodnie naroże rynku, z zaznaczeniem kwartału z pałacem Górków.

217. Poznań, pałac Górków, inwentaryzacja przyziemia z 1935 r.

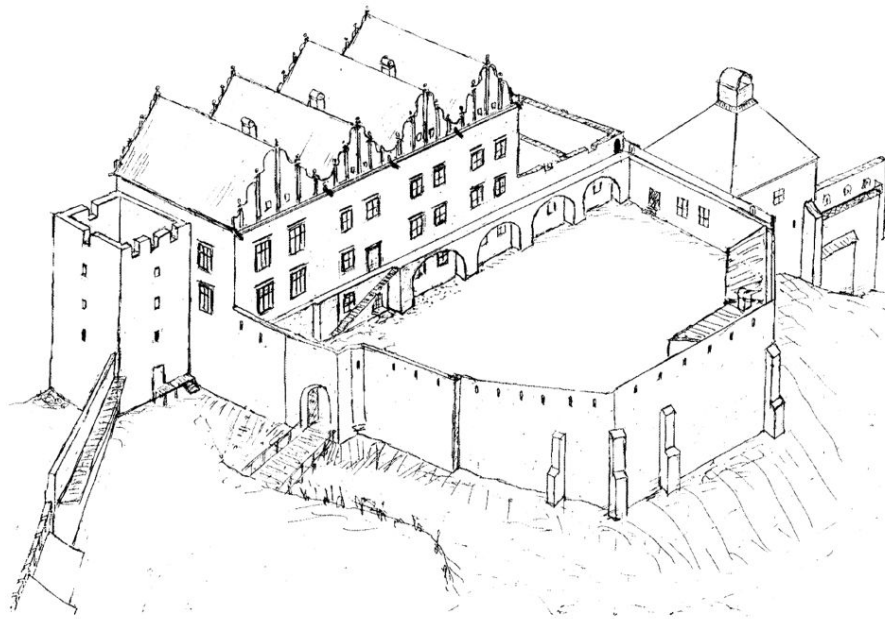
218. Poznań, pałac Górków, dziedziniec, widok z drugiego piętra na elewację południową i fragment elewacji wschodniej, przed wejściem zaznaczono odkrywkę w posadzce, stan z 2022 r.

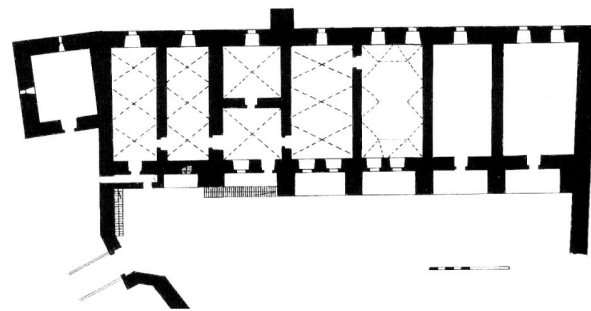
219. Poznań, pałac Górków, relikty kafli piecowych, drobne elementy reprezentacyjnego pieca kaflowego.

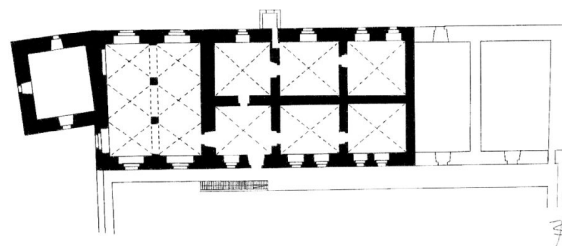
220. Poznań, pałac Górków, relikty kafli piecowych, kafel z herbem Doliwa (Jadwiga Sobocka, żona Stanisława Górki).

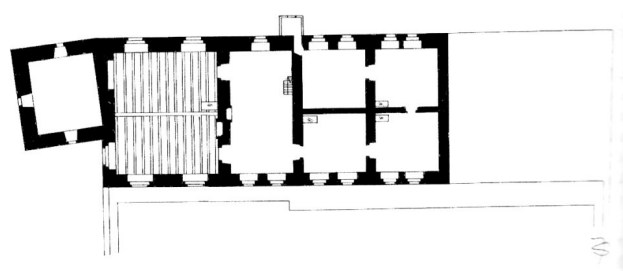
221. Poznań, zamek królewski, rekonstrukcja zamku z ok. 1565 roku wg Skuratowicz (2004).

Parter

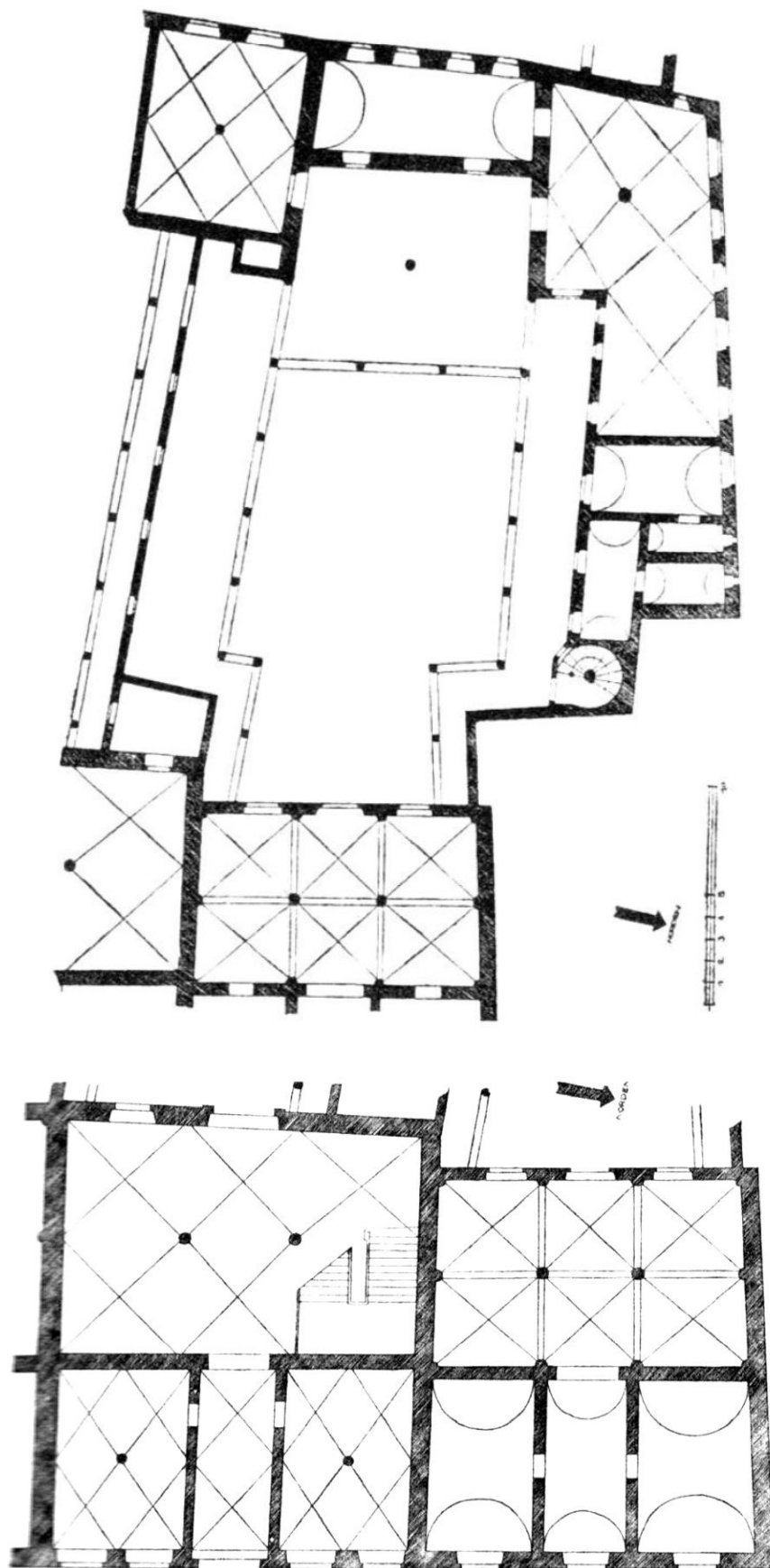

I piętro

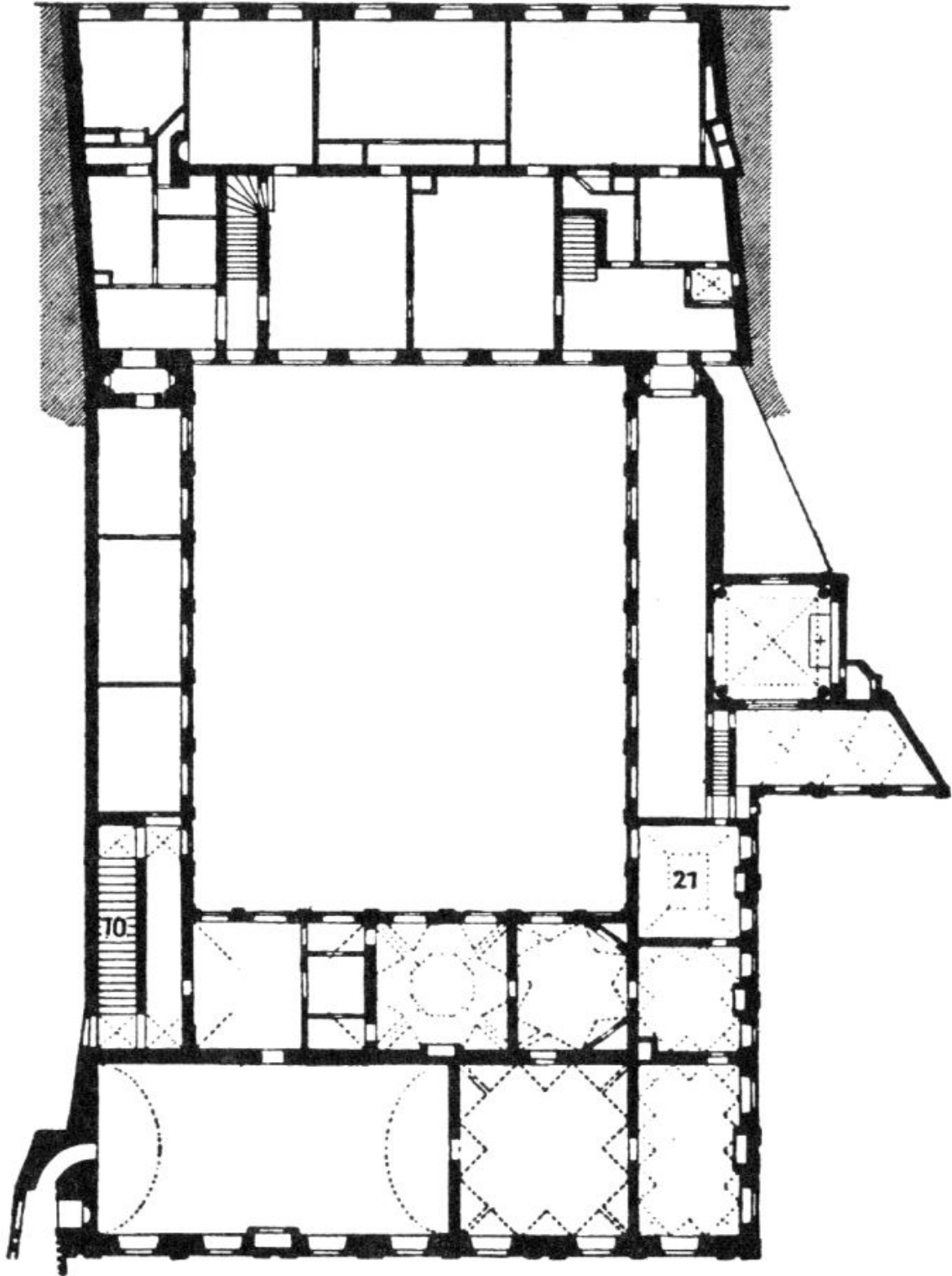

II piętro

222. Poznań, zamek królewski ok. 1565 roku, rzuty wg Skuratowicz (2004).

223. Augsburg, dom Fuggerów (Maximilianstrasse), ok. 1512-1515 r.
wg Hitchcock (1981).

224. Landshut, miejska rezydencja Wittelsbachów, rzut wg Hitchcock (1981).

225. Poznań w II połowie XVI wieku, oprac. E. Rutkowska, P. Dembiński, oprac. kart. E. Rutkowska, K. Słomska, nr 10 (kolor czerwony) – pałac Górków, na pld-wsch. od miasta jurydyka Stanisławowo Stanisława Górki.

POSEN ist die Haupt-Stadt in Gross-Polen, an dem Fluss Warta 7 Meil von Gnesen 20 von Breslau 30 von Cracow gelegen ist mit einer starcken doppelten Mauer, und einen tiefen Graben umgeben, zwar klein, doch ziemlich schön u. wohl gebauet, magen die meisten Häuser von Quader-stücken sein.

Das Schloß liegt auff einem kleinen Hügel zwischen beiden Flüssen Warta u. Prossa Die prächtigsten Gebäude sind auff der andern Seite der Stadt die schönste.

Die Dankkirche nebet einen Collegium unio, wie auch der Bischoffs Pallast welcher um und um mit einem Markt und Geben, wird in gemein Falchoria genant.

Es werden alhier jährlich 3 Mal die Märkte gehalten die Erste umb den 1. April die Zweite umb den 1. August die Dritte aber müssen im Sommer welche eben so lange währet.

Es wohnen auch sehr viel Juden alhier.

Nach dem die Schweden von Königl. Verordn. in Anno 1700 im Februario unermitteligen Einrücken in das Polnische Reich zu Schweden zur gegenwehr u. Defension u. folglich veranlaßet worden, in Polen ein zu ziehen, haben sie auch dieß Statt besetzt Die Augustische Sachsen zwar vermaßen die Schweden Anno 1704 wieder her zu freiben mußten aber mit

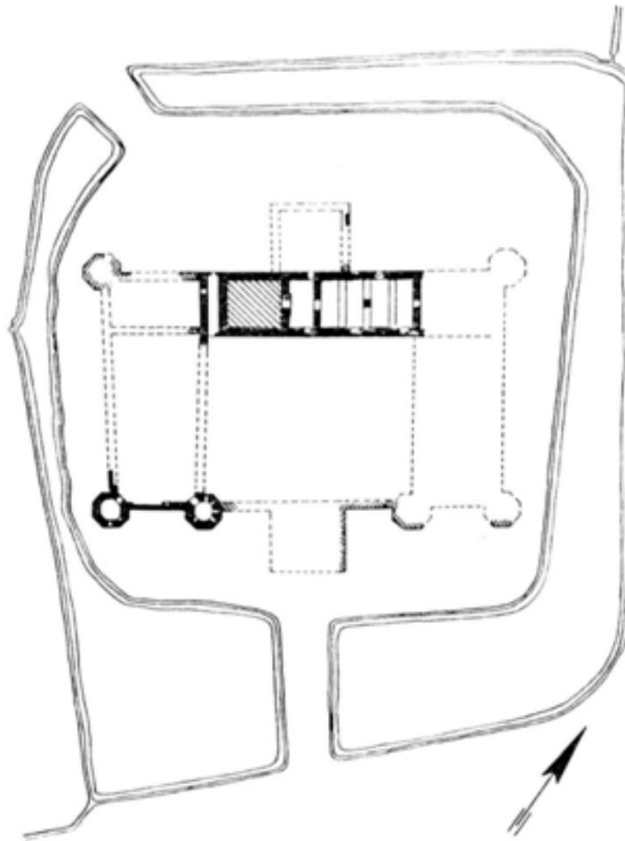
ihren großen Schaden davon gehen und die Belagerung aufheben.

Erklärung der Buchstaben u. Ziffern.

A Breslauer Schantz
 B Das Neue werck
 C Gerber schantz
 D Mühlen schantz
 E Das Schloß
 F Frömmers Thor
 G Gross Thor
 H Catharines Closter
 I Verpally kirche
 K Theatral Closter
 L Provisional abtschafft an Thore
 M Die erste Brücke neben der drauß auf der orten
 N Die andre Brücke an beyden Thoren u. mit denen dargegen machten Abbruch
 O Abobrandte Brücke von den Thoren angelegt
 P Neugebaute Brücke
 Q abgebrochene Kirche

1 S. Martinus Kirchen mit denen alhier gemachten Batterien
 2 Approchen nach der kleinen Capell
 3 S. Alberts Kirchen zertrufft ungehalten war auf 2 Meilen gestanden nicht vielen kirchen
 4 Zwei Batterien vor dem Brunnens Thor
 5 Schantz Körbeal wo sie verdeckt nach ihren Batterien zu kommen
 6 Das Carmeliter kloster wo die schweden auch geschossen u. die Thore zertrufft auch capel kirche zerstogen
 7 Die schiffen so alhier alhier verbleiben u. Schantz körben gesetzt
 8 Abobrandte Mühle so vonden Thoren in der Nacht angezündet und raubt worden

226. Poznań, plan miasta z 1720 r., z zaznaczeniem trzech kluczowych ośrodków władzy: królewskiej (zamek), mieszczańskiej (ratusz) i magnackiej (pałac Górków).

227. Wyszyna, zamek, szkic rekonstrukcyjny wg Hirsch (1959).

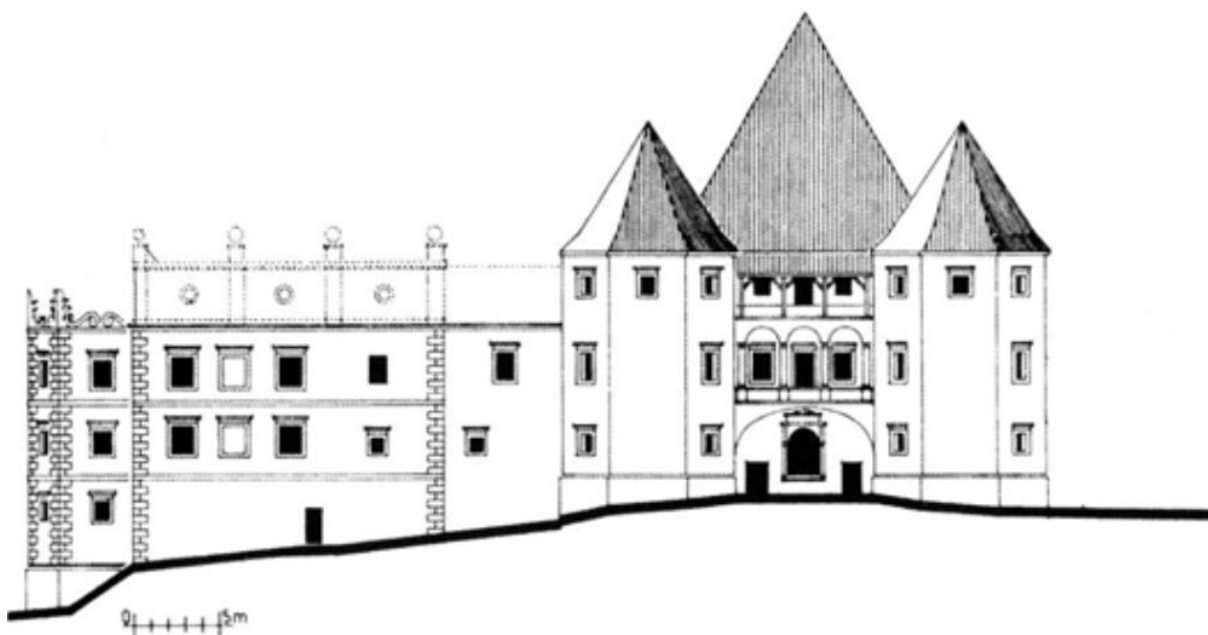
228. Wyszyna, zamek, rycina z ok. 1842 r. wg Raczyński (1842).

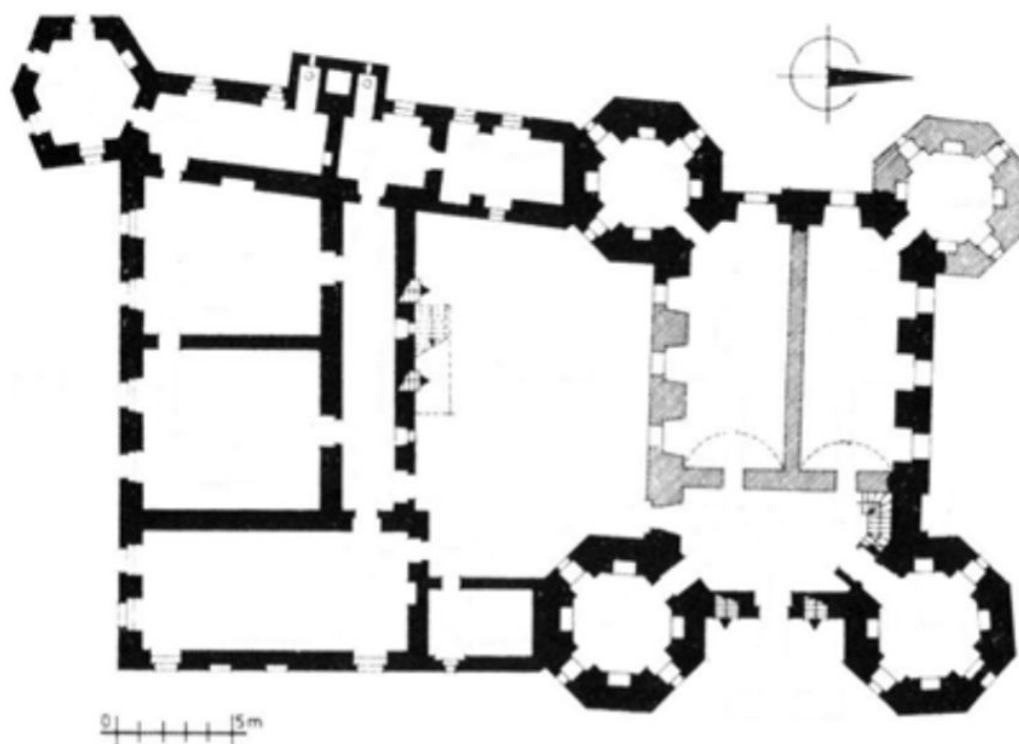
229. Wyszyna, zamek, baszta dawnego zamku, widok od zachodu, stan z 2022 r.

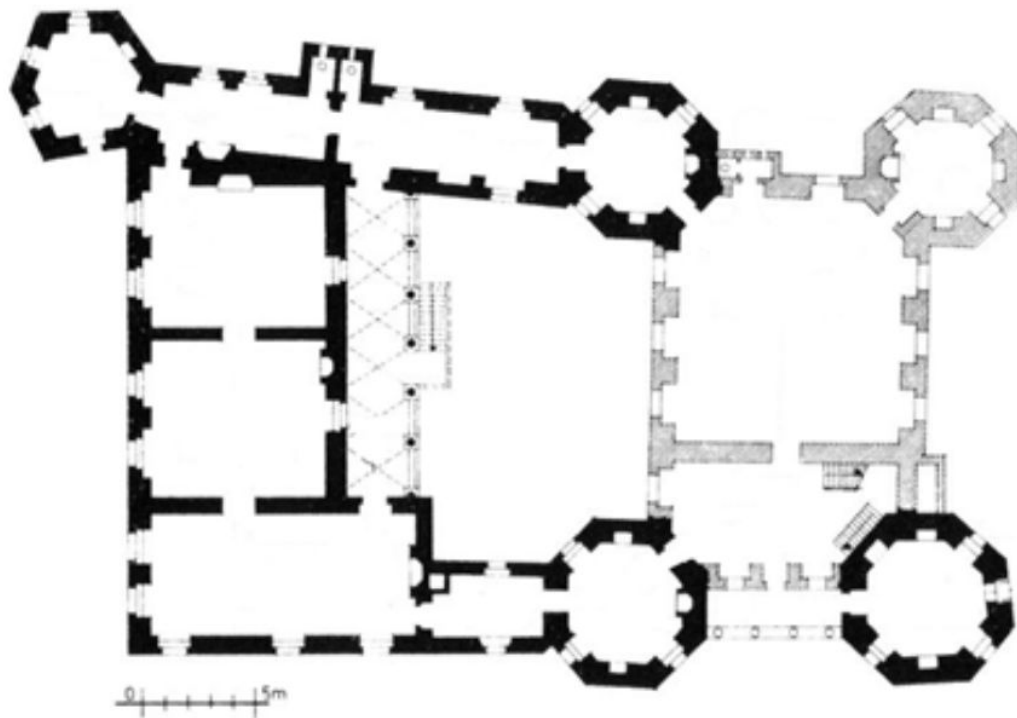
230. Gołuchów, zamek, widok z drona od północnego zachodnu, stan z 2016 r.

231. Gołuchów, zamek rekonstrukcja elewacji wschodniej z II połowy XVI wieku na podst. Kąsinowska (2011).

232. Gołuchów, zamek z II połowy XVI wieku, rzut przyziemia, na podst. Kąsinowska (2011).

233. Gołuchów, zamek z II połowy XVI wieku, rzut I piętra, na podst. Kąsinowska (2011).

234. Gołuchów, zamek, fragment XVI-wiecznego gzymsu (?), stan z 2019 r.

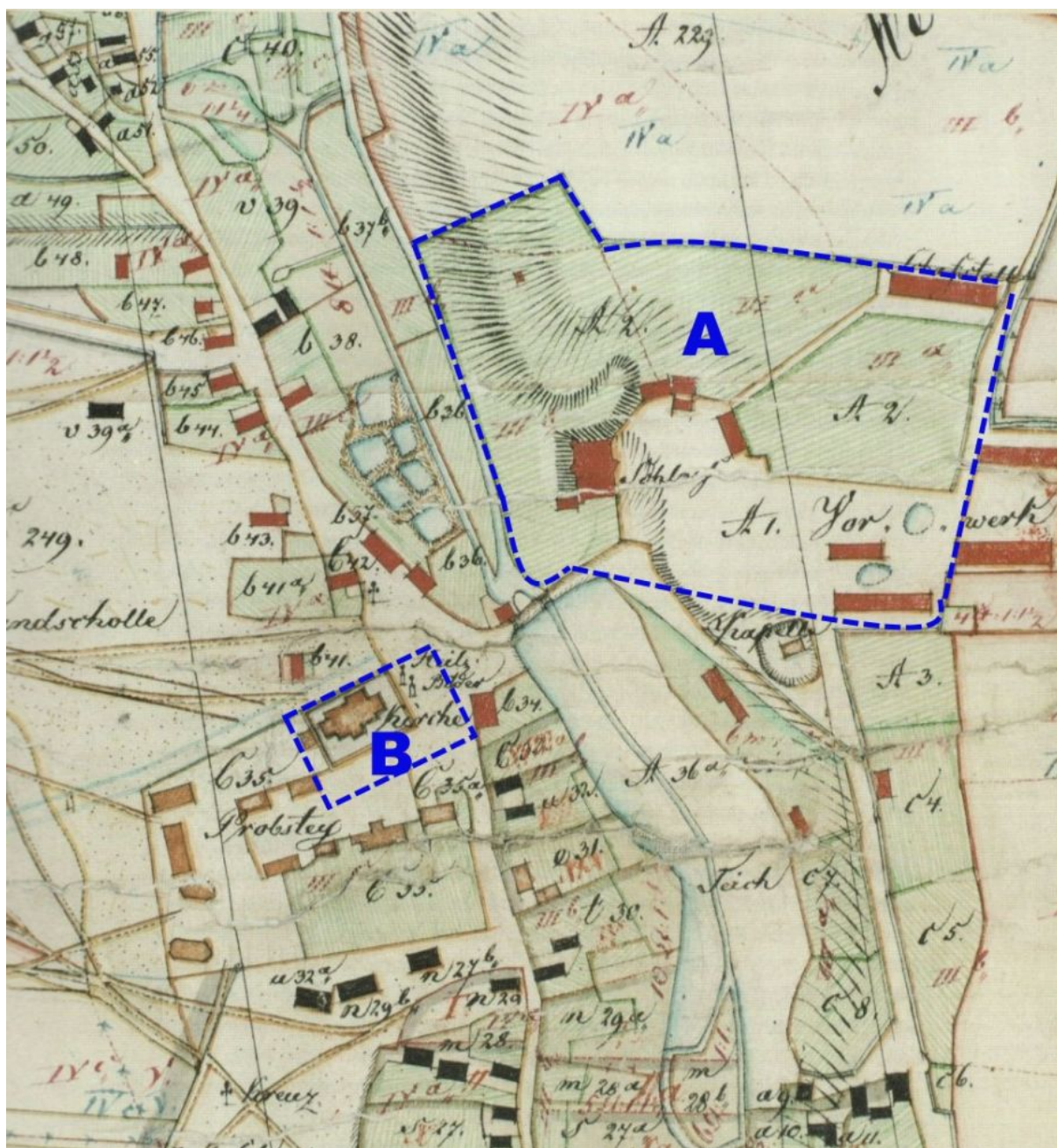
235. Gołuchów, zamek, fragment elewcji wschodniej – obramienia okienne w przyziemiu oraz na I piętrze, stan z 2019 r.

236. Gołuchów, zamek, portal w loggi, stan z 2019 r.

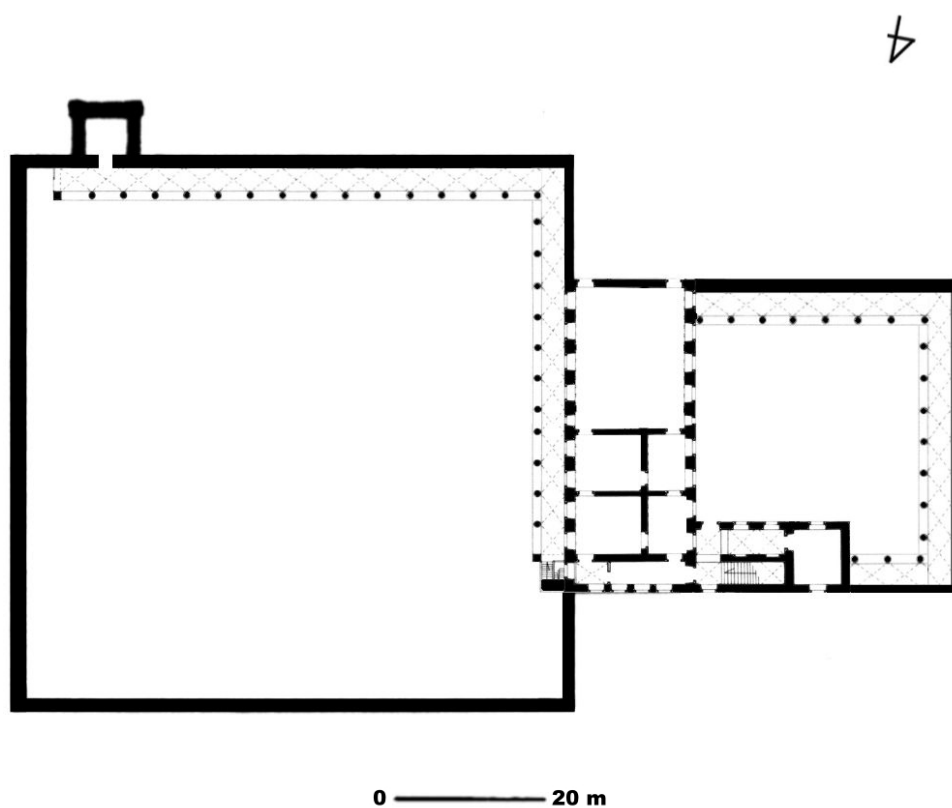
237. Gołuchów, zamek, fragment dawnej attyki wtopiony w nadbudowaną kondygnację wieży południowo-zachodniej, stan z 2019 r.

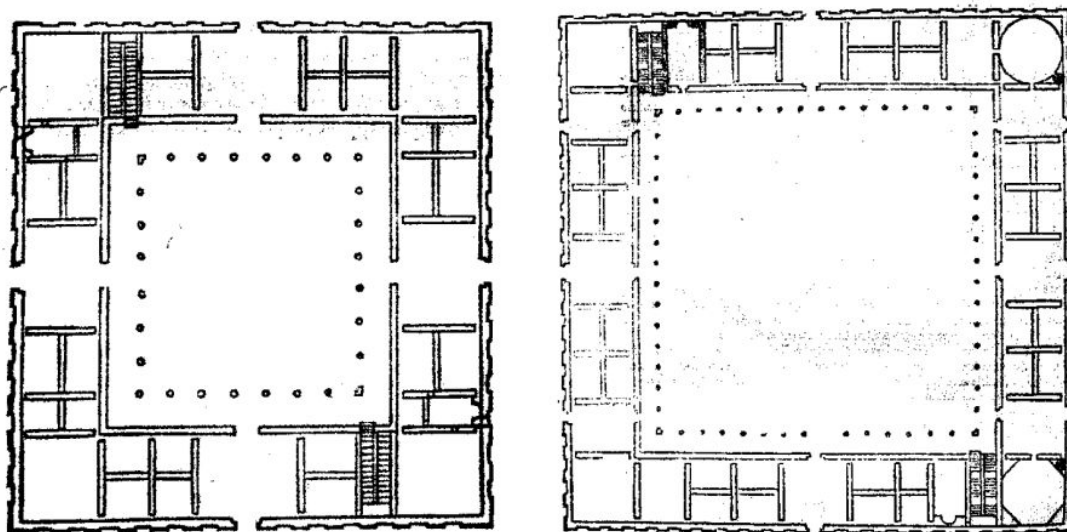
238. Gołuchów, plan wsi z 1833 r.,
A – hipotetyczny zasięg założenia rezydencjonalnego w XVI wieku,
B – hipotetyczna lokalizacja kościoła z XVI wieku.

239. Radlin, ruina zamku, widok od północnego zachodu, stan z 2022 r.

240. Radlin, zamek, hipotetyczna rekonstrukcja stanu z 4 ćw. XVI wieku, oprac. autora na podstawie Skuratowicz (2011).

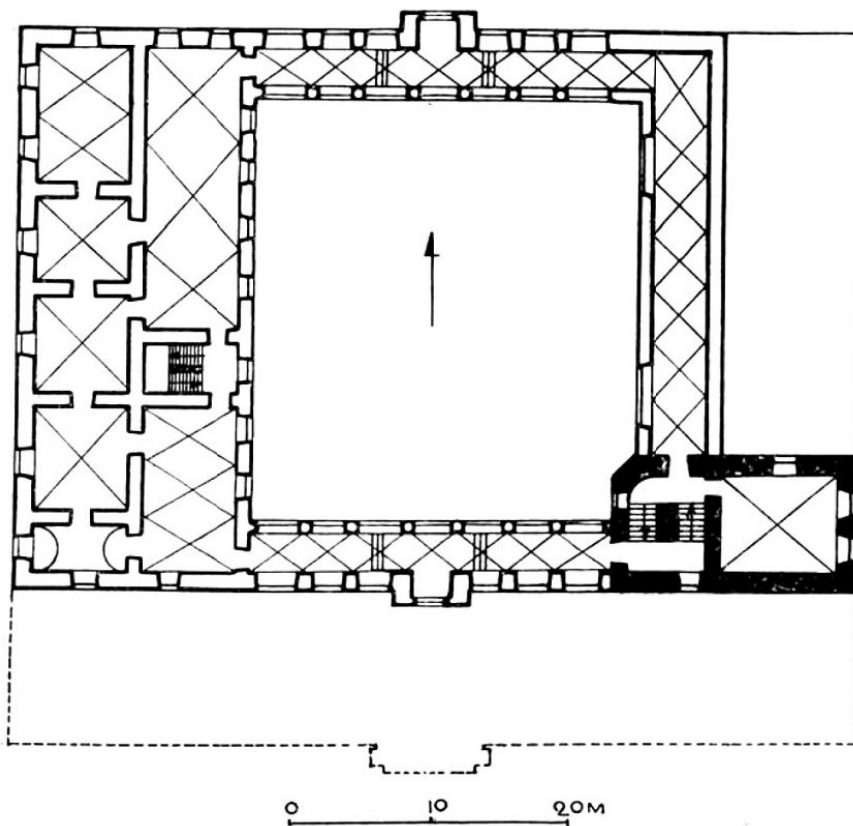
241. Projekty pałaców Pietra Cataneo [w:] *I quattro primi libri...*, Wenecja 1554 wg Skuratowicz (2011).

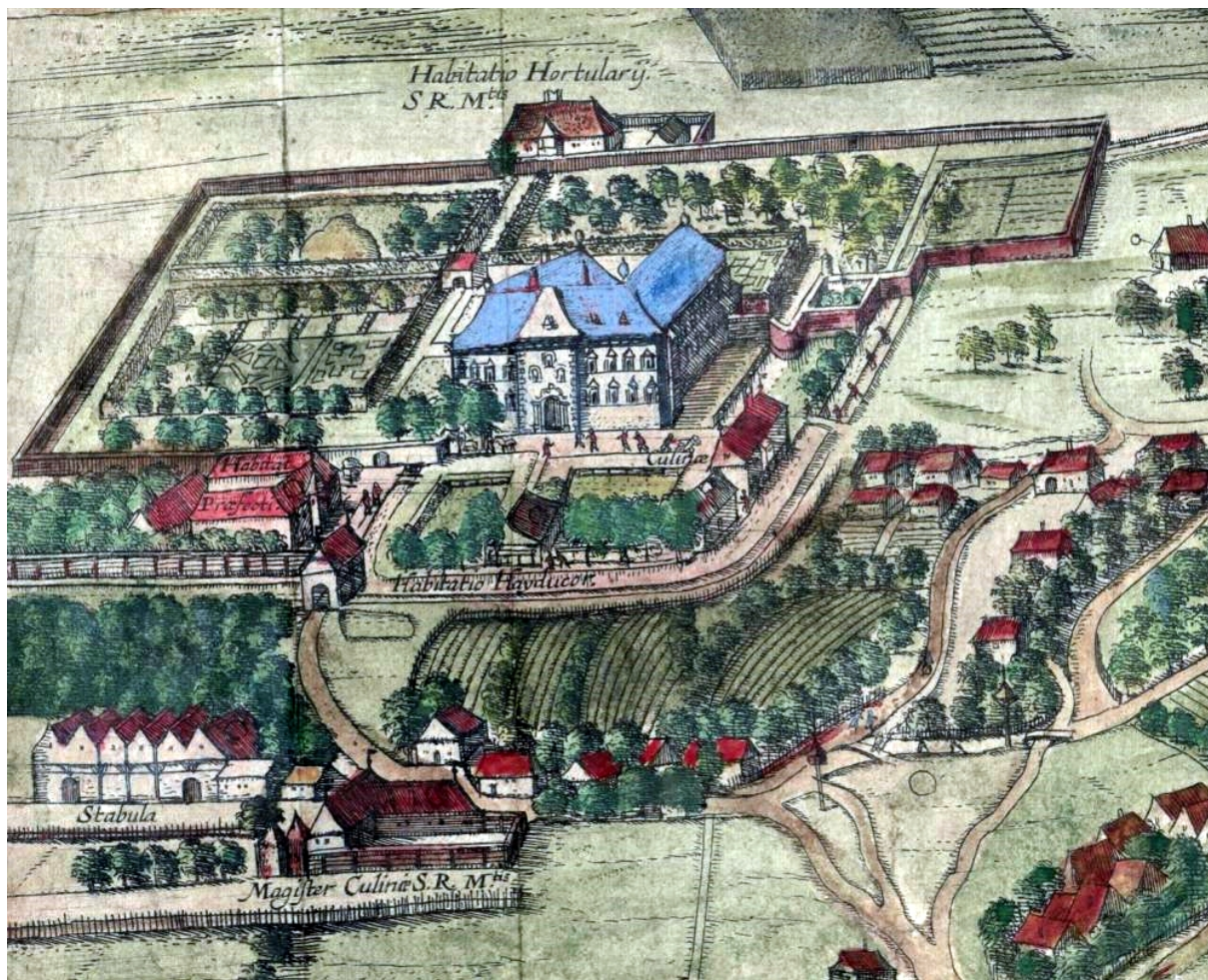
242. Radlin, zamek, obramienie okienne we wschodniej elewacji pałacu, stan z 2017 r.

243. Radlin, zamek, fragmenty tralek z loggi ogrodowej (?).

244. Łobzów, zamek królewski, rzut I piętra po przebudowie w l. 1585-87 (S. Gucci) wg Kieszkowski (1935). Kolor czarny – wieża z czasów K. Wielkiego.

245. Łobzów, zamek królewski i jego najbliższe otoczenie wg panoramy Krakowa z dzieła G. Brauna i F. Hogenberga „Civitates Orbis Terrarum” 1618.

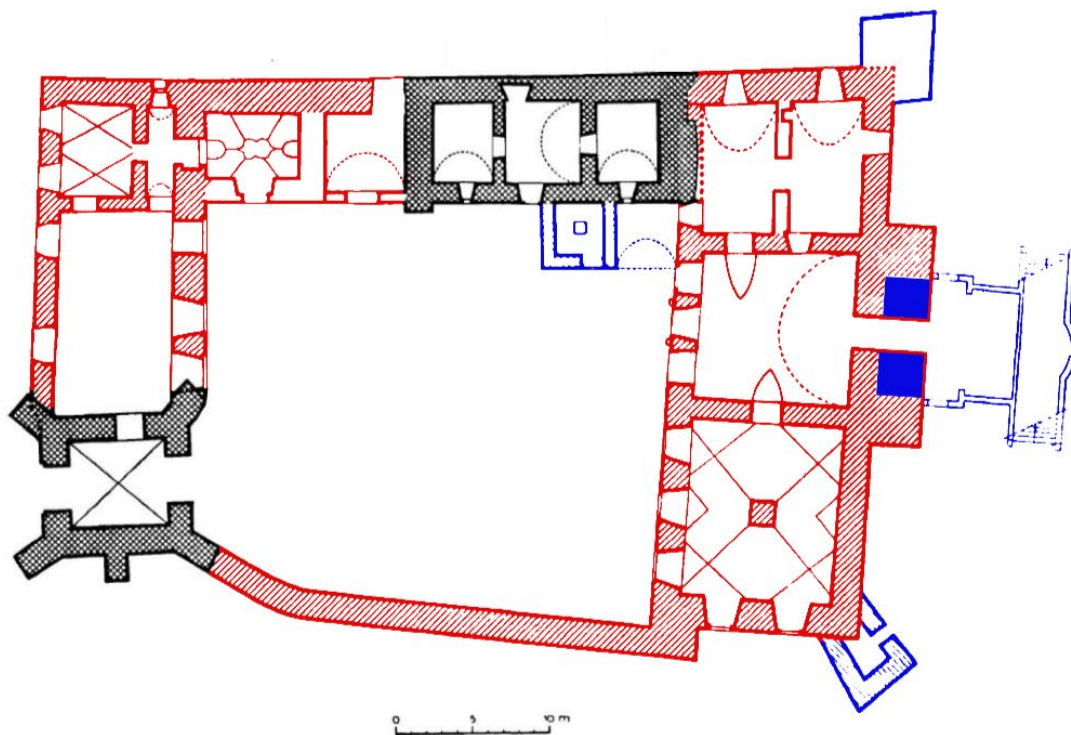
246. Radlin, fragment mapy z 1807 roku;
 A – zamek Andrzeja Opalińskiego, B – kościół patronacki (ob. pw. św. Walentego),
 C – hipotetyczna lokalizacja pierwszej siedziby Radlińskich/Opalińskich z II poł. XV w.,
 ze zb. Archiwum Państwowego w Poznaniu.

247. Szydłowiec, zamek, współczesny widok z lotu ptaka.

248. Ćmielów, zamek, współczesny widok z lotu ptaka.

249. Szydłowiec, zamek, plan przyziemia z rozwarstwieniem faz budowlanych, oprac. autora na podst. Puget (1967),
 czarny – mury sprzed 1517 roku
 czerwony – mury z lat ok. 1517-1532 (przebudowa M. Szydłowieckiego)
 niebieski – mury z lat ok. 1550-1600 (przebudowa Radziwiłłów).

250. Szydłowiec, zamek, elewacja zachodnia z bramą wjazdową.

251. Szydłowiec, zamek, elewacja wschodnia z loggią, stan współczesny.

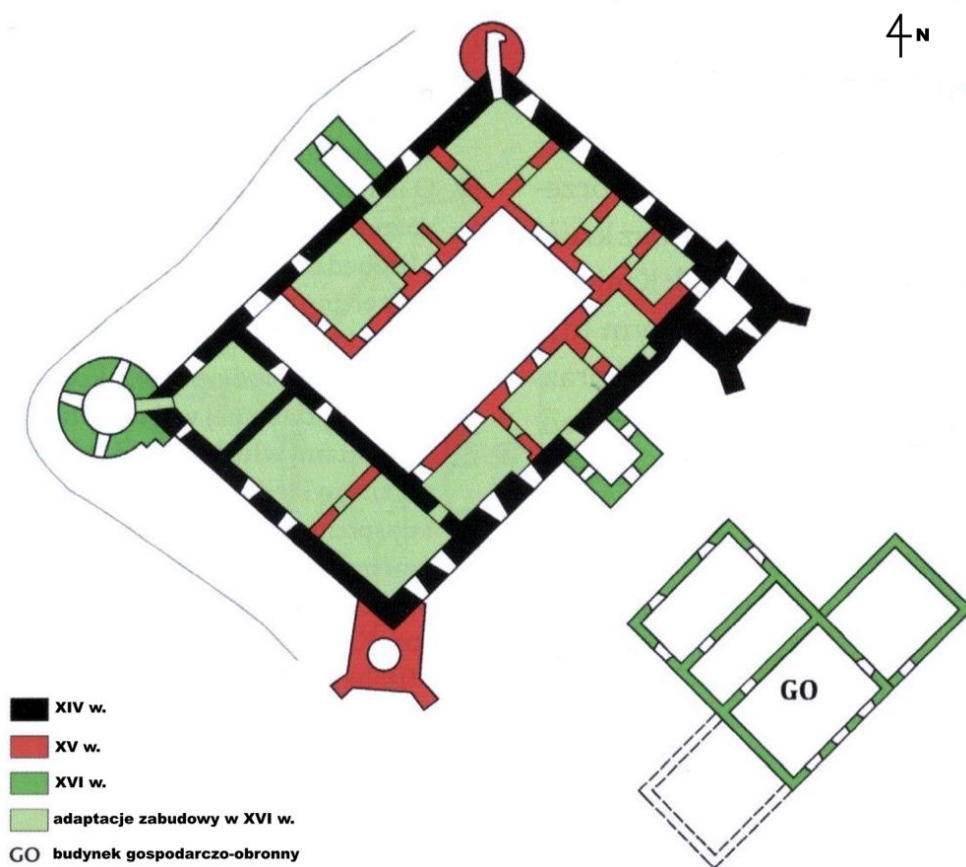
252. Szydłowiec, zamek, dziedziniec, narożnik północno-wschodni, stan współczesny.

253. Szydłowiec, plan pomiarowy z 1826 r.,
z zaznaczeniem najważniejszych elementów zespołu rezydencjonalnego.
1 – zamek; 2, 4, 5 – zwierzyniec; 3 – folwark; 6 – rynek; 7 – kościół św. Ducha (dawn. dwór
Szydłowieckich); 8 – kościół farny p.w. św. Zygmunta.

254. Wiśnicz, zamek, widok z lotu ptaka od strony południowej.

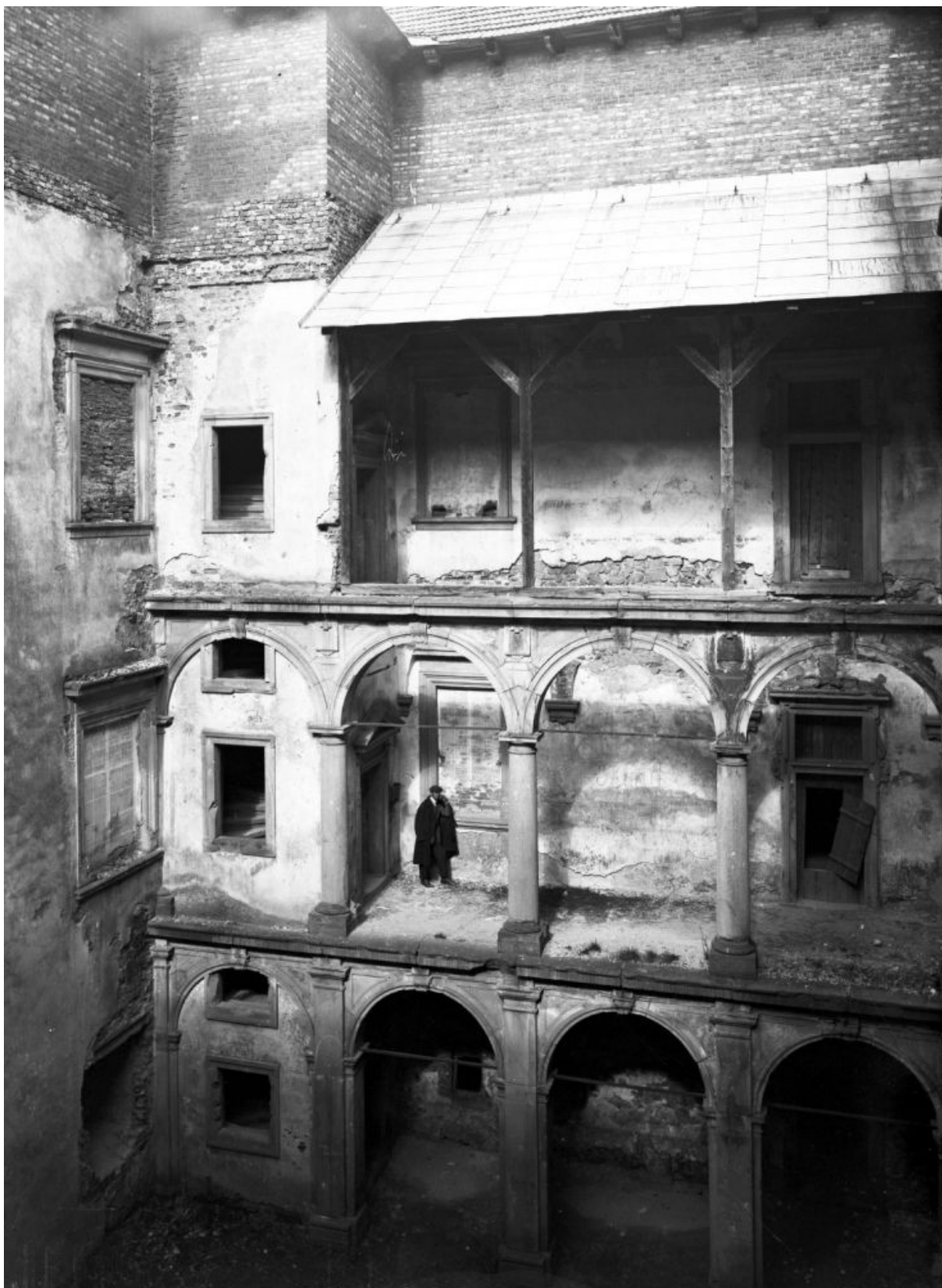
255. Wiśnicz, zamek, rozwarstwienie chronologiczne wg Komorowski (2015).

256. Wiśnicz Nowy, zamek, portal prowadzący z dziedzińca do „Kmitówki”,
stan z 1955 roku

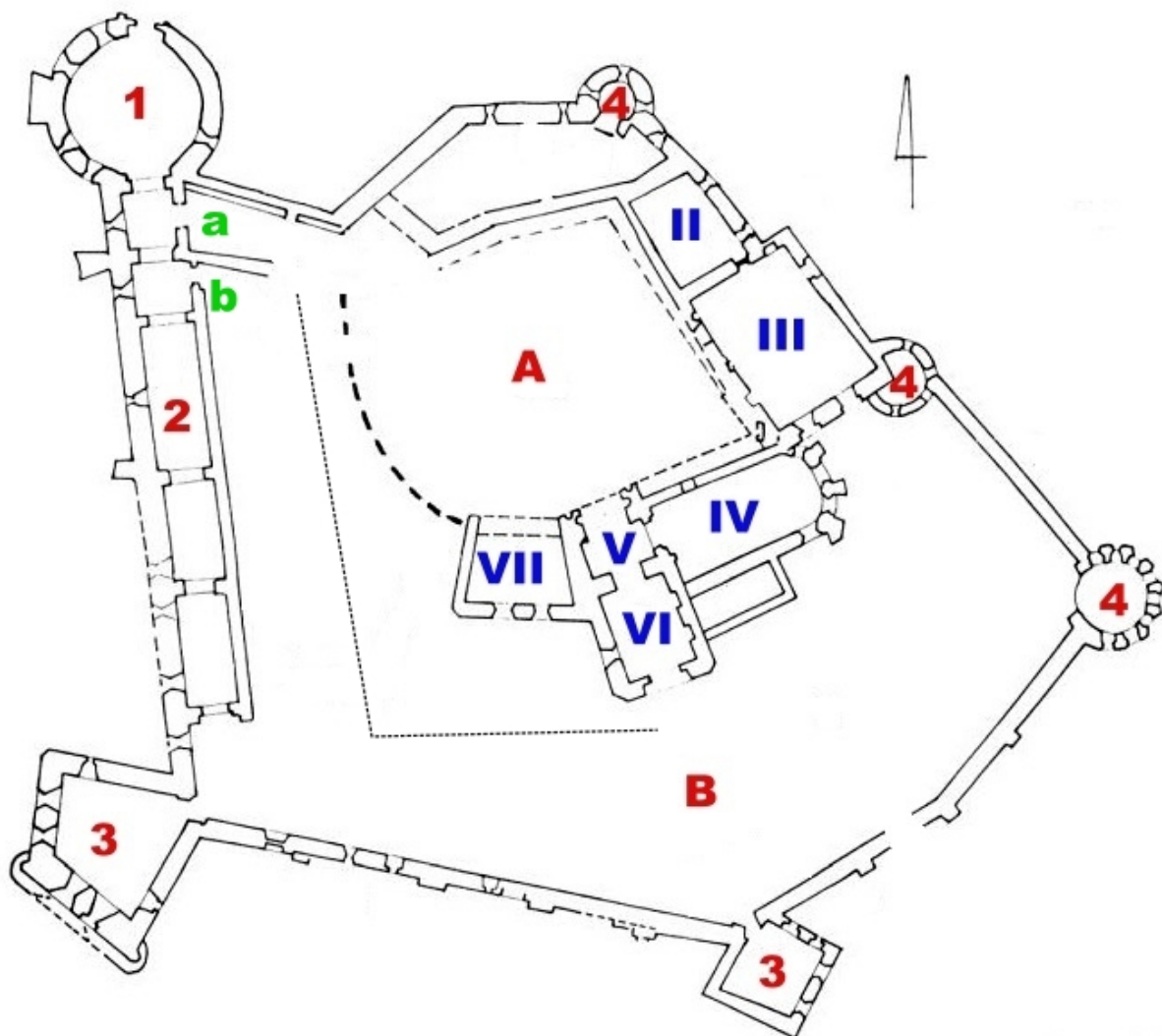
257. Wiśnicz Nowy, zamek, obramienia okienne, północno-wschodni narożnik zamku, stan z ok. 1890-1900.

258. Wiśnicz Nowy, zamek, elewacja północna dziedzińca, stan z 1926 r.

259. Tęczyn, ruiny zamku, widok od zachodu.

260. Tęczyn, zamek, rekonstrukcja stanu z ok. 1593 roku na podst. Kurtyka (1999).

A – zamek górny

B – zamek dolny

1 – barbakan (główny wjazd do zamku)

2 – sklepiona szyja (izby załogi?)

3 – basteja

4 – baszty (XV w.)

I – pałac północny

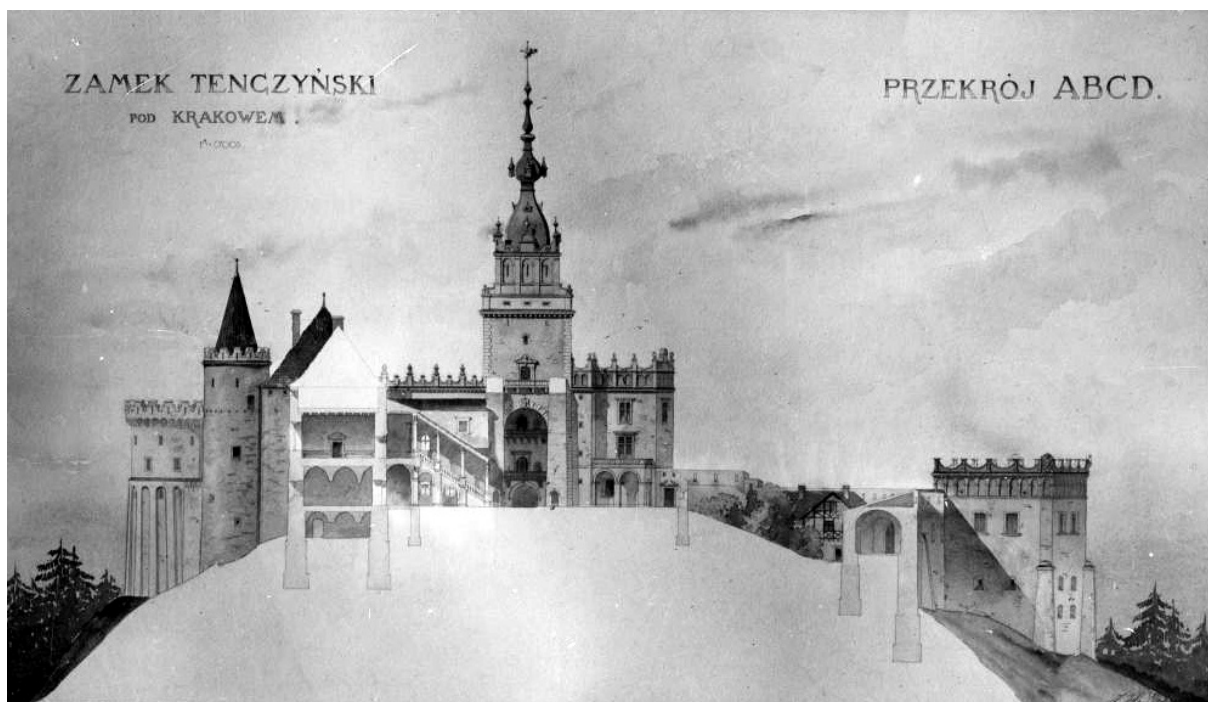
II-III – pałac wschodni

IV – kaplica

V – brama

VI – przedbramie

VII – budynek

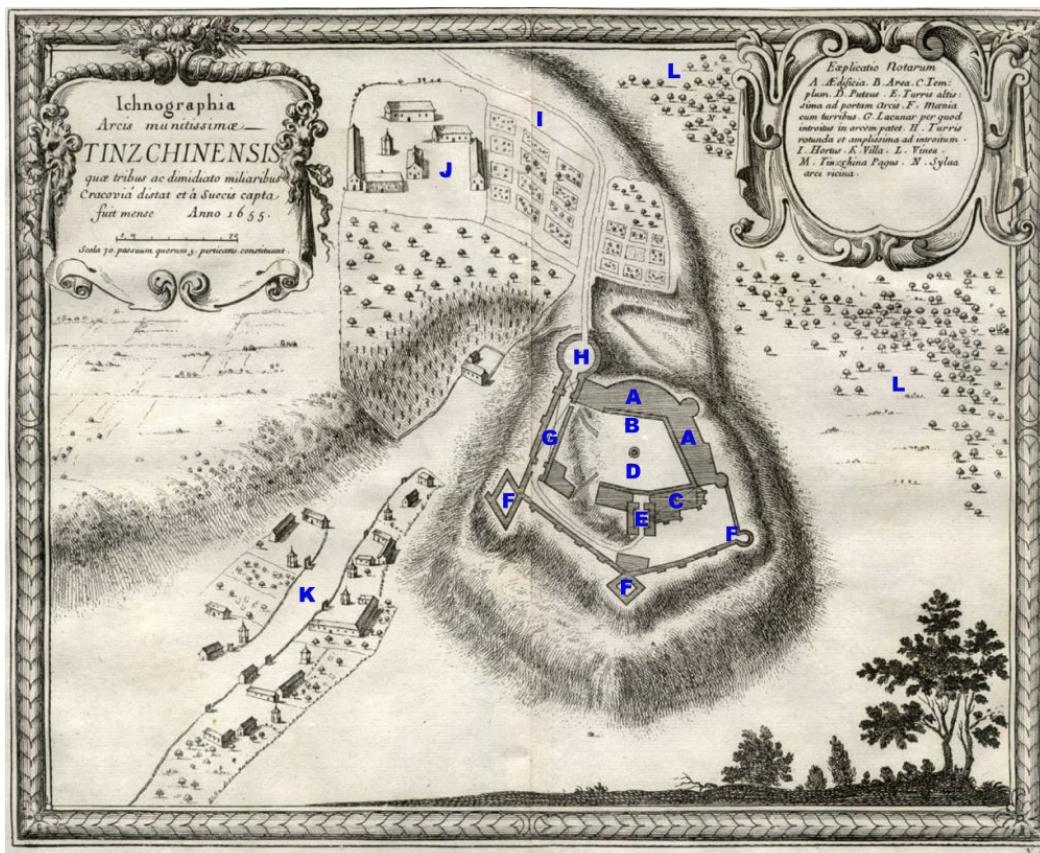
261. Zamek Tenczyn, projekt rekonstrukcji Z. Hendla z l. ok. 1905-1909, widok od strony południowej, ze zb. Muzeum Narodowego w Krakowie.

262. Zamek Tenczyn, projekt rekonstrukcji Z. Hendla z l. ok. 1905-1909, widok od strony zachodniej, ze zb. Muzeum Narodowego w Krakowie.

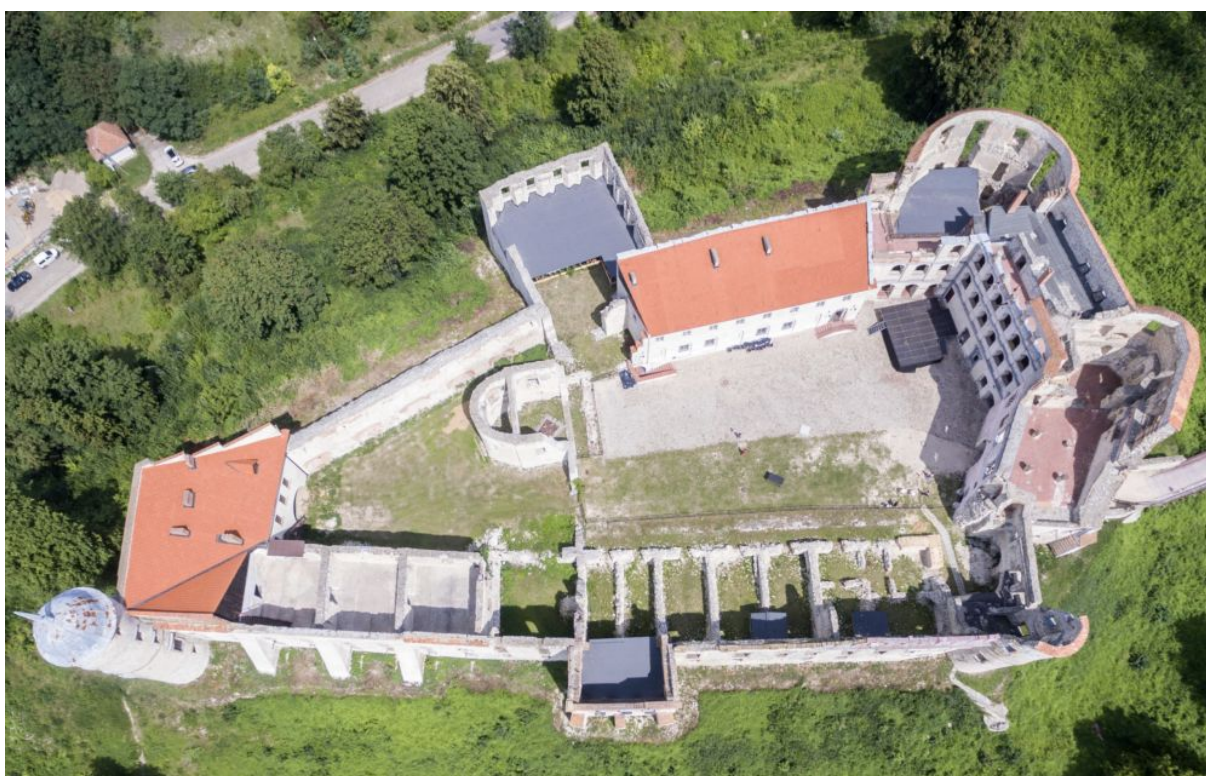
263. Tęczyn, ruiny zamku z widocznym fragmentem attyki, widok od południa, stan z ok. 1892-1897.

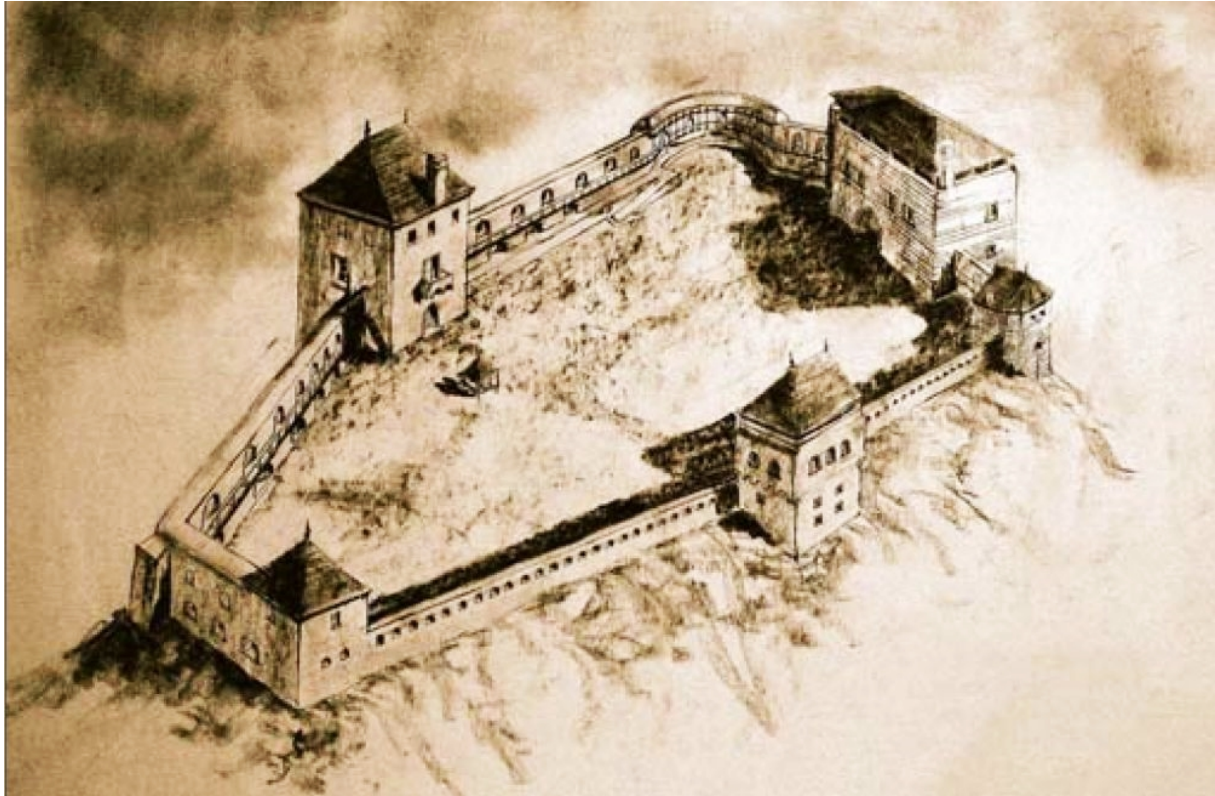
264. Tęczyn, zamek na rycinie E.J. Dahlberga z 1655 r., z zaznaczeniem najważniejszych elementów założenia rezydencjonalnego; A – E – zamek górny; F – H – przedzamec; I – K – zaplecze gospodarcze; L – zwierzyńiec.

265. Janowiec, zamek, widok od południa, stan współczesny (Google Earth).

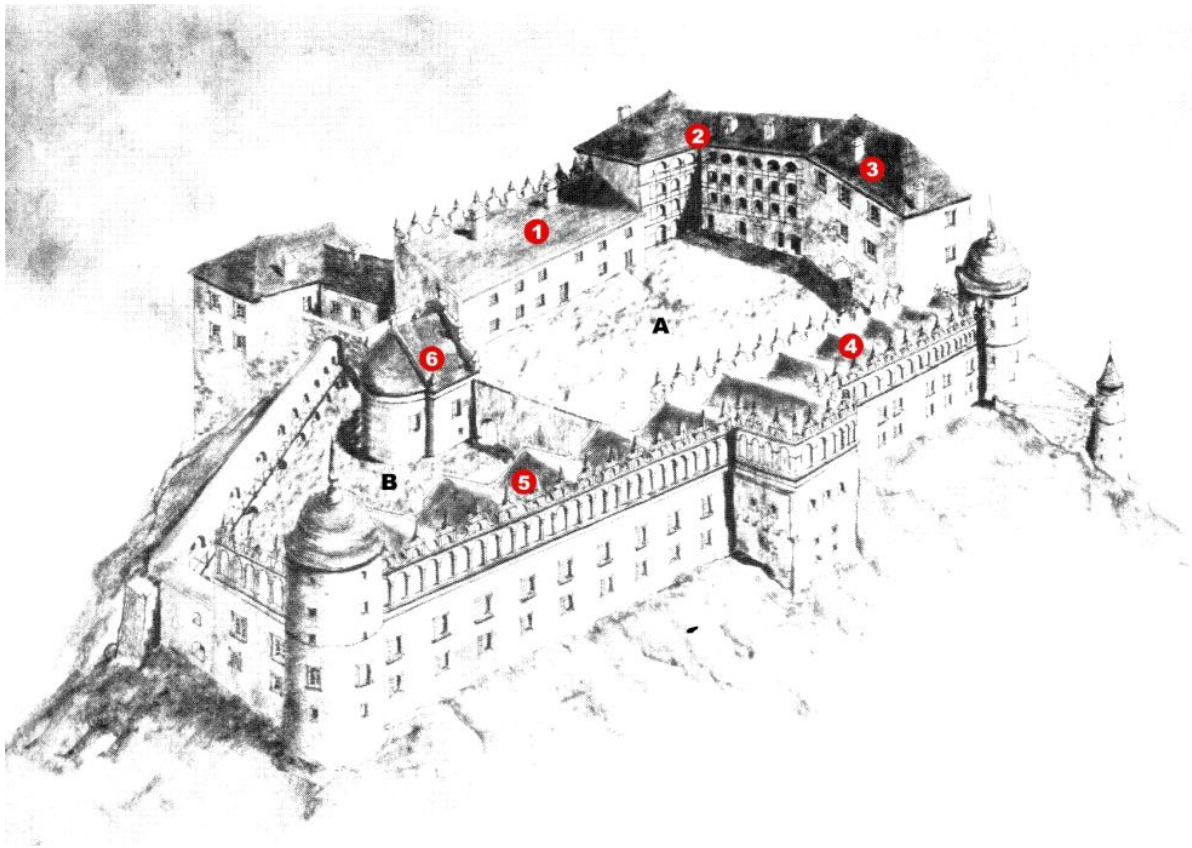
266. Janowiec, zamek, widok z lotu ptaka, stan współczesny (Google Earth).

267. Janowiec, zamek, rekonstrukcja stanu z ok. 1550 r. (Piotr Firlej)
wg Augustyniak 1994.

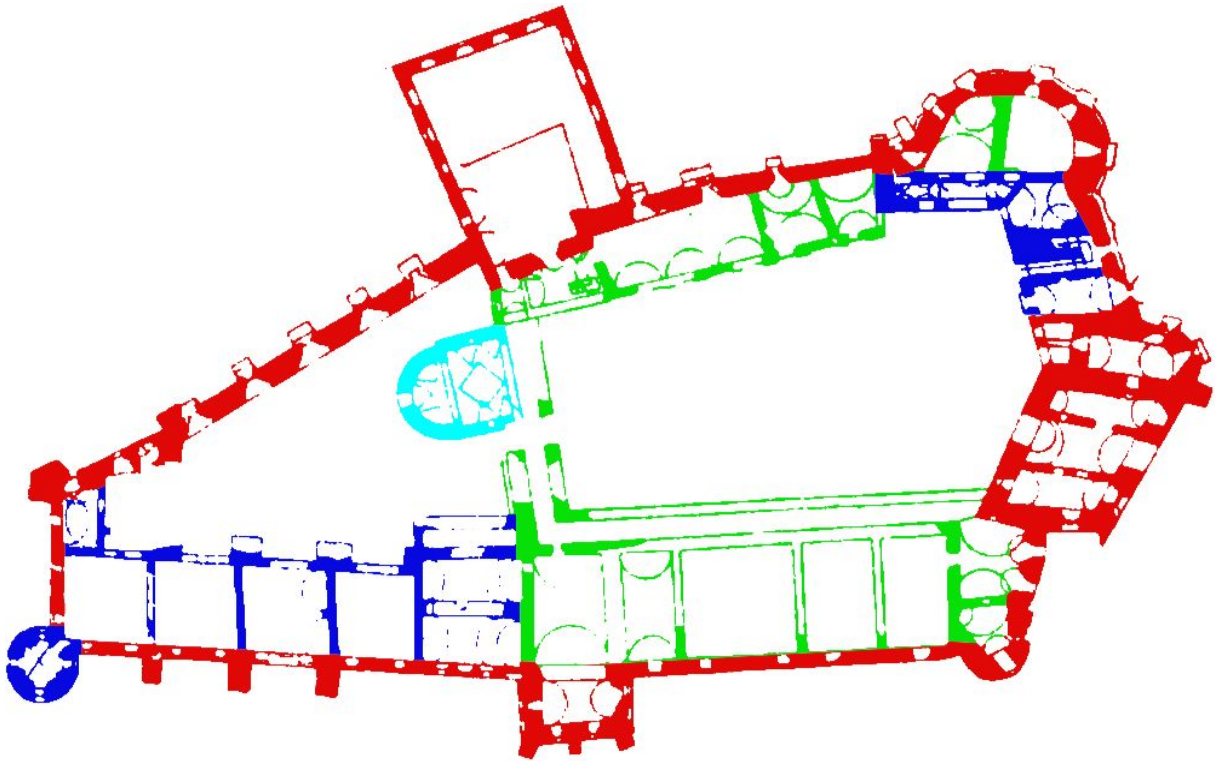

268. Janowiec, zamek, elewacja wschodnia
(od lewej baszta puntone, brama i tzw. wielka basteja).

269. Janowiec, zamek, rekonstrukcja stanu z 3 ćw. XVII wieku (po przebudowie Tarłów) wg Augustyniak 1994, z zaznaczeniem zakresu rozbudowy Andrzeja Firleja z lat ok. 1565-1585.

- A – dziedziniec główny; B – dziedziniec gospodarczy; 1 – budynek północny;
2 – tzw. skrzydło wschodnie z loggią z lat 40. XVII w.; 3 – budynek bramny;
4 – tzw. „pałac Firleja”; 5 – tzw. „amfilada Tarłów” z lat 40. XVII w.;
6 – kaplica zamkowa Lubomirskich z lat 80./90. XVII w.

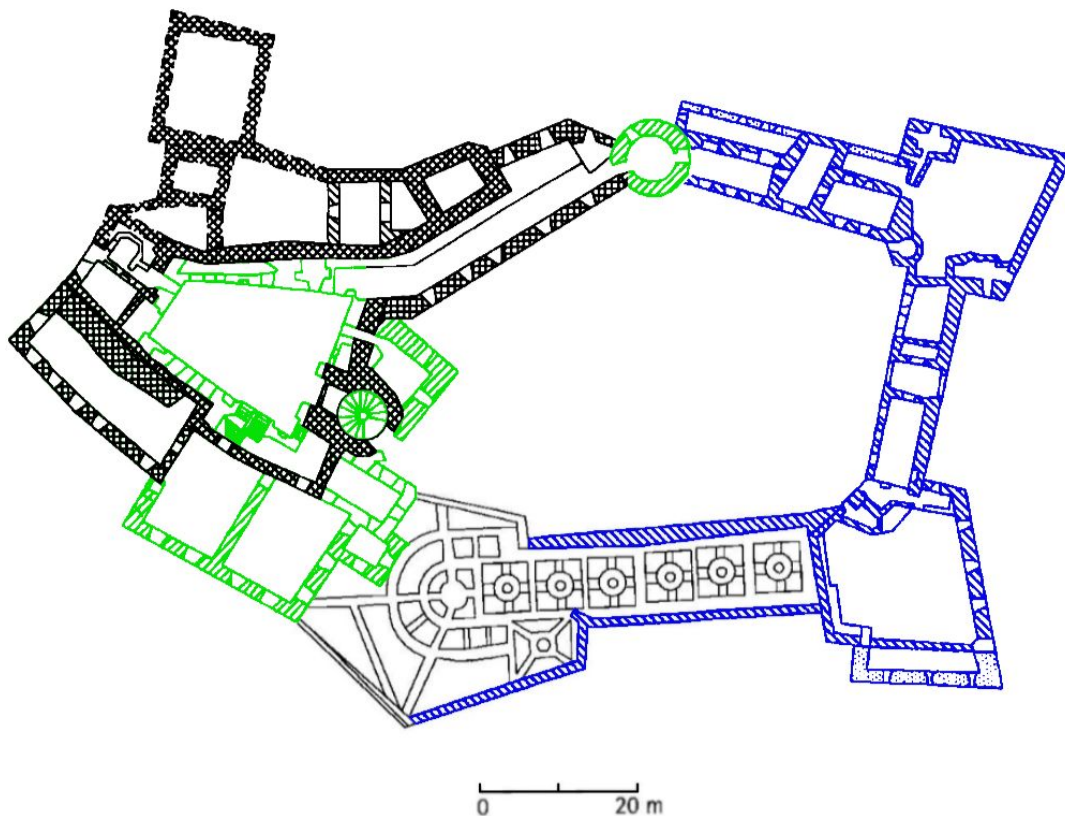
270. Janowiec, zamek, rzut poziomy przyziemia
na podstawie planu Łozińskiego i Miłobędzkiego (KZSwP, t. III, z. 6, 1958),
z zaznaczeniem faz budowlanych,
czerwony – mury z lat ok. 1526-1553 (twierdza Piotra Firleja),
zielony – mury z lat ok. 1565-1585 (przebudowa Andrzeja Firjela),
niebieski – mury z lat 40. XVII wieku (przebudowa Tarłów),
jasny niebieski – kaplica zamkowa z lat. 80./90. XVII wieku (Lubomirscy).

271. Janowiec, zamek, widok na elewację wschodnią od strony dziedzińca.

272. Pieskowa Skała, zamek, współczesny widok od południa.

273. Pieskowa Skała, plan rozwoju historycznego (poziom parteru)
 na podstawie Niewalda (2009),
 czarny – mury sprzed ok. 1570 roku;
 zielony – rozbudowa z 4 ćw. XVI wieku (Stanisław Szafraniec),
 niebieski – rozbudowa z lat. 40. XVI wieku (Michał Zebrzydowski).

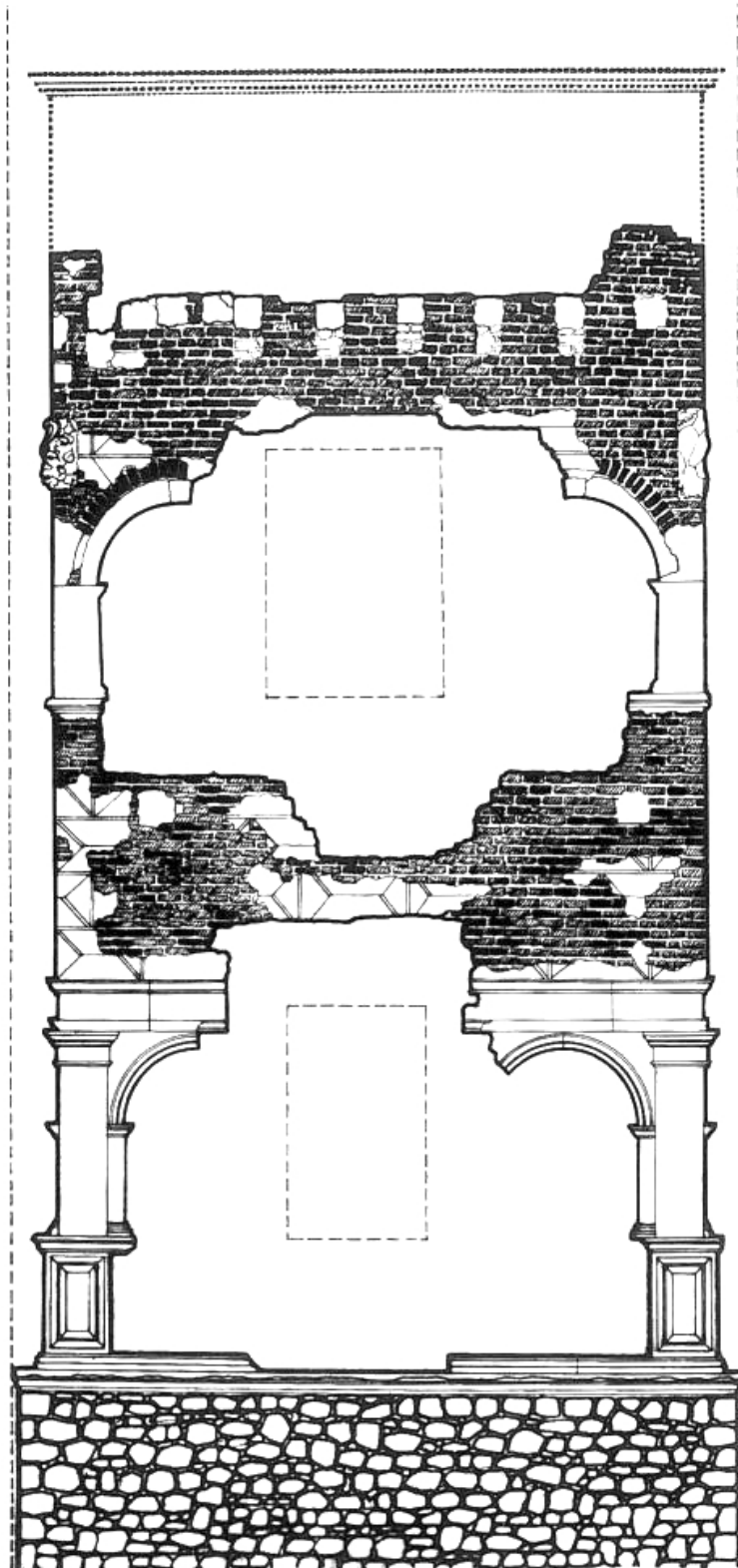
274. Pieskowa Skała, zamek, widok z południowego-zachodu na północną ścianę zamku,
 stan stan współczesny (po renowacji z l. 2014-2016).

275. Pieskowa Skała, zamek, widok od strony wschodniej na zachodnią elewację, stan współczesny (po renowacji z l. 2014-2016).

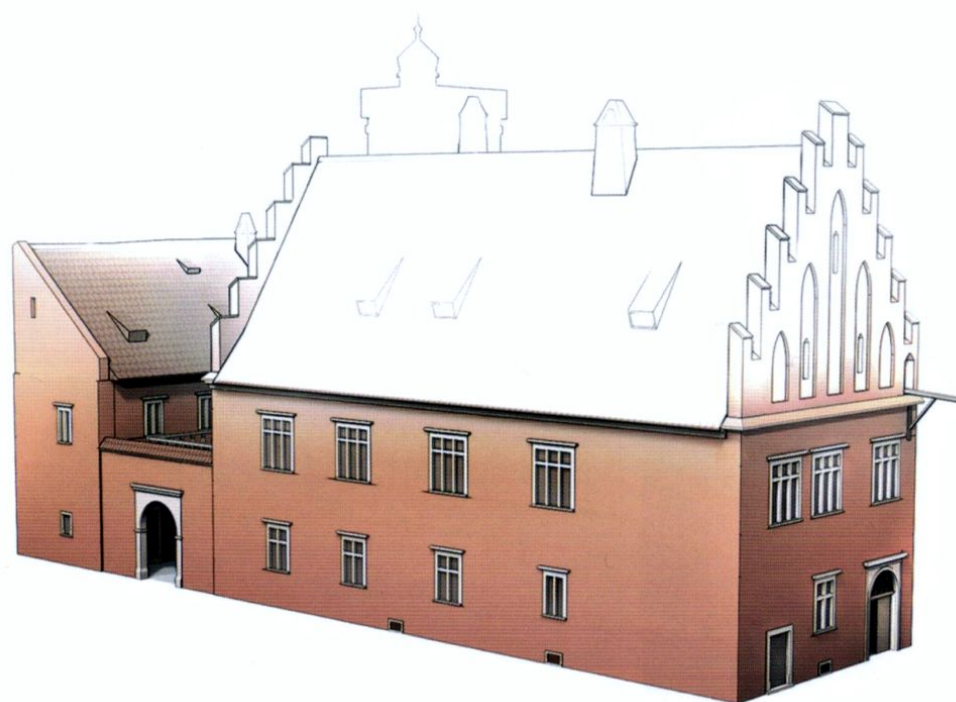
276. Pieskowa Skała, zamek, widok na zachodnią elewację dziedzińca, stan współczesny (po renowacji z l. 2014-2016).

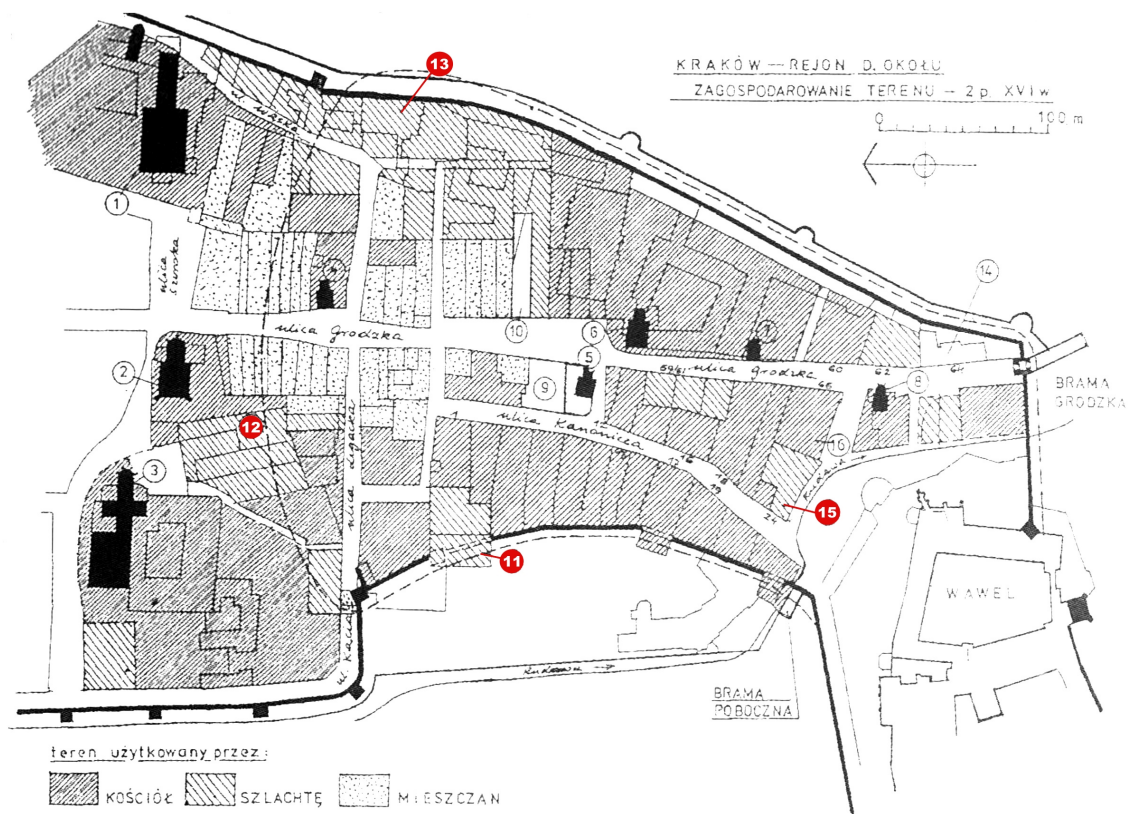
277. Pieskowa Skała, zamek, relikty loggii odkryte podczas prac badawczych w 1950 r.

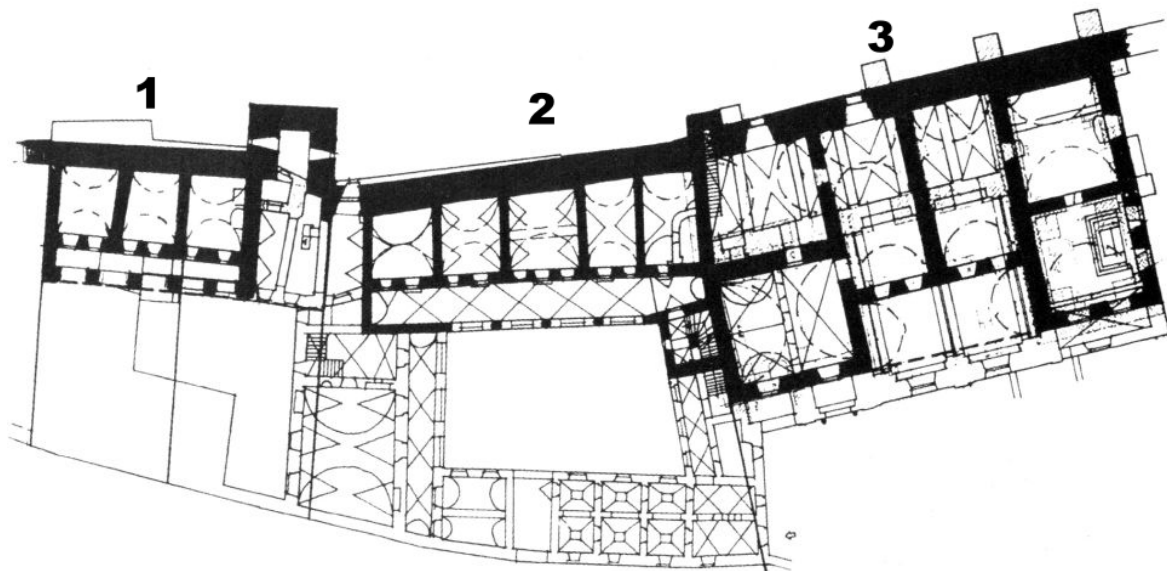
278. Kraków, kamienica Kmitów (ul. Floriańska 13).

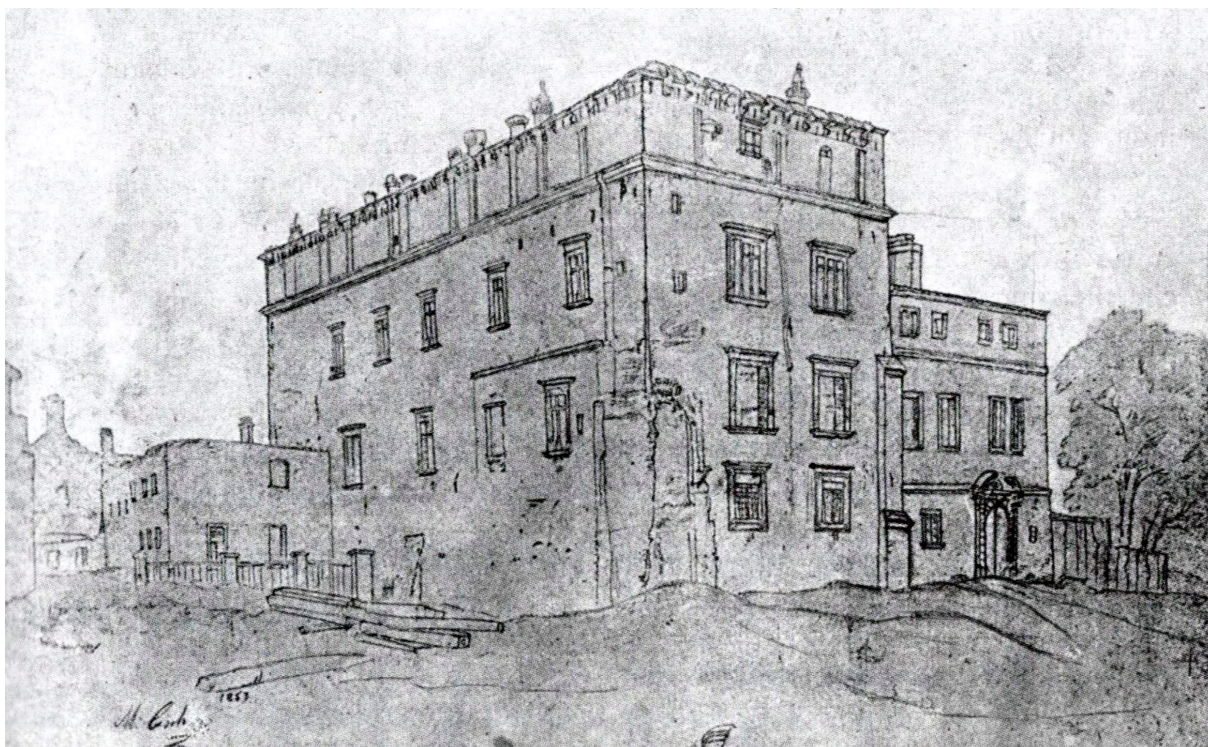
279. Kraków, rekonstrukcja kamienicy Bonerowskiej, stan z połowy XVI wieku wg Komorowski (2014).

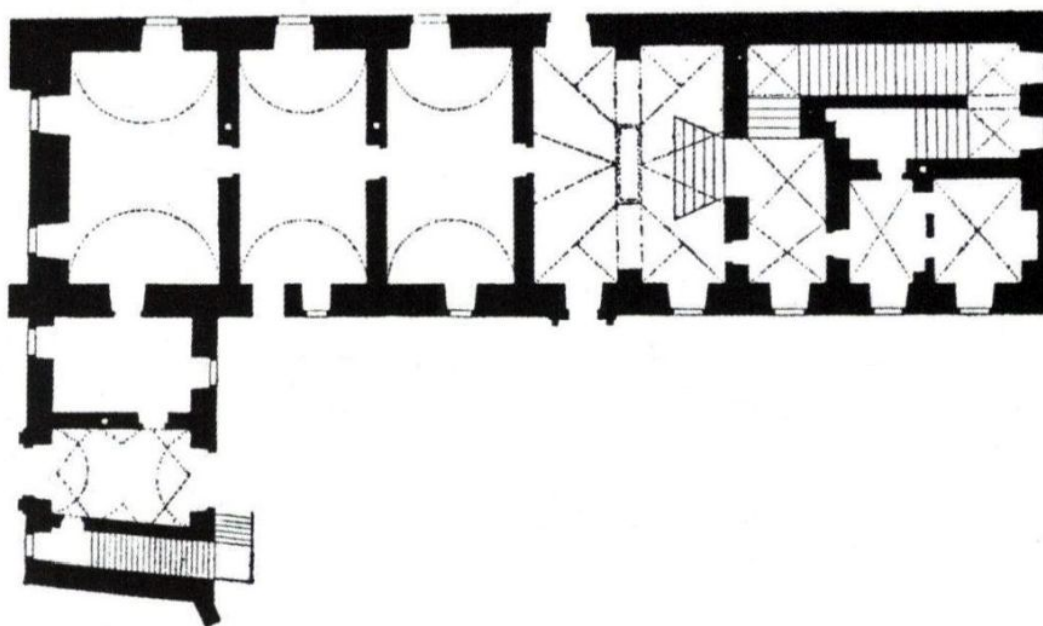
280. Kraków, południowa część miasta II poł. XVI wieku wg Niewalda i Rojkowska (1997).
 11 – tzw. Malowany Dwór A. Tęczyńskiego, 12 – pałac J. Tarnowskiego, 13 – dwory St. Górki, St. Tęczyńskiego i Dębińskich, 15 – pałac Górków (Kanonicza 24).

281. Kraków, dwory z II poł. XVI wieku (wcielone do klasztoru bernardynek w XVII w.);
 1 – dwór Stanisława Górki (później Pieniązków), 2 – dwór Dębińskich,
 3 – dwór Tęczyńskich.

282. Kraków, pałac Jana Tarnowskiego z ok. 1543, widok od północnego wschodu, rysunek Maksymiliana Cerchy z 1853 roku, ze zb. Muzeum Narodowego w Krakowie.

283. Kraków, pałac Jana Tarnowskiego po przebudowie Zamojskich (ok. 1620), rzut przyziemia pałacu z lat 60. XIX wieku.

284. Kraków, Pałac Górków (ul. Kanonicza 24),
widok od północno-zachodu na elewację frontową (zachodnią) i południową,
stan z 2022 r.

285. Kraków, Pałac Górków (ul. Kanonicza 24), dziedziniec,
widok na narożnik skrzydła południowego i zachodniego, stan z 2022 r.

286. Kraków, Pałac Górków (ul. Kanonicza 24), sień, widok w kierunku zachodnim, stan z 2022 r.

SPIS ILUSTRACJI

1. Portret biskupa poznańskiego Uriela Górki (ok. 1435-1498), ok. połowy XVII w. (?) według obrazu z połowy XVI w., obraz olejny na płótnie, wym. 219 cm x 111,5 cm; 218 cm x 109,5 cm (wym. w świetle ramy), ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku (nr inw. MK 03360)
https://platforma.bk.pan.pl/pl/search_results/268104
2. Poznań, katedra, rzut poziomy, z zaznaczeniem „kaplicy Górków” (ob. Najświętszego Sakramentu) [za:] Skibiński 2001.
3. Poznań, katedra, płyta nagrobna Łukasza I Górki, warsztat Vischerów, po 1488, wym. 143 cm x 264 cm. <https://cyryl.poznan.pl/kolekcja/katedra-brazowe-plyty-nagrobne-mkz/>
4. Poznań, katedra, płyta nagrobna bp. Uriela Górki, warsztat Vischerów, 1496 (?), wym. 173 cm x 290 cm. <https://cyryl.poznan.pl/kolekcja/katedra-brazowe-plyty-nagrobne-mkz/>
5. Włocławek, katedra, rzut poziomy, z zaznaczeniem lokalizacji kaplicy Łukasza II Górki pw. Zwiastowania NMP (ob. *Cibavit*). Reprodukacja [za:] *Architektura gotycka w Polsce*, t. 2, red. T. Mroczko, M. Arszyński 1995.
6. Portret Andrzeja I Górki (ok. 1500-1551), malarz polski, XVII w. (?), olej na płótnie, wym. 109 cm x 82,5 cm, ze zb. Muzeum Historycznego we Lwowie, sygn. Ж 147, fot. Muzeum Historyczne we Lwowie.
7. Łukasz III Górka (zm. 1573), srebrny medal jubileuszowy z 1571 r. (awers), kopia ze zb. Muzeum Zamek Górków w Szamotułach, fot. ze zb. autora.
8. Poznań, katedra, kaplica Górków, nagrobek Górków, Hieronim Canavesi, 1574, fot. autora.
9. Poznań, katedra, kaplica Górków, detal nagrobka – partia cokołowa, fot. autora.
10. Poznań, katedra, tablica fundacyjna nagrobka z kaplicy Górków, 1574.
11. System rezydencjonalny Górków ok. 1500 roku (subsystem wielkopolski), oprac. autora. Mapa [za:] Górczak 2007.
12. System rezydencjonalny Górków ok. 1530 roku (subsystem wielkopolski), oprac. autora. Mapa [za:] Górczak 2007.
13. System rezydencjonalny Górków ok. 1550 roku (subsystem wielkopolski i małopolsko-ruski), oprac. autora.
14. Kórnik, zamek, elewacja północna, stan z 2022 r., fot. M. Potocki, fot. ze zb. autora.
15. Kórnik, zamek, elewacja południowa, stan z 2022 r., fot. M. Potocki, fot. ze zb. autora.
16. Zwiastowanie Najświętszej Maryi Pannie, środkowy obraz tryptyku z Mądrego, warsztat wielkopolski (mistrz z Szamotuł), ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku, nr inwentarzowy: MK 03356. https://platforma.bk.pan.pl/en/bib_records/268100
17. Gołańcz, wieża, rekonstrukcja wg Skuratowicza [za:] Skuratowicz 2001.
18. Kórnik, zamek, najniższa kondygnacja (tzw. piwnice), pomieszczenie P10 (ściana wschodnia), z zaznaczeniem zamurowanych schodów prowadzących na wyższą kondygnację, stan z 2017 r., fot. autora.
19. Kórnik, zamek, najniższa kondygnacja (tzw. piwnice), pomieszczenie P8 (narożnik południowo-wschodni), łuk schodów, stan z 2017 r., fot. autora.
- 20-26. Kórnik, destrukty detalu architektonicznego z przyzamkowego parku, piaskowiec, fot. autora.
27. Kórnik, zamek, inwentaryzacja Abichta z lat 1826-1827 (po XVIII-wiecznej przebudowie), elewacja północna, ze zb. BK PAN.

28. Kórnik, zamek, inwentaryzacja Abichta z lat 1826-1827, elewacja południowa, ze zb. BK PAN.
29. Kórnik, zamek, inwentaryzacja Abichta z lat 1826-1827, elewacja zachodnia, ze zb. BK PAN.
30. Kórnik, zamek, inwentaryzacja Abichta z lat 1826-1827, elewacja wschodnia, ze zb. BK PAN.
31. Kórnik, zamek, rycina G. Döblera z I poł. XIX wieku [za:] Raczyński 1842.
32. Kórnik, zamek, rzut poziomy ob. piwnic (dawn. przyziemie), oprac. autora na podst. inwentaryzacji J.K. Janowskiego z 1871 roku, czarny – mury sprzed 1557 roku; zielony – mury dodane po 1557 roku (przebudowa Stanisława Górki).
33. Kórnik, zamek, rzut poziomy ob. piwnic (dawn. przyziemie), oprac. autora na podst. inwentaryzacji Abichta z lat 1826-1827, czarny – mury sprzed 1557 roku; zielony – mury dodane po 1557 roku (przebudowa Stanisława Górki).
34. Kórnik, zamek, rzut poziomy parteru (daw. I piętro), oprac. autora na podst. inwentaryzacji Abichta z lat 1826-1827, czarny – mury sprzed 1557 roku; zielony – mury dodane po 1557 roku (przebudowa Stanisława Górki).
35. Kórnik, zamek, zblocze (wielokrążek) z herbami Jastrzębiec i Nałęcz, ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku, fot. autora.
36. Kórnik, zamek, zblocze (wielokrążek) z herbami Łódzia i Poraj oraz monogramem Stanisława Górki, ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku, fot. autora.
37. Kórnik, zamek, zblocze (wielokrążek) z napisami: Hans Koler 1568, „Uliano w Kurniku” ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku, fot. autora.
38. Nieśwież, zamek, plan I p., rozwarstwienie etapów budowy wg Bernatowicz (1998) [za:] Bernatowicz 1998.
39. Chenonceau, zamek, rzut I p. wg Prinz, Kecks (1985) [za:] Prinz, Kecks 1985.
40. Zamek Ebach ok. 1550, rzut poziomy wg Hitchcock (1981) [za:] Hitchcock 1981.
41. Zamek Glücksburg (1582-87), rzut poziomy wg Hitchcock (1981) [za:] Hitchcock 1981.
42. Zamek Ahrensburg (1594-98), rzut poziomy wg Hitchcock (1981) [za:] Hitchcock 1981.
43. Biała Podlaska, zamek Radziwiłłów, rzut piętra pałacu z lat 1746-1750 wg Bernatowicz (2011) [za:] Bernatowicz 2011.
44. Poznań, ratusz, arch. G.B. Quadro, 1550-1560, rzut parteru wg Bettenstaedt (1913).
https://cyryl.poznan.pl/items/search?page_num=2&per_page=400&sort_by=&key=ratusz
45. Kórnik, zdjęcie satelitarne z zaznaczeniem hipotetycznego zasięgu założenia rezydencjonalnego (czerwona linia przerywana) oraz lokalizacji: 1) przedzamcza, 2) ogrodu.
Mapa Google Earth.
46. Ćmielów, zamek Szydłowieckich, rekonstrukcja stanu z I połowy XVI wieku (po przebudowie z lat 1519-1531) wg Miłobędzki (1959) [za:] Miłobędzki 1959.
47. Kórnik, fragment planu z ok. 1827 roku (Plan du château du comte Dzialinski auprès de Kurnik et de ses environs fait et dessiné par Ziehlke), ze zb. Biblioteki Kórnickiej PAN, sygn. M-III-529.
48. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, rzut z zaznaczeniem kaplicy Górków wg Kowalski (2007) [za:] Kowalski 2007.
49. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, płyta nagrobna Łukasza III Górki, warsztat Henryka Horsta, po 1584 r. [za:] Kowalski 2007.
50. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, płyta nagrobna Andrzeja II Górki, warsztat Henryka Horsta, po 1584 r. [za:] Kowalski 2007.

51. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, płyta nagrobna Stanisława Górki, warsztat Henryka Horsta, po 1584 r. [za:] Kowalski 2007.
52. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, tablica erekcyjna – epitafium Stanisława Górki, alabaster, wym. 113 cm x 57 cm [za:] Kowalski 2007.
53. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, kartusze herbowe z kaplicy Górków, alabaster [za:] Kowalski 2007.
54. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, *Alegoryczne Ukrzyżowanie*, alabaster, wym. 68 cm x 57 cm, 4 ćw. XVI wieku [za:] Kowalski 2007.
55. Kórnik, kościół pw. Wszystkich Świętych, krucyfik, alabaster, 4 ćw. XVI wieku [za:] Kowalski 2007.
56. Kórnik, alabastrowe detale oprawy architektonicznej nagrobków Górków (?), ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku, fot. autora.
57. Kórnik, alabastrowy kapitel oprawy architektonicznej nagrobków Górków (?), ze zb. Muzeum Zamek w Kórniku, fot. autora.
58. Mościenica k. Kórnika, fundamenty pawilonu myśliwskiego odkopanego przez archeologów w 1969 roku, fundament filaru na linii ściany południowej [za:] Fogel, Karłowska-Kamzowa 1973.
59. Mościenica k. Kórnika, fundamenty pawilonu myśliwskiego odkopanego przez archeologów w 1969 roku, zachodnie zakończenie płd. ławy fundamentowej [za:] J. Fogel, A. Karłowska-Kamzowa 1973.
60. Mościenica k. Kórnika, fundamenty pawilonu myśliwskiego odkopanego przez archeologów w 1969 roku, fragment muru ściany wschodniej [za:] Fogel, Karłowska-Kamzowa 1973.
61. Mościenica k. Kórnika, kapitel pilastra z pawilonu myśliwskiego, odnaleziony podczas badań w 1969 roku [za:] Fogel, Karłowska-Kamzowa 1973.
62. Mościenica k. Kórnika, kapitel pilastra z pawilonu myśliwskiego, odnaleziony podczas badań w 1969 roku [za:] Fogel, Karłowska-Kamzowa 1973.
63. Mościenica k. Kórnika, kapitel pilastra z pawilonu myśliwskiego, odnaleziony podczas badań w 1969 roku [za:] Fogel, Karłowska-Kamzowa 1973.
64. Mościenica k. Kórnika, Zwierzyniec, rekonstrukcja pawilonu myśliwskiego wg Karłowska-Kamzowa i Fogel (1973), rzut poziomy pozostałości budowli, zarys reliktów ław fundamentowych [za:] Karłowska-Kamzowa, Fogel 1973.
65. Mościenica k. Kórnika, Zwierzyniec, rekonstrukcja pawilonu myśliwskiego wg Karłowska-Kamzowa i Fogel (1973), próba rekonstrukcji założenia [za:] Karłowska-Kamzowa, Fogel 1973.
66. Mościenica k. Kórnika, szkic wysokościowo-sytuacyjny stanowiska archeologicznego z końca lat 60. XX wieku, z pozostałościami budowli. Cyframi 1-8 zaznaczono wykopy sondażowe [za:] Karłowska-Kamzowa, Fogel 1973.
67. Mościenica k. Kórnika, mapa lidarowa z znaczącym zarysem fundamentów pawilonu myśliwskiego Górków. <https://www.geoportal.gov.pl/dane/dane-pomiarowe-lidar>
68. Nieśwież, Alba, pawilon myśliwski Radziwiłłów ok. 1600 roku wg Bernatowicz (2009) [za:] Bernatowicz 2009.
69. Założenie willowe Jana Zamojskiego z I połowy XVII wieku, rekonstrukcja wg Matławska-Patyk i Patyk (1986) [za:] Matławska-Patyk, Patyk 1986.
70. Kórnik, rekonstrukcja zespołu rezydencjonalnego Stanisława Górki z 3 ćw. XVI w., oprac. autora.
71. Szamotuły, zamek, widok od południowego-wschodu, stan z 2023 r., fot. T. J. Żuchowski.

72. Szamotuły, fragment mapy z 1891 r., z zaznaczeniem lokalizacji pierwotnej osady zwanej Szamotułami, pierwszego miasta lokacyjnego oraz miasta translokowanego w II poł. XIV wieku na obecne miejsce. <http://igrek.amzp.pl/details.php?id=11811797>
73. Szamotuły, kościół farny p.w. św. Stanisława, orientacyjna rekonstrukcja rzutu pierwszego kościoła z XIV w. wg Kowalski (2009) [za:] Kowalski 2009.
74. Szamotuły, kościół farny p.w. św. Stanisława, rzut kolegiaty wg Kothe (1896) [za:] Kowalski 2009.
75. Szamotuły, fragment mapy z 1891 r., z zaznaczeniem lokalizacji zamków północnego i południowego. <http://igrek.amzp.pl/details.php?id=11811797>
76. Szamotuły, zamek, rekonstrukcja stanu przez przebudowę Łukasza II Górki wg Skuratowicza [za:] Skuratowicz 2005.
77. Szamotuły, baszta przybramna (tzw. baszta Halszki) – rzuty poziome wg Skuratowicz (2005) [za:] Skuratowicz 2005.
78. Szamotuły, baszta, elewacja zachodnia, stan z 2023 r., fot. T. J. Żuchowski.
79. Szamotuły, baszta, elewacja północna z wieżą schodową, stan z 2023 r., fot. T. J. Żuchowski.
80. Szamotuły, baszta, I p., izba, ściana południowa, wnęka z dekoracją malarską, stan z 2022 r., fot. autora.
81. Szamotuły, baszta, I p., izba, ściana południowa, wnęka okienna z dekoracją malarską, stan z 2022 r., fot. autora.
82. Szamotuły, baszta, elewacja wschodnia, stan z 2023 roku, fot. T. J. Żuchowski.
83. Szamotuły, mury odsłonięte podczas badań archeologicznych (1972), wykop przy płd-wsch. narożniku baszty prostopadły do jej ściany płd. Lico zachodnie gotyckiego muru przystawionego do naroża baszty i związane z konstrukcją przedbramia, fot. Roman Kanikowski.
84. Szamotuły, mury odsłonięte podczas badań archeologicznych (1972), wykop równoległy do wschodniej ściany baszty przeprowadzony w odległości ok. 6,5 metra na wschód od niej. Widok z płd.-zach. na zachodnie lico odsłoniętego muru, fot. Roman Kanikowski.
85. Szamotuły, mury odsłonięte podczas badań archeologicznych (1972), wykop równoległy do wsch. ściany baszty przeprowadzony w odległości ok. 6,5 m. na wschód od niej. Widok na zachodnie lico muru biegnącego ku płd. w stronę fosy, fot. Roman Kanikowski.
86. Szamotuły, mury odsłonięte podczas badań archeologicznych (1972), drugi wykop na wschód od baszty. Odsłonięte mury znanej z opisów lustracyjnych tzw. baszty mniejszej, fot. Roman Kanikowski.
87. Pozostałości po zamku w Rytwianach z XIV-XV w. <https://medievalheritage.eu/pl/strona-glowna/zabytki/polska/rytwiany-zamek/>
88. Zamek Oporowskich w Oporowie z l. 30./40. XV w. <https://eku24.net/wiadomosci/lodzkie/muzeum-zamek-w-oporowie-zostanie-odrestaurowany>
89. Zamek w Dębnie z lat 70./80. XV w. https://visitmalopolska.pl/pl_PL/obiekt/-/poi/zamek-rycerski-w-debnie?inheritRedirect=true
90. tzw. Dom Jana Długosza w Sandomierzu (dawna Mansjonaria). <https://sandomierz.gosc.pl/doc/7903029.Zwienczenie-jubileuszu-Muzeum-Diecezjalnego>
91. Szamotuły, zamek, fragment arkatury na elewacji północnej pałacu (odkrywka), fot. autora.
92. Szamotuły, fara św. Stanisława, arkatura na zachodniej elewacji chóru, fot. ze zb. autora.
93. Szamotuły, zamek, fragment machikuł baszty przybramnej, elewacja południowa, fot. autora.

94. Szamotuły, Bazylika pw. Matki Bożej Pocieszenia i św. Stanisława Biskupa, płyta nagrobna Andrzeja Szamotulskiego (zm. 1511), warsztat Vischerów, po 1511 (?).
<http://regionszamotulski.pl/plyta-nagrobna-andrzeja-szamotulskiego/>
95. Szamotuły, „Wniebowzięcie Marii”, środkowy obraz tryptyku (ołtarza głównego) z kolegiaty, autor nieznan, 1521, dzieło zaginione po 1939 r., ob. w zb. Turkmen Museum of Fine Arts w Aszchabadzie. https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Polish_icon.jpg
96. Szamotuły, kolegiata św. Stanisława, obraz wotywny św. Anna Samotrzcęć, św. Andrzej i św. Hieronim, ze zb. Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu [za:] Labuda 1994.
97. Szamotuły, baszta bramna, elewacja południowa z wykuszem, stan z 2023 r., fot. T. J. Żuchowski.
98. Szamotuły, przekrój przez basztę w I połowie XVI wieku (po przebudowie Łukasza II Górki) wg Skuratowicz (2005) [za:] Skuratowicz 2005.
99. Szamotuły, baszta, I p., zachodnia ściana sionki, stan z 2022 r., fot. autora.
100. Szamotuły, baszta, I p., południowa ściana izby z widokiem na sionkę, stan z 2022 r., fot. autora.
101. Szamotuły, baszta bramna, III p., ściana południowa, wnęka okienna z dekoracją z piaskowca, po bokach okna zamieniona na nisze ściennie, stan z 1941 r., fot. ze zb. autora.
102. Szamotuły, zamek, tablica z herbami Nałęcz i Łódzia, 1518, piaskowiec, 180 cm x 80 cm, stan z 2022 r., fot. autora.
103. Szamotuły, baszta, III p., wykusz pld., obramienie okienne, ok. 1518, piaskowiec, stan z 2022 r., fot. autora.
104. Szamotuły, baszta, III p., wykusz pld., obramienie okienne, ok. 1518, piaskowiec, stan z 2022 r., fot. autora.
105. Szamotuły, baszta, III p., ściana południowa izby, górna część dawnego portalu, ok. 1518, piaskowiec, stan z 2022 r., fot. autora.
106. Szamotuły, zamek, rycina Konstancji Potockiej przed 1826 r., widok od zachodu [za:] Raczyński 1842.
107. Szamotuły, zamek, litografia Napoleona Ordy z 1880 r., widok od północy na północno-zachodni narożnik pałacu oraz tenże narożnik baszty przybramnej.
<https://zbc.uz.zgora.pl/dlibra/publication/12902/edition/12730/content>
108. Franciszek Maria Lanci, projekt restauracji zamku szamotulskiego, „Przyjaciel ludu” 1843 [za:] „Przyjaciel ludu” 1843, R. 9, T. 2, Nr 31, s. 245.
109. Szamotuły, pałac, elewacja południowa skrzydła wschodniego, stan z 2023 roku, fot. T. J. Żuchowski.
110. Szamotuły, pałac, narożnik południowo-zachodni skrzydła północnego, stan z 2023 r., fot. T. J. Żuchowski.
111. Szamotuły, pałac, elewacja wschodnia skrzydła wschodniego, stan z 2023 r., fot. T. J. Żuchowski.
112. Szamotuły, pałac, rekonstrukcja skrzydła wschodniego po przebudowie Górków, przekroje pionowe wg Skuratowicz (2005) [za:] Skuratowicz 2005.
113. Szamotuły, pałac, najniższa kondygnacja tzw. druga kondygnacja piwnic wg Skuratowicz (2005) [za:] Skuratowicz 2005.
114. Szamotuły, pałac, ob. tzw. druga kondygnacja piwnic (dawn. piwnice), sala z filarem, widok na południowy-wschód, stan z 2022 r., fot. autora.
115. Szamotuły, pałac, tzw. „piwniczka” w narożu północno-wschodnim pałacu, widok na ścianę północną, stan z 2022 r., fot. autora.

116. Szamotuły, pałac, tzw. „piwniczka” w narożu północno-wschodnim pałacu, fragment ściany zachodniej z wnękami, stan z 2022 r., fot. autora.
117. Szamotuły, pałac, tzw. „piwniczka” w narożu północno-wschodnim pałacu, widok na ścianę południową, stan z 2022 r., fot. autora.
118. Szamotuły, pałac, ob. piwnice, pomieszczenie socjalne, rewizja centralnego ogrzewania, fragment ceglanoego muru z XV lub XVI wieku, stan z 2022 r., fot. autora.
119. Szamotuły, pałac, rzut ob. piwnic (dawn. przyziemia), oprac. autora na podst. Skuratowicz (2005), czarny – mury sprzed 1511 roku, czerwony – przebudowa Łukasza II, zielony – przebudowa Andrzeja I/Łukasza III, linia przerywana – hipotetyczny przebieg murów
120. Szamotuły, pałac, rzut ob. parteru (dawn. I piętra), oprac. autora na podst. Skuratowicz (2005), czarny – mury sprzed 1511 roku, czerwony – przebudowa Łukasza II, zielony – przebudowa Andrzeja I/Łukasza III, linia przerywana – hipotetyczny przebieg murów.
121. Szamotuły, pałac, rzut ob. piętra (dawn. II piętra), oprac. autora na podst. Skuratowicz (2005), czarny – mury sprzed 1511 roku, czerwony – przebudowa Łukasza II, zielony – przebudowa Andrzeja I/Łukasza III, linia przerywana – hipotetyczny przebieg murów.
122. Szamotuły, pałac, ob. piwnice (dawn. przyziemie), sala ze sklepieniem wspartym na dwóch filarach, widok na południowy-wschód, stan z 2022 r., fot. autora.
123. Szamotuły, pałac, ob. parter (dawn. I piętro), relikt ścianki z ostrołukowymi arkadami, stan z 2022 r., fot. autora.
124. Szamotuły, pałac, elewacja południowa – wyjście na ganek łączący pałac z loggią (odkrywka), stan z 2019 r., fot. autora.
125. Szamotuły, pałac, elewacja północna, II p., widoczne wyjście na loggię, stan po zdjęciu tynków podczas remontu w l. 80. XX w., fot. ze zb. autora.
126. Szamotuły, pałac, ob. I piętro (dawn. II piętro), a) ściana południowa z wyjściem na ganek prowadzący do baszty, b) ściana północna z wyjściem na loggię, c) zamurowane schody (?), stan z 2022 r., fot. autora.
127. Szamotuły, pałac, elewacja zachodnia skrzydła północnego, stan po zdjęciu tynków podczas remontu w l. 80. XX w., z zaznaczeniem śladu po wykuszu ze schodami, fot. ze zb. autora.
128. Szamotuły, pałac, ob. I piętro (dawn. II piętro), widok w kierunku południowo-wschodnim, stan z 2022 r., fot. autora.
129. Szamotuły, pałac, ob. hall na I piętrze (dawn. II p.), ściana południowa, fragment polichromii wnętrza okiennej, II poł. XVI w, stan z 2022 r., fot. autora.
130. Szamotuły, pałac, ob. hall, narożnik NW (dawn. I piętro), fragment malowanego fryzu z II poł. XVI w., stan po konserwacji w 1985 r., fot. J. Wolski [za:] E. J. Wolski 1985 (dokumentacja konserwacji i restauracji).
131. Szamotuły, pałac, ob. sala wystawowa na parterze (dawn. I piętro), ściana wschodnia, fragment polichromii podłuczna, stan z 2022 r., fot. autora.
132. Szamotuły, pałac, ob. I piętro (dawn. II piętro), malowidło na obramieniu okiennym (odkrywka), stan z 2022 r., fot. autora.
133. Szamotuły, zdjęcie satelitarne z zaznaczeniem hipotetycznego zasięgu założenia rezydencjonalnego (czerwona linia przerywana) oraz lokalizacji: 1) ogrodu, 2) folwarku [za:] Google Earth.
134. Piotrków, pałac Zygmunta I, rzuty poszczególnych kondygnacji [za:] Jakimowicz 1979.
135. Warszawa, zamek Zygmunta III Wazy wg Kąsinowskiego (1974), z zaznaczeniem zakresu przebudowy Quadro z l. 1569-1572, I – budynki adaptowane, II – budynki rozebrane, III – mury adaptowane, IV – mury rozebrane; a – d – kolejność wykonywania murów w skrzydle

południowym i północnym odcinka skrzydła wschodniego, 1 – 7 – kolejne etapy wznoszenia skrzydeł północnego i zachodniego [za:] Kąsinowski 1974.

136. Warszawa, dom wielki po przebudowie na siedzibę sejmu w l. 1570-72, rzut przyziemia wg Lileyko (1986), 1 – sien przed Izłą Poselską (?) tzw. sala o jednym słupie; 2 – Izba Poselska; 3 – wñtrze Wieży Grodzkiej i schody do Izby Senatorskiej; 4 – wñtrze w przybudówce Wieży Grodzkiej (kancelaria?); 5 – schody w wieży okrągłej (późniejszej władysławowskiej) prowadzące do pokoi królewskich; 6 – Nowy Dom Zygmunta Augusta – pokoje królewskie; 7 – wejście do sal sejmowych (?) [za:] Lileyko 1986.
137. Poznań, ratusz, tzw. sala radziecka, G.B. Quadro ok. 1552-1560, stan z 1939 r.
<https://cyryl.poznan.pl/kolekcja/ratusz-mkz/>
138. Warszawa, zamek królewski, tzw. sala poselska, G.B. Quadro ok. 1569-1572, stan z 1941 r.
<http://www.zapomnianabiblioteka.pl/search/label/okupacja>
139. Warszawa, widok zamku królewskiego z XVII wieku, fragment miedziorytu E. J. Dahlberga z 1656 r., z zaznaczeniem ganku (tarasu?) przy apartamentach królewskich, wspartego na czterech arkadach. https://fotopolska.eu/Zamek_Krolewski_Warszawa?f=737880-foto
140. Zamek Stadthagen (l. 30./40. XVI w.) wg Hitchcock (1981) [za:] Hitchcock 1981.
141. Zamek Detmold (ok. 1550) wg Hitchcock (1981) [za:] Hitchcock 1981.
142. Zamkej w Güstrow wg Hitchcock (1981) [za:] Hitchcock 1981.
143. Zamek w Szczecinie, plan II piętra po renesansowej rozbudowie i wzniesieniu skrzydła muzealnego, rys. A. Bretzel, II poł. XVII w., ze zb. Nationalmuseum Stockholm [za:] *Karty z dziejów zamku książęcego w Szczecinie...* (2020).
144. Urbino, plan *piano nobile* pałacu książęcego oraz identyfikacja pomieszczeń wg Mossakowski (2013). I – główna klatka schodowa; II – salon wielki; III-VIII - apartament księcia (III – sala audiencjonalna „degli Angeli”, IV – pokój przyjęć, V – sypialnia księcia, VI – garderoba, VII – gabinet-studiolo, VIII – loggia-belweder); 1-6 – apartament księżnej (1 – salon recepcyjny „Sala della Veglie”, 2 – westybul, 3 – pokój przyjęć, 4 – sypialnia księżnej, 5 – garderoba z gankiem do apartamentu księcia, 6 – gabinet z przejściem do katedry; A-D – stare skrzydło pałacu („apartamento della Jole”), a-i – apartamenty dla gości [za:] Mossakowski 2013.
145. Koźmin Wlkp., zamek, widok od południa. <https://www.galeriawielkopolska.info/kozmin-wielkopolski/>
146. Koźmin Wlkp., zamek, widok od północnego-zachodu.
https://www.zamki.pl/?dzial=wybrane_ilustracje&idnowinki=362
147. Koźmin Wlkp., kościół pw. św. Wawrzyńca, wñtrze z widokiem na ołtarz główny.
<https://polska-org.pl/8945227,foto.html?idEntity=8945223>
148. Koźmin Wlkp., kościół pw. św. Wawrzyńca, „Zaśnięcie Marii”, środkowa scena ołtarza, ok. 1520 r. [za:] Jurkowlanec 2008.
149. Koźmin Wlkp., kościół św. Wawrzyńca, kaplica grobowa (tzw. kaplica Przyjemskich), widok od południowego-wschodu. <https://polska-org.pl/8945199,foto.html>
150. Koźmin Wlkp., kościół św. Wawrzyńca, wejście do kaplicy w południowej ścianie chóru, fot. autora.
151. Koźmin, kościół św. Wawrzyńca, nagrobek Andrzeja II i Barbary z Herburtów, wym. ok. 450 cm x 260 cm, przed 1583 r., fot. autora.
152. Koźmin, kościół św. Wawrzyńca, scena środkowa nagrobka Górków, fot. ze zb. archiwum WUOZ, oddział w Kaliszu.
153. Koźmin, kościół św. Wawrzyńca, cokół nagrobka Górków z tablicą inskrypcyjną, fot. ze zb. archiwum WUOZ, oddział w Kaliszu.

154. Koźmin Wlkp., kościół cmentarny pw. św. Trójcy (1570), stan z 2017 r.
https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Bw._Tr%C3%B3jcy_w_Ko%C5%B4minie_Wielkopolskim_2017.jpg
155. Koźmin Wlkp., zamek, rekonstrukcja stanu z XV wieku wg Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994), rekonstrukcja bryły [za:] T. Poklewski-Kozieł, J. Nekanda-Trepka 1994.
156. Koźmin Wlkp., zamek, rekonstrukcja stanu z XV wieku wg Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994), rzut parteru [za:] T. Poklewski-Kozieł, J. Nekanda-Trepka 1994.
157. Koźmin Wlkp., zamek, fragment wieży północno-zachodniej, stan z 2023 r., fot. autora.
158. Koźmin Wlkp., zamek, rzut przyziemia, oprac. autora na podst. Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994), czarny – mury sprzed 1519 roku, czerwony – przebudowa Łukasza II, zielony – przebudowa Andrzeja I.
159. Koźmin Wlkp., zamek, rzut I piętra, oprac. autora na podst. Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994), czarny – mury sprzed 1519 roku, czerwony – przebudowa Łukasza II, zielony – przebudowa Andrzeja I.
160. Koźmin Wlkp., zamek, rzut II piętra, oprac. autora na podst. Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994), czarny – mury sprzed 1519 roku, czerwony – przebudowa Łukasza II, zielony – przebudowa Andrzeja I.
161. Koźmin Wlkp., zamek, sklepienie, pom. 103-104 (ob. sala muzealna), stan z 2021 r., fot. autora.
162. Koźmin Wlkp., zamek, północno-wschodni narożnik zamku, stan z 2023 r., fot. autora.
163. Koźmin Wlkp., zamek, widok na dziedziniec od strony zachodniej, stan z 2023 r., fot. autora.
164. Koźmin Wlkp., zamek, ob. klatka schodowa w zachodniej części skrzydła północnego, drugie piętro, ściana wschodnia, fragment tynku z dekoracją malarską (sgraffito), stan z 2021 r., fot. autora.
165. Koźmin Wlkp., zamek, ob. klatka schodowa w zachodniej części skrzydła północnego, parter, ściana wschodnia, fragment tynku z dekoracją malarską (sgraffito), stan z 2021 r., fot. autora.
166. Koźmin Wlkp., zamek, pomieszczenie na II p. wieży północno-zachodniej, stan z 2021 r., fot. autora.
167. Koźmin Wlkp., zamek, pomieszczenie na II p. wieży północno-zachodniej, dekoracja sklepienia – detal, stan z 2021 r., fot. autora.
168. Zamek w Koźminie na XIX-wiecznej rycinie wg Raczyński (1842), widok od strony południowo-zachodniej [za:] Raczyński 1842.
169. Koźmin Wlkp., zamek, rekonstrukcja bryły z II połowy XVI wieku wg Poklewski-Kozieł i Nekanda-Trepka (1994) [za:] T. Poklewski-Kozieł, J. Nekanda-Trepka 1994.
170. Brzeg, zamek książęcy, rzut wg Bimler (1941) <https://medievalheritage.eu/pl/strona-glowna/zabytki/polska/brzeg-zamek-piastow-slaskich/>
171. Brzeg, zamek książęcy na rycinie Wenera, rysunek kolorowany, 3 ćw. XVIII wieku (1750-1775) https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Zamek_w_Brzegu_-_F._B._Werner,_Topographia_oder_Prodromus_Delineati_Principatus_Lignicensis_Bregensis,_et_Wolaviensis.jpg
172. Oleśnica, zamek książęcy, rzut poziomy wg Bimlera i Salma.
<https://medievalheritage.eu/pl/strona-glowna/zabytki/polska/olesnica-zamek/>
173. Oleśnica, zamek książęcy, widok zamku z lotu ptaka. <https://polskazdrona.eholiday.pl/zamek-w-olesnicy-189.html>

174. Ząbkowice Śląskie, rekonstrukcja zamku książęcego z XVI w. wg Felcmana i Fukali.
<https://rekonstrukcjiobudowy.pl/zamek-w-zabkowicach-slaskich-rekonstrukcja-poprzez-kontrast/>
175. Ząbkowice Śląskie, zamek książęcy na rycinie Wernera (Topografia Śląska 1744-1768).
https://polska-org.pl/516568.Zabkowice_Slaskie.Zamek_Zabkowice_Slaskie_ruina.html
176. Szczecin, zamek, widok z południowo-wschodniego naroża dziedzińca na skrzydło północne, stan z 2022 r. <https://polskazachwyca.pl/ciekawostki/zamek-ksiazat-pomorskich-w-szczecinie-namieszala-czarownica/>
177. Poznań, ratusz, tzw. „pokój przyjęć” na II p. wieży, stan z 1926 r., fot. R. S. Ulatowski.
<https://cyryl.poznan.pl/kolekcja/ratusz-mkz/>
178. Poznań, sień kamienicy nr 49 ok. 1560 r. (przebudowa G.B. Quadro), fot. sprzed 1939 r. (ze zb. MKZ) [za:] Gałka 2001.
179. Kościelec Kujawski, kościół pw. św. Małgorzaty, kaplica grobowa Kościeleckich, sklepienie.
<https://szlakpiastowski.pl/obiekty/trasa-zachod-wschod/koscielec/kosciol-pw-sw-malgorzaty>
180. Koźmin w czasach nowożytnych, oprac. T. J. Żuchowski.
181. Koźmin Wlkp., kościół pw. św. Wawrzyńca, rzut poziomy wg KZSwP (1973), z zaznaczeniem kaplicy [za:] KZSwP 1973.
182. Koźmin Wlkp., fragment mapy Davida Gilly’ego z 1793 r., ze zb. autora.
183. Poznań, dawn. pałac Górków (ob. siedziba Muzeum Archeologicznego), widok od zachodu w kierunku południowo-wschodniego narożnik rynku, fot. J. Tritt.
https://trakt.poznan.pl/blog_article/155/halszka-ostrogska
184. Poznań, pałac Górków z ok. 1550 r., rekonstrukcja wg Gałka (2001) [za:] Gałka 2001.
185. Fragment perspektywicznego widoku Poznania sprzed 1617 r., miedzioryt kolorowany z dzieła G. Brauna i F. Hogenberga, Civitates orbis terrarum, t. VI, Coloniae Agrippinae 1617.
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Poznan_Braun_Hohenberg.jpg
186. Poznań, ruina pałacu Górków ok. 1945 r., widok od wschodu [za:] Jakimowicz 1998.
187. Poznań, pałac Górków, plan piwnic z inwentaryzacji z 1948 r., z zaznaczeniem pomieszczeń ob. niedostępnych, ze zb. Archiwum Muzeum Archeologicznego w Poznaniu.
188. Poznań, rycina Juliusa von Minutoli z 1833 r., widok Poznania z 1) klasztorem Benedyktynek (narożnik NE), 2) kolegium Jezuitów, 3) kościołem Bernardynów. <https://polona.pl/item/widok-poznania-z-kościołem-bernardynow-kolegium-jezuitow-i-klasztorem-benedyktynek.Nzg5ODQ2ODg/0/#info:metadata>
189. Poznań, rekonstrukcja układu i wielkości działek w średniowiecznym mieście wg Rogalanka (1988), z zaznaczeniem kwartału miejskiego z działkami zakupionymi przez Andrzeja Szamotulskiego [za:] Rogalanka 1988.
190. Poznań, rekonstrukcja pałacu Andrzeja Szamotulskiego ok. 1500 roku wg Skuratowicz (2008) (kolorem brązowym zaznaczono starszą wieżę Peszlów, czerwonym zakres jej rozbudowy) [za:] Skuratowicz 2008.
191. Poznań, rekonstrukcja pałacu Andrzeja Szamotulskiego ok. 1500 r. wg Skuratowicz (2008), pałac Szamotulskiego – elewacja północna od ul. Wodnej (A – pałac Szamotulskiego, B – kamienica mieszczańska sąsiadująca z nim od zachodu) [za:] Skuratowicz 2008.
192. Poznań, fragment planu z l. 1714-1715, z zaznaczeniem południowo-wschodniej części miasta (P – pałac Górków zajmujący połowę kwartału) [za:] Münch 1946.
193. Poznań, rekonstrukcja układu i wielkości działek w średniowiecznym mieście wg Rogalanka (1988), z zaznaczeniem pałacu Górków oraz hipotetycznej lokalizacji zabudowy towarzyszącej [za:] Rogalanka 1988.

194. Poznań, plan z 1734 r. (tzw. plan saski), ze wskazaniem zaznaczonego na nim łącznika pomiędzy budynkami [za:] Jakimowicz 1998.
195. Poznań, pałac Górków, rzut piwnic z rozwarstwieniem etapów budowlanych wg Skuratowicz (2008) [za:] Skuratowicz 2008.
196. Poznań, pałac Górków, dziedziniec z podcieniem na kolumnach, narożnik południowo-zachodni, stan z 2022 r., fot. T. J. Żuchowski.
197. Poznań, pałac Górków, kolumna z dziedzińca (narożnik północno-wschodni), stan z 2022 r., fot. T. J. Żuchowski.
198. Legnica, brama zamkowa. <https://www.zamkipolskie.com/legn/legn.html>
199. Wrocław, relikty kolumn z domu pod „Złotą Koroną”, ze zb. Muzeum Architektury we Wrocławiu, fot. ze zb. autora.
200. Wrocław, kolumna z kamienicy nr 5 przy Rynku (1574 r.), stan z 1967-69 r. <https://polska-org.pl/942561,foto.html?idEntity=514618>
201. Poznań, pałac Górków ok. 1941-1942 r., elewacja wschodnia [za:] Skuratowicz 2008.
202. Poznań, pałac Górków, portal w elewacji wschodniej (przy ob. ul. Klasztornej), 1548, stan z 2022 r., fot. T. J. Żuchowski.
203. Poznań, pałac Górków, fragment portalu w południowej części wschodniej elewacji dziedzińca, stan z 2022 r., fot. T. J. Żuchowski.
204. Poznań, pałac Górków, fragment portalu w północnej części wschodniej elewacji dziedzińca, stan z 2002 r., fot. T. J. Żuchowski.
205. Poznań, pałac Górków, fragment nadproża okiennego z malowaną inskrypcją (ob. okno w przyziemiu na narożniku budynku u zbiegu ulic Wodnej i Klasztornej), stan z 2022 r., fot. autora.
206. Poznań, pałac Górków, fragmenty detalu architektonicznego (portalu?), stan z 1946 r., fot. R. Ulatowski, 1946 r., fot. ze zb. archiwum Narodowego Instytutu Dziedzictwa, oddział w Poznaniu.
207. Poznań, nadproża okien I p. budynku wagi, ok. 1533-1534, ze zb. Muzeum Narodowego w Poznaniu. <https://cyryl.poznan.pl/kolekcja/ratusz-mkz/>
208. Poznań, pałac Górków, rzut parteru, oprac. autora na podst. Skuratowicz (2008), czerwony – mury z czasów Łukasza II, zielony – zakres przebudowy Andrzeja I.
209. Poznań, pałac Górków, rzut I piętra, oprac. autora na podst. Skuratowicz (2008), czerwony – mury z czasów Łukasza II, zielony – zakres przebudowy Andrzeja I.
210. Poznań, pałac Górków, rzut II piętra, oprac. autora na podst. Skuratowicz (2008), czerwony – mury z czasów Łukasza II, zielony – zakres przebudowy Andrzeja I.
211. Poznań, pałac Górków, ob. sala ekspozycyjna na parterze skrzydła północnego (A7), stan z 2019 r., fot. autora.
212. Poznań, pałac Górków, piwnice, łuk dawnych schodów, stan z 2019 r., fot. autora.
213. Wrocław, dom Rybischa, fragment planu B. Weinera z 1562 r. <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/publication/36165/edition/39530/content>
214. Brzeg, zamek książęcy z XVI wieku, rekonstrukcja, litografia wg rysunku Bormanna, l. 40. XIX w. <https://www.zamki.pl/?idzamku=brzeg&dzial=galeria>
215. Szczecin, zamek książąt pomorskich, widok po rozbudowie za czasów Filipa II i Franciszka I (?), rycina Matthäusa Meriana Młodszeo, 1652 [za:] *Karty z dziejów zamku książęcego w Szczecinie...* (2020).

216. Poznań, fragment panoramy miasta z 1944 r., z widokiem na południowo-wschodnie naroże rynku, z zaznaczeniem kwartału z pałacem Górków. https://cyryl.poznan.pl/tag-obiektu/panoramy/?page_num=5&per_page=40&sort_by
217. Poznań, pałac Górków, inwentaryzacja przyziemia z 1935 r. [za:] Jakimowicz 1971.
218. Poznań, pałac Górków, dziedziniec, widok z drugiego piętra na elewację południową i fragment elewacji wschodniej, przed wejściem zaznaczono odkrywkę w posadzce, stan z 2022 r., fot. T. J. Żuchowski.
219. Poznań, pałac Górków, relikty kafli piecowych, drobne elementy reprezentacyjnego pieca kaflowego, fot. K. Zisopulu-Bleja <http://www.old2.muzarp.poznan.pl/muzeum/palac-gorkow/kafle-z-badan-wykopaliskowych-na-terenie-palacu-gorkow-w-poznaniu-4/>
220. Poznań, pałac Górków, relikty kafli piecowych, kafel z herbem Doliwa (Jadwiga Sobocka, żona Stanisława Górki) [za:] Skuratowicz 2008.
221. Poznań, zamek królewski, rekonstrukcja zamku z ok. 1565 roku wg Skuratowicz (2004) [za:] Skuratowicz 2004.
222. Poznań, zamek królewski ok. 1565 roku, rzuty wg Skuratowicz (2004) [za:] Skuratowicz 2004.
223. Augsburg, dom Fuggerów (Maximilianstrasse), ok. 1512-1515 r. wg Hitchcock (1981) [za:] Hitchcock 1981.
224. Landshut, miejska rezydencja Wittelsbachów, rzut wg Hitchcock (1981) [za:] Hitchcock 1981.
225. Poznań w II połowie XVI wieku, oprac. E. Rutkowska, P. Dembiński, oprac. kart. E. Rutkowska, K. Słomska, nr 10 (kolor czerwony) – pałac Górków, na płd-wsch. od miasta jurydyka Stanisławowo Stanisława Górki [za:] *Atlas Historyczny Polski. Wielkopolska w drugiej połowie XVI wieku, cz. 1 Mapy, plany*. <https://rcin.org.pl/dlibra/publication/134148/edition/108621/content>
226. Poznań, plan miasta z 1720 r., z zaznaczeniem trzech kluczowych ośrodków władzy: królewskiej (zamek), mieszczańskiej (ratusz) i magnackiej (pałac Górków). <https://bid.desa.pl/lots/view/1-3UJ07S/gabriel-bodenehr-mapa-poznania-posen-die-haupt-stadt-in-gro-polen-1720>
227. Wyszyna, zamek, szkic rekonstrukcyjny wg Hirsch (1959) [za:] Hirsch 1959.
228. Wyszyna, zamek, rycina z ok. 1842 r. wg Raczyński (1842) [za:] Raczyński 1842.
229. Wyszyna, zamek, baszta dawnego zamku, widok od zachodu, stan z 2022 r. <https://polska-org.pl/9980550.foto.html?idEntity=9978479>
230. Gołuchów, zamek, widok z drona od północnego zachodu, stan z 2016 r. <https://www.youtube.com/watch?v=hOLmL6ttQ0U>
231. Gołuchów, zamek rekonstrukcja elewacji wschodniej z II połowy XVI wieku na podst. Kąsinowska (2011) [za:] Kąsinowska 2011.
232. Gołuchów, zamek z II połowy XVI wieku, rzut przyziemia, na podst. Kąsinowska (2011) [za:] Kąsinowska 2011.
233. Gołuchów, zamek z II połowy XVI wieku, rzut I piętra, na podst. Kąsinowska (2011) [za:] Kąsinowska 2011.
234. Gołuchów, zamek, fragment XVI-wiecznego gzymsu (?), stan z 2019 r., fot. autora.
235. Gołuchów, zamek, fragment elewacji wschodniej – obramienia okienne w przyziemiu oraz na I piętrze, stan z 2019 r., fot. autora.
236. Gołuchów, zamek, portal w loggi, stan z 2019 r., fot. autora.
237. Gołuchów, zamek, fragment dawnej attyki wtopiony w nadbudowaną kondygnację wieży południowo-zachodniej, stan z 2019 r., fot. autora.

238. Gołuchów, plan wsi z 1833 r., A – hipotetyczny zasięg założenia rezydencjonanego w XVI wieku, B – hipotetyczna lokalizacja kościoła z XVI wieku [za:] Kąsinowska 2011.
239. Radlin, ruina zamku, widok od północnego zachodu, stan z 2022 r., fot. Google Earth.
240. Radlin, zamek, hipotetyczna rekonstrukcja stanu z 4 ćw. XVI wieku, oprac. autora na podstawie Skuratowicz (2011).
241. Projekty pałaców Pietra Cataneo [w:] *I quattro primi libri...*, Wenecja 1554 wg Skuratowicz (2011).
242. Radlin, zamek, obramienie okienne we wschodniej elewacji pałacu, stan z 2017 r., fot. autora.
243. Radlin, zamek, fragmenty tralek z loggi ogrodowej (?). Fot. [za:] Jakimowicz 1971 i fot. ze zb. Muzeum Regionalne w Jarocinie.
244. Łobzów, zamek królewski, rzut I piętra po przebudowie w l. 1585-87 (S. Gucci) wg Kieszkowski (1935). Kolor czarny – wieża z czasów K. Wielkiego [za:] Kieszkowski 1935.
245. Łobzów, zamek królewski i jego najbliższe otoczenie wg panoramy Krakowa z dzieła G. Brauna i F. Hogenberga „Civitates Orbis Terrarum” 1618. <https://polona.pl/item/cracovia-metropolis-regni-poloniae,Mzk2NTc4OTM/0/#info:metadata>
246. Radlin, fragment mapy z 1807 roku; A – zamek Andrzeja Opalińskiego, B – kościół patronacki (ob. pw. św. Walentego), C – hipotetyczna lokalizacja pierwszej siedziby Radlińskich/Opalińskich z II poł. XV w., ze zb. Archiwum Państwowego w Poznaniu.
247. Szydłowiec, zamek, współczesny widok z lotu ptaka. <https://www.zamki.pl/?idzamku=szydlowiec&msg=0>
248. Ćmielów, zamek, współczesny widok z lotu ptaka. https://www.zamki.pl/?dzial=wybrane_ilustracje&idnowinki=523
249. Szydłowiec, zamek, plan przyziemia z rozwarstwieniem faz budowlanych, oprac. autora na podst. Puget (1967), czarny – mury sprzed 1517 roku, czerwony – mury z lat ok. 1517-1532 (przebudowa M. Szydłowieckiego), niebieski – mury z lat ok. 1550-1600 (przebudowa Radziwiłłów).
250. Szydłowiec, zamek, elewacja zachodnia z bramą wjazdową. https://pl.wikipedia.org/wiki/Zamek_w_Szyd%C5%82owcu#/media/Plik:Zamek5.JPG
251. Szydłowiec, zamek, elewacja wschodnia z loggią, stan współczesny. https://pl.wikipedia.org/wiki/Zamek_w_Szyd%C5%82owcu#/media/Plik:Szyd%C5%82owiec._Zamek_3.jpg
252. Szydłowiec, zamek, dziedziniec, narożnik północno-wschodni, stan współczesny. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Zamek_w_Szyd%C5%82owcu#/media/Plik:Szyd%C5%82owiec,_Poland_-_panoramio_\(3\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Zamek_w_Szyd%C5%82owcu#/media/Plik:Szyd%C5%82owiec,_Poland_-_panoramio_(3).jpg)
253. Szydłowiec, plan pomiarowy z 1826 r., z zaznaczeniem najważniejszych elementów zespołu rezydencjonalnego; 1 – zamek; 2, 4, 5 – zwierzyniec; 3 – folwark; 6 – rynek; 7 – kościół św. Ducha (dawn. dwór Szydłowieckich); 8 – kościół farny p.w. św. Zygmunta [za:] Dumała 1967.
254. Wiśnicz, zamek, widok z lotu ptaka od strony południowej. <https://podroztwa.pl/zamek-wisnicz/>
255. Wiśnicz, zamek, rozwarstwienie chronologiczne wg Komorowski (2015) [za:] Komorowski 2015.
256. Wiśnicz Nowy, zamek, portal prowadzący z dziedzińca do „Kmitówki”, stan z 1955 roku [za:] Majewski 2000.
257. Wiśnicz Nowy, zamek, obramienia okienne, północno-wschodni narożnik zamku, stan z ok. 1890-1900 [za:] https://fotopolska.eu/Nowy_Wisnicz/b3026,Zamek.html?f=1068269-foto
258. Wiśnicz Nowy, zamek, elewacja północna dziedzińca, stan z 1926 r. https://fotopolska.eu/Nowy_Wisnicz/b3026,Zamek,24,48.html?f=1408551-foto

259. Tęczyn, ruiny zamku, widok od zachodu. <https://polskazdrona.eholiday.pl/zamek-tenczyn-113.html>
260. Tęczyn, zamek, rekonstrukcja stanu z ok. 1593 roku na podst. Kurtyka (1999). [za:] Kurtyka 1999.
261. Zamek Tęczyn, projekt rekonstrukcji Z. Hendla z l. ok. 1905-1909, widok od strony południowej, ze zb. MNK, nr inwentarzowy XX-f-3696.
262. Zamek Tęczyn, projekt rekonstrukcji Z. Hendla z l. ok. 1905-1909, widok od strony zachodniej, ze zb. MNK, nr inwentarzowy XX-f-3697.
263. Tęczyn, ruiny zamku z widocznym fragmentem attyki, widok od południa, stan z ok. 1892-1897. <https://polska-org.pl/7566852.foto.html>
264. Tęczyn, zamek na rycinie E.J. Dahlberga z 1655 r., z zaznaczeniem najważniejszych elementów założenia rezydencjonalnego; A – E – zamek górny; F – H – przedzamcze; I – K – zaplecze gospodarcze; L – zwierzyńiec. <https://www.zamki.pl/?idzamku=rudno&dzial=galeria>
265. Janowiec, zamek, widok od południa, stan współczesny (Google Earth).
266. Janowiec, zamek, widok z lotu ptaka, stan współczesny (Google Earth).
267. Janowiec, zamek, rekonstrukcja stanu z ok. 1550 r. (Piotr Firlej) wg Augustyniak 1994 [za:] Żurawski 2003.
268. Janowiec, zamek, elewacja wschodnia (od lewej baszta puntone, brama i tzw. wielka basteja). <https://fotopolska.eu/Drewniany-pomost-nad-fosa-?f=2194107-foto>
269. Janowiec, zamek, rekonstrukcja stanu z 3 ćw. XVII wieku (po przebudowie Tarłów) wg Augustyniak 1994, z zaznaczeniem zakresu rozbudowy Andrzeja Firleja z lat ok. 1565-1585 [za:] Kurzątkowski, Żurawski 1995.
270. Janowiec, zamek, rzut poziomy przyziemia na podstawie planu Łozińskiego i Miłobędzkiego (KZSwP, t. III, z. 6, 1958), z zaznaczeniem faz budowlanych, czerwony – mury z lat ok. ok. 1526-1553 (twierdza Piotra Firleja), zielony – mury z lat ok. 1565-1585 (przebudowa Andrzeja Firleja), niebieski – mury z lat 40. XVII wieku (przebudowa Tarłów), jasny niebieski – kaplica zamkowa z lat. 80./90. XVII wieku (Lubomirscy). Fot. [za:] Kowalczyk 2001.
271. Janowiec, zamek, widok na elewację wschodnią od strony dziedzińca. https://fotopolska.eu/Janowiec/b273370,Skrzydlo_wschodnie.html?f=1759037-foto
272. Pieskowa Skała, zamek, współczesny widok od południa. <http://www.wycieczkolandia.pl/wp-content/uploads/2015/12/pieskowa-ska%C5%82a.jpg>
273. Pieskowa Skała, plan rozwoju historycznego (poziom parteru) na podstawie Niewalda (2009), czarny – mury sprzed ok. 1570 roku, zielony – rozbudowa z 4 ćw. XVI wieku (Stanisław Szafraniec), niebieski – rozbudowa z lat. 40. XVI wieku (Michał Zebrzydowski). Fot. [za:] Krasnowolski 2013.
274. Pieskowa Skała, zamek, widok z południowego-zachodu na północną ścianę zamku, stan współczesny (po renowacji z l. 2014-2016). <https://pieskowaskala.eu/wirtualne-zwiedzanie/galeria/>
275. Pieskowa Skała, zamek, widok od strony wschodniej na zachodnią elewację, stan współczesny (po renowacji z l. 2014-2016). <https://pieskowaskala.eu/wirtualne-zwiedzanie/galeria/>
276. Pieskowa Skała, zamek, widok na zachodnią elewację dziedzińca, stan współczesny (po renowacji z l. 2014-2016). <https://pieskowaskala.eu/wirtualne-zwiedzanie/galeria/>
277. Pieskowa Skała, zamek, relikt loggii odkryte podczas prac badawczych w 1950 r., rys. K. Hurlak. Reprodukacja [za:] Majewski 2000.
278. Kraków, kamienica Kmitów (ul. Floriańska 13). http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/9504/Krakow_-_Palac_Kmitow/

279. Kraków, rekonstrukcja kamienicy Bonerowskiej, stan z połowy XVI wieku wg Komorowski (2014) [za:] Komorowski 2014.
280. Kraków, południowa część miasta II poł. XVI wieku wg Niewalda i Rojkowska (1997). 11 – tzw. Malowany Dwór A. Tęczyńskiego, 12 – pałac J. Tarnowskiego, 13 – dwory St. Górki, St. Tęczyńskiego i Dębińskich, 15 – pałac Górków (Kanonicza 24) [za:] Niewalda, Rojkowska 1997.
281. Kraków, dwory z II poł. XVI wieku (wcielone do klasztoru bernardynek w XVII w.); 1 – dwór Stanisława Górki (później Pieniązków), 2 – dwór Dębińskich, 3 – dwór Tęczyńskich [za:] Niewalda, Rojkowska 1997.
282. Kraków, pałac Jana Tarnowskiego z ok. 1543, widok od północnego wschodu, rysunek Maksymiliana Cerchy z 1853 roku, ze zb. Muzeum Narodowego w Krakowie [za:] Komorowski 2014.
283. Kraków, pałac Jana Tarnowskiego po przebudowie Zamojskich (ok. 1620), rzut przyziemia pałacu z lat 60. XIX wieku [za:] Komorowski 2014.
284. Kraków, Pałac Górków (ul. Kanonicza 24), widok od północnego-zachodu na elewację frontową (zachodnią) i południową, stan z 2022 r., fot. autora.
285. Kraków, Pałac Górków (ul. Kanonicza 24), dziedziniec, widok na narożnik skrzydła południowego i zachodniego, stan z 2022 r., fot. autora.
286. Kraków, Pałac Górków (ul. Kanonicza 24), sień, widok w kierunku zachodnim, stan z 2022 r., fot. autora.

* herb Górków na stronach tytułowych obu tomów pochodzi ze *Zwierciadła* Mikołaja Reja, wydane w Krakowie, w 1568 roku.

<https://polona.pl/item/zwierciadlo-albo-kstalt-w-ktorym-kazdy-stan-snadnie-sie-moze-swym-sprawam-iako-we,MTA5Nzg4OTA0/5/#info:metadata>